ဒေါက်တာအေ၊အာမ်ဘေကာ M.A., Ph.D., D.Litt., Bar-at-Law, D. Sc., M.L.C., အိန္ဒိယတရားဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်းကမေး၍ ဘိက္ခုအာရိယဓမ္မ B.A. က ဖြေကြားသော

ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာများ

အိန္ဒိယ တရားဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း

ဒေါက်တာ အေ-အယ်(မ်) ဘောကာ

အမ်(မ်)အေ၊ ပီအိပ်(ချ်)-ဒီ၊ ဘာ:-အက်(တ်)လော၊

ဒီ-အက်(စ်)က မေး၍

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ ဘီ-အေ (ဗုဒ္ဓဝိဟာရ ဘုံဘိုင်)

ဖြေဆိုသော

ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာများ

[ဘာသာရေးဆိုင်ရာစာပေခွင့်ပြုချက်အမှတ် ၇၃၁၇]

ပဌမအကြိမ်

အုပ်ရေ ၄၀၀၀

၁၉၇၄-နိုဝင်ဘာလ

အရောင်ရိုက် ကသာမောင်ဝင်း ပုံနှိပ်တိုက်

ပုံနှိပ်သူ/ထုတ်ဝေသူ

ရွှေဟသာပုံနှိပ်တိုက် (၀၁၀၀) ၈၂၊ ၈၃-လမ်း၊ ရန်ကုန်တွင် ဦးကျော်ညွန့်က တာဝန်ခံ ပုံနှိပ်၍ ဝင်းမော်ဦး စာပေ ဖြန့်ချိရေး (၀၂၂၃) အမှတ် ၅၁၁၊ ကုန်သည်လမ်း၊ ရန်ကုန်မှ ဦးတင်မောင်က ထုတ်ဝေသည်။

မာတိကာ

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ			....	၅
မေးခွန်း အမှတ်	၁	....	....	၂၆
မေးခွန်း အမှတ်	၂	....	....	၃၈
မေးခွန်း အမှတ်	၃	....	....	၄၆
မေးခွန်း အမှတ်	၄	....	....	၅၄
မေးခွန်း အမှတ်	၅	....	....	၆၆
မေးခွန်း အမှတ်	၆	....	....	၇၃
မေးခွန်း အမှတ်	၇	....	....	၈၇
မေးခွန်း အမှတ်	၈	....	....	၉၀
မေးခွန်း အမှတ်	၉	—	....	၉၂
မေးခွန်း အမှတ်	၁၀	....	....	၁၀၁
မေးခွန်း အမှတ်	၁၁	....	....	၁၀၆
မေးခွန်း အမှတ်	၁၂	....	....	၁၃၁
မေးခွန်း အမှတ်	၁၃	....	....	၁၃၆
မေးခွန်း အမှတ်	၁၄	....	....	၁၄၈
မေးခွန်း အမှတ်	၁၅	—	....	၁၅၁
မေးခွန်း အမှတ်	၁၆	....	....	၁၅၆
မေးခွန်း အမှတ်	၁၇	....	....	၁၆၁
မေးခွန်း အမှတ်	၁၈	....	....	၁၆၄
မေးခွန်း အမှတ်	၁၉	....	....	၁၆၉
မေးခွန်း အမှတ်	၂၀	....	....	၁၇၈
မေးခွန်း အမှတ်	၂၁	....	....	၁၈၃
မေးခွန်း အမှတ်	၂၂	....	....	၂၀၁
မေးခွန်း အမှတ်	၂၃	....	....	၂၀၃

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ

ဝင်းမော်ဦးစာအုပ်တိုက်က ဤဗုဒ္ဓဘာသာ အယူဝါဒနှင့်ဆိုင်ရာ ကျမ်းငယ်ကို ဘာသာ ပြန်ပေးရန် စာမူကို လာပေးသော အခါ ကျွန်တော်၏စိတ်ထဲတွင် ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ၏ အ[illegible]ကျမ်းနှင့်မှ လာပြီး တွေ့မှ တွေ့တတ်ပလေဟု အောက်မေ့မိ၏။ ဒေါက်တာ အေ အယ်(မ်) ဘေကာနှင့် အခြားသော ပညာရှင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့က မေးမြန်းလျှောက်ထားကြသော ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပတ်သက်သည့် မေးခွန်းဘို့ကို တစ်ဦးတည်း ဒိုင်ခံ ဖြေရှင်းတော်မူသည့် ဘုံဘိုင်မြို့ ဗုဒ္ဓဝိဟာရကျောင်းထိုင်၊ ဓမ္မကထိက ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မသည် ကျွန်တော်နှင့် တောင်တွင်းကြီးဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌထံတွင် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် ကမ္ဘာ့ထင်ရှားသည့် ဘာသာ အယူဝါဒတို့ကို ဆည်းပူး လေ့လာဖက် ဖြစ်ပါသည်။ သို့ ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌထံ၌ ဘာသာအယူဝါဒတို့ကို အတူတူလေ့လာခဲ့ကြသည်ဟု ဆိုသော်လည်း ကျွန်တော်သည် ထိုအချိန်က ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာနှင့် အခြား ဘာသာအယူဝါဒတို့ကို လေ့လာကာမတ္တမျှသာ လေ့လာခဲ့၏။ ၎င်းနောက် ဘာသာရေးကို ဘေးဖယ်ထားပြီး ယခုအချိန်အထိ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ အဘိဓမ္မာနှင့် အတွေးအခေါ် အယူအဆတို့ကို

သာ တစ်ဖက်သတ်လေ့လာခဲ့မိ၏။ ထို့ကြောင့် အရှင် အရိယ မေမွကဲ့သို့ ဘာသာရေးကိုသာ ဇောက်ချပြီး လေ့လာခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့လို ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ မကြွယ်ဝကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ အရှင်အရိယမေမွ၏ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အယူဝါဒ အားလုံးတို့ကိုမူ ကျွန်တော် လက်မခံနိုင်ပါ။ သူ၏ အယူအဆများနှင့် ကျွန်တော်၏ အယူအဆများသည် အလွန် ကွာလှမ်းနေပါပြီ။ တော်လှန်သော ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ ဆရာထူးတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူသည့် ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌနှင့်မူ အချိန်ကာလနှင့် တွက်ဆ၍ ပြောရသော် အယူအဆချင်း တစ်ရာစုခေတ်စာမျှ အလှမ်းကွာ၍ နေပြီဟု ဆိုရပါမည်။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓအယူဝါဒ၊ ဟိန္ဒူအယူဝါဒ၊ ခရစ်ယာန်အယူဝါဒ၊ မဟာမေဒင် အယူဝါဒ စသည့် ကမ္ဘာ့ဘာသာ အယူဝါဒများကို သူ့နေရာနှင့်သူ သက်ဆိုင်သလို ဗဟုသုတ ကြွယ်ဝ ပြည့်စုံစွာဖြင့် ရဲရဲရင့်ရင့် ပိုင်းခြားဝေဖန် သုံးသပ်ပြထားသည့် အရှင်အရိယမေမွ၏ ဘာသာရေး အဖြေကျမ်းငယ်ကို ဖြစ်ကတတ်ဆန်း ဘာသာပြန်၍လည်း မဖြစ်၊ ပြန်လည်း မပြန်ထိုက်၊ ပြန်လည်း မပြန်ဝံ့သဖြင့် လွန်ခဲ့သည့် သီတင်းကျွတ်လက ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ သီတင်းသုံးတော်မူရာ တောင်တွင်းကြီးမြို့ နတ်မိတောရကျောင်းသို့ ဤကျမ်းငယ်အတွင်းမှ ခက်ရာခက်ဆစ်အယူအဆနှင့် ဝေါဟာရအသုံးအနှုန်းတို့ကို တိတိကျကျ သိရှိနိုင်ရန် သွားရောက်၍ လျှောက်ထားမေးမြန်းရပါတော့သည်။

သို့ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌထံသို့ သွားရောက် ဆည်းကပ်လိုက်ရသည့်အတွက် ကျွန်တော် မျှော်မှန်းခဲ့သည်ထက် ပို၍

အကျိုးအမြတ် ထွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုထွက်ခဲ့သည့် အကျိုးအမြတ်ကား အရှင်အရိယဓမ္မ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို တိတိကျကျ သိခဲ့ရခြင်းပင် ဖြစ်၏။ သို့ တိတိကျကျ သိခဲ့ရသည့် အတွက် ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မကို ယခင်ကထက် ပိုမို ကြည်ညို လေးစားလာခဲ့၏။ သူကား ဗုဒ္ဓသာသနာအကျိုးကို သယ်ပိုး ဆောင်ရွက်ရင်း အမေရိကတိုက်၊ မက္ကဆီကိုပြည်၌ ပျံလွန်တော်မူခဲ့ရာ သူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိသည် ပို၍ပင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ ကောင်းလာပါသည်။

အရှင်အရိယဓမ္မ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးလျှင် တောင်တွင်းကြီး ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌအကြောင်းနှင့် ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ ထူထောင်တော်မူခဲ့သည့် တောင်တွင်းကြီးမြို့ ဗုဒ္ဓသာသနာပြု အမျိုးသားကျောင်း အကြောင်း မပါဘဲ မပြည့်စုံနိုင်ပါ။ အကယ်၍ ရေးခဲ့ပါလျှင် ဆန်မထည့်ဘဲ ထမင်းအိုးတည်သကဲ့သို့ သာ ရှိပါချေမည်။

၁၉၃၃-ခုနှစ်က ဖြစ်၏။

ကျွန်တော်သည် တောင်တွင်းကြီးမြို့ ဆရာတော် အရှင် ဥက္ကဋ္ဌ၏ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုကျောင်း၌ ဆရာတော်၏ တိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအတွက်သာမက ဗုဒ္ဓသာသနာအတွက် အလွန် မြင့်မားလှသည့် စေတနာနှင့်လုပ်ရပ်တို့ကို ကြည်ညိုလှသဖြင့် ကုသိုလ်ဖြစ် ဆရာအဖြစ်ဖြင့် အလုပ်လုပ်လျက် ရှိ၏။

ထိုစဉ်က ဆရာတော်၏ကျောင်းတွင် ကျောင်းသား (၄၀၀) ကျော် ရှိ၏။ (တောင်တွင်းကြီးမြို့ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်း၌ ကျောင်းသား ၂၅၀-လောက်သာ ရှိသေး၏။) ထိုကျောင်းသား တပည့်များထဲ၌ ဦးပဉ္စင်းများ၊ သာမဏေများနှင့် ယောကျ်ား

ကလေးနှင့် မိန်းကလေးများ ပါဝင်ကြ၏။ ဤတပည့်များကို စာပေသင်ကြား ပို့ချသည့် ရဟန်းဆရာ (၁၅) ပါး နှင့် လူဆရာ၊ ဆရာမ(၆)ယောက်၊ ပေါင်း (၂၁) ယောက် ရှိ၏။ အချို့က အချိန်ပိုင်းနှင့် တာဝန်ယူ ပြုကြ၏။ အချို့က တစ်နေ့လုံး ပြုကြ၏။ ကျွန်တော်ကား အခြားစီးပွားရေးနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်အလုပ်ကိုမျှလုပ်သူတစ်ယောက်မဟုတ်သဖြင့် သင်ကြားပြသသည့် အလုပ်ကိုသာ မဟုတ်ဘဲ ကျောင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ရုံးလုပ်ငန်းတို့ကိုလည်း ဆရာတော်၏ အတွင်းရေးမှူး အနေဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရသေး၏။ ကျောင်းဖွင့်ချိန်တွင် ဆရာတော်နှင့်တိုင်ပင်ပြီး အချိန်ပိုင်းနှင့် အလုပ် လုပ်ကြသည့် လူဆရာ၊ ဆရာမတို့အား သူတို့ တာဝန်ယူနိုင်ကြသည့် အချိန်ကို မေးမြန်း ညှိနှိုင်းပြီး တစ်ကျောင်းလုံးအတွက် အချိန် ဇယားများကို ရေးဆွဲရ၏။ ဤအလုပ်ကား ဆရာအချင်းချင်း ညှိရ၊ နံနက်ပိုင်း၊ နေ့လယ်ပိုင်းနှင့် ကိုက်ညီသည့် ဘာသာရပ်များကို ရွေးရ ချယ်ရနှင့် အတော် ဦးခေါင်းခဲရသည့်အလုပ် ဖြစ်၏။ အချို့ ရဟန်းဆရာ (နာယက ဆရာတော်)တို့ကား တစ်ဖက်က ဆရာတော်ထံမှ သူတို့လိုချင်သည့် သက္ကဋ၊ ဟိန္ဒူဘာသာစာပေတို့ကိုလည်းကောင်း၊အခြားပညာရပ်များကိုလည်းကောင်းသောက်စို့ကြရင်း တစ်ဖက်က ကျောင်းသား တပည့်များအား စာပေပို့ချသည့် အလုပ်တို့ကို ထမ်းဆောင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ကျောင်းဖွင့်စအချိန်၌ ဤကဲ့သို့သောပုဂ္ဂိုလ်မျိုး များများ ကြွလာပါစေဟု နှစ်စဉ် ဆုတောင်းနေခဲ့ရ၏။

နယုန်လဆန်းကျောင်းဖွင့်ပြီး၁၀ တင်နေ့၌ ဦးပဥ္စင်းတစ်ပါးသည် ကျောင်းသို့ ရောက်လာ၏။ ကျွန်တော်ကား အထက်က

ဖော်ပြခဲ့သည့် အလုပ်ကတစ်ဖက်၊ စာသင်ပြ ပို့ချရသည့် အလုပ်က တစ်ဖက်ဖြင့် မအားမလပ်ဘဲ ဖြစ်နေသည်က တစ်ကြောင်း၊ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းတွင် ဘာသာရေးကို ဟောပြောမည့် ဓမ္မကထိကများနှင့် နိုင်ငံရေးသမားများ၊ အထူးသဖြင့် တို့ဗမာ အစည်းအရုံးဝင် သခင်များကလည်း တည်းစရာ ခိုစရာ မရှိလျှင် အချိန်မရွေး၊ အခါမရွေး လာရောက် တည်းခိုနေကျ ဖြစ်သည်က တစ်ကြောင်း ဤကြောင့် ထိုနေ့က အဆိုပါ ဦးပဥ္ဇင်း ရောက်လာသည်ကို ဂရုမပြု အလေးမသားမိပါ။ ညနေ ကျောင်း ဆင်းချိန် ဆရာတော်က ခေါ်သဖြင့် သွားရာ ဆရာတော်က-

"ဟေ့ တို့ကျောင်းမှာ အထက်တန်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြမယ့် ဆရာတစ်ယောက်တော့တိုးပြန်ပြီကွ။ ဦးပဥ္ဇင်းတစ်ပါးကွ။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို (၂)ချိန် (၃)ချိန်ထက်တော့ ပိုပြီး တာဝန် မပေးနဲ့"

ကျွန်တော်။ ဘာပြုလို့လဲ ဆရာတော်။ ကျန်းမာရေးက သိပ်မကောင်းလို့ အချိန်များများ မယူနိုင်လို့လား ဘုရား။

ဆရာတော်။ မဟုတ်ပါဘူးကွာ။ သူက ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို ငါ့ဆီမှာ လေ့လာချင်သေးသတဲ့ကွ။ သူက ဘုံဘိုင်မြို့ စိန့်ဇေး ဗီးယား ကောလိပ်ကျောင်းက ဘီအေအောင်ခဲ့တယ်။ အထက် တန်းတွေမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာတွေကို ကောင်းကောင်း ပြနိုင်ပါ လိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်။ မြန်မာစကားကော တတ်ရဲ့လား ဘုရား။

ဆရာတော်။ အမယ် တတ်ပါတယ်ကွ၊ မြန်မာလိုတောင် ဗုဒ္ဓဘာသာတရားကို ဟောနိုင်သေးတယ်။

ကျွန်တော်။ ဘွဲ့ကတော့ကော ဘုရား။

ဆရာတော်။ အရှင်ဥက္ကံသတဲ့ကွ။

ကျွန်တော်။ တင်ပါ့ဘုရား။ ဒီလိုမြန်မာစကားကို ကောင်းကောင်းတတ်တယ်ဆိုရင် ၇-တန်းလဲ အချိန်ပေးထားရင် ရမှာပေါ့ ဘုရား။

ဆရာတော်။ အေး ပေးလို့ရပါတယ်ကွာ။

ကျွန်တော်။ ဒီလိုဆိုရင် တပည့်တော် ၇-တန်းနဲ့ ၈-တန်းမှာ တစ်ချိန်စီ ထည့်ထားလိုက်ပါ့မယ် ဘုရား။

ဆရာတော်။ အေး၊ ကောင်းပြီ။

သို့နှင့် ကျွန်တော်သည် ထို အရှင်ဥက္ကံသကို ဘယ်သူလဲ ဘယ်ဝါလဲ ဆိုတာကို သိအောင် သွား၍ မတွေ့တော့ဘဲ ဆရာတော်အနီးမှ ခွာခဲ့ပြီး ကျောင်းအောက် ရုံးခန်းသို့ ပြန်လာကာ အချိန်ဇယားများကို ပြန်၍ ပြင်ဆင်လိုက်ပါသည်။

နောက်တစ်နေ့နံနက် ကျောင်းသို့ သွားသောအခါမှ အရှင်ဥက္ကံသ ကိုယ်တော်ကို သံဃာတော်များ လက်ဖက်ရည် ဝိုင်း၌ တွေ့မြင်ရပါတော့သည်။ သက်တော်အားဖြင့် ၃၀-ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ရှိလိမ့်မည်ထင်၏။ အရှင်ဥက္ကံသကား အရပ်မြင့်မြင့် ကိုယ်ကာယ အနေအထားအားဖြင့် ပိန်လည်းမပိန်၊ ဝလည်း မဝပါ။ အသားအားဖြင့် အင်္ဂလိပ် ကုလားကပြား ဖြစ်၏။ သို့သော် အသားမဖြူပါ။ အိန္ဒိယသား ကုလားသွေးက ပို၍ များလေသလား မသိ။ ညိုစိမ့်စိမ့်ပင် ဖြစ်နေ၏။ မျက်လုံး အနည်းငယ်မြူး၏။ သို့ရာတွင် သူတပ်ထားသည့် မျက်မှန်မှာ အနည်းဆုံး ဒီဂရီ ၄၀၀-ကျော် ရှိမည်ထင်၏။ ဆေးပြင်းလိပ် အသောက်ကြိုက်၏။ လက်က ချချင်ဟန်ပင် မရှိချေ။ စကားပြောလျှင် အားရပါးရ ထက်ထက်သန်သန် ပြောတတ်၏။

အငြင်းအခုံ၊ အခြေအတင်ပြောရလျှင် မကြာမီအတွင်း ဒေါသဖြစ်လာတတ်၏။ အသံကား အောင်မြင်လှ၏။

ထိုနောက် ကျွန်တော်သည် ဦးပဥ္ဇင်း ဦးဥက္ကံသနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးလာပါသည်။ မခင်မင် မရင်းနှီး၍လည်း မဖြစ်နိုင်ပါ။ ဆရာတော်သည် ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများ ဗဟုသုတဖြစ်ပွားစေရန် ပရိသတ်ရှေ့တွင် စကားပြောကောင်း၊ တရားဟောကောင်းများ ဖြစ်လာကြစေရန် တစ်လလျှင်နှစ်ကြိမ်ကျ ကျောင်းလုံးကျွတ် စကားရည်လုပွဲကို ကျင်းပပေး၏။ ထိုစကားရည်လုပွဲများ၌ ပြောကြသည့် စကားရပ်များမှာ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး စသည့် အရေးတို့နှင့် စပ်ဆိုင်သည့် စကားရပ်များသာ ဖြစ်ကြ၏။ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အချေအတင် ပြောရာ၌ ကျောင်းဆရာ ဆရာမများ၊ နာယကဆရာတော်များ၊ ဦးပဥ္ဇင်းများ၊ သာမဏေများနှင့် ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများပါ ပါဝင် ကြရ၏။ ထိုနည်းတူ ဆရာတော်ထံတွင် ဘာသာအယူဝါဒ အမျိုးမျိုးကို တစ်နေ့နှင့်တစ်ခု ယှဉ်တွဲလေ့လာကြသူများအဖို့ ဘာသာအယူဝါဒအချင်းချင်းကို တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် ယှဉ်ပြိုင်၍ ဆွေးနွေးပေးပါသည်။ ဥပမာ၊ တစ်ဖက်က ခရစ်ယာန်ဘက်ကနေပြီး ခရစ်ယာန်ဘာသာကကောင်းကြောင်း၊ မှန်မြတ်ကြောင်း ပြော၍ အခြားတစ်ဖက်က ဗုဒ္ဓဘာသာက ကောင်းကြောင်း၊ မှန်မြတ်ကြောင်း၊ မှန်ကန်ကြောင်း စကားဝိုင်းဖွဲ့၍ ပြောကြရ၏။ အခြားဘာသာ အယူဝါဒတို့ကိုလည်း ဤနည်းအတိုင်းပင် စကားဝိုင်းဖွဲ့ပြီး အချေအတင် ဆွေးနွေးကြရ၏။ သို့ ပြောဆို ဆွေးနွေးကြရာ၌ မိမိတို့ လေ့လာထားကြသော စာအုပ်များမှ အချက်အလက်တို့ကို ကိုးကား

ဆွေးနွေးပြောဆိုကြရ၏။ တစ်ခါတစ်ရံဟာနေသောအကွက်များ ရှိက ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ထောက်ပြ၍ လိုအပ်သည့် အချက်အလက်တို့ကို ဖြည့်စွက်ပေး၏။ ဤနည်းဖြင့် ကျွန်တော်တို့သည် ဦးပဥ္စင်းအရှင်ဥက္ကံသနှင့် ခမ်းမင်ရင်းနှီးခဲ့ရပါသည်။ ဤနေရာ၌ အရှင်ဥက္ကံသ၏ ဝါသနာနှင့် အကျင့်ကို အခွင့် သင့်သည့် အလျောက် ဖော်ပြလိုပါသည်။ ဦးပဥ္စင်းသည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘက်သို့ ကူးပြောင်းခါစလည်းဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာကို အလွန် ကြည်ညို လေးစားသူလည်း ဖြစ်သဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘက်မှ အမြဲတမ်း ပြောလေ့ရှိ၏။ သို့ ပြောရာ၌လည်း တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် ဘာသာရေးနှိုင်းယှဉ်သက်၍ အလေးအကျင့် ရှိအောင် ဆွေးနွေးကြသည်ဟူသော အချက်ကို မေ့လျော့ကာ လက်သီး လက်မောင်းတန်းလျက် ဒေါသတကြီး ပြောတတ်၏။

အရှင်ဥက္ကံသ ရောက်ပြီး ၃-၄ ရက်လောက် အကြာတွင် ဆရာတော်က ကျွန်တော့်အား-

"ဟေး၊ တို့ အရှင်ဥက္ကံသကိုတော့ တော်တော်ဇာတ်သွင်း ယူရလိမ့်မယ်ဟေ့"

ကျွန်တော်။ ဘာဇာတ်သွင်းရမှာလဲ ဘုရား။

ဆရာတော်။ တို့ ဇာတ်ထဲကိုပေါ့ကွာ။ ငါ့ဖြင့် သူဆောက် လာတဲ့နေ့ကပြီး ညည ကောင်းကောင်းကို မအိပ်ရဘူးကွာ။

ကျွန်တော်။ ဘာပြုလို့လဲ ဆရာတော်။

(အရှင်ဥက္ကံသသည် ဆရာတော်နှင့် တစ်ကျောင်းတည်းနေ၍ ဆရာတော်၏ ကုတင်ခြေရင်းမှ သူ့ကုတင်ကို ကန့်လန့်ထားရှိ သိတင်းသုံး၏။)

ဆရာတော်။ အို မင်းနှယ် တစ်ညလုံးပရိတ်ကြီးကို သုတ်ကုန်ရွတ်တယ်ကွ။ ပြီးတော့လဲ မေတ္တာပို့သေးတယ်။ ဂါထာတွေကို စည်းလဲချသေးတယ်ကွ။ အဲဒီတော့ ညတိုင်း ညတိုင်း နာရီပြန် ၁-ချက် ၂-ချက် ထိုးလောက်မှချည်း အိပ်ရတော့တယ်။

ကျွန်တော်။ ဒါဖြင့် တပည့်တော်တို့ ဇာတ်သဲ ဝင်တာ မဝင်တာက အရေးမကြီးပါဘူး ဘုရား၊ ည ည ဆရာတော် စောစော ကျိန်းရဖို့က အရေးကြီးတယ်။

ဆရာတော်။ အေးကွာ၊ ဒါပေမယ့် ငါ့မှာလဲ သူ့ကို ချွတ်နေဖို့ အချိန်က သိပ်မရှိဘူးကွ။

ထိုနောက် ဆရာတော်သည် ညနေလမ်းလျှောက်ထွက်သော အခါ အရှင်ဥဂ္ဂကကို ခေါ်၍ တောင်တွင်းကြီးမြို့ အရှေ့ဘက် ကန်ပေါင်ပေါ်၌ လမ်းလျှောက်တော်မူပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆရာတော်နှင့်အရှင်ဥဂ္ဂသတို့ လမ်းလျှောက်၍(၁၀)ရက်လောက် ရပြီး တစ်နံနက်သ၌ လက်ဖက်ရည်ပွဲတွင် ဆရာတော်က သံဃာ နာယက ဆရာတော်များနှင့် ကျောင်းဆရာ၊ ဆရာမတို့အား:-

"ကဲ ကိုယ်တော်တွေရော၊ ဆရာ၊ ဆရာမများပါ ဒီကနေ့ ဒီအချိန်ကစပြီး အရှင်ဥဂ္ဂသကို အရှင်အရိယဓမ္မလို့ ခေါ်ကြ ပေတော့"ဟု ပြုံးပြုံးကြီး မိန့်တော်မူလိုက်ရာ ကျွန်တော်တို့ အားလုံး အံ့အားအသင့်ကြီး သင့်မိကြ၏။ "ဘာပြုလို့ ဒီအရှင် ဥဂ္ဂသ ဘွဲ့ကနေပြီး အရှင်အရိယဓမ္မဘွဲ့ကို ပြောင်းလိုက်ပါလိမ့်" ဟူသော အမေးသည် ကျွန်တော်၏ ဦးနှောက်ကို အကြီး အကျယ် အလုပ်ပေးလာပါတော့သည်။

ထိုနောက် ကျွန်တော်သည် ဤပုစ္ဆာအတွက် အဖြေရအောင် ဆရာတော်နှင့် နှစ်ဦးချင်း မတွေ့တွေ့အောင် ကြံစည်စားပြီး

"ဆရာတော်၊ ဦးပဥ္စင်း ဦးဥက္ကံသက ဘာ့ကြောင့် စိတ်ကူးပေါက်ပြီး ဦးအရိယဝံသလို့ ဘွဲ့ပြောင်းလိုက်ရဘာလဲဘုရား။ ဘယ်က ဗေဒင်ဆရာနဲ့များတွေ့လို့ ယတြာချေလိုက်တာတုံး ဘုရား"

ဆရာတော်။ ကြုံကြိုက်ဖန်ဖန် မင့်နှယ် ဘယ်ကဗေဒင်ဆရာနဲ့ တွေ့ရမှာလဲကွ။ ဒီအရိယဝံသဆိုတဲ့ဘွဲ့က ငါ ပေးတဲ့ဘွဲ့ပါကွ။ သူက ဒီဥက္ကံသဆိုတဲ့ဘွဲ့ကို မကြိုက်တော့ဘူးတဲ့၊ ငါ ကြိုက်တဲ့ ဘွဲ့ကို ရွေးပြီးပေးရမယ်ဆိုလို့ ငါက ပေးရတဲ့ဘွဲ့ကွ။

ကျွန်တော်။ သူ ရဟန်းဖြစ်စဉ်က သူ့ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ တော်တွေက ပေးလိုက်တဲ့ ဘွဲ့ကို သူက အခုမှ ဘာလို မကြိုက်တော့တာလဲ ဘုရား။

ဆရာတော်။ ဒီလိုကွ၊ ဦးဥက္ကံသဟာ အသွန် စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပါတယ်။ တစ်နေ့က ငါ့ မင်းကို ပြောပကော၊ သူ ညည တောင်လုပ် မြောက်လုပ် ချောက်ချောက်လုပ်လွန်းလို့ ကောင်းကောင်းကို အိပ်ရတယ် မရှိဘူးလို့။

ကျွန်တော်။ တင်ပါ့၊ အခုတော့ ဘယ်လို ဖြစ်သွားတုံး ဘုရား။

ဆရာတော်။ အခု အဲဒီအစွဲတွေ ကျွတ်သွားပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီအစွဲတွေနဲ့တစ်ပါတည်းပါလာတဲ့ ဥက္ကံသဆိုတဲ့ ဘွဲ့ကိုပါစွန့်ပြီး လူသစ်တစ်ယောက်ဖြစ်လာတဲ့အနေနဲ့ ဘွဲ့ပြောင်းချင်တာပေါ့ကွာ။

ကျွန်တော်။ လူသစ်တစ်ယောက် ဖြစ်လာအောင် ဆရာ တော်က ဘယ်လို ဖန်တီးပစ်လိုက်လို့လဲ ဘုရား။

ဆရာတော်။ ငါ့မှာလဲ သူ့ကို ဒီအစွဲတွေ ကျွတ်လောက်အောင် အချိန်ယူပြီး တရားမဟောနိုင်တော့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ချွတ်ရပါ့မလဲလို့ အတော်စဉ်းစားရသေးတယ်။ နောက်တော့

ငါက သူ့ကိုလမ်းလျှောက်ခေါ်ခေါ်သွားပြီး လမ်းလျှောက်ရင်း ဗုဒ္ဓ တရားအစစ်၊ တရားအနှစ်ကို တဖြည်းဖြည်း ဟောယူရတယ်ကွ။ နောက်ဆုံးတော့ (Sir Edwin Arnold) ဆာအက်ဒွင်အာနိုး ရေးတဲ့ "အာရှတိုက်ရဲ့ လင်းရောင်ခြည်" (Light of Asia) ဆိုတဲ့ စာအုပ်ထဲက-

> Pray not! The darkuess will not brighten! Ask Nought from the Silence, for it cannot speak! Vex not your mouthful minds with pious pain! Ah! Brother, Sisters, seek. Nought from the helpless gods by the gift and Hymn, Not bribe with blood, nor feed with fruit and cakes, within yourselves deliverence must be sough. Each man has prison makes.

ကို ရှတ်ပြပြီး သူ့ကို အကျက်ခိုင်းတယ်။ သဘောနဲ့ အနှစ်သာရကိုလဲ ထုတ်ကြည့်ခိုင်းတယ်။ အဲဒီလို ခိုင်းတော့ ဒီပရိတ်ရွတ်တာတွေ၊ ဂါထာ မွန်းတာတွေ၊ စည်းချတာတွေဆိုတဲ့ အစွဲတွေ အကုန်ပြုတ်ကုန်တော့တာပဲကွ။

ဒီစာပိုဒ်ကလေးရဲ့ အဓိပ္ပာယ်အကျဉ်းကတော့-

ဆုမတောင်းလင့်။ အမှောင်ထုက လင်းလာလိမ့်မည် မဟုတ်။ ဆိတ်ငြိမ်သူမှသည်း ဆုမတောင်းလင့်။ ဆိတ်ငြိမ် ထုကား စကား မပြောနိုင်။

သင်တို့၏ ငြိုငြင်ပင်ပန်းနေသည့် စိတ်ဓာတ်တို့ကို ဘုရားတရားကို ကြည်ညိုသည့် ဒုက္ခဆင်းရဲတို့ဖြင့် အနှောင့်အယှက် မပြုပါလင့်။

အို ညီတော် နှောင်တော် နှမတော်တို့၊ အားကိုးရာမဲ့ နတ်သိကြားတို့ထံတွင် ပူဇော်ခြင်း၊ ဓမ္မဂီတ သီဆိုခြင်းတို့ဖြင့် မခိုကိုးကြပါလင့်။

ယဇ်နတ် ပူဇော်ခြင်း၊ သစ်သီး မုန့်ပဲသရေစာ တို့ဖြင့် ပူဇော်သေခြင်း အမှုတို့ကိုလည်း မပြုပါလင့်။

လွတ်မြောက်မှုကို အသင်တို့ ခန္ဓာကိုယ် အတွင်းမှာပင် ရှာဖွေကြကုန်လော့။

လူတိုင်း လူတိုင်း ကိုယ့်အကျဉ်းထောင်ကို ကိုယ်ဆောက်တည်နေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

(ဘာသာပြန်ဆိုသူ့ အမှာ)

ကျွန်တော်။ ဦးအရိယဓမ္မဟာ ဒီအစွဲတွေကို ဘယ်ကများ ရခဲ့ပါလိမ့်မလဲ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အို ဒီအစွဲတွေကို ရခဲ့ရုံတင် ဘယ်ကမလဲကွ။ သူ့ခမျာ ရဟန်းပြုတာတောင် လွယ်လွယ်နဲ့ပြုခဲ့ရတာ မဟုတ်ဘူးကွ။ ဘရင်ဂျီဘာသာကနေပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကူးလာခဲ့တဲ့ လူမို့ ခံနိုင်တာပေါ့ကွ။

ကျွန်တော်။ ဘာများလုပ်ခဲ့ရသေးသတဲ့လဲ ဘုရား။

ဆရာတော်။ အို ဗုဒ္ဓဘာသာကို လိုလားသူအဖြစ် ဖိုးသူတော်ဘဝနဲ့ တစ်နှစ်လောက် နေခဲ့ရတယ်ကွ။ အဲဒီနောက် အရံပါတိဝင် သာမဏေအဖြစ်နဲ့ တစ်နှစ်လောက် နေခဲ့ရပြန်တယ်။ အဲဒီလိုနေပြီးမှ ဖါတိဝင်အဖြစ် ရဟန်းပြုခဲ့ရသတဲ့ကွ။ ဒီကြားထဲ နမက္ကာရတွေ၊ ပရိတ်ကြီးတွေ၊ မေတ္တာပို့တွေ၊ ဂါထာမန္တရားတွေကိုလဲ ကျက်ရ ရွတ်ရသေးတာပေါ့ကွာ။

ကျွန်တော်။ သူ ဆရာတော်ဆီကို ဘယ်ကနေပြီး ဘယ်လို ဆက်မိလို့ ရောက်လာတာလဲဘုရား။

ဆရာတော်။ သူက ဖြူးဘက်မှာ ရဟန်းပြုလာတာကွ။ သူက ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို ပါဠိလိုတွေ ဘာတွေထက် အင်္ဂလိပ်လို လေ့လာချင်တဲ့စိတ်က ပိုများနေတော့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ဗုဒ္ဓ ဘာသာကို လေ့လာနိုင်ဖို့ နေရာကို ရှာတာပေါ့ကွ။ အဲဒီတော့ တောင်ငူ လောကုတ္တရာ သိမ်ကုန်းဆရာတော် အရှင် ကုဏ္ဍလက ငါ့ဆီလွှတ်လိုက်တာနဲ့ ရောက်လာတာပဲ။

ကျွန်တော်။ ဆရာတော် ဦးကုဏ္ဍလနဲ့ ဆရာတော်တို့ အတော် ရင်းနှီးကြသလား ဘုရား။

ဆရာတော်။ အေး ငယ်ငယ်က ရတနာပင်စည်ကျောင်းမှာ အတူတူနေခဲ့တယ်။ ကြီးတော့လဲ မန္တလေး မဟာဝိသုဒ္ဓာရုံ တိုက်မှာ စာအတူတူသင်ခဲ့ရတယ်ကွ။

(ရတနာပင်စည်ကျောင်းကား တောင်တွင်းကြီးမြို့၏ အရှေ့ မြောက်ဘက် တစ်မိုင်ခန့်တွင်ရှိသည့် တောရကျောင်း ဖြစ်၏။ ယခု ဆရာတော် ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသည့် နတ်မှီ တောခနှင့် တစ်ဖာလုံခန့် ကွာ၏။ တောင်ငူ လောကုတ္တရာ သိမ်ကုန်းဆရာတော် အရှင်ကုဏ္ဍလသည် ကျောက်ကွင်း ဗုဒ္ဓ ဘာသာနှင့် ခရစ်ယန်ဘာသာ ဝါဒပြိုင်ပွဲတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘက်မှ နာယကဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့် တာဝန် ယူခဲ့ပါသည်။

ဘာသာပြန်ဆိုသူ၏စကားချပ်)

ဤနည်းဖြင့် အရှင်ဥဂ္ဂသည် အရှင်အရိယဓမ္မ ဖြစ်လာ ခဲ့၏။ သူသည် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌထံတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို အယူဝါဒ သာမက ကမ္ဘာတွင် ယနေ့ ထင်ရှား ကျော်ကြားလျက်ရှိသည့်

ဟိန္ဒူ၊ ခရစ်ယာန်၊ မဟာမေဒင် စသည့် ဘာသာကြီးများနှင့် ဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်များ၊ ခက်ခုခက်ဆစ် အချက်အလက်များကိုပါ အားထက်သန်စွာ လေ့လာဆည်းပူးခဲ့၏။ ထိုအတွင်း ပြည်ခရိုင် ဝက်ထိးကန်အနီး ကျောက်ကွင်းရွာ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာ ဘို့ ဝါဒပြိုင်ပွဲကျင်းပရန်ကိစ္စ ပေါ်ပေါက်ခဲ့၏။ ဤကိစ္စပေါ်လာသဖြင့် အောင်လံမြို့ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုကျောင်းမှ ကျောင်းအုပ်ဆရာတော် ဦးဓမ္မာနန္ဒသည် ဆရာတော်အား ဘာသာရေးဝါဒပြိုင်ပွဲ ဖြစ်ရန် အခြေအနေသို့ ဆိုက်ရောက်နေကြောင်း၊ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ဗုဒ္ဓဘာသာဘက်မှ တာဝန်ယူပြီး ဟောပြောမည်ဆိုလျှင် ဤပွဲကို ဖြစ်မြောက်အောင် စီစဉ်ပေးလိုကြောင်း ကိုယ်တိုင် လာရောက်လျှောက်ထားလေသည်။ ဤအကြောင်းကို ဆရာတော်က ကျောင်းမှ နာယက ဆရာတော်များနှင့် ဆရာ၊ ဆရာမများကို ခေါ်ယူပြောကြားသောအခါ အားလုံးက ဝမ်းပန်းတသာ ဖြစ်ကြ၏။ အားလုံးက ယခုပွဲသည် ဆရာတော်၏ စွမ်းရည်သတ္တိကို ပြရမည့်ပွဲ ဖြစ်ကြောင်း သိကြ၏၊ ဆရာတော်သာ ဗုဒ္ဓဘာသာဘက်မှ ဝင်၍ ဟောပြောလိုက်လျှင် ဗုဒ္ဓဘာသာဘက်မှ မလွဲမသွေ အောင်ပွဲခံရမည်ကိုလည်း အခိုင်အမာ ယုံကြည်ထားကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဝမ်းအသာကြီးသာနေကြခြင်းပင် မဟုတ်ဘုံလော။

ဤကဲ့သို့ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်နေကြသူများအနက် သူများတကာထက် မနေနိုင် မထိုင်နိုင်လောက်အောင်၊ ဣန္ဒြေ မဆည်နိုင်လောက်အောင် ဝမ်းသာနေသူကား အရှင်အရိယဓမ္မပင် ဖြစ်၏၊ သူသည် ဆရာတော်အား-

"ဒီပွဲမှာ တပည့်တော်ပါ ပါပါရစေ။ တပည့်တော်က ခရစ်ယန် လူထွက်ပါ။ တပည့်တော်ကိုယ်တိုင်က ခရစ်ယန် ဘာသာက ထွက်ပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာဘက်ကို ဘာကြောင့် ကူး ပြောင်းလာရသလဲ ဆိုတာကို ပြန်ပြီးပြောလိုက်ရရင် တပည့် တော်တို့က အနိုင်ရမှာပဲဘုရား"

ဆရာတော်။ အေး၊ ကိုယ်တော်က ခရစ်ယန်ထဲက ထွက် ပြီးမှ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဖြစ်လာသလို ခရစ်ယန်ဘက်မှာလဲ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်း စာတတ်ပေတတ်တွေက ထွက်ပြီး ဓမ္မဆရာတွေ လုပ် နေကြတာလဲ ရှိသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ကိုယ်တော်နဲ့တော့ သူဘို့နဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ချင်း၊ မျှော်မှန်းချက်ချင်းမတူကြဘူးပေါ့။ ဒီပွဲမှာ ကိုယ်တော့်ကို ဘယ်လောက်သိအောင် လေ့လာဆည်း ပူးမိပြီဆိုတာ သိရအောင် မှတ်တင်ကြည့်ရမှာပေါ့။

ထိုနောက် ဆရာတော်သည် ဝါဒပြိုင်ပွဲသို့ ချီတက်ရန် သူ့တပ်ကို ဟာစူးပါတော့သည်။ သူ့တပ်ထဲတွင် ပါဝင်မည့် သူများမှာ အရှင်သုတ၊ အရှင်ရေဝတ၊ အရှင် အရိယဓမ္မ၊ တောင်တွင်းကြီးမြို့မှ မြန်မာပညာရှိ ဆရာကြီး ဦးကွန်နှင့် ကျွန်တော်တို့ ဖြစ်ကြ၏။ ကျွန်တော်ကား ဟောပြောရန် မဟုတ်၊ ဆရာတော်၏ အတွင်းရေးမှူးအနေဖြင့် လိုက်ပါရန် ဖြစ်၏။ သို့နှင့် ဆရာတော်၏တပ်ဖွဲ့သည် တောင်တွင်းကြီးမြို့မှ ထွက်ခဲ့ကြ၏။ အရှင်အရိယဓမ္မသည် စိတ်အားလည်း အလွန် ထက်သန်၊ ဗုဒ္ဓဘာသာကို သူထပ်ပါးက ထိပါးပြောဆိုလျှင် လည်း အနည်းငယ်မျှ မခံနိုင်တတ်သဖြင့် ဆရာတော်က သူ့အား တစ်လမ်းလုံး ဒေါသမကြီးရန် သတိပေးခဲ့၏။

ကျောက်ကွင်း ဝါဒပြိုင်ပွဲသည် ကျွန်တော်တို့ မျှော်မှန်းခဲ့ကြသည်ထက် ပို၍ ကြီးကျယ်စည်ကား၏။ ထိုပွဲတွင် ကျွန်တော်တို့ မျှော်မှန်းခဲ့ကြသည်ထက် ပို၍ ပြောင်မြောက်သည့် အောင်ပွဲကိုလည်း ဆင်နွှဲနိုင်ခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့အားလုံး ဝမ်းအမြောက်ကြီး မြောက်ကြ၏။ အရှင်အရိယမမှကား မိုးမြင် လေမြင်နိုင်လောက်အောင် ပီတိလှိုင်းဖြင့် ဖုံးလျက်ရှိနေပြီတကား။

သို့ ဝါဒပြိုင်ပွဲမှ ပြန်လာကြပြီးနောက် ဝါဒပြိုင်ပွဲသို့ ဆရာတော်၏ ဘာသာအယူဝါဒရေးဆိုင်ရာ ဗဟုသုတတို့မှာ ဟင်းလေးအိုးကြီးသဖွယ် စားမကုန် ပေးမခန်းနိုင်လောက်အောင် ပြည့်ဝကြောင်း ပိုမို၍ ထင်ရှားသိလာသဖြင့် အရှင်အရိယမေ့သည် ယခင်ကထက်ပင် ဆရာတော်အား ကြည်ညိုအားကိုးလာပြန်ပါသည်။

ထိုအတွင်း ဆရာတော် ဦးလောကနာထ၏ အိန္ဒိယသို့ ခြေလျင်ကြွရန် သဘောအဖွဲ့သည် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့၏၊ အရှင်အရိယမေ့သည် ၎င်းအဖွဲ့တွင် လိုက်လိုလှသဖြင့် ဆရာတော်အား အခွင့်ပြုပါရန် လျှောက်ထားရာ ဆရာတော်က လွယ်လင့်တကူပင် အခွင့်ပြုလိုက်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အရှင်အရိယမေ့သည် များမကြာမီ ပြန်ကြွလာသဖြင့် ကျွန်တော်က သူ့အား-

"ဦးပဥ္စင်း၊ ဘယ့်နှယ်ကြောင့် မလိုက်တဲ့ ပြန်ကြွ လာတာတုံးဘုရား" ဟု လျှောက်ထားသောအခါ သူက-

"ဦးပဥ္စင်းတို့ ဦးလောကနာထနဲ့ ဝါဒချင်း မတူဘူး။ အဲဒီတော့ တွဲလို့မဖြစ်တာနဲ့ မလိုက်တဲ့ပြန်လာခဲ့တာပဲ" ဟု ပြန်၍ပြောပါသည်။

ထို့နောက် ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌထံမှာပင် ဘာသာရေး ဆိုင်ရာ စာပေကျမ်းဂန်တို့ကို လေ့လာပြန်ပါသည်။ ဤကား ဒုတိယအကြိမ် ဖြစ်၏။ ထိုအတွင်း တစ်နေ့၌ ဘုံဘိုင်မြို့ ဗုဒ္ဓ ဘာသာအသင်းကြီးကို တူထောင်သူနှင့် ဥက္ကဋ္ဌလည်း ဖြစ်သူ ဒေါက်တာ နာယားထံမှ ဆရာတော်အား ထိုအသင်းကြီးမှ တည်ဆောက် လှူဒါန်းထားသည့် ဗုဒ္ဓဝိဟာရကျောင်းကြီး၌ ကျောင်းထိုင် မဟာထိက ဆရာတော်အဖြစ်ဖြင့် ကြွရောက် သီတင်းသုံးတော်မူရန် ပင့်စာတစ်စောင် ရောက်ရှိလာပါသည်။ ဆရာတော်မှာ တစ်ဖက်မှ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ်ဖြင့် မြန်မာပြည်ဒေသအနှံ့အပြားသို့ စေလွှတ်ရန် သံဃာများအား အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ကျမ်းဂန်တို့ကို ပို့ချခြင်းနှင့် တစ်ဘက်ကလည်း ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားက သူ့ အင်္ဂလိပ်စာကို တန်ဖိုးကြီးကြီး မြှင့်ထားပြီး လူဂုဏ်တန် လူရေတတ်တို့ သားသမီးများကိုသာ သင်ကြားစေလျက် ကျောင်းထွက်လျှင် သူ့ကျွန်ဖြစ်အောင် ဖန်တီးနေသည့်နည်းကို တိုက်ဖျက်ရန်၊ ထွန်တုံးကိုစီးပြီး လယ်ကန်သင်းကြို ကန်သင်းကြားတွင် နွား ကျောင်းနေရသည့် ကျေးလက်မှ နွားကျောင်းသားများပါ မကျန် အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို သင်ပေး၍ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမား ကို တော်လှန်ကြမည့် တော်လှန်ရေးသမားများဖြစ်လာအောင် ဖန်တီးရန် ဗုဒ္ဓသာသနာပြု အမျိုးသားကျောင်းကြီးကို ဖွင့် လှစ်သင်ကြား ပို့ချခြင်းဟူသော တာဝန်နှစ်ရပ်ဖြင့် မအား လပ်နိုင်သောကြောင့် ဒေါက်တာနာယားလူစု၏ ဆန္ဒအတိုင်း မကြွနိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် အရှင်အရိယဓမ္မအား-

-၂၄၉၇၇

“ကဲ အရှင်အရိယမေ့၊ ဟောဒီ ဒေါက်တာနေယားတို့ လူစုရဲ့ စာကို ဖတ်ကြည့်စမ်းပါဦး”

အရှင်အရိယမေ့သည် စာကို ယူဖတ်ပြီးနောက် အလွန် အားရကျေနပ်စွာဖြင့်–

“ဟာ ဆရာတော်ရဲ့ ပညာဂုဏ်သတင်းကို ကြားလို့ ပင့်တာ၊ ဆရာတော်နဲ့ အတော်ဆုံးပဲဘုရား။ ဟိုမှာ ဘာသာပေါင်းစုံနဲ့ ယှဉ်ပြိုင်ဟောရ၊ ပြောရမယ့် အခွင့်အရေးတွေကို ရမှာ ဘုရား။ ဆရာတော် ကြွသာကြွတော်မူပါ”

ဆရာတော်။ ကိုယ်တော့်အမြင်နဲ့ ကိုယ်တော်က ကြွစေချင်တာတော့ ဟုတ်ပါတယ်။ ဒီကျောင်းကြီးနဲ့ ဒီလို ဘာသာရေး အယူအဆတွေရော စာပေတွေတို့ပါ လာရောက် သင်ကြားနေကြတဲ့ ဦးပဉ္စင်းတွေအတွက် ဘယ်သူက တာဝန်ယူမှာလဲ။ ပြီးတော့ ကျောက်ကွင်းဝါဒပြိုင်ပွဲကြီး ပြီးကတည်းက ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အမေးတွေကို ဖြေရ ရှင်းရ၊ ဟိုက ဒီက ပင့်လို့ သွားပြီး ဟောရ ပြောရနဲ့ နားရတယ်ဘောင်မရှိဘူး။ အဲဒီတော့ ဒီအလုပ်တွေ တိုးလို့တန်းလန်းနဲ့ထားလို့ မဖြစ်ဘူး ကိုယ်တော်။

အရှင်အရိယမေ့၊ ဒါဖြင့် ဒီကိစ္စကို ဆရာတော် ဘယ်လို စီမံမလဲဘုရား၊ မကြွနိုင်ဘူးလို့ဘဲ စာပြန်လိုက်တော့မှာလား။

ဆရာတော်။ ကိုယ်တိုင်ကြွဖို့ဆိုတာကတော့ ကိုယ်တော် မြင်တဲ့အတိုင်းပဲ မဖြစ်ဘူး။ အိန္ဒိယ ဘုံဘိုင်မြို့ကနေပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာကို ပြန့်ဖို့ကလဲ အလွန့် အခါကောင်း တစ်ခုပဲ။ အဲဒီတော့ ကိုယ်တော့်ကို တပည့်တော်ကိုယ်စား လွှတ်လိုက် ချင်တယ်။ ကိုယ်တော် ကြွမလား။

အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဖြစ်ပါ့မလား ဆရာတော်။ တပည့်တော်အနေနဲ့ အခြားဘာသာခေတ္တနဲ့ပိုင်လို့ ဖြစ်နိုင်ပါဦးမလား ဘုရား။

ဆရာတော်။ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ကိုယ်တော့်မှာ အခြေခံ တော်တော်ကောင်းသွားပြီပဲ။ ရှေ့ဆက် လေ့လာရင် ဖြစ်နိုင် ပါတယ်။ ဘယ့်နှယ်လဲ။ ကိုယ်တော်သဘောတူရင် ဒေါက်တာ နာယားဆီကို ကိုယ်တော့်ကို တပည့်တော်ရဲ့ ကိုယ်စားလှယ် အဖြစ်နဲ့ လွှတ်လိုက်မယ်လို့ စာပြန်လိုက်မယ်။

အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ကတော့ ဆရာ တော်ပဲ ဆုံးဖြတ်ပါဘုရား။ တပည့်တော် အနေနဲ့ကတော့ ဆရာတော်က သင့်တော်တယ်၊ ဖြစ်နိုင်လောက်တယ် ဆိုပြီး လွှတ်လိုက်ရင် သွားပါတယ်ဘုရား။ အကူအညီလိုအပ်တဲ့အခါ မှာလဲ ဆရာတော့်ဆီ စာရေးပြီး အကူအညီတောင်းရမှာပေါ့ ဘုရား။

ဆရာတော်။ ဒါတွေကတော့ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ကဲ ကိုယ်တော်သွားမယ်ဆိုရင် ဒေါက်တာနာယားဆီကို စာပြန် လိုက်ရုံပဲ။

ဤကဲ့သို့ ပြောပြီးနောက် ဆရာတော်သည် ဒေါက်တာ နာယားထံသို့ သူကိုယ်တိုင် ဘုံဘိုင်မြို့သို့ မသွားနိုင်ကြောင်း၊ သို့သော် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ပါး စေလွှတ်သည်ကို လက်ခံမည် ဖြစ်ပါက အရှင်အရိယဓမ္မကို စေလွှတ်မည် ဖြစ်ကြောင်းနှင့် တကွ အရှင်အရိယဓမ္မ၏ အထ္ထုပ္ပတ္တိ အကျဉ်းချုပ်နှင့် အခြား လိုအပ်သည့် အချက်အလက်တို့ကို အပြည့်အစုံ ရေးသား၍ စာတစ်စောင် ပြန်ကြားလိုက်ပါသည်။

များမကြာမီအတွင်း ဒေါက်တာနာယားတို့ထံမှ ဆရာတော်ထံသို့ အရှင်အရိယဓမ္မကိုယ်တိုင် သူ့ကိုယ်စား စေလွှတ်ဖို့ရန် စာနှင့်တကွ ခရီးစရိတ်ငွေ ၂၀၀ ရောက်ရှိလာရာ ဆရာတော်က အရှင်အရိယဓမ္မအား ခေါ်ကာ-

"အရှင်အရိယဓမ္မ၊ ဒေါက်တာနာယားတို့ဆီက ကိုယ်တော့်ကို ပင့်တဲ့စာနဲ့ ခရီးစရိတ်ငွေ ၂၀၀တော့ ပို့လိုက်ပြီလေ။ ကိုယ်တော် သွားဖို့သာ ပြင်စရာရှိတာတွေကို ပြင်ပေတော့"

အရှင်အရိယဓမ္မ။ တပည့်တော်က ဆရာတော့် တပည့်ပဲ ဘုရား၊ သွားဆိုချက်ချင်း သွားရုံပါပဲ၊ ဘာပစ္စည်းမျှသိမ်းစရာ ထည့်စရာ မရှိပါဘူးဘုရား။ တပည့်တော် အနေနဲ့ကတော့ တယ်ပြီး မသွားချင်လှပါဘူးဘုရား။ ဆရာတော့် အနားမှာပဲ ဆက်ပြီး ပညာသင်ယူချင်သေးတာပဲဘုရား။

(အရှင်အရိယဓမ္မကား ဆရာတော့်ထံ၌ ပညာဗဟုသုတ ဆည်းပူး၍ အားရတင်းတိမ်မှု မရှိသေးချေ။)

ဆရာတော်။ အို ဒါတွေကတော့ ကိုယ်တော် ဆက်ပြီး လေ့လာနိုင် ဖြစ်ပါပြီ။ ဒီကိစ္စနဲ့ပက်သက်လို့တော့ ပူပင်သောက များမနေပါနဲ့ ကိုယ်တော်။

အရှင်အရိယဓမ္မ၊ တင်ပါ့ဘုရား၊ ဆရာတော်က ဒီလို အမိန့်ရှိပြန်တော့လဲ တပည့်တော် သွားအားရှိပါတယ်၊ တပည့်တော်ကို ဆုံးမသွန်သင်စရာရှိရင် အားမနာတမ်း ဆုံးမသွန်သင်ပါဘုရား။

ဆရာတော်။ ကိုယ်တော့်ကို အထူးသွန်သင် ဆုံးမစရာ မရှိပါဘူး။ သီလ ၃ ပါးကိုတော့ လုံအောင်ထိန်းသိမ်းရလိမ့်မယ်။ ဒီ သီလ ၃ ပါးကို ကျကျနန ထိန်းနိုင်ရင် ကိုယ်တော်

လုပ်ချင်တဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာပြုလုပ်ငန်းဟာ အိန္ဒိယမှာ ထမြောက်အောင်မြင်မှာ အမှန်ပဲ။

အရှင်အရိယဓမ္မ၊ တပည့်တော် စောင့်ထိန်းရမယ့် သီလ ၃-ပါးက ဘာတွေလဲဘုရား။ တပည့်တော် ဆရာတော် ပြောသမျှကို လိုက်နာပါ့မယ်ဘုရား။

ဆရာတော်၊ ကဲ ကိုယ်တော် မှတ်ထား။ ကိုယ်တော် စောင့်ထိန်းရမယ့် သီလသုံးပါးဟာ နံပါတ်(၁)က ဆေးလိပ်မသောက်နဲ့။ နံပါတ်(၂)က စကား နည်းနည်းပြော၊ တရားစကားကို လာမေးမှ၊ ဆွေးနွေးမှ၊ လျောက်ထားမှ ပြောရမယ်။ စည်းများလိုပေါ့ မယ်းဘဲ မပြည့်ရဘူး။ ပြည့်နေရင် လူအထင်သေးတတ်တယ်၊ တီးတဲ့အခါကျမှ ပြိုပြိုသြသြ ဟိန်းနေအောင် မြည်ရတယ်။ နောက်ဆုံး နံပါတ်(၃) သီလကတော့ စိတ်ရှည်ရှည်ထားပြီး တရားကို ဆွေးနွေး ဟောပြောရမယ်။ သည်းခံစိတ် မွေးပြီး ဒေါသကို ချုပ်တီးပါ။ ကိုယ်တော့်ကို သူများက ဒေါသဖြစ်အောင်၊ ဒေါသဖြစ်ရင် မှားအောင် တို့တာ ဆိတ်တာတို့ကို မခံနိုင်ဘူး။ သေးငယ်တဲ့ကိစ္စတွေနဲ့ ပတ်သက်ရင် အလျှော့ပေးပါ၊ အယူအဆနဲ့ သဘောတရားတို့နဲ့ ပတ်သက်လာရင်တော့ ကြံ့ကြံ့ ခိုင်ခိုင် ရပ်တည်ရမယ်ပေါ့။ ကဲ တပည့်တော် ပြောတာကို သဘောပေါက်ပြီလား။

အရှင်အရိယဓမ္မ။ သဘောပေါက်ပါတယ် ဘုရား။ ဆရာတော်က တပည့်တော်မှာရှိတဲ့ ချွတ်ယွင်းချက်တွေကို တကယ့် တပည့်ရင်း တစ်ယောက်အနေနဲ့ စေတနာထားပြီး တိတိကျကျ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ထောက်ပြ ဝေဖန်ပေးတဲ့အတွက် အသွန်လဲ

ကျေးဇူးတင်လှပါတယ် ဘုရား။ တသွေမတိမ်းလဲ လိုက်နာကျင့်သုံးပါ့မယ်ဘုရား။

ဆရာတော်က ဤသို့ သွန်သင်စရာရှိတာကို သွန်သင်၊ အကြံဉာဏ်ပေးစရာ ရှိတာကို အကြံဉာဏ်ပေးပြီးနောက် သရာဘော် အရှင်အရိယဝံသသည် အိန္ဒိယပြည် ဘုံဘိုင်မြို့သို့ ကြွသွားပါသည်။

ဤကဲ့သို့ အိန္ဒိယပြည် ဘုံဘိုင်မြို့ ဗုဒ္ဓဝိဟာရဝင် ကျောင်းထိုင် မမ္မကထိကဆရာတော် အဖြစ်ဖြင့် သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်အတွင်းမှာ ယခု ဤစာအုပ်တွင် ပါဝင်ကြသည့် ဒေါက်တာအယ်(မ်)ဘေကာ အမှူးပြုသည့် ပါမောက္ခများ၊ ကုန်သည်ကြီးများ၊ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး၊ ဟိန္ဒူဆာဒူးကြီးစသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့မေးသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆိုင်ရာ အမေးပုစ္ဆာတို့ကို ဖြေကြားနဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ ဗုဒ္ဓဝိဟာရ၌ သီတင်းသုံးနေစဉ်အတွင်း ဒေါက်တာ နာယားထံမှ ဆရာတော်ထံသို့ အရှင်အရိယဝံသ ဇာတ်တိုကြောင်း၊ ဒေါသကြီးကြောင်း တိုင်စာတစ်စောင် ရောက်ရှိလာသဖြင့် ဆရာတော်က သူ့ထံသို့ စာတစ်စောင် ရေးသားပေးပို့ခဲ့ရသေးသည်။ ထို့နောက် အိန္ဒိယပြည် ဘုံဘိုင်မြို့၌ ၂-နှစ်ကျော်မျှ သီတင်းသုံး၍ ၁၉၃၈ ခုနှစ်လောက်တွင် တောင်တွင်းကြီး ဆရာတော်ထံသို့ ပြန်ကြွလာခဲ့ပါသည်။ တစ်ဖန် တတိယမြောက် ဆရာတော်ထံ၌ ဘာသာအယူဝါဒမျိုးစုံနှင့် ဆိုင်ရာ ပညာ ဗဟုသုတတို့ကို ဆည်းကပ်လေ့လာပြန်ပါသည်။

သို့လေ့လာရင်းနှင့် အမေရိကတိုက်သို့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို သွားရောက်ပြုစုလိုသည့်အကြံ ပေါ်လာပြန်သဖြင့် ထိုစဉ်က

အမေရိက ပြည်ထောင်စု သမတ ရှစဘဲ့(လ်)(တ်) ထံသို့ "ဒါယကာ သမ္မတကြီး၏နိုင်ငံသည် စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရတနာ များ ကြွယ်ဝချမ်းသာသည်ကား မှန်၏။ စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် သိပ္ပံ ပညာများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်၏။ သို့ရာတွင် အလင်းရောင် မဲ့ပြီး အမှောင်ထု ဖုံးအုပ်နေသဖြင့် လူသားတို့ ကျင့်အပ်သည့် လူ့ ကျင့်ဝတ် နီတိဓမ္မတို့ ခေါင်းပါးသောကြောင့် ရာဇဝတ်ဖြစ်မှု များ ကြောက်ဖွယ်လိလိ အမြောက်အမြား ကျူးလွန်လျက်ရှိနေ ကြချေသည်။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ အလင်း ရောင်ဖြင့် ဤအမှောင်ထုကို ဖြိုခွင်းပါက ဒါယကာသမ္မတကြီး နိုင်ငံသည် အလွန် တင့်တယ်သာယာသည့် နိုင်ငံကြီး တစ်နိုင်ငံ ဖြစ်လာချေမည်။ ထို့ကြောင့် ဦးပဥ္စင်းသည် ဗုဒ္ဓ၏သားတော် သာသနာ့ဝန်ထမ်းတို့ ထမ်းဆောင်ရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားကို သိမြင် နားလည်သည့်အနေဖြင့် လာရောက်၍ ဒကာကြီးတို့ ပြည်တွင် ဗုဒ္ဓ၏ ဓမ္မရောင်ခြည်ကို ထွန်းညှိလိုပါသဖြင့် ဒါယကာ သမ္မတကြီးက အခွင့်ပြုနိုင် မပြုနိုင် အကြောင်းပြန်ကြားရန် မေတ္တာရပ်ခံအင်ပါသည်။" ဟူ၍ စာတစ်စောင်ရေးပြီး ပေးပို့ လိုက်ရာ သမ္မတရှစဘဲ့(လ်)(တ်)က သာသနာပြုရန် ကြွလို ပါက ကြွလာနိုင်ကြောင်း၊ ကန့်ကွက်ပိတ်ပင်စရာ အကြောင်း မရှိကြောင်း စာပြန်လိုက်ပါသည်။ သမ္မတရှစဘဲ့(လ်)(တ်)၏ ဤပြန်စာကို ဆရာတော်အား အရှင်အရိယဓမ္မက ကပ်လိုက်ရာ ဆရာတော်၏ ဦးနှောက်သည် နှပ်သွားလေ၏၊ အရှင် အရိယဓမ္မကို သူ့ဆန္ဒအတိုင်း အမေရိကန်ပြည်သို့ [ ]လည်း ကြွစေလို၏။ သို့ရာတွင် သူ့ကို ထောက်ပံ့ဖို့ရန် ငွေးစရိတ်ကား တစ်ပြားမျှ မရှိချေ။

နောက်ဆုံး ဘယ်ကမျှ ရှာကြံ၍ ရရန် လမ်းစမမြင်တော့သည်၏ အဆုံး၌ ရန်ကုန်မြို့ ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများထံ ရုစဘဲ(လ်)(တ်)၏ စာကိုပြပြီး ခရီးစရိတ် အလှူခံရလေတော့သည်။ ၎င်းတို့ထံမှ ခရီးစရိတ်ဖြင့် အမေရိကန်ပြည်သို့ကြွ၍ ဗုဒ္ဓသာသနာကို ဆင်းဆင်းရဲရဲ ဇွဲနပဲသန်သန်နှင့် ပြုရင်း မက္ကဆီကိုပြည်မှာ၂င် ပျံလွန်တော်မူကြောင်း သတင်းစကားကြားရ၏။ ဘယ်နည်းဘယ်ပုံ ပျံလွန်တော်မူသည်ကို အတိအကျ မသိရပေ။

ဗုဒ္ဓ၏သားတော်မြတ် အာဇာနည် မော်ကွန်း ကမ္ပည်းထိုးလောက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဆူ ပျံလွန်တော်မူသည်ကို ဘယ်သူမျှ မသိလိုက်ချေ။

တောင်တွင်းဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌလည်း လက်ရုံးကောင်း တစ်ဆူ ပြုတ်တော်မူရှာချေပြီ။

သို့ရာတွင် အရှင်အရိယဓမ္မအစား ဗုဒ္ဓ၏သားတော် အာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတို့အား အမြောက်အမြား ပေါ်ပေါက်ဆဲ။

တောင်တွင်းကြီး ဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌလည်း အရှင် အရိယဓမ္မကိုယ်စား လက်ရုံးကောင်းများ အမြောက်အမြား ရရှိဆဲပင်တကား။

ဤကျမ်းငယ်ကို ဘာသာပြန်ဆိုရာတွင် အားစ သင်ပြတော်မူသည့် တောင်တွင်းကြီးဆရာတော် အရှင်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် အနက်ဖက်မှ ကူညီကြသည့် ကိုတင်အောင်နှင့် ကိုခင်မောင်တုတ် (လုပ်သားကောလိပ်)တို့အား ကျေးဇူးတင်ကြောင်း မပြော၍ မဖြစ်နိုင်ပါ ဟူလို။ ကိုကိုကြီး (တောင်တွင်းကြီး)

၂၂၊ ၂၊ ၆၇

မေးခွန်း အမှတ် ၁။

ရှိရှိသမျှသောသတ္တဝါ အားလုံးသည် အနတ္တသဘောချည်း ဖြစ်ခဲ့လျှင် မည်သည့်တရားသည် ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန်ပြန်၍ နေပါသနည်း၊ အကယ်၍ ဝိညာဉ်မရှိခဲ့လျှင် ဇာတိပဋိသန္ဓေ သည် အဘယ်နည်းဖြင့် တစ်ဖန် ပြန်၍ နေပါသနည်း။ ဗုဒ္ဓ၏ ဝါဒအရ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်နေခြင်း သဘောကို အနတ္တ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်မဲ့ တရားဒေသနာနှင့်အညီ ရှင်းလင်း ဟောကြားတော်မူပါဘုရား။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ၊ ဒေါက်တာ အေ-အယ်(မ်)၊ ဘေကာ၊ အမ် (မ်) အေ၊ ပီအိပ်(ချ်) ဒီ၊ ဘား အက်(တ်) လော၊ ဒီ-အက် စီ၊ ကွယ်လွန်သူ အိန္ဒိယ တရားဝန်ကြီး ချုပ်ဟောင်း။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိပဋိ သန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်၍ နေခြင်း သဘောဟာ အသွန်နက်နဲတယ်။ ရှင်းလင်းပြဖို့ရလဲ ခက်ခဲတယ်။ နားလည် သဘောပေါက်ဖို့က ခဲယဉ်းလှတယ်။ ဟိန္ဒူဝါဒ ဝိညာဉ်ကူးပြောင်းတယ် ဆိုတဲ့ သဘောနဲ့လဲ လုံးလုံး မတူဘူး။ ဒါကြောင့် ဒကာကြီး မှန် တစ်ချပ်ကို ယူလာနိုင်ရင်တော့ မှန်ထဲမှာ အရိပ်ထင်လာတဲ့လူကို

ချက်တရက် ဇာတိပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်လာတဲ့လူ အဖြစ်နဲ့ လက်တွေ့ ဥပမာ ပြပြီးတော့ ရှင်းပြနိုင်ပါလိမ့်မယ်။

ဒေါက်တာ။ (အလွန်အံ့ဩသွားပြီး) အသက်ရှင်လျက် ရှိနေသူတစ်ယောက်ကို ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန်ပြန်ပြီး နေအောင် လုပ်နိုင်ပါ့မလား ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဗုဒ္ဓရဲ့ ရှုထောင့်ကနေပြီး ဒီလို အသက်ရှင်နေတဲ့လူဟာ ဇာတိပဋိသန္ဓေ ပြန်နေလို့ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ပြောရလိမ့်မယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဒီ အခု တွေ့မြင်နေတဲ့ ဒကာကြီးတို့ ဦးပဉ္စင်းတို့ရဲ့ ရုပ်သဏ္ဌာန်တွေမှာ အသွေး၊ အသား၊ အရိုး၊ အကြောဆိုတဲ့ ရုပ်ကလာပ်တွေဟာ မျက်စိ တစ်မှိတ် လျှပ်တစ်ပြက် အတွင်းမှာ ချုပ်ငြိမ်း ပျက်သုဉ်းနေကြလို့ပဲ။ ဒီသဘောကို ခေတ်သစ် သိပ္ပံပညာကလဲ ဟုတ်မှန်ကြောင်း ဝန်ခံထားပြီပဲ။

(သို့နှင့် မှန်ယူလာသောအခါ)

ဆရာတော်။ (ဒကာကြီးအား ခေါ်ပြီး) ကဲ ဒကာကြီး၊ မှန်ရှေ့မှာ ခဏရပ်ပါဦး။ ပြီးတော့ မှန်ထဲကလူနှင့် ပတ်သက်တဲ့ မေးခွန်းတွေကိုလဲ သတိထားပြီး ဖြေပါဦး၊ ကဲ ဒီကာကြီး၊ မှန်ထဲမှာ ဘယ်သူ့ကို မြင်သလဲ။

ဒကာကြီး၊ မှန်ထဲကလူဟာ တပည့်တော်ပါပဲ ဘုရား၊ တစ်ခြားလူ မဟုတ်ပါဘူး။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒါဖြင့်ရင် မှန်ထဲကလူနဲ့ ဒကာကြီးဟာ နှစ်ယောက်လား တစ်ယောက်တည်းလား၊

ဒကာကြီး။ (ခေတ္တစဉ်းစားနေပြီးနောက်) မှန်ထဲက လူနဲ့ တစ်ပည့်တော်ဟာ တစ်ယောက်တည်းပါပဲ ဆရာတော်။ ဒီလူပါပဲ။ တစ်ခြားလူ မဟုတ်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒါဖြင့်ရင် မှန်ထဲကလူက ဘယ်ဘက်ကို မျက်နှာလှည့်ပြီး ဒကာကြီးက ဘယ်ဘက်ကို မျက်နှာလှည့်နေတုံး။

ဒကာကြီး။ တပည့်တော်က အရှေ့ဘက်ကို မျက်နှာလှည့်ပါတယ်။ မှန်ထဲကလူက အနောက်ဘက်ကို မျက်နှာလှည့်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီးက အရှေ့ဘက်ကို မျက်နှာမူနေပြီး မှန်ထဲကလူက အနောက်ဘက်ကို မျက်နှာမူနေလို့ ရှိရင် ဒကာကြီးနဲ့ ဒီ မှန်ထဲကလူဟာ တစ်ယောက်တည်း၊ တစ်ဦးတည်းပဲလို့ ဘယ်နှယ်လုပ်ပြီး ဒကာကြီးပြောနိုင်တာလဲ။

ဒကာကြီး။ (အနည်းငယ် အကြံကိုက်သွားပြီး) တပည့်တော် အဖြေကို ပြင်မဖြေပါရစေ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဖြေနိုင်ပါတယ်။

ဒကာကြီး။ မှန်ထဲကလူဟာ တပည့်တော် မဟုတ်ပါဘူး။ တပည့်တော်ရဲ့ အရိပ်ပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ မှန်ထဲကလူဟာ ဒကာကြီးတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒကာကြီးရဲ့ အရိပ်ပဲလို့ဆိုရင် ဒီအရိပ်ဟာ ဒကာကြီးလုပ်သမျှကို လိုက်လုပ်နိုင်မှာပေါ့၊ ဟုတ်ရဲ့လား ဒကာကြီး၊

ဒကာကြီး။ မှန်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်၊ ဒီလို ဒကာကြီးရဲ့ အရိပ်မို့လို့ ဒကာကြီး လုပ်သမျှကို အကုန်လုံး လိုက်ပြီး လုပ်တယ်ဆိုရင် ဒကာကြီးရဲ့

အရိပ်ထင်မှုပဲဖြစ်တဲ့ တစ်နည်းအားဖြင့် ဒကာကြီးရဲ့ အရိပ်ပဲဖြစ်တဲ့ ဓာတ်ပုံရှေ့မှာ ဒကာကြီးက လက်ကို မြှောက်လိုက်ရင် ဒကာကြီးရဲ့ ဓာတ်ပုံကလဲ လက်ကိုလိုက်ပြီး မြှောက်ပါ့မလား။

ဒကာကြီး။ အရိပ်ထင်ထားတဲ့ ဓာတ်ပုံကတော့ တပည့်တော်လုပ်သလို လိုက်လုပ်မှာ မဟုတ်ဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒီလိုဆိုရင် လူတစ်ယောက်ရဲ့အရိပ်က အဲဒီလူလုပ်သမျှ လိုက်ပြီး လုပ်တယ်ဆိုတဲ့ ဒကာကြီးရဲ့ စကားဟာ မမှန်တော့ဘူးပေါ့။

ဒကာကြီး။ မမှန်တော့ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒကာကြီး မှန်ရှေ့မှာ ခဏ မတ်တတ်ရပ်ပါဦး။ ကဲ ဒကာကြီးရဲ့ ညာဘက်လက်ကို မြှောက်ပြီး ပြန်ချလိုက်ပါဦး။ ကဲ ဒကာကြီးလုပ်သလို မှန်ထဲက လူက လုပ်သလား။

ဒကာကြီး။ လုပ်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒီလို မှန်ထဲက လူဟာ ဒကာကြီး လုပ်သလို လိုက်လုပ်လို့ရှိရင် မှန်ထဲကလူဟာ ဓာတ်ပုံထဲက လူလို ဒကာကြီးရဲ့ အရိပ်ပါပဲ၊ ဒကာကြီး မဟုတ်ပါဘူးလို့ ငြင်းနိုင်ပါ့မလား၊ ဒကာကြီးက ငြင်းနေမယ်ဆိုရင် ပရိသတ်ထဲက လူတစ်ယောက်ကိုခေါ်ပြီး မေးရဦးမှာလား။

ဒကာကြီး။ ခေါ်ဖို့မလိုတော့ပါဘူး ဆရာတော်။ မှန်ထဲထဲကလူဟာ တပည့်တော်ပါပဲလို့ တပည့်တော်ရဲ့ အမြေမှန်ကို ပြန်ပြောမြပါရစေ ဆရာတော်၊

ဆရာတော်။ ကဲ ဦးပဥ္စင်းပြခဲ့တဲ့ အကြောင်းပြချက်တွေအရ မှန်ထဲကလူဟာ တစ်ခြားလူ မဟုတ်ဘဲ ဒကာကြီးပါပဲလို့

ဆိုရင် ဒကာကြီးကို ဦးပဥ္စင်း တစ်မျိုး မေးရဦးမယ်။ တကယ်လို့ မှန်ကို ဦးပဥ္စင်းက တုန့်ထုပြီး ခွဲလိုက်ရင် မှန်ထဲက လူဟာ တစ်ခါတည်း ပျောက်ကွယ်သွားလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ပျောက်ကွယ်သွားရင် ဒကာကြီးကော တစ်ခါတည်း ပျောက်ကွယ်သွားမှာလား။

ဒကာကြီး။ တပည့်တော်ကတော့ ဘယ်ပျောက်ကွယ်သွားပါမလဲ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒီလို မှန်ထဲကလူ ပျောက်ကွယ် သွားပါလျက်နဲ့ ဒကာကြီးက ပျောက်ကွယ်မသွားဘူးဆိုရင် ဒကာကြီးနဲ့ မှန်ထဲကလူဟာ တစ်ယောက်တည်း မဟုတ်တော့ဘူး။ တစ်ခြားစီပေါ့။

ဒကာကြီး။ တစ်ခြားစီလဲ မဟုတ်ပါဘူး ဆရာတော်။ တပည့်တော်ကတော့ ဆရာတော်ရဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဖြေကိုမဖြေတတ်တော့ပါဘူး ဆရာတော်။ ဆရာတော်ကသာ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ပန်ပြန်နေခြင်းဆိုတဲ့ သဘောကို ပိုပြီး ထင်ထင်ရှားရှား သိမြင်နားလည်အောင် ရှင်းပြပါတော့။

ဆရာတော်။ မှန်ထဲမှာ လာထင်တဲ့ အရိပ်ဟာ ဗုဒ္ဓအလိုတော်ကျ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ပန် ပြန်နေတဲ့သဘောနဲ့ တစ်ထပ်တဲပဲ။ ဟိန္ဒူအယူဝါဒအရ ဝိညာဉ်ကူးပြောင်းတဲ့ သဘောနဲ့ လုံးဝမတူဘူးဆိုတာကိုလဲ ထင်ရှားစေတယ်။ မှန်ထဲမှ အရိပ်ဟာ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်နေသူသည် ကွယ်လွန်စုတေသူလည်း မဟုတ် သို့သော် အခြားသူလည်း မဟုတ်ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့စကားနဲ့လဲ ကိုက်ညီတယ်။ ကဲ ဒီဥပမာကို ကြည့်ပြီးတော့ မှန်ထဲမှာ အရိပ်ထင်တဲ့လူဟာ မှန်ရှေ့မှာ ရပ်နေတဲ့လူလဲ မဟုတ်၊ သို့ရာတွင်

အခြားသူလည်း မဟုတ် ဆိုတဲ့စကားကို ဒကာကြီး သဘော ပေါက်ပြီ မဟုတ်လား။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဟောကြားတော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့သြဝါဒဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်မှာ အနေခြတည်ထားတယ်။ ပြီးတော့ အကြောင်းတရား မရှိဘဲနဲ့ အကျိုးတရားဆိုတာ မပေါ်ပေါက်နိုင်ဘူးလို့ အဘိ အသင်း မြွက်ဆိုထားတယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေခြင်းသဘောနဲ့ဆိုင်တဲ့ ပြဿနာမှာ ဒီပဋိစ္စ-သမုပ္ပါဒ်တရားကို ပိုပြီးရှင်းလင်းအောင် မှန်ထဲကလူနဲ့ မှန်ရှေ့မှာ ရပ်နေတဲ့လူတွေကို လက်တွေ့ပြခဲ့ပြီ။ ဒီနေရာမှာ မှန်ရှေ့မှာ ရပ်နေတဲ့လူက အကြောင်းတရားပဲ။ မှန်ထဲမှာ လာထင်တဲ့ အရိပ်က အကျိုးတရားပဲ ဒကာကြီး။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရရင် မှန်ထဲက အရိပ်ဟာ မှန်ရှေ့က လူရဲ့ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန်ပြန်နေတဲ့လူပဲ၊ ဒါပေမယ့် မှန်ထဲက အရိပ်နဲ့ မှန်ရှေ့ကလူဟာ တစ်ယောက်တည်းပဲလို့ဆိုရင် မှားလိမ့်မယ်၊ ဒီလို မဆိုနိုင်သေးခင့် မှန်ထဲကအရိပ်ဟာ မှန်ရှေ့ကလူ မဟုတ်ဘဲ တစ်ခြားလူ ဖြစ်လည်း မဆိုနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဒီအရိပ်နဲ့လူဟာ ဘာပဲလို့ဆိုရမယ်ဆိုရင် အခုနက ပြောခဲ့သလို တစ်ခုက အကြောင်းတရားဖြစ်ပြီး တစ်ခုက အကျိုးတရား ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ပဲ ဆိုရမယ်။

ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေခြင်းသဘော ပိုပြီး ရှင်းသည်ထက် ရှင်းအောင် သမုတိသစ္စာနဲ့ ပရမတ္ထသစ္စာ ဆိုတဲ့ တရားနှစ်ပါးကိုပဲ ဆန်းစစ်ဖို့ လိုသေးတယ်၊ သမုတိသစ္စာ ဆိုတာ ဒီကမ္ဘာလောကကြီးနဲ့ တကွ

ဘုံအသီးသီးမှာရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေ၊ တရားစုတွေကို မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်စတဲ့ တရားစုနဲ့ မြင်၊ ကြား၊ နမ်း၊ စား၊ တွေ့၊ ထိ ခံစားတဲ့အတိုင်း အမှန်တကယ် ဟုတ်တယ်လို့ ယူဆထားတဲ့ သစ္စာတရားပဲ။ ဒီသစ္စာတရားအရ အကြင်လူ တစ်ဦးတစ်ယောက်က ငါဟာ ငါတို့ရဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကြောင့် ငါသေလို့ရှိရင် နတ်ဘုံကို ရောက်လိမ့်မယ်လို့ ပြောနိုင်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီသစ္စာတရားဟာ တကယ့်သစ္စာတရားမဟုတ်ဘူး။ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးဦးဟာ တကယ်သာ တည်ရှိမယ်ဆိုရင် အဲဒီခန္ဓာကိုယ် ရုပ်ကောင်ကြီးဟာ သူ့ကိုယ်သူ ထိန်းသိမ်းနိုင်ရမယ်။ မအိုရဘူး။ မနာရဘူး။ မသေရဘူး။ တကယ်လို့ ခန္ဓာကိုယ် ရုပ်ကောင်တိုင်းမှာ မူလဇာတိကတည်းက အိုမင်းခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ သဘောတွေ ပါလာကြတယ်ဆိုရင် ဒီတရားစုတွေဟာ အနိစ္စပေါ့။ မမြဲဘူး။ အိုမင်းခြင်း၊ နာဖျားခြင်း၊ သေဆုံးခြင်းဆိုတာတွေလဲ ဒုက္ခဆင်းရဲခြင်းပေါ့။ နောက်ဆုံး မအိုအောင်၊ မနာအောင်၊ မသေအောင် မလုပ်နိုင်ဘူးဆိုတာတွေက အနတ္တပဲ။ ဘာမျှ အနှစ်သာရမရှိတဲ့ သဘောပဲ။

ပရမတ္ထသစ္စာကမှ တကယ့်သစ္စာတရား ဖြစ်တယ်၊ ဒီတရားအရ ဘယ်ခန္ဓာကိုယ် ရုပ်ကောင်မှ မရှိဘူး၊ ဘယ်ကမ္ဘာ၊ ဘယ်ဘုံရယ်လို့မှ မရှိဘူး။ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာ၊ သညက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးသာ ရှိတယ်။ ဒီခန္ဓာငါးပါးမှအပ အခြားသော သတ္တဝါ၊ ဘယ်သူ့မှ မရှိဘူး၊ သစ္စာလေးပါးတရားကို မသိမမြင်တဲ့သူ၊ ဒီမြင့်မြတ်တဲ့တရားစုကို မသိမမြင်တဲ့သူ၊ ဒီမြင့်မြတ်တဲ့ တရားစုကို အလေးဂရု မပြုသူ၊

နှားမလည်သူတို့ကသာ ဒီရုပ်တရားတွေကို ငါရှဲခန္ဓာကိုယ်လို့ စွဲမှတ်ကြတယ်။ ဒီလိုရုပ်တရားတွေကို ငါ့ရှဲခန္ဓာကိုယ်လို့ စွဲမှတ်ကြသလို ဝေဒနက္ခန္ဓာတို့၊ သညက္ခန္ဓာတို့၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတို့၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတို့ကိုလဲ သူပိုင်တရားတွေလို့ပဲ စွဲမှတ်ကြတယ်။ ဒီစွဲမှတ်ချက်တွေကို အရင်းခံပြီး အတ္တစွဲ၊ အတ္တတရားတွေဟာ ပေါ်ပေါက်လာကြတာပဲ ဒကာကြီးရဲ့။

ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေခြင်းဆိုတဲ့သဘောအရ အတိတ်ဘဝက ခန္ဓာငါးပါးက အကြောင်းတရားဖြစ်ပြီး ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှာရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးက အကျိုးတရားဖြစ်တယ်။ တစ်ဖန် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝက ခန္ဓာငါးပါးဟာ အကြောင်းတရားဖြစ်ပြီး နောင်အနာဂတ်ဘဝမှာ ဖြစ်ပေါ်လာရမယ့် ခန္ဓာငါးပါးဟာ အကျိုးတရား ဖြစ်ရမယ်။ ဒါပေမယ့် အတိတ်ဘဝက ခန္ဓာငါးပါးတရားတွေနဲ့ ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှာ ရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးတရားတွေဟာ အတူတူပဲလို့ဆိုရင် မှားမယ်။ တစ်ဖန် အတိတ်ဘဝက ခန္ဓာငါးပါးတရားတွေနဲ့ ကင်းလွတ်တဲ့ တခြားခန္ဓာငါးပါး တရားတွေဖြစ်တယ်လို့ဆိုရင်လဲ မမှန်ဘူး။ ဘာပြုလို့ဆိုတော့ ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှာရှိတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေဟဲ ဒါဒီခန္ဓာငါးပါးတရားစုတို့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှု၊ ပြုလုပ်မှုတွေကနေပြီး အနာဂတ်ဘဝမှာ ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေ ပေါ်လာမှာကိုး ဒကာကြီးရဲ့။ အဲဒီတော့ ဘယ်တရားဟာ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်နေသလဲဆိုတဲ့ ပြဿနာဟာ ရှင်းသွားပြီ မဟုတ်လား ဒကာကြီးရဲ့။

ရူပက္ခန္ဓာတရားတွေ၊ ဝေဒနက္ခန္ဓာတရားတွေ၊ သညက္ခန္ဓာတရားတွေ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာတရားတွေ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာတရားတွေ

ဒီတရားတွေထဲက ဘယ်တရားမှ မှန်ထဲကို ဝင်သွားတာ မမြင်ရဘူး။ ဒါပေမယ့် မှန်ရှေ့မှာ ရပ်နေတဲ့လူကို မှန်ထဲမှာ တထေရာတည်း လုံးဝဥဿုံ အကုန် မြင်နေရတယ်၊ မှန်ရှေ့က လူကဘာလုပ်လုပ်၊ မှန်ထဲကလူက တစ်ခုမကျန် တိတိကျကျ အကုန်လိုက်လုပ်တယ်။ ဘယ်လောက် လိုက်လုပ်သလဲဆိုတော့ အနားကကြည့်နေတဲ့ လူကတောင် မှန်ထဲက လူနဲ့ မှန်ရှေ့ကလူဟာ တစ်ယောက်တည်းပဲလို့ ပြောရတယ်မဟုတ်လား။ တကယ်တော့ မှန်ထဲက လူနဲ့ မှန်ရှေ့ကလူဟာ တစ်ယောက်တည်းလဲ မဟုတ်ဘူး၊ တစ်ခြားလူလဲ မဟုတ်ဘူး။ ကဲ ဒကာကြီး၊ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေခြင်းသဘောကို သဘောပေါက်သွားပြီလား။

ဒကာကြီး။ ဆရာတော် လက်တွေ့ဥပမာပေးပြီး ရှင်းလင်းပြတဲ့အတွက် သဘောပေါက်ပါပြီ။

ထိုနောက် တဆူးနာပရိသတ်ထဲမှ ဒကာကြီး တစ်ယောက်က ထ၍-

"ဒီဇာတိပဋိသန္ဓေ နေခြင်းသဘောနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အခုလို နားလည် သဘောပေါက်အောင် ဟောပြောပြတာကို ဒီတစ်ခါ ပထမဆုံးကြားနာရပါတယ်။ ကြားနာရတဲ့အတိုင်းလဲ ရှင်းရှင်း လင်းလင်း နားလည်သဘောပေါက်ပါတယ် ဆရာတော်"

ဆရာတော်။ (မေးခွန်းချင် ဒေါက်တာ အေး၊ အယ်(မ်) ဘောကာဘက် လှည့်ကာ) ကဲ ဒကာကြီး၊ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိ ပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်နေတဲ့ နေရာမှာ ဝိညာဉ်ဆိုတာ တွေ့သေးရဲ့လား။ တစ်နည်းအားဖြင့် အတ္တဆိုတဲ့ တရားတွေကို တွေ့သေးရဲ့လား။

ဒကာကြီး။ မှန်ပါ၊ ဝိညာဉ်ဘို့(အတ္တတို့ဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ လူတွေရဲ့ စိတ်တွေပေါမှာ ဖုံးအုပ်နေတဲ့ အဝိဇ္ဇာတရားကြောင့် တကယ်ရှိတယ်လို့ ထင်မြင်နေကြရတဲ့ တရားတွေပါပဲ ဆရာတော်။ ဒီတရားတွေဟာ ရှေးသမားရိုးကျ ယုံကြည် ယူဆလာခဲ့ကြတဲ့ တရားတွေပါ၊) ယခုတော့ ကွယ်ပျောက်ကုန်ပါပြီ ဆရာတော်။ တပည့်တော်မေးတဲ့ မေးခွန်းကို ကျေနပ်ရှင်းလင်းအောင် ဆရာတော် ဟောကြားပြီးပါပြီ။ တပည့်တော်ရဲ့ မေးခွန်းကို ဆရာတော်က အနတ္တသဘောနဲ့ ရှင်းလင်းအောင် ဖြေဆိုပြီးပါပြီ။ သာဓု ဆရာတော် သာဓု သာဓု။

ပရိသတ် အားလုံးသည် ဆရာတော်၏ ဖြေရှင်းချက်ကို သဘောကျသဖြင့် သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်ကြကုန်လေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၂။

ကံ၏ အကျိုးတရားကြောင့် ဇာတိပဋိသန္ဓေ တင်ဖန် ပြန်၍ နေရသည်ဟူသော အချက်ကို ရှင်းပြနိုင်ပါမည်လော ဆရာတော်။ ထိုကံ၏အကျိုးတရားသည် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက် မစုတေမီ အဘယ်အရပ်၊ အဘယ်ဌာနတွင် တည်ရှိနေပါသနည်း။ ထိုကံ၏အကျိုးတရားကို ဆရာတော် ပြနိုင်ပါမည်လော။ (ကံ၊ အကျိုးဟူသော စကားနှင့် ကမ္မဝိပါက စကားသည် အဓိပ္ပာယ်တူပင် ဖြစ်သည်။ မှတ်ချက်၊)

(မေးခွန်းလျှောက်ထားသူ၊ ဒေါက်တာ အေ-အယ်(မ်) ဘောကာ၊ အင်(မ်)ဒေ၊ ပီအိပ်(ချ်)ဒီ၊ ဘားအက်(တ်)ယော၊ ဒီအက်(စ်)စီ၊ ကမ္ဘာလှည့်သူ အိန္ဒိယ တရားဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အာဒိစ္စဝံသ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ကံရဲ့အကျိုးတရား၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့ရဲ့ အကျိုးတရားဟာ လက်နဲ့ ကိုင်ဖမ်းလို့လဲ မဖြစ်ဘူး၊ မျက်စိနဲ့ ကြည့်လို့လဲ မမြင်အပ်ဘူး။ ဒီကံရဲ့ အကျိုးတရား ဆိုတာဟာ ကံဆိုတဲ့ တရားရဲ့ ပင်ကို အနုသယအားသာလျှင် ဖြစ်တယ်။ အကြောင်းတရားတိုင်းမှာ အကျိုးတရားရှိတာချည်းပဲ။ အခု ဟောဒီပရိသတ်မှာ ရှိနေတဲ့ လူတိုင်းလူတိုင်းဟာ အတိတ်ဘဝက ကံအကြောင်းတရားကြောင့် စွမ်းချည်သတ္တိအမျိုးမျိုး၊ ဂုဏ်သတ္တိအမျိုးမျိုး၊ စိတ်နေ သဘောထား အမျိုးမျိုး၊ အကျင့်စာရိတ္တ အမျိုးမျိုး၊ ပတ်ဝန်းကျင် အမျိုးမျိုးနဲ့ ရုပ်လက္ခဏာအမျိုးမျိုး ကွဲပြားနေကြရတယ်။ ဒါဟာ အတိတ်ဘဝက ကံရဲ့ မျက်မြင် အကျိုးတရားတွေပဲ။ (ဒီ ကံတရားရဲ့ အဓိက စေ့ဆော် တိုက်တွန်းမှုဟာ စေတနာနှင့်တကွသောစိတ် ဖြစ်တယ်။) ရိုးရိုးပြောနေ ဆိုနေကျ စကားနဲ့ ပြောရမယ်ဆိုရင်တော့ "ရည်ရွယ်ချက်" လို့ပဲ ခေါ်ရမှာပေါ့။ ယခု မျက်မြင်လောက တရားရုံးတွေမှာလဲ "ရည်ရွယ်ချက်" ကို အဓိကထားပြီး တရားစီရင်နေကြတာပဲ မဟုတ်လား ဒကာကြီး။

ဒကာကြီး။ ယခု မျက်မှောက်ဘဝမှာ တွေ့ကြုံခံစားနေကြရတဲ့ ကံနဲ့အကျိုးကိုတော့ တပည့်တော်တို့ ယုံကြည်ပါတယ် ဆရာတော်၊ ဒီ အကျိုးတရားကြောင့် တချို့က လာဘ်တွေ၊ အမြတ်တွေ၊ ဆုတွေ ရပြီး တချို့က အပြစ်ဒဏ်တွေ ခံကြရတာလဲ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ့ပါပဲ ဆရာတော်။ ဒါပေမဲ့ ယခု မျက်မှောက် ဘဝရဲ့ ကံအကြောင်း တရားကြောင့် အနာဂတ်ဘဝမှာ ဇာတိပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေခြင်း ဆိုတာကို

တော့ မယုံကြည်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေပါတယ် ဆရာတော်။ တကယ်လို့ ကံရဲ့ အကျိုးတရားကြောင့် ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်နေရ တယ်ဆိုတဲ့ သဘောနဲ့ပဲ ယုံကြည်လက်ခံထားဦးတော့၊ ဒီကံရဲ့ အကျိုးတရားဟာ အကြင်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက် အသက်ရှင် နေစဉ်ကာလအတွင်း ဦးခေါင်းထဲမှာပဲ ကိန်းဝပ် နေသလား၊ ဦးနှောက်ထဲမှာပဲ ကိန်းဝပ်နေသလား၊ အသည်းနှလုံးထဲမှာပဲ ကိန်းဝပ် နေသလား၊ ဝမ်းဗိုက်ထဲမှာပဲ ကိန်းဝပ် နေသလား၊ လက်ဖဝါးထဲမှာပဲ ကိန်းဝပ်နေသလား၊ သူ့အနားမှာပဲ ကိန်းဝပ် နေသလား ဆိုတာ သိလိုလှပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အင်း ဒီခက်ခဲနက်နဲတဲ့ ပြဿနာကို ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြမှပဲ ဒကာကြီး နားလည် သဘောပေါက်မှာ ဆိုတော့ ကံရဲ့ အကျိုးတရားဟာ အကြင်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက် မစုတေ မချင်း မည်သည့်နေရာ မည်သည့် ဌာနမှာ ကိန်းဝပ်နေတယ် ဆိုတာ ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြမယ်။ ကဲ ဒကာကြီး၊ နှလုံးသွင်း ပေတော့။

ဥပမာ၊ လူတစ်ယောက်ဟာ ညအချိန် စာရေးချင်တယ်တဲ့။ အဲဒီတော့ သူဟာ ဖယောင်းတိုင်တစ်တိုင်ကိုထွန်းတယ်။ပြီးတော့ စာရွက်တစ်ရွက်ကို ယူတယ်။ အဲဒီနောက် မင်အိုးထဲမှာ မင်တံကို စိုက်ပြီး စာလက်စောင်ကို ရေးတယ်။ အဲဒီလို စာရေးပြီးတဲ့နောက် သူဟာ မင်အိုးတွေ မင်တံတွေလဲ သိမ်းပြီးတော့ကာ မီးမှုတ်ပြီး အိပ်လိုက်တယ်။ စိတ်နဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုတဲ့ မင်တံနဲ့ မင်အိုးကလဲ သိမ်းလိုက်ပြီ။ စေတနာနဲ့တူတဲ့ မီးကိုလဲ ငြိမ်းလိုက်ပြီ။ နောက်ဆုံး ကာယကံမှုနဲ့ တူတဲ့ လက်ကလဲ မရေးတော့ဘူး။ ရပ်လိုက်ပြီ။ ဒါပေမယ့် အကျိုးတရားဆိုတဲ့ စာရေးတာကတော့

ဟိုစာရွက်ပေါ်မှာပဲ ရှိနေတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီ အကျိုးတရားဟာ နှစ်ကာလ ရှည်လျားစွာ တည်နေဦးမှာပေါ့။ အဲဒီလိုပဲ ကံရဲ့အကျိုးတရားဟာလဲ ထိုသူ သေသည်အထိ တည်ရှိနေပြီး ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်နေစေတာပေါ့ ဒကာကြီး။

ဒကာကြီး။ ဒီကိစ္စမှာတော့ ရေးလိုက်တဲ့စာဟာ စာရွက်ပေါ်မှာ တင်ပြီး ကျန်နေခဲ့တော့ မျက်မြင်ဖြစ်ပြီး ရှင်းပါတယ် ဆရာတော်၊ ဒါပေမယ့် ကံရဲ့အကျိုးတရား ကိန်းဝပ်တဲ့ နေရာဌာနနဲ့ ပဘ်သက်လို့တော့ မရှင်းသေးဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒါဖြင့် ဒကာကြီးကို ဦးပဥ္ဇင်းက မေးရဦးမယ်။ ဒကာကြီး ဖြေပါဦး။

ဒကာကြီး။ မှန်ပါ၊ ဖြေပါမယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ လေဟာ ဘယ်နေရာမှာ ကိန်းဝပ်နေသလဲ ဒကာကြီး။

ဒကာကြီး။ ဘယ်နေရာမှာမှ မကိန်းဝပ်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ လေဟာ ဘယ်နေရာမှာမှ ကိန်းဝပ်မနေသော်လဲ တကယ်တော့ ရှိသလိုပဲ၊ ကံရဲ့ အကျိုးတရားဟာလဲ ကိန်းဝပ်နေတဲ့နေရာ မရှိသော်လည်း အကြင်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက် စုတေသည်အထိ ရှိနေပြီး ထိုသူကို ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်နေစေတယ် ဒကာကြီး။

ဒကာကြီး၊ တပည့်တော်အဖို့ ဆရာဘော် အခုပေးတဲ့ ဥပမာနဲ့လဲ ဒီပြဿနာကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားမလည်သေးပါဘူး ဆရာတော်။ ကံရဲ့အကျိုးတရားကြောင့် ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန်ပြန်နေရတယ်ဆိုတဲ့ သဘောနဲ့ ပတ်သက်လို့မယုံဘစ်ဝက်

ယုံတစ်ဝက် ဖြစ်နေပါသေးတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီထက် ထင်ရှားပြက်သားတဲ့ ဥပမာကို ဆောင်တော်မူပါဦး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒီလိုထင်ရှားပြတ်သားတဲ့ဥပမာကို ဆောင်ရအောင် ဒကာကြီးကို ဦးပဉ္ဇင်းက ပြန်ပြီး မေးခွန်းသုတ်ရလိမ့်မယ်။

ဒကာကြီး။ ထုတ်တော်မူပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီးမှာ ပညာအရည်အချင်းနဲ့ပတ်သက်လို့ ဘွဲ့ ဘယ်နှစ်ဘွဲ့ ရှိပါသလဲ၊

ဒကာကြီး၊ ပညာအရည်အချင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ တပည့်တော် ငါးဘွဲ့ ရထားပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒီဘွဲ့တွေကို ပြောပြစမ်းပါဦး ဒကာကြီး။

ဒကာကြီး။ ဒီဘွဲ့တွေကတော့ အေ(မ်)အေ၊ ပီအိပ်(ချ်)ဒီ၊ ဒီအက(စ်)စီ၊ ဒီလစ်(တ်)နဲ့ ဘား အက်(တ်)လော ဘွဲ့များ ဖြစ်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒီဘွဲ့တွေကိုရအောင် ဒကာကြီး ဘယ်နှစ်နှစ်ကြာအောင် ကြိုးစားရသလဲ၊

ဒကာကြီး ဒီဘွဲ့အားလုံးကို ရရန် အနှစ် သုံးဆယ်လောက် ကြိုးစားခဲ့ရပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အခုနက ဒကာကြီး ပြောခဲ့တဲ့ ဘွဲ့ငါးဘွဲ့လုံးဟာ ဒကာကြီးမှာ ရှိသလား

ဒကာကြီး။ တပည့်တော်မှာ ဒီဘွဲ့ ငါးဘွဲ့လုံး ရှိပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီးမှာ ဒီဘွဲ့ငါးဘွဲ့လုံးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရှိမယ်ဆိုရင် အဲဒီ အရည်အချင်းတွေဟာက

ဒီအက်(စ်)စီ (သိပ္ပံပညာပါရဂူဘွဲ့) ဘွဲ့ရဲ့ အရည်အချင်းတွေကို ရွေးထုတ်ပြီးတော့ ဦးပဋ္ဌင်းကို ပြစမ်းပါ။

ဒကာကြီး။ (ခေတ္တခဏမျှစဉ်းစားပြီးနောက်) ဒီသိပ္ပံပညာဘွဲ့နဲ့ ပတ်သက်တဲ့လက်မှတ်ကို ဗဟုပည့်တော် ထုတ်ပြနိုင်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဦးပဋ္ဌင်းက ဒကာကြီးဟာ ဒေါက်တာအယ်(မ်)ဘေကာလို တိတိကျကျ မပြောနိုင်ဘူး၊ အဲဒီတော့ ဒကာကြီးက စာရွက်စာတမ်းတွေ၊ လက်မှတ်တွေကို ထုတ်ပြလို့ အပိုဘဲ။ ဦးပဋ္ဌင်း တိတိကျကျ လိုချင်တာကတော့ ဒကာကြီးမှာရှိတဲ့ ဒီသိပ္ပံပညာ ပါရဂူဘွဲ့နဲ့ဆိုင်ရာ အရည်အချင်းတွေကိုသာ လိုချင်တာပဲ။

ဒကာကြီး။ ဒီလိုဘွဲ့နဲ့ဆိုင်တဲ့ အရည်အချင်းတွေကို သီးသန့်ထုတ်နုတ်ပြဖို့ကတော့ လုံးဝမဖြစ်နိုင်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီး ပြောတဲ့အတိုင်းဆိုရင် ဒကာကြီးအခုနက ပြောခဲ့တဲ့ ဘွဲ့ငါးခုနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ဒကာကြီးမှာ မရှိဘူးလို့ဘဲ ဦးပဋ္ဌင်း ယူဆရတော့မှာပေါ့။

ဒကာကြီး။ အမှန်ကတော့ တပည့်တော်မှာ ဒီဘွဲ့ငါးခုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အရည်အချင်းတွေ ရှိပါတယ် ဆရာတော်၊ ဗြိတိသျှအစိုးရကဘောင် ဒီအရည်အချင်းတွေ တပည့်တော်မှာရှိတယ်လို့ အသိအမှတ်ပြုထားပါတယ်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီးက အခုလို အခိုင်အမာပြောရင်ဖြင့် ဒကာကြီးရဲ့အရည်အချင်းတွေဟာ ဒကာကြီးရဲ့ ဦးခေါင်းထဲမှာ ရှိတယ်ပေါ့။

ဒကာကြီး။ ဦးခေါင်းထဲမှာတော့ မရှိပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် အသည်းနှလုံးထဲမှာလား။

ဒကာကြီး။ အသည်းနှလုံးထဲမှာလဲမဟုတ်ပါဘူးဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် ဝမ်းဗိုက်ထဲမှာလား။

ဒကာကြီး။ ဝမ်းဗိုက်ထဲမှာလဲ မဟုတ်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် လက်တွေမှာပဲလား။

ဒကာကြီး။ လက်တွေထဲမှာလဲ မဟုတ်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်၊ ဒါဖြင့် ဒကာကြီးအနားမှာပဲလား၊

ဒကာကြီး။ အနားမှာလဲ မဟုတ်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီးဟာ နှစ်ပေါင်း သုံးဆယ်နီးပါး ဒီဘွဲ့ငါးဘွဲ့နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားလာခဲ့ရတယ်။ ဒီအရည်အချင်းတွေနဲ့ ပြည့်စုံလာတာလဲ နှစ်ပေါင်း ၂၀-နီးပါး ရှိပြီ။ ဒီအရည်အချင်းတွေနဲ့ ဒကာကြီးဟာ တကယ်ပြည့်စုံဘယ်ဆိုပြီး ဗြိတိသျှအစိုးရက ဒကာကြီးကို ဥပဒေပညာဆိုင်ရာ ကောလိပ်ကျောင်းမှာ ကျောင်းအုပ်ကြီးရာထူးကို ပေးအပ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒကာကြီးဟာ ဒကာကြီးရဲ့ အရည်အချင်းတွေကို ဘယ်မှာသိုလှောင်ထားတယ် ဆိုတာကို ဒကာကြီး ပြောမပြနိုင်ဘူး။ ဒီအရည်အချင်းတွေ ဘယ်မှာ ကိန်းဝပ်နေတယ်ဆိုတာကိုလဲ ပြောမပြနိုင်ဘူး။ ဒါတင်မကဘူး ဒကာကြီးမှာ အခုရှိနေတဲ့ အရည်အချင်းတွေဟာ အခု မျက်မှောက်ဘဝမှာ ဒကာကြီးရဲ့ အားထုတ်မှု၊ ကြိုးစားမှုတို့မှ ပေါ်ထွက်လာရတဲ့ အကျိုးတရားတွေပဲ။ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောမယ်ဆိုရင် ဒကာကြီးနဲ့ မျက်မှောက်ဘဝကံရဲ့ အကျိုးတရားတွေချည်းပဲ။ ဒီအကျိုးတရားတွေကို ဒကာကြီးဟာ သေသည့်တိုင်အောင် ခံစားရမယ်။ ဒါပေမယ့် ဒကာကြီးဟာ ဒီအကျိုး

တရားတွေကို ပြလဲမပြနိုင်ဘူး။ ဘယ်နေရာမှာ သူတို့ ကိန်းဝပ်နေတယ်လို့လဲ မပြောနိုင်ဘူး။ ဒီကံရဲ့ အကျိုးတရားဆိုတာ အကြင်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက် သေသည့်အထိ ထိုသူလုပ်ခဲ့ကိုင်ခဲ့တဲ့ လုပ်ရပ်များအတိုင်း သူလုပ်ခဲ့တာ ကောင်းရင်လဲကောင်းသလို၊ ဆိုးရင်လဲ ဆိုးသလို ကောင်းကျိုး၊ ဆိုးကျိုးတို့ကို ပေးနေတာပဲ။ ပြီးတော့ အခုဘဝမှာ လုပ်တဲ့လုပ်ရပ်အလိုက် အနာဂတ်ဘဝမှာလဲ ကံရဲ့အကျိုးပေးတရား ကောင်းရင်လဲ ကောင်းမွန်စွာနဲ့ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန်ပြန်နေရမယ်။ ဆိုးရင်လဲ ဒုက္ခဆင်းရဲ ကြီးစွာနဲ့ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်နေရမယ်၊ ကဲ ဒကာကြီး၊ ဒီမမြင်အပ် မမြင်နိုင်တဲ့ ကံရဲ့ အကျိုးတရားကြောင့် ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ဘယ်လိုပြန်နေရတယ်ဆိုတဲ့ သဘောကို နားလည်သွားပြီလား။

ဒကာကြီး။ မှန်ပါ၊ ဆရာတော်ရဲ့ ဥပမာကြောင့် တပည့်တော် ဒီပြဿနာကို ကောင်းကောင်းကြီး နားလည်သဘောပေါက်သွားပါပြီ။ ဒီကံရဲ့ အကျိုးတရားနဲ့ပတ်သက်လို့ တပည့်တော်မှာ သံသယမရှိ၊ ခြွင်းချက်မရှိ ယုံကြည်ပါပြီ ဆရာတော်။ ဒါတွင်မကဘူး၊ မှားယွင်းတဲ့ သမားရိုးကျ ပန်ဆင်းရှင်ဝါဒများတွေလဲ ပြေပျောက်ကုန်ပါပြီ ဆရာတော်။

ထိုအချိန်တွင် ပရိသတ်ထဲမှ ဖာရစီလူမျိုး ဒကာတစ်ယောက်က ထ၍-

''ဆရာတော်ရဲ့ကံ၏အကျိုးတရားနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အသိဉာဏ်ပညာသားပါတဲ့ ဟောပြောမှုကြောင့် အမျိုးမျိုးသော အယူအဆများတွေ၊ သမားရိုးကျ အမြင်များတွေဟာ အားလုံး အမှောင်ထုကို ရောင်ခြည်က နှင်းလိုက်သလို ကွယ်ပျောက်ကုန်

ပါပြီ။ ဒီအကြောင်းတရားရှိရင် အကျိုးတရားဟာ မလွဲမသွေ ရှိရမယ်ဆိုတဲ့ မြင့်မား မှန်ကန်လှတဲ့ ဒေသနာကို ဘယ်သူမျှ မချိုးဖျက်နိုင်ဘူး ဆိုတာကိုလဲ တပည့်တော်တို့ အခိုင်အမြဲ ယုံကြည်ပါပြီ ဆရာတော်။

ထိုနောက် ပရိသတ်သုကြီးတစ်ချပ်လုံးက သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၃။

ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေခြင်း သဘောနှင့် ဟိန္ဒူဝါဒအရ ဝိညာဉ်ကူးပြောင်းခြင်း သဘောတို့သည် မည်ကဲ့သို့ ကွဲပြားခြားနားကြသနည်း။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ ဒေါက်တာ ဘော၊ အယ်(မ်) ဘောကော၊ အယ်(မ်) ဂျော၊ ပီ အိပ်(ချ်)ဒီ၊ ဘား အက်(တ်) လော၊ ဒီ ဂျက်(စ်)စီ၊ ကွယ်လွန်သူ အိန္ဒိယ တရားဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း၊ ဖြေဆိုသူ ဆရာတော် အရှင်အရိယဝံသ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဝံသမှ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိ ပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေခြင်း သဘောဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်မှာ အခြေခံတယ်၊ ယခုမျက်မှောက် ဘဝမှာ [illegible] ရုပ်ကြွင်း၊ ဝေဒနာကြွင်း၊ သညာကြွင်း၊ သင်္ခါရကြွင်းနဲ့ ဝိညာဉ်ကြွင်း [illegible] ယခုဘဝမှာ ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ ကံရဲ့အကျိုး၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့ရဲ့ အကျိုး

တရားဖြင့် အားလုံးပျက်စီးမှ ဇာတိပဋိသန္ဓေဟာ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေတယ်။ ဒီလို ဇာတိပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေတဲ့ နေရာမှာ ဘဝဟောင်းက ဒီပြောခဲ့တဲ့ ခန္ဓာတွေထဲက ဘယ်ခန္ဓာမှ ပါမသွားဘူး။ ယခု မျက်မှောက်ဘဝမှာ လုပ်ကိုင်ခဲ့သမျှ ကံတရားတို့ဟာ အကြောင်းတရားချည်းဘဲ၊ ပြီးတော့ ယခု မျက်မှောက်ဘဝမှာ ပြုလုပ်ခဲ့သမျှ၊ လုပ်ကိုင်ခဲ့သမျှ ကံတရားတို့ရဲ့ အကျိုးတရားတွေနဲ့ ဇာတိပဋိသန္ဓေ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေရာမှ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေဟာ အနာဂတ်ဘဝမှာ မလွှဲသာမရှောင်သာ ဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကျိုးတရားတွေပဲ ဒကာကြီး။

အဝိဇ္ဇာတရားနဲ့ ဥပါဒါန်တရားတို့ရဲ့ သောင်းရိပ်အောက်မှာ ပြုလုပ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဒီလုပ်ချပ်များ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ကံတရားများရဲ့ အကျိုးတရားဟာ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန်ပြန်နေရခြင်းဖြစ်တယ်။ တစ်မျိုးပြောရမယ်ဆိုရင် အဝိဇ္ဇာနဲ့ ဥပါဒါန်တရားတို့ကို အရင်းခံပြီး လုပ်နေသမျှ ကာလပတ်လုံး ဇာတိပဋိသန္ဓေဟာ တစ်ဖန် ပြန်နေရတာချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓက ဝိပဿနာတရားကို အကြိမ်ကြိမ် အားထုတ်ပြီး ဒီအဝိဇ္ဇာနဲ့ ဥပါဒါန်တရားတွေကို ဖြတ်တောက်ပစ်ရမယ်၊ နောက်ဆုံး ကံတရားတွေကို ပယ်ဖျက်ပြီး နောက်ဆုံး နိဗ္ဗာန် ရောက်အောင် ကြိုးစားရမယ်လို့ဟောတော်မူခဲ့တာပေါ့။ တပည့်တစ်ယောက်က ဆရာ့ရဲ့ပါးစပ်က ရွတ်ဖတ်တဲ့ ကျမ်းလာဂါထာတွေကို ဆရာက သူ့ပါးစပ်ထဲမှ တပည့်ပါးစပ်ထဲကို ကူးပြောင်းထည့်ပေးခြင်းမပြုဘဲနဲ့ ရွတ်ဖတ်နိုင်သလိုဘဲ [illegible]အရ ဇာတိပဋိသန္ဓေဟာလည်းတစ်ဖန်ပြန်နေခြင်းဖြစ်တယ်၊ တစ်နည်း

အားဖြင့်ဆိုရင် မှန်တစ်ချပ်ရှေ့မှာ ရပ်နေတဲ့လူရဲ့ ခန္ဓာငါးပါးထဲမှ ဘယ်ခန္ဓာမှ မှန်ထဲကို ဝင်မသွားဘဲ ထိုသူရဲ့ အရိပ်ဟာ မှန်ထဲမှာ လာထင်သလို ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဘဝတိပဋိသန္ဓေဟာလဲ ဘယ်အရာမျှ ကူးပြောင်းခြင်း မရှိဘဲနဲ့ အသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေခြင်းဖြစ်တယ် ဒကာကြီး။

ဒါကြောင့် ဟိန္ဒူဝါဒအရ ဝိညာဉ်ကူးပြောင်းခြင်းနဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဘဝတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန်ပြန်နေခြင်းတို့ဟာ အလွန်ပင်ကွဲပြားခြားနားတယ်။ ဟိန္ဒူဝါဒအရ အတ္တ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်လို့ခေါ်တဲ့အရာဟာ ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးသွားတဲ့ ယခု မျက်မှောက်ဘဝရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲက နေပြီးတော့ နောင်ဘဝမှာ အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲကို ကူးပြောင်းသွားရတယ်တဲ့။ ဒါဟာ ဟိန္ဒူဝါဒကို ယူယောင် တည်ဆောက်နေကြတဲ့ ဗြာဟ္မဏတို့ရဲ့ စိတ်ကူးနဲ့ တီထွင်ခဲ့ကြတဲ့ အယူဝါဒပဲ။ ဒီအယူဝါဒဟာ အခြေအမြစ်မရှိတဲ့ အပေါ်ယံသဘောမျှသာ ဖြစ်တဲ့ အယူဝါဒပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီအတ္တ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်လို့ခေါ်တဲ့ အရာရဲ့ ဂုဏ်သတ္တိနဲ့ အရည်အချင်းတို့ကို ဘယ်သူကမျှ အခုအချိန်အထိ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြောမပြနိုင်ဘူး။ အသစ်ဖြစ်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာလဲ ဘယ်နေရာမှာ ဒီအတ္တ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်ဟာ တည်ရှိတယ်လို့လဲ ပြောမပြနိုင်ဘူး ဒကာကြီး။

မြွေတစ်ကောင်ဟာ သူရဲ့ အရေဟောင်းကို ဆွဲထုတ်ပြီးအရေသစ်ထဲမှာ အသစ်တစ်ဖန်ပြန်ပြီး ဝင်နေသလို တစ်နည်းအားဖြင့် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်ဟာသူရဲ့အင်္ကျီဟောင်းကို ချွတ်ပြီး အင်္ကျီအသစ်တစ်ထည်ကို လဲဝတ်ကာ အဲဒီအင်္ကျီ အသစ်နဲ့ အလုပ်သွား

သုတေသနစာကြည့်တိုက်
ဗုဒ္ဓဝါဒပြဿနာများ၊ သာသနာတော်ထွန်းကားပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာန
ကမ္ဘာအေး၊ ရန်ကုန်။

လုပ်သလို အတ္တ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်ဟာလဲ ခန္ဓာကိုယ်အဟောင်းကို စွန့်ပြီး ခန္ဓာကိုယ် အသစ်ထဲမှာ ဘဝသစ်တစ်ဖန် ပြန်နေတယ်လို့ ဘဂဝါဂီတထဲမှာ (ဇီဿနိုးဘုရား ဝင်စားတယ်လို့ ဆိုထားတဲ့) ရှရီ ခရစ်ရှန ဘုရားက ဟောခဲ့တယ်လို့ ပုရာဏ်ကျမ်းပြု ဆရာတွေက ရေးသားခဲ့တယ် ဒကာကြီး။

တစ်ခါ မဟာဘာရတ ကျမ်းထဲမှာတော့ အဇ္ဇုနက သူ့ရဲ့ ဝမ်းကွဲ ညီအစ်ကိုတော်သူ ဒုရိယောဓနကို မတိုက်လိုကြောင်း ငြင်းဆန်တဲ့အခါမှာ ရှရီခရစ်ရှန ဘုရားက "အဇ္ဇုန အချင်း အဇ္ဇုန၊ သင်သေမယ်လို့လဲ မနိုးဘူး၊ သေသူရယ်လို့လဲ မနိုးဘူး၊ သင့်ရဲ့ အလွန်ထင်ရှားကျော်ကြားတဲ့ လေးညှို့ကို ဆွဲပြီး သင့်ရဲ့ အလွန်စွမ်းပကားကြီးမားလှတဲ့ မြားဖြင့် ဒုရိယောဓနကို ပစ်လေလော့" လို့ အမိန့်ရှိတယ်လို့ ရေးသားထားပြန်တယ်။ ဒီစကား နှစ်ခွန်းလုံးဟာ ရှရီခရစ်ရှန ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောခဲ့တဲ့ တရားချည်းပဲတဲ့။ တစ်ခုက ဘဂဝါဂီတထဲမှာ ပါတယ်။ တစ်ခုက မဟာဘာရတထဲမှာ ပါတယ်။ တစ်ခုနဲ့တစ်ခုဟာ မကိုက်ညီဘူး။ ဆန့်ကျင်နေတယ်။ အမှန်ကတော့ အခြေအမြစ်မရှိတဲ့ စိတ်ကူးချက်များ၊ ယူဆချက်များသာဖြစ်တယ် ဒကာကြီး။

ဗုဒ္ဓဟောတော်မူခဲ့တဲ့ အဘိဓမ္မာထဲမှာ စိတ်နဲ့ စေတသိက်နှင့်ရုပ်ပေါင်း နာမ်(၅၃)ပါး၊ အာရုံ(၆)ပါး အာရုံဖြစ်ပွားစေနိုင်တဲ့ ရုပ်(၂၈)ပါး၊ အာရုံထင်တဲ့ဒွါရ(၆)ပါး၊ (၆)ဒွါရမှာ (၆)အာရုံထင်ဟပ်တိုင်းဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝိညာဉ်(၆)ပါး၊ တဏှာ(၆)ပါးနဲ့ ဥပါဒါန်(၄)ပါး၊ အဲဒီတဏှာနဲ့ ဥပါဒါန်တို့ကို ဖြစ်ပွားစေတဲ့ ရေသောက်မြစ် ဝေဒနာ(၆)ပါး စသည်အားဖြင့် ပိုင်းခြားထားတယ်။ နာမ်ပိုင်းမှာလဲ စိတ်နှင့်

စေတသိက်(၂)မျိုး ရှိပြီး အာရုံထင်ဟပ်မှု၊ အာရုံခံစားမှုအလိုက် စိတ်အမျိုးမျိုး ခွဲခြားထားသေးတယ်။ အဲဒီဟာတွေကတော့ လောဘအရင်းခံတဲ့ လောဘမူစိတ်(၈)ပါး၊ ဒေါသအရင်းခံတဲ့ ဒေါသမူစိတ် (၂)ပါး၊ မောဟ အရင်းခံတဲ့ မောဟမူစိတ် (၂)ပါး၊ ပေါင်း(၁၂)ပါးပါပဲ။ ဒီ(၁၂)ပါးသော စိတ်တို့ကို အကုသိုလ်စိတ်လို့ခေါ်တယ် ဒကာကြီး။

အဲဒါအပြင် အဟိတ်စိတ်(၁၈)ပါး၊ ကာမသောဘဏစိတ် (၂၄)ပါး ရူပစိတ် (၁၅)ပါး၊ အရူပစိတ် (၁၂)ပါး၊ လောကုတ္တရာစိတ် အကျဉ်း (၈)ပါး၊ အကျယ် (၄၀) စုစုပေါင်း စိတ်အကျဉ်း (၈၉)ပါး ရှိတယ်။ အကျယ်အားဖြင့် ဆိုရင် (၁၂၁)ပါး ရှိတယ်။ စိတ်နဲ့ယှဉ်တွဲနေတဲ့စေတသိက်တွေ ကတော့ ဖဿ(တွေ့ထိမှု)၊ ဝေဒနာ (ခံစားမှု)၊ သညာ (မှတ်သားမှု)၊ စေတနာ(စေ့ဆော်မှု)၊ ဧကဂ္ဂတာ(အာရုံစုပေါင်းမှု)၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယ (ရုပ်နာမ်ကို ရှင်သန်အောင် စောင့်ထိန်းမှု)၊ မနသိကာရ(နှလုံးသွင်းမှု)၊ ဝိတက်(အာရုံကို ရှေးရှုစေလွှတ်မှု)၊ ဝိစာရ (အာရုံ၌ဆင်ခြင်မှု)၊ အဓိမောက္ခ(အာရုံကို ဆုံးဖြတ်မှု)၊ ဝီရိယ (လုံ့လပြုမှု)၊ ပီတိ (နှစ်သက်မှု)၊ ဆန္ဒ (ပြုလိုမှု)၊ မောဟ (တွေဝေမှု)၊ အဟိရိက (အကုသိုလ်ကို မရှက်မှု)၊ အနောတ္တပ္ပ (အကုသိုလ်ကို မကြောက်မှု)၊ ဥဒ္ဓစ္စ (ပျံ့လွင့်မှု)၊ လောဘ(တပ်မက်မှု)၊ ဒိဋ္ဌိ(အယူမှားမှု)၊ မာန(ထောင်လွှားမှု)၊ ဒေါသ (အမျက်ထွက်မှု)၊ ဣဿာ (သူတပါးစည်းစိမ်ကို မနာလိုမှု)၊ မစ္ဆရိယ (မိမိစည်းစိမ်ကို ဝန်တိုမှု)၊ ကုက္ကုစ္စ (ပြုပြီးအကုသိုလ် မပြုခဲ့သော ကုသိုလ်တို့ကြောင့် စိတ်ပင်ပန်းမှု)၊ ထိန (ကိုယ်စိတ်ထိုင်းမှိုင်းမှု)၊ မိဒ္ဓ (စိတ်၏ ထိုင်းမှိုင်းမှု)၊

ဝိစိကိစ္ဆာ (သံသယရှိမှု)၊ သဒ္ဓါ (ယုံကြည်မှု)၊ သတိ (မမေ့မှု)၊ ဟိရီ (အကုသိုလ်ပြုရမည်ကို ရှက်မှု)၊ ဩတ္တပ္ပ (အကုသိုလ် ပြုရမည်ကို ကြောက်မှု)၊ အလောဘ (စွန့်လွှတ်မှု)၊ အဒေါသ (ချစ်ခင်မှု)၊ တတြမဇ္ဈတ္တတာ (အလယ်အလတ်သဘောထားမှု)၊ ကာယပဿဒ္ဓိ (ကိုယ်၏ငြိမ်းအေးမှု)၊ စိတ္တပဿဒ္ဓိ (စိတ်၏ ငြိမ်းအေးမှု)၊ ကာယလဟုတာ (ကိုယ်၏ ပေါ့ပါးမှု)၊ စိတ္တလဟုတာ (စိတ်၏ ပေါ့ပါးမှု)၊ ကာယမုဒုတာ (ကိုယ်၏ နူးညံ့မှု)၊ စိတ္တမုဒုတာ (စိတ်၏နူးညံ့မှု)၊ ကာယကမ္မညတာ (ကိုယ်၏အမှုအခိုင်ခံ့မှု)၊ စိတ္တကမ္မညတာ (စိတ်၏ အမှုအခိုင်ခံ့မှု)၊ ကာယပါဂုညတာ (ကိုယ်၏ ကျွမ်းကျင်မှု)၊ စိတ္တပါဂုညတာ (စိတ်၏ကျွမ်းကျင်မှု)၊ ကာယုဇုကတာ (ကိုယ်၏ ဖြောင့်မတ်မှု)၊ စိတ္တုဇုကတာ (စိတ်၏ဖြောင့်မတ်မှု)၊ သမ္မာဝါစာ (မကောင်းတာကို မပြောခြင်း)၊ သမ္မာကမ္မန္တ (မကောင်းသောအလုပ်ကို မလုပ်ခြင်း)၊ သမ္မာအာဇီဝ (ကောင်းစွာအသက်မွေးခြင်း)၊ ကရုဏာ (ဆင်းရဲသူကို သနားခြင်း)၊ မုဒိတာ (ချမ်းသာမှု ရသူတို့အတွက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း)အစရှိသည်ဖြင့် (၅၂)ပါး ရှိတယ် ဒကာကြီး။

ရုပ် အနေအားဖြင့်လဲ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး ဓာတ်ကြီးလေးပါးလို့ ခေါ်နေကြတဲ့ မဟာဘုတ် လေးပါးနှင့် အရုံရုပ်သေး(၂၄)ပါး၊ ပေါင်း (၂၈) ပါး ရှိပြန်တယ်။ အဲဒီပြောခဲ့တဲ့ စိတ်စေတသိက်တွေ ရုပ်တွေ တုရာတူရာစုပုံပြီး ဖွဲ့စည်းကြည့်လိုက်တော့ ရူပက္ခန္ဓာ၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၊ သညာက္ခန္ဓာ၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ၊ ဝိညာဏက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးပဲ ရတယ်။ အာယတနအားဖြင့် ဖွဲ့နှင် (၁၂)ပါး ရှိတယ်။ ဓာတ်အားဖြင့်

ပွဲရင်(၁၀)ပါး ရှိပါတယ်။ အဲဒါတွေအားလုံးကို အကျဉ်းဆုံး ထပ်ပြီး ချုပ်လိုက်တော့ နာမ်နဲ့ရုပ် (၂)ပါးသာ ရှိတယ်။

အမှန်အားဖြင့် အထက်ပါ ရုပ်နာမ်(၂)ပါး သင်္ခါရတရားတွေဟာ မီးစာနဲ့ဆီကြောင့် တောက်လောင်နေတဲ့ မီးတောက်မီးလျှံလို အဆက်မပြတ် ချုပ်ငြိမ်းနေပြီး အဆက်မပြတ် တောက်လောင်နေတဲ့ တရားမျှသာ ဖြစ်တယ်။ အစဉ်ယာဝရ တည်တံ့ခိုင်မြဲနေရနဲ့ မပြောထားနဲ့ မျက်စိတစ်မှိတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာပင် ကုဋေတစ်သိန်းခန့် ချုပ်ငြိမ်း ပျက်စီးရတဲ့ တရားတွေသာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ အတ္တ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့ တရားက ဒီတရားတွေကို ဖန်ဆင်းတယ်၊ ပြုဌာန်းတယ်၊ ပြုပြင်တယ်ဆိုတာ ဘာမျှ ယုတ္တိယုတ္တာ မရှိဘူးဆိုတာ ထင်ရှားနေပြီ မဟုတ်လား၊ ဒီ အတ္တ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်ဆိုတဲ့တရားဟာ ရှိလဲမရှိဘူး၊ လူအချို့ရဲ့စိတ်ထဲမှာ ရှိတယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆထားတဲ့ တရားမျှသာ ဖြစ်တယ် ဒကာကြီး။

အတ္တ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်နဲ့ဆိုင်ရာ သဘောတရားကို ပဋ္ဌလက်နှင့် ပရိတ်မန္တန် ခေတ်အတွင်းမှ ရစ်(ဂ်)ဝေဒကျမ်း၊ သာမဒေဝကျမ်း၊ ခုဒ္ဒဂီတကျမ်း၊ အတ္တာရဝေဒကျမ်း စတဲ့ ဟိန္ဒူကျမ်းဂန်တို့ထဲမှာ မတွေ့ရဘူး ဒကာကြီးရဲ့။ ဒါပေမယ့် ကျောက်တုံး၊ ကျောက်ရုပ်တို့ကို ဘုရားအသွင်ထားပြီး ကိုးကွယ်တဲ့ခေတ် နောက်ပိုင်းကျတော့မှ ဗြာဟ္မဏတွေက အတ္တဝါဒ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်နဲ့ဆိုင်ရာ သဘောတရားကို ဆွဲသွင်းလာကြတယ်။ ဒီဝါဒအရ ပရမတ္တာ(အမြတ်ဆုံးဘုရားသခင်)ကိုယ်တော်မြတ်ကို ဖန်ဆင်းရှင်အနေနဲ့ မဟုတ်မမှန် ဖန်တီးထားပြီး စကြဝဠာ တစ်ခုလုံးအတွင်းမှာရှိတဲ့ လူ၊ တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါ

ရှိရှိသမျှတို့ရဲ့ အတ္တတွေဟာ ဒီ ပရမတ္တမ ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်မှ လွင့်စင်ကျနေတဲ့ မီးပေါက် မီးပွားတွေသာ ဖြစ်တယ်လို့ ဟောကြပြောကြ၊ ရေးသားကြတယ်။ ရစ်(ဂ်)ဝေဒ၊ သာမဝေဒ၊ အတ္ထာရဝေဒကျမ်းတို့ရဲ့ ပဌလက်ခေတ် အတွင်းက ပဌလက်အတဘ်တွေ၊ မန္တန်အတက်တွေကို ဖြန့်ချိနေကြတဲ့ ဗြာဟ္မဏတွေဟာ ပရမတ္တမကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တော်များအနေနဲ့ အပူဇော် အကန်တော့ ခံခဲ့ကြတယ် ဒကာကြီး။ အဲဒါ ဟိန္ဒူအယူဝါဒထဲကို အတ္တ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်ဝါဒကို ထိုးသွင်းလာခဲ့ပုံပဲ ဒကာကြီး။

ဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန် ပြန်လည်နေခြင်းနှင့် ဟိန္ဒူဝါဒအရ ဝိညာဉ်ကူးပြောင်းခြင်း သဘောတို့ကို ကျကျနန ထင်ထင်ရှားရှား နားလည်သဘောပေါက်ရင် ဒီသဘောတရားနှစ်ခုဟာ တစ်နဲ့တစ်ခု အဝီစိနဲ့ ဘဝဂ်လောက် ကွာခြားလျက်ရှိတာကို တွေ့ရပါလိမ့်မယ်။

ဒေါက်တာ။ ဒီဗုဒ္ဓဝါဒအရ ဇာတိပဋိသန္ဓေ တစ်ဖန်ပြန်နေခြင်းသဘောနဲ့ ဟိန္ဒူဝါဒအရ ဝိညာဉ်ကူးပြောင်းခြင်းသဘောတို့ကို ဆရာတော်က ယခုကဲ့သို့ အခြေအမြစ်ကစပြီး ပြန်လည်ရှင်းပြတော်မူလိုက်တဲ့အတွက် ဒီဗြာဟ္မဏတွေဟာ သူတို့ကိုယ်ကျိုးအတွက် လူတွေအချင်းချင်း ဇာတ်တွေ ခွဲခြားထားသလို ဒီ အတ္တဝါဒကိုလဲ တီထွင်ထားကြတယ်ဆိုတာကို တပည့်တော်တို့ ထင်ထင်ရှားရှားကြီး သိမြင် သဘောပေါက်လာကြပါပြီ ဆရာတော်။

ထိုအတွင်း ပရိသတ်ထဲမှ ဒကာကြီးတစ်ယောက်က ထ၍-

"ဆရာတော်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ကိုယ်တိုင် ဟိန္ဒူဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြတယ်ဆိုပေမယ့် တပည့်တော်တို့ကို အလွန်ကောက်ကျစ်ပါးနပ်လှတဲ့ ဗြာဟ္မဏတွေက ဝေဒကျမ်းတွေဟာ သူတို့လို မြင့်မြတ်တဲ့ ဗြာဟ္မဏတွေနဲ့သာ ဆိုင်တယ်။ သာမန်လူတွေ မကိုင်ရ၊ မထိရလို့ တင်းတင်းကြပ်ကြပ် တားမြစ်ထားတဲ့အတွက် တပည့်တော်တို့ရဲ့ ဟိန္ဒူတရားရဲ့ အခြေခံဖြစ်တဲ့ ဝေဒကျမ်းတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘာမျှနားမလည်ဘဲ ဖြစ်ကြရပ်ါတယ်။ ကနေ့မှပဲ ဆရာတော်က အတ္တဝါဒရဲ့ အရင်းအမြစ်ကို ရှင်းလင်း ဟောပြောတော်မူလိုက်တဲ့အတွက် တပည့်တော်တို့ဟာ အတ္တနဲ့ ပရမတ္တမတို့နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပြဿနာကို နားလည်ကြပါတယ်ဘုရား။ ဒါကြောင့် တပည့်တော်တို့ကို ဖိထားတဲ့ သမားရိုးကျ အယူအဆတွေကို ဖယ်ရှားတော်မူလိုက်ပြီး လမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြတော်မူလိုက်တဲ့အတွက် ဆရာတော်အား ကျေးဇူးအထူးတင်ပါတယ်ဘုရား။

ထိုနောက် ပရိသတ်က သာဓုအနုမောဒနာခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၄။

နိဗ္ဗာန်ဟူသော တရားသည် တကယ်ပင် ရှိပါသလားဘုရား။ အကယ်၍ ရှိပါက ထိုတရားသည် အဘယ်မှာနည်း။ မည်သည့်တရားနှင့် တူပါသနည်း။

(လျှောက်ထားမေးမြန်းသူ၊ ဘုံဘိုင်မြို့၊ ပွဲစားကြီး မဋ္ဌတာလက်(က်)ဒါ ဝါးလား။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဒကာကြီးရဲ့အမေးပုစ္ဆာဟာ တစ်ချက်ခုတ် သုံးချက်ပြတ် မေးခွန်းပဲ။ ဒကာကြီးရဲ့ မေးခွန်းကို ဖြေရမှာ ဦးပဥ္စင်းဟာ တာဝန်သုံးခုကို တစ်ခါတည်း ထမ်းဆောင်ရလိမ့်မယ်။

ပထမတာဝန်က နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားဟာ တကယ်ရှိကြောင်း ပြဖို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒုတိယတာဝန်ကတော့ နိဗ္ဗာန်ဟာ ဘယ်နေရာမှာရှိတယ် ဆိုတာ ပြဖို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

တတိယတာဝန်ကတော့ နိဗ္ဗာန်ရဲ့ အသွင်အပြင် လက္ခဏာကို ဖော်ထုတ်ပြဖို့ ဖြစ်တယ်။

ပထမဆုံးတာဝန်ဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားဟာ တကယ်ရှိကြောင်းပြဖို့ရာ ဒကာကြီးကို ဦးပဥ္စင်းက ပြန်ပြီးမေးရလိမ့်ဦးမယ်။ ကဲ ဒကာကြီးကလဲ ဖြေပါဦး။

ဆရာတော်။ ယနေ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ နေကြတဲ့ လူတွေ အားလုံးဟာ အသက်တစ်ရာထိအောင် နေကြရပါ့မလား။

ဝါးလား။ အသက်တစ်ရာထိအောင် နေကြရမှာ မဟုတ်ပါးဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ သူတို့တွေ ဘာဖြစ်ကုန်ကြပါမလဲ ဒကာကြီး။

ဤတွင် ဆရာတော်က သင်ပုန်းပေါ်၌ တစ်ဘက်မှ နိဗ္ဗာန်ဟူသောတရား တကယ်တမ်း တည်ရှိနေပုံနှင့် အခြားတစ်ဘက်မှ စကြဝဠာကြီးနှင့်တကွ ဤစကြဝဠာပေါ်တွင် နေရှိသမျှသော သတ္တဝါတို့၏ မတည်မြဲ ဖောက်ပြန်တတ်သည့်သဘောတို့ကို အောက်ပါအတိုင်း နှိုင်းယှဉ်ရေးသားပြပါသည်။

စကြဝဠာကြီး	နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်နိဗ္ဗာန်
၁။ သေခြင်းတရားရှိ၏။	၁။ သေခြင်းတရား မရှိ။
၂။ အိုခြင်းတရား ရှိ၏။	၂။ အိုခြင်းတရား မရှိ။
၃။ နာခြင်းတရား ရှိ၏။	၃။ နာခြင်းတရား မရှိ။
၄။ ဒုက္ခနှင့်ဆင်းရဲခြင်းရှိ၏။	၄။ ဒုက္ခနှင့် ဆင်းရဲခြင်းတို့မှ ကင်းငြိမ်းသည့် တကယ့်ချမ်းသာသုခ ရှိ၏။
၅။ မတည်မြဲ။	၅။ တည်မြဲ၏။
၆။ စိတ်နှင့်ကံတို့၏ဖန်ဆင်းမှု။	၆။ စိတ်နှင့် ကံတို့က မဖန်ဆင်း(အသင်္ခတဓာတ်)
၇။ ပျက်စီး၏။(အနိစ္စ)	၇။ မပျက်စီးနိုင် (နိစ္စ)
၈။ အစအဆုံး ရှိ၏။ (အာဒိအန္တ)	၈။ အစအဆုံးမရှိ။ (အနာဒိအနန္တ)
၉။ မသန့်ရှင်းချေ။	၉။ သန့်ရှင်း၏။
၁၀။ မွေးဖွားကြရ၏(ဇာတိ)	၁၀။ မွေးဖွားကြရခြင်း မရှိ။ (အဇာတိ)
၁၁။ မသိမမြင်ခြင်း၊ စွဲလမ်းခြင်း၊ လိုချင်တပ်မက်ခြင်း၊ စိတ်ဆိုးခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းခြင်း၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း စသည့်တရားများ ရှိ၏။ (အဝိဇ္ဇာ၊ ဥပါဒါန်၊ လောဘ၊ ဒေါသ)	၁၁။ ဤတရားများ အားလုံးမှ ကင်းစင်၏။

၁၂။ သံယောဇဉ်ကြိုး(၁၀) ချောင်းဖြင့် နှောင်ဖွဲ့ထား၏။	၁၂။ မည်သည့်သံယောဇဉ်ကြိုးမျှ မရှိ။
၁၃။ အနှောင်အဖွဲ့ ရှိ၏။	၁၃။ လွတ်လပ်၏။
၁၄။ သံသရာအတွင်း၌ရှိ၏။	၁၄။ သံသရာမှ လွတ်မြောက်၏။
၁၅။ အရသာများ ရှိ၏။	၁၅။ လွတ်မြောက် သည့် အရသာတစ်ခုတည်းသာရှိ၏။
၁၆။ အာသာပြေမှု မရှိ။	၁၆။ အာသာပြေလျက်ရှိ၏။
၁၇။ ချိုးနှိမ်၍ ရ၏။ (သံဝရသဘောရှိ၏။)	၁၇။ ချိုးနှိမ်၍မရ။ (အသံဝရသဘော ရှိ၏။)
၁၈။ အကန့်အသတ်ရှိ၏။	၁၈။ အကန့်အသတ် မရှိ။
၁၉။ ခံစားခြင်း(ဝေဒနာ) နှင့်တပ်မက်ခြင်း (တဏှာ)တရားတို့ဖြင့် အိနေ၏။	၁၉။ ဝေဒနာနှင့် တဏှာ တရားတို့မှ လွတ်မြောက်၏။
၂၀။ တကယ်မရှိ(ပရမတ်မဟုတ်။)မမြဲ။	၂၀။ တကယ်ရှိ၏(ပရမတ်)မြဲ၏။
၂၁။ စကြာဝဠာသည် တကယ်မရှိ။	၂၁။ နိဗ္ဗာန်သည် တကယ်ရှိ၏။

ဆရာတော်။ (အထက်ပါအတိုင်း သင်ပုန်းကြီး ပေါ်၌ ရေးသားပြီးနောက်) ကဲ ဒကာကြီး၊ အခု ဦးပဥ္စင်း ရှင်းပြ

ထားတဲ့ ဆန်းစစ်ချက်အရ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားဟာ **တကယ်တမ်း** ရှိတယ်ဆိုတာကို လက်ခံနိုင်ရဲ့လား။

ဝါးလား။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားဟာ တကယ်ရှိတယ် ဆိုတဲ့ အချက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ဆရာတော် ရှင်းပြတဲ့အချက်အားလုံးကို တပည့်တော် လက်ခံပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သတ္တဝါတွေမှာ ဇာတိတရား ချုပ်ငြိမ်းသွားရတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကိုတော့ တပည့်တော် ဦးခေါင်းထဲမှာ မရှင်းသေးဘဲ ဖြစ်နေပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် ဦးပဋ္ဌင်းက ရှင်းပြရသေးတာပေါ့။ ဒကာကြီး၊ မွေးဖွားခြင်း (ဇာတိတရား) ဆိုတာဟာ သေခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရားပဲ။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ပြီးမှ သတ္တဝါတစ်ဦးဦးဟာ ဖွားရဦးမယ်ဆိုရင် ထိုသတ္တဝါဟာ သေရမှာ အမှန်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို သေခြင်းတရား ရှိနေရင် နိဗ္ဗာန်ဟာ မွေးဖွားခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ တရားတွေ ချုပ်ငြိမ်းရာတရား မဟုတ်တော့ဘူး။ မြစ်တစ်စင်းဟာ မြစ်ဖျားခံရာဒေသမှာ မွေးဖွားပြီး မြစ်ဝမှာ သေရတဲ့ သဘောအရကြည့်ရင် မြစ်ဖျားခံရာ ဒေသမှ မြစ်ဝအထိသာ ဒီမြစ်ရဲ့ တစ်သက်တာဘဝပဲ။ ဒီနည်းအတိုင်းပဲ သတ္တဝါတစ်ဦးဦးရဲ့ ဘဝတစ်သက်တာဟာ မွေးဖွားတဲ့အခါကစပြီး သေတဲ့အခါမှာ အဆုံးသတ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားထဲမှာ မွေးဖွားခြင်းဆိုတဲ့တရား မရှိတော့ဘူး။ (မွေးဖွားခြင်းနဲ့ သေခြင်းဟာ ကြိုးတစ်ချောင်းထဲပဲ။) အစတစ်ဖက်က မွေးဖွားခြင်းဆိုတာ ဖြစ်ပြီး ကျန်တစ်ဖက်က သေခြင်းပဲ။ သည့်ပြင်အချက်တစ်ချက်လဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒါက မွေးဖွားခြင်းနဲ့ သေခြင်းတို့ဟာ ဒုက္ခတရားတွေလဲ ဖြစ်တယ်၊ မြဲလဲမြဲတဲ့တရားတွေလဲ မဟုတ်ကြဘူး ဒကာကြီး။

ဝါးလား။ ဆရာတော်ရဲ့ ရှင်းလင်းချက်ဖြင့် မွေးဖွားခြင်းနဲ့ သေခြင်း တရားတို့ အကြောင်းကို တပည့်တော် ရှင်းရှင်း လင်းလင်း နားလည်ပါပြီ ဆရာတော်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားဟာလဲ မွေးဖွားခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ တရားတို့ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တယ်ဆိုတာကိုလဲ သိနားလည်ပါပြီ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အခု ဒကာကြီးက နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားဟာ အဟုတ်အမှန် ရှိကြောင်းကို ယုံယုံကြည်ကြည်နဲ့ လက်ခံပါပြီ ဆိုတော့ ဦးပဥ္စင်းက နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားဟာ ဘယ်နေရာမှာ ရှိပါသလဲဆိုတဲ့ ဒုတိယအဆင့် မေးခွန်းကို ဖြေကြားရဦးမယ်။

အထက်က ဦးပဥ္စင်း ရှင်းလင်း ပြခဲ့တဲ့ အချက်များအရ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရား ကိန်းဝပ်ဖို့ရာ နေရာဌာနရှိလို့ မဖြစ်တော့ဘူး။ အကယ်၍ နေရာဌာနတစ်ခု ရှိခဲ့လျှင် ထိုနေရာဌာနရဲ့ မူလ ဗီဇတရား ရှိရမယ်။ မူလဗီဇတရား ရှိတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ထိုတရားဟာ ပျက်စီး ချုပ်ငြိမ်းသွားရမယ်။ အမှန်ကတော့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားဟာ ပထဝီ၊ တေဇော၊ အာပေါ၊ ဝါယော ဆိုတဲ့ မဟာဘုတ်ကြီး (၄)ပါးနဲ့ ဘာမျှ မပတ်သက်ဘူး။ ကင်းလွတ်တယ်။ ဒီ မဟာဘုတ်ကြီး(၄)ပါးနဲ့ ကင်းလွတ်လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဘာတရားမျှမရှိဘူး။ ဘာရုပ်ဝတ္ထုမျှ မရှိဘူး။ ဘာ အသွင်သဏ္ဌာန်မှလဲ မရှိဘူး။ ဘယ်နေရာ ဌာနမှလဲမရှိဘူး။ ဒီ မဟာဘုတ်ကြီး (၄) ပါး စုပေါင်း ဖြစ်ပေါ်ရတဲ့တရား ဟူသမျှမှာ ပျက်စီး ချုပ်ငြိမ်းရတာချည်းပဲ။ ဘာပြုလို့လဲ ဆိုတော့ စတင်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း (ဇာတိ)၊ တိုးတက် ဖွံ့ဖြိုးခြင်း၊ ပျက်စီး ယိုယွင်းခြင်း၊ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ ဒီမဟာဘုတ်ကြီး(၄)ပါးတို့ရဲ့ မူလဗီဇက ပါလာတဲ့ သဘော

တွေ ဖြစ်လို့ပဲ ဒကာကြီး။ ဒါကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် နိဗ္ဗာန် ဆိုတဲ့တရား တည်ရှိဖို့အတွက် နေရာဌာနဆိုတာ မလိုဘူးဆိုတဲ့ အချက်ဟာ ထင်ရှားသွားပြီ ဒကာကြီး။

ဝါးလား။ ဒီလို နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရား ကိန်းဝပ်ဖို့ နေရာဌာနရယ်လို့ မရှိရင် ဒီတရားဟာ ဘယ်သိုလုပ်ပြီး ရှိနိုင်ပါမလဲ ဘုရား။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒါဖြင့်ရင် ဒကာကြီး ကို ဦးပဥ္စင်းက ပြန်ပြီးမေးရဦးမယ်။

ဝါးလား။ မှန်ပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ လောကမှာ "ဉာဏ်ပညာ"ဆိုတဲ့ တရား ရှိပါသလား ဒကာကြီး။

ဝါးလား။ ရှိပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီး ဒီ "ဉာဏ်ပညာ" ဆိုတဲ့ တရားကို မြင်ဖူး သလား။

ဝါးလား။ မမြင်ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။ ဒီတရားဟာ မမြင်နိုင်၊ မမြင်ရပ်တဲ့ တရားပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့်ရင် ဒီ "ဉာဏ်ပညာ" ဆိုတဲ့ တရားဟာ ရှိတယ်လို့ ဒကာကြီး ဘယ်လိုလုပ်ပြီး သိပါသလဲ။

ဝါးလား။ "ဉာဏ်ပညာ" ဆိုတဲ့ တရားကို စိတ်အာရုံနဲ့ သညာသဘောနဲ့ သိပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ "ဉာဏ်ပညာ" ဆိုတဲ့ တရားဟာ အဘယ် အရပ်၊ အဘယ်ဒေသမှာ ကိန်းဝပ်ပါသလဲ ဒကာကြီး။

ဝါးလား။ "ဉာဏ်ပညာ"ဆိုတဲ့ တရားဟာ ဘယ်နေရာ ဘယ်ဌာနမှာမှ မကိန်းဝပ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် အဲဒီ တရားဟာ

ပေါ်ပေါက်လိုက်၊ ပျောက်ကွယ်လိုက်၊ တစ်ဖန် ပေါ်ပေါက်လိုက်နဲ့ အစဉ်ဘစ်စိုက် ဖြစ်ပျက်နေပါတယ် ဘုရား။

ဆရာတော်။ "လေ"ဆိုတဲ့ တရားဟာ ရှိပါသလား။

ဂါးလား။ လေဆိုတဲ့တရားဟာ ရှိပါတယ်။ ဒီ လေဆိုတဲ့ တရား မရှိဘဲနဲ့ တပည့်တော်တို့ဟာ အသက် ရှင်မနေနိုင်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီး လေကို မြင်ရသလား။

ဂါးလား။ မမြင်ရပါဘူး ဆရာတော်။ လေဟာ မြင်နိုင်တဲ့ တရား မဟုတ်ပါဘူး။

ဆရာတော်။ လေဟာ ရှိတယ်ဆိုတာကို ဘယ်လို လုပ်ပြီး သိအောင် လုပ်သလဲ ဒကာကြီး။

ဂါးလား။ လေကို တပည့်တော်ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ် အတွင်းမှာရော၊ အပြင်မှာပါ လေရဲ့အားကို စမ်းသပ်ထိတွေ့ခြင်းအားဖြင့် လေဆိုတဲ့ တရားဟာ တကယ်ရှိတယ် ဆိုတာ သိရပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် လေဟာ ဘယ်မှာ ကိန်းဝပ်နေသလဲ ဒကာကြီး။

ဂါးလား။ "ဉာဏ်ပညာ"ဆိုတဲ့ တရားလိုပါပဲ ဆရာတော်။ လေဟာလဲ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပေါ် ကွယ်ပျောက်နေတဲ့ တရား ပါပဲ ဘုရား။

ဆရာတော်။ "ဉာဏ်ပညာ"တို့၊ "လေ"တို့ ဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ တကယ်တမ်း ရှိပါလျက်နဲ့ ဘယ်နေရာ ဘယ်ဒေသမှာ ကိန်းဝပ်လျက် ရှိတယ်လို့ မပြနိုင်သလိုဘဲ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားဟာလဲ တကယ် ရှိသော်လဲ ဘယ်နေရာ ဘယ်ဒေသမှာ

ကိန်းဝပ်တယ်လို့ မပြနိုင်ဘူး ဒကာကြီး။ "ဉာဏ်ပညာ" ဆိုတဲ့ တရားနဲ့ "လေ"ဆိုတဲ့ တရားတို့ တကယ်တမ်း ရှိတယ်ဆိုတာကို အာရုံခံစားခြင်း၊ တွေ့ထိခြင်းဆိုတဲ့ သဘောတို့နဲ့သာ သိနိုင် နားလည်နိုင်သလို နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားဟာ တကယ် ရှိတယ် ဆိုတာကိုလဲ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ရနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် များရဲ့ လောကုတ္တရာဉာဏ်၊ အာသဝက္ခယဉာဏ်တို့ဖြင့်သာ သိမြင် နားလည်နိုင်တယ် ဒကာကြီး။ ကျေနပ်ပြီလား။

ဝါးလား။ ကျေနပ်ပါပြီ ဆရာတော်။ "ဉာဏ်ပညာ" နဲ့ "လေ"ဆိုတဲ့ တရားတွေလိုပဲ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားဟာ တကယ် ရှိသော်လဲ ဘယ်နေရာမှာ၊ ဘယ်ဌာနမှာ ကိန်းဝပ်တယ်လို့ ပြလို့ မဖြစ်နိုင်တာကိုလဲ သဘောပေါက်ပါပြီ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒုတိယ ပြဿနာ ရှင်းသွားပြီ ဆိုရင် တတိယပြဿနာဖြစ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဟာ မည်သည့်တရားနဲ့ တူပါ သလဲဆိုတဲ့ အချက်ကို ဆက်ရှင်းကြရဦးမယ်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားဟာ အထက်က ရှင်းပြခဲ့သလိုပဲ ဒီလောကကြီးနဲ့ သဏ္ဌာန်၊ အရှည်အချင်း၊ အသွင်အပြင်၊ ဂုဏ်လက္ခဏာတို့မှစ၍ ဘယ်ဘက်ကမှ မတူဘဲ လုံးလုံး ဆန့်ကျင်နေတဲ့တရား ဖြစ်နေ လေတော့ နိဗ္ဗာန်ကို ယခု တွေ့မြင်နေကြတဲ့ အရာဝတ္ထုတွေ ရုပ်ဝတ္ထုတွေနဲ့ ဘယ်လိုမှ နှိုင်းယှဉ်ပြလို့တော့ မဖြစ်ပေဘူး ဒကာကြီးရဲ့။ ဒါပေမယ့် ဥပမာလေး တစ်ခုတော့ ရှင်းပြရ လိမ့်မယ်၊ ဒကာကြီး နားထောင်ပေတော့။

ဝါးလား။ မှန်ပါ၊ နားလျှက်ပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ရှေးက ဘုရင်ကြီးတစ်ပါး ရှိသတဲ့။ ဒီဘုရင် ကြီးဟာ အခြား ဘုရင်အဆူဆူက ကြောက်ရွံ့ ရိုသေပြီး

လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတွေ ကြို့ရလောက်အောင် ဘုန်းတန်ခိုးကြီး သတဲ့။ ရွှေ၊ ငွေ၊ ကျောက်သံပတ္တမြားတွေ ဆိုတာကလဲ ခန့်မှန်း ရေတွက်လို့ မရနိုင်အောင် ပေါသတဲ့။ စစ်သည် အင်အားကလဲ အလွန်ကြီးမား တောင့်တင်းသတဲ့။ သူ့ကို လုပ်ကျွေးပြုစုကြတဲ့ မောင်းမမိဿံကလဲ ဆောင်သောင်းမက ဘူးတဲ့။ အချက်အပြုတ် အကျော်အမော်တွေကလဲ ရသာ မျိုးစုံတဲ့ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ် ချိုချဉ် ယမကာတွေကို အမျိုးပေါင်း မရေတွက်နိုင်အောင် စီမံပြီး ပွဲတော်များ ဆက်သကြရသတဲ့။ ဒီလို အမျိုးမျိုးသော စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို ခံစား စံစား နေရတဲ့ ဘုရင်ကြီးဟာ တစ်နေ့ကျတော့ ကုဋ္ဌနူနာရောဂါ စွဲကပ် လာသတဲ့။ ဒီရောဂါ စွဲကပ်လာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဘုရင် ကြီးဟာ အထက်ကပြောခဲ့တဲ့ စည်းစိမ်တွေကိုလဲ မခံစားနိုင် တော့ဘူး။ မောင်းမမိဿံတွေနဲ့လဲ မပျော်ပါးနိုင်တော့ဘူး။ နောက်ဆုံး အာရုံငါးပါးမှာ ဘယ်အာရုံမှ မခံစားနိုင်တော့ဘူး။ ဒီစက်ဆုတ်ရွံရှာဖွယ် ကောင်းလှတဲ့ ရောဂါအတွက် အချိန် ရှိသရွေ့ စိတ်နှလုံး ဆင်းရဲနွမ်းရိနေသတဲ့။ နောက်ဆုံးတော့ ဘုရင်ကြီးဟာ ကျန်းမာရေးနဲ့ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကို လဲပစ် ရသည်အထိ ကျန်းမာအောင် လုပ်မယ်ဆိုပြီး သန္နိဋ္ဌာန်ချလိုက် သတဲ့။ အဲဒီလို သန္နိဋ္ဌာန်ချပြီးတဲ့နောက် "ဘယ်သူမဆို သူ၏ ရောဂါကို ပျောက်ကင်းအောင် ကုသနိုင်လို့ရှိရင် ထီးနန်းစည်း စိမ်နှင့်တကွ သူ့ရဲ့ ရတနာရွှေငွေတွေကိုပင် ဆုလာဘ်အဖြစ်နဲ့ ရလိမ့်မယ်"လို့ တိုင်းပြည်အတွင်း ကြေညာလိုက်သတဲ့။ သူ ကိုယ်တိုင်ကတော့ ရောဂါဝေဒနာ ကင်းရှင်းသွားပြီး အရင် ကလို ကျန်းမာလာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ထီးနန်းကိုစွန့်ပြီး ရသေ့

အသွင်နဲ့ တောကို မှီးနေတော့မယ်လို့ စိတ်ကို ပိုင်းဖြတ်ထားသတဲ့။ ဒီလိုကြေညာလိုက်တော့ တိုင်းပြည်အတွင်း အလွန်နာမည်ထင်ရှား ကျော်ကြားလှတဲ့ သမားတော်ကြီးတွေဟာ ဘုရင့်ရောဂါကိုလာရောက်ကုသကြသတဲ့။ ဒါပေမယ့်သမားတော်ကြီးများစွာဟာ ဘုရင်ကြီးရဲ့ရောဂါကို ပျောက်ကင်းအောင် မကုသနိုင်ကြရှာဘူးတဲ့။ နောက်ဆုံး သမားတော်ကြီးတစ်ဆူ ရောက်လာပြီး ဘုရင်ကြီးရဲ့ ရောဂါကို "သုံးလနဲ့ ပျောက်ကင်းအောင် ကုသနိုင်ပါတယ်။ တကယ်လို့ သုံးလနဲ့ ပျောက်ကင်းရင် အရှင်မင်းမြတ် ကတိထားတော်မူတဲ့အတိုင်း ထီးနန်းကိုသာ ပေးပါ။ မပျောက်ရင် ကျွန်တော်မျိုးရဲ့ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ပစ်ပါဘုရား" လို့ လျှောက်ထားပြီး ကုသတဲ့။

ဒီသမားတော်ကြီးဟာ တကယ့်ကို ကျွမ်းကျင် တတ်မြောက်တဲ့ သမားတော်ကြီးဆိုတော့ ပြောတဲ့ အတိုင်းပဲ သုံးလလဲကြာရော ဘုရင်ကြီးဟာ ပကတိအတိုင်း ကျန်းမာသွားသတဲ့။ ရောဂါနဲ့ပတ်သက်လို့ ဘာအငုတ်အရင်းမျှ မရှိတော့ဘူးတဲ့။ ဒါနဲ့ ဘုရင်ကြီးဟာ သူ့ကတိအတိုင်း ထီးနန်းနှင့်တကွ ရတနာရွှေငွေတွေကို သမားတော်ကြီးလက်ထဲ အပ်ပြီး တောထွက်ကာ ရသေ့ဘဝနဲ့ သစ်တစ်ပင်ရင်း ဝါးတစ်ပင်အောက်မှာ ကျောင်းသင်္ခမ်းကလေး ဆောက်ပြီး တရားကျင့်နေသတဲ့။ သူ့ရဲ့စိတ်ခံတတ်ဟာလဲ ချမ်းသာသုခနဲ့ အလွန်ပြည့်စုံနေသတဲ့။ ဒီတော့ ဘုရင်ကြီးဟာ ထီးနန်းစည်းစိမ်နဲ့ တကွ ရတနာရွှေငွေထက် ကျန်းမာရေးဟာ တကယ် ကျတော့တယ်ပြီး အဖိုးတန်ပါကလားလို့ ကိုယ်တွေ့ သိမြင်နားလည်လာပြီး ("သြော် လောကတွင် ကျန်းမာခြင်းထက် အဖိုး

တန့်တဲ့ ရတနာကား မရှိတော့တကား''လို့ ဥဒါန်းကျူးလိုက်သတဲ့။

(ထိုနောက် ဆရာတော်က မစ္စတာလက်ဒါဝါးလားအား) ဒီဘုရင်ကြီး ဥဒါန်းကျူးသလို လူတစ်ဦး တစ်ယောက်အား စိတ်ခေတ်အားဖြင့် ချမ်းသာသုခ ပြည့်စုံအောင် ဖန်တီးနိုင်ရဲ့လား။ ဒီတရားဟာ အမှန်ကော ရှိရဲ့လား။

ဝါးလား။ ဒီဘုရင်ကြီး ပြောသလို တကယ်ပဲ လူတွေရဲ့ စိတ်ခေတ်ကို ချမ်းသာသုခပေးနိုင်တဲ့၊(အဖိုးဖြတ်လို့ မရကောင်းတဲ့ ကျွန်းမာခြင်းဆိုတဲ့တရား)ရှိကြောင်းကို ကိုယ်တိုင်အတွေ့အကြုံနဲ့ ဝန်ခံပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်၊ ကဲ ဒါဖြင့် ဒီကျွန်းမာခြင်းဆိုတဲ့ တရားဟာ ဘယ်လိုပုံပန်းသဏ္ဌာန်ရှိတယ် ဆိုတာကို ဒကာကြီး ပြောပြနိုင်ပါမလား။

ဝါးလား။ ဒီ ကျွန်းမာခြင်းဆိုတဲ့ တရားမှာ အသွင်သဏ္ဌာန် ရုပ်ဒြပ်ချယ်လို့ မျက်စိနဲ့ကြည့်လို့တော့ မမြင်ရပါဘူးဘုရား။ ဒါပေမယ့် ဒီတရားရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးကိုတော့ ဘယ်သူမျှ မငြင်းပယ်နိုင်ပါဘူး ဘုရား။

ဆရာတော်။ အဲ ဒကာကြီးပြောတဲ့အတိုင်း ကျွန်းမာခြင်းဆိုတဲ့တရားဟာ တကယ်ရှိပြီး ဒီတရားရဲ့ အကျိုးကျေးဇူးကို လူသားတွေဟာ ခံစားနေရသော်လည်း ဘယ်သူကမှ ကျွန်းမာခြင်းဆိုတဲ့ တရားဟာ ဘာနဲ့တူတယ်၊ ဘယ်လို ကိုင်တွယ်စမ်းသပ်လို့ရတယ်၊ ဘယ်လို တန်ဖိုးရှိတယ်ဆိုတာကို ကိုင်တွယ်ပြသလို့ မဖြစ်သလို နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ,တရားဟာလဲ စကြဝဠာ

ကြီးအတွင်းရှိတဲ့ သတ္တဝါအနန္တတို့ ခံစားနေကြရတဲ့ ပဋိ-သန္ဓေနေရခြင်း၊ အိုရခြင်း၊ နာရခြင်း၊- သေရခြင်းဆိုတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေနှင့်တကွ တစ်ခြားဒုက္ခတွေကပါ လွတ်ငြိမ်းအောင် ဖန်တီးနိုင်တာကိုတော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားဟာ ဖြူတယ်၊ ဝါတယ်၊ နီတယ်၊ ညိုတယ်လို့ ပြောပြလို့လဲ ပြောပြလို့မဖြစ်ဘူး။ ဒီတရားကို ရတဲ့လူမှပဲ ကိုယ်တိုင် တွေ့ကြုံ ခံစားပြီး သိအပ်တဲ့တရားပဲ ဒကာကြီးရဲ့၊ ကဲ နိဗ္ဗာန်ဟာ ဘယ်လိုအဆင်းသဏ္ဌာန်နဲ့ ပြည့်စုံသလဲဆိုတဲ့ ဒကာကြီးရဲ့ ပုစ္ဆာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဒကာကြီး ရှင်းသွားပြီလား။

ဝါးသား။ မှန်ပါ၊ ဆရာတော် ယခုပြလိုက်တဲ့ ဥပမာနဲ့ပဲ ရှင်းသွားပါပြီ ဆရာတော်။

ထိုနောက် တရားနာ ပရိသတ်က သာဓု အနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၅။

အသိဉာဏ်သည် ဦးနှောက်ထဲတွင် မရှိဘဲ ဟဒယ ရုပ်ဝတ္ထုထဲ၌သာ ရှိသည်ဟူသော အချက်ကို ဆရာတော်က ထင်ထင်ရှားရှား ပြသတော်မူပါဘုရား။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ၊ ပါမောက္ခ ဂျေ၊ အယ်(မ်) ဖော့စတာ၊ အယ်(မ်)အေ၊ အမ်(မ်)ဘီဘီ၊ ဘုံဘိုင် တက္ကသိုလ်မှ သိပ္ပံညာပါမောက္ခ။ ဖြေဆိုသူ ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

(ဆရာတော်က သူ၏ပုစ္ဆာအတွက် အဖြေကို ဖော်ဆိုဘ်ရန် ပါမောက္ခ ဂျေ၊ အယ်(မ်)၊ဖော့စတာအား အောက်ပါအတိုင်း မေးခွန်းကို ပြန်လှန်၍ မေးပါသည်။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဝံသ။ အသိဉာဏ်ဟာ ဦးနှောက်ထဲတွင် ရှိသည်ဟူ၍ ဒကာကြီး အဘယ်ကြောင့် ယူဆပါသလဲ။

ဖော့စတာ။ ယခု ကမ္ဘာမှာ ထိပ်တန်း ရောက်နေတဲ့ ဆေးသိပ္ပံအရ ဦးနှောက်အခွံကို ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာ ကြည့်တော့ အသိဉာဏ်ဟာ ဦးနှောက်နှံ့မှာဆုံးတဲ့ အကြောတွေထဲမှာ ဖြစ်ပွားတယ်လို့အနိုင်အလုံတွေ့ရပါတယ် ဆရာတော်။ ဒီဦးနှောက်ထဲရှိတဲ့ အကြောတွေရဲ့ အမျိုးအမည်ကို ခွဲကြည့်တော့ ဝေဒနာကြော၊ သညာကြော၊ ဆန္ဒကြော၊ သမာဓိကြော၊ ရောင်ပြန်ကြော၊ ပညာကြော၊ သောတကြော၊ ဂန္ဓကြော၊ ရသကြော၊ စက္ခုကြော၊ ပြန်လည်ဖော်ထုတ်တတ်တဲ့အကြော၊ စုံစမ်းတဲ့အကြော၊ ဆုံးဖြတ်တဲ့အကြော၊ ဖဿအကြော၊ အတွေးကြော စတဲ့ အကြောတွေကိုပါ တွေ့ရပါတယ်။

ဒါတင်မကသေးပါဘူး၊ အခုနောက်ဆုံးပေါ် စူးစမ်းချက်အရ သေတဲ့လူတွေရဲ့ ဦးနှောက်ထဲမှာ မော်တော်ကားတွေ၊ မီးရထားတွေ၊ အဆောက်အဦတွေ အစရှိတဲ့ အမျိုးမျိုးသော ရုပ်ဝတ္ထုတို့ရဲ့ ပုံသဏ္ဌာန်တွေဟာ ဓာတ်ပုံရိုက်ထားသလို ပေါ်နေတာကိုလဲ တွေ့ရပါတယ် ဆရာတော်၊ ဒါကြောင့် ဦးနှောက်ဟာ အသိဉာဏ်နဲ့ ဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုအားလုံး သိုလှောင်ရာ အခန်းဖြစ်တယ်လို့ ခေါ်ကြပါပြီ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ မြင်ထားတဲ့၊ ကြားထားတဲ့၊ နံထားတဲ့၊ အံရသာခံထားတဲ့၊ တွေးတောထားတဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုတွေကို သိမြင်နားလည်နိုင်တဲ့သတ္တိ ဦးနှောက်မှာ ရှိသလား ဒကာကြီး။

ဖော့စတာ။ ဒီအာရုံတွေရဲ့ ထိတွေ့တဲ့တရားတွေ သိမြင်နားလည်နိုင်တဲ့သတ္တိ ဦးနှောက်မှာ ရှိပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဓာတ်ကြောက် ဓာတ်ပြားတွေက သီချင်းဆိုသံ၊ စကားပြောသံတွေကို သိုလှောင်ထားသလား။

ဖော့စတာ။ သိုလှောင်ထားပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့်ရင် ဓာတ်ပြားတစ်ချပ် ယူပြီး ဘာသီချင်းကို သိုလှောင်ထားသလဲလို့ မေးရင် ဘာသီချင်းကို သိုလှောင်ထားတယ်လို့ အဲဒီ ဓာတ်ပြားက ပြန်ပြောမှာလား ဒကာကြီး။

ဖော့စတာ။ ဓာတ်ပြားဟာ ရုပ်ဝတ္ထုတစ်ခုသာ ဖြစ်ပြီး သိမြင်နားလည်တတ်တဲ့သတ္တိ မရှိတဲ့အတွက် ဘာသီချင်းကို သိုလှောင်ထားတယ်လို့ ပြောနိုင်တဲ့သတ္တိမရှိပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဦးနှောက်၊ သို့မဟုတ် ဟဒယရုပ်ဝတ္ထု သို့မဟုတ် မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်ခန္ဓာဆိုတဲ့ တရားတွေဟာလဲ ရုပ်ဝတ္ထုတွေသာ ဖြစ်တော့ သိမြင်ခြင်း၊ နားလည်ခြင်းဆိုတဲ့ သတ္တိ မရှိကြဘူး။ ဝိညာဏဓာတ်ဆိုတဲ့ တရားမှာသာ သိမြင်နားလည်ခြင်းဆိုတဲ့သတ္တိ ရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီဝိညာဏဓာတ် ဖြစ်ပွားလာပုံကို သိသာ ထင်ရှားလာအောင် ဦးပဉ္ဇင်းမေးတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဒကာကြီး ဖြေစမ်းပါဦး။

ဖော့စတာ။ မှန်ပါ့ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဝိညာဏဓာတ်ဟာ တစ်နေရာတည်းမှာ ဖြစ်နိုင်လား၊ နှစ်နေရာမှာ ဖြစ်နိုင်သလား ဒကာကြီး။

ဖောစတာ။ ဝိညာဏဓာတ်ဟာ တစ်နေရာတည်းမှာသာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အကြင်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ဟာ ထိတ်လန့် တုန်လှုပ်သွားတဲ့အခါ ဦးနှောက်ထဲမှာ ဒီထိတ်လန့် တုန်လှုပ်မှု ဖြစ်သလား၊ ဒါမှ မဟုတ်ရင် ဟဒယ ရုပ်ဝတ္ထုထဲမှာ ဖြစ်သလား။ တကယ်လို့ ချစ်ခြင်း၊ ကြင်နာခြင်းဆိုတဲ့ တရားဟာ ရုတ်တရက် ဖြစ်ပေါ်လာမယ် ဆိုရင်ကော ဦးနှောက်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသလား၊ ဟဒယရုပ်ဝတ္ထုထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသလား။

ဖောစတာ။ အမှန်အားဖြင့် ဟဒယ ရုပ်ဝတ္ထုထဲမှာပဲ ဖြစ်ပေါ်လာပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ တကယ်လို့ ဝမ်းမြောက် ရွှင်မြူးမှု ဖြစ်လာပြန်တော့ကော ဘယ်နေရာမှာ ဖြစ်ပေါ်လာသလဲ ဒကာကြီး။

ဖောစတာ။ ဟဒယ ရုပ်ဝတ္ထုထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ် ထင်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ တစ်ခါ ဒေါသအချက် ထွက်လာပြန်တော့ကော ဘယ်နေရာမှာ ဖြစ်တယ်လို့ ထင်သလဲ ဒကာကြီး။

ဖောစတာ။ ဟဒယ ရုပ်ဝတ္ထုထဲမှာပဲ ဖြစ်သွားတယ်လို့ ထင်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ တကယ်လို့ အကြင်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ဟာ အခြားသူ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကို ချစ်ခင်ကြင်နာမိတဲ့ အခါမှာ

"ငါဟာ မင်းကို ဦးနှောက်ထဲက ချစ်တယ်"လို့ ပြောသလား၊ "အသည်းနှလုံးထဲက ချစ်တယ်"လို့ ပြောသလား။

ဖော့စတာ။ အသည်းနှလုံးထဲက ချစ်တယ်လို့ ပြောပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ တကယ်လို့ မုန်းပြန်တော့ကော ဦးနှောက်ထဲက မုန်းတယ်လို့ ပြောသလား၊ အသည်းနှလုံးထဲက မုန်းတယ်လို့ ပြောသလား။

ဖော့စတာ။ အသည်းနှလုံးထဲက မုန်းတယ်လို့ပဲ ပြောပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ အခု ဒကာကြီး ပြောခဲ့သလို ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ ဒေါသဖြစ်ခြင်းစတဲ့ တရားတွေဟာ အသည်းနှလုံးထဲမှာ ဖြစ်ပွားတယ်လို့ဆိုရင် ဒီတရားတွေဟာ ဦးနှောက်ထဲမှာ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါဦးမလား ဒကာကြီး။

ဖော့စတာ။ ဆရာတော် အနုလို ရှင်းလင်းဝေဖန်ပြလိုက်တဲ့ အတွက် ဒီဝိညာဏ်တရားဟာ ဦးနှောက်ထဲမှာ စတင် ဖြစ်ပေါ် တာမဟုတ်ဘဲ အသည်းနှလုံးထဲမှာသာ စတင် ဖြစ်ပွားတယ်လို့ တပည့်တော် သိမြင် သဘောပေါက်ပါပြီ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီးဟာ ဘယ်တရားမှာမဆို အရင်းခံ အကြောင်းတရား နှစ်ပါး ရှိတယ်ဆိုတဲ့ ဒွိတ္တဝါဒ အဘိဓမ္မာကို လက်ခံရဲ့လား။

ဖော့စတာ။ သိပ္ပံပညာသည်တစ်ဦး အနေနှင့် လောက အတွင်း ရှိရှိသမျှသော သဘောတရားတို့တွင် အရင်းခံ အကြောင်းတရား နှစ်ပါးရှိတယ်ဆိုတဲ့ ဒွိတ္တဝါဒကို တပည့်တော် ကောင်းကောင်းကြီး လက်ခံပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ခေတ်ဖိုနဲ့ခေတ်မ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ရုပ်တရားနဲ့ နာမ်တရားမရှိဘဲနဲ့ ဘာတရားမျှ မဖြစ်ပွားနိုင်ဘူးဆိုတာကိုကော သဘောတူရဲ့လား။

ဖော့စတာ။ ဒီသဘောတရားကိုလဲ တပည့်တော် သဘောတူပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒီအချက်ကို သဘောကျ လက်ခံနိုင်လို့ရှိရင် ဒကာကြီးတို့ရဲ့ ဆေးပညာက ဒီဝိညာဏဓာတ်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် အသိဉာဏ်ပညာနဲ့ဆိုင်ရာ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ရဲ့ သဘောကို တိတိကျကျ လေ့လာစူးစမ်းပြီး အထင်အရှား ရှင်းလင်း ဖော်ထုတ်နိုင်ပြီလား။

ဖော့စတာ။ တိတိကျကျ အထင်အရှား မရှင်းလင်း မဖော်ထုတ်နိုင်သေးပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် ဒကာကြီးတို့ ဆေးပညာက နာမ်တရားနဲ့ ပတ်သက်လို့ တကယ်တမ်း ထိထိရောက်ရောက် မလေ့လာမစူးစမ်းရသေးဘူးပေါ့။

ဖော့စတာ။ တကယ်တမ်း ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မလေ့လာမစူးစမ်းရသေးဘူးလို့ဘဲ ဆိုရမှာပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် ဒကာကြီးတို့ရဲ့ ဆေးပညာက အသိဉာဏ်ပညာဟာ ဦးနှောက်ထဲမှာ တောင် ဖြစ်ပွားတယ်ဆိုတာဟာ မှန်းဆချက်လောက်ပဲ ရှိသေးတာပေါ့၊ တိတိကျကျ ကောက်ကော တင်တင်ချ မပြောနိုင်သေးဘူးပေါ့။

ဖော့စတာ။ ဒီသဘောပဲ ဆိုက်နေတော့တာ ပေါ့ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ကို ရနိုင်တော်မူပြီး ရှိရှိသမျှသော တရားစုတို့ကိုလဲ ယထာဘူတ ကျကျ သိမြင်ထားတော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်ဟာ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ကို ဖြစ်စဉ်၊ ပျက်စဉ် ဒီတရား နှစ်ပါးရဲ့ တစ်ပါးနဲ့ တစ်ပါး ဆက်စပ်နေပုံ၊ အမှီသဟဲပြုနေပုံ စသည်တို့ကို အကြွင်းမဲ့ ဟောတော်မူထားခဲ့ဘယ်။ အဲဒီလို ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားတော်တွေထဲမှာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်ခန္ဓာဆိုတဲ့ တရားတွေနဲ့၊ ဒီတရားတွေနဲ့ တွေ့ထိရိုက်ခတ်တဲ့ အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာနဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ ရုပ်တရား ဖြစ်ပြီး ဒီတရားတွေအချင်းချင်းတွေ့ထိရိုက်ခတ်လို့ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အသိဉာဏ်ဆိုတဲ့ နာမ်တရားတွေဟာ ဟဒယအိမ်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်လို့ အတိအလင်းပါရှိတယ်။ ဒီအသိတရားဟာ ဟဒယ နှလုံးအိမ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လိုက်၊ ချုပ်ငြိမ်းလိုက်နဲ့ အဆက်မပြတ် ရေလျှဉ်စီးသလို ဖြစ်နေတဲ့တရားပဲ။ ဝိပဿနာဉာဏ်နဲ့ ကျကျနန ရှုနိုင်မှ ဒီသဘာဝကို မြင်နိုင်တယ်။

ယခင် ဒကာကြီးရဲ့ မေးခွန်းကို ဦးပဥ္စင်း ဖြေဆိုခဲ့စဉ်က အသိပညာဆိုတာ လူ့ရဲ့ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း ဘယ်အစိတ်အပိုင်းထဲမှာမှ သိုလှောင်ထားတာ မရှိဘူး။ မီးတောက်ဟာ မီးခြစ်ဆံထဲမှာရော မီးခြစ်ဘူးပေါ်မှာ ကပ်ထားတဲ့ ယမ်းပြားထဲမှာပါ မရှိသလိုဘဲ အသိဉာဏ်ဆိုဘာကလဲ မီးခြစ်ဆံနဲ့ ယမ်းပြားကို ခြစ်လိုက်မှ မီးတောက်ပေါ်လာသလို အထက်က ပြောခဲ့တဲ့ မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ ဆိုတဲ့ တရားတွေနဲ့ အပြင်အပမှ ရုပ်ဝတ္ထုတို့ရဲ့ ရိုက်ခတ်မှုမှ ဟဒယဝတ္ထုဆိုတဲ့ နှလုံးအိမ်မှာ ဖြစ်ပေါ်လာရတဲ့ တရားဖြစ်တယ် ဒကာကြီး။

အဲဒီတော့ အသိဉာဏ်ပညာဟာ ဦးနှောက်ထဲမှာ ဖြစ်ပွား လာရတဲ့တရား မဟုတ်ဘဲ ဟဒယရုပ်ဝတ္ထုဆိုတဲ့ နှလုံးအိမ် ထဲမှာသာ ဖြစ်ပွားလာရတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို ဒကာကြီး သဘောပေါက် လက်ခံနိုင်ပြီလား။

ဖော့စတာ။ ဆရာတော် ယခု ရှင်းလင်း ပြောပြတော် မူလိုက်တဲ့အတွက် အသိဉာဏ်ပညာဟာ ဦးနှောက်ထဲမှာ စတင် ဖြစ်ပေါ်လာရတယ်ဆိုတဲ့ မှန်းဆချက်ကို တပည့်တော် ပယ်နိုင်ပြီး အသိဉာဏ်ပညာဟာ ဆရာတော် အမိန့်ရှိတော် မူတဲ့အတိုင်း ဟဒယရုပ်ဝတ္ထုထဲမှာ ဖြစ်ပွားရတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို သဘောပေါက်ပါပြီ။ ဒီပြဿနာနဲ့ ပတ်သက်လို့ တပည့်တော်တို့အား ယခုလို ရှင်းလင်း ဟောပြတော်မူတဲ့ အတွက် မရိသုတ်ချဲ ကိုယ်စား ကျေးဇူး တင်လှပါတယ် ဆရာတော်။

ဤတွင် ပရိသတ်က သာဓုအနုမောဒနာခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၆။

ဗုဒ္ဓဝါဒသည် ခေတ်သစ်သိပ္ပံပညာထက်ပင် မြင့်မားလှသည်ဟု အဘယ်ကဲ့သို့သော အထောက်အထား သက်သေ သာဓကတို့ဖြင့် ပြောနိုင်ပါသနည်း ဆရာတော်။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ မစ္စတာ ဂျေ၊ အဿ(မ်) ဖော့စတာ၊ သိပ္ပံပညာပါမောက္ခ။ ဖြေဆိုသူ ဆရာတော် အရှင်အရိယဝံသ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဗုဒ္ဓဝါဒဆိုတဲ့ တရားထဲမှာ သာမန် လူသားတို့ရဲ့ အတွေ့အကြုံမျှသာ မဟုတ်ဘဲ ကမ္ဘာ့ အနောက်ခြမ်း သိပ္ပံပညာက မချဉ်းကပ်နိုင်၊ မချဉ်းကပ်ဝံ့တဲ့ အလွန်မြင့်မားလှတဲ့အတွေ့အကြုံ သဘောတရားတွေပါ ပါဝင် နေလေတော့ ဒီဝါဒဟာ အတော့်ကို ကျယ်ပြန့်လှပါဘယ်။ စမ်းသပ်ချက်မျှ၊ အတွေ့အကြုံမျှဆိုတဲ့တရားတွေပေါ်မှာ အခြေ တည်ပြီး တစ်စုံတစ်ခုသောနှုထားချက်တို့မှကောက်နုတ်ထားတဲ့ တရားသေ အယူအဆများ၊ အရမ်းအကန်း ယုံကြည်မှုများ ကို ငြင်းစည်းတားတဲ့ ဓမ္မဒေသနာမျိုး မဟုတ်ဘဲ ဥပ္ပါဒ-ဝယ ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းဆိုတဲ့ ပဓာန ဥပဒေသပေါ်မှာ အခြေခံတည်ပြီး စကြ ဝဠာတစ်ခုလုံးအတွင်း ဖြစ်ပျက်နေကြတဲ့ ရုပ်၊ နာမ်၊ ဝိညာဉ် တရားအစုစုကို တစ်ခုမကျန် အကြွင်းမဲ့ သိမြင်နိုင်တဲ့ သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်က ရှင်းလင်း ထုတ် ဖော် ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ ဒေသနာတော်မြတ် ဖြစ်တယ် ဒကာကြီးရဲ့။

မောင်စတော။ မှန်ပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ တစ်ဘက်ကကြည့်ရင်ခေတ်သစ်သိပ္ပံပညာဟာ များပြားလှတဲ့ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ၊ အဘိဓမ္မာဆရာတွေက ရုပ် လောကကြီးအပေါ်မှာ စမ်းသပ်၊ စူးစမ်း၊ လေ့လာလိုရသမျှ အချက်တွေပေါ် မူတည်ပြီး တူထောင်ထားတဲ့ ပညာရပ်တစ်ရပ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ လူစုထဲမှာ ခရစ်ပေါ်မီ သက္ကရာဇ် ၃၄၆၊ တစ်နည်းအားဖြင့် လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း (၂၃၀၀) ကျော် လောက်က ဂရိတ်ပြည်မှာ ထွန်းကားခဲ့တဲ့ သေး(လ်) (စ်) ဆိုတဲ့ အဘိဓမ္မာဆရာကြီးဟာ ပထမဦးဆုံးပဲ။ သူဟာ မီး

ကျိုးခဲမှ မီးဖြစ်တာကို ကြည့်ပြီးလျှင် လျှပ်စစ်ဓာတ်သဘောကို စတင်မှန်းဆကြည့်ခဲ့တယ်။ ပြီးတော့ ရှိရှိသမျှသော ရုပ်ဝတ္ထုတွေရဲ့ မဟာဘုတ်တဆူးဟာ ရေနဲ့လေဖြစ်တယ်လို့ ဖော်ထုတ်ဟောပြောခဲ့တယ်။ အဲဒီကစပြီး အနုမြူဓာတ်ကို ဖော်ထုတ်ပြန်တယ်။ သူ့နောက်မှ သိပ္ပံရှင်တွေနဲ့ အဘိဓမ္မာဆရာတွေက သူ့ရဲ့ တွေ့ရှိမှန်းဆချက်ပေါ် အခြေတည်ပြီး စမ်းသပ်လေ့လာကြပြန်တယ်။ ခေတ်သစ် သိပ္ပံပညာဟာ အခု တိုးတက်တဲ့ အဆင့်ကို ရောက်နေပြီလို့ ဆိုတာတောင်မှ မပြည့်စုံသေးဘူး။ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားနဲ့ သတ္တိတို့ရဲ့ မူလဘူတတရားကို မပြောပြနိုင်သေးဘူး။ ဒါတင်မကသေးဘူး။ ဗုဒ္ဓဝါဒလို စိတ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အခန်းမှာ တကယ်တမ်း နက်နက်နဲနဲ စူးစူးရှရှ မတွေ့မြင်နိုင်သေးဘူး။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ ပြီးပြည့်စုံတဲ့ တရား တစ်ခုသာ ဖြစ်တဲ့အပြင် ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့နဲ့ ပတ်သက်လို့လဲ ကျကျနန အကြွင်းမဲ့ သိမြင်ထားတဲ့ တရားဖြစ်တဲ့အတွက် ခေတ်သစ် သိပ္ပံပညာထက် မြင့်မားတယ်လို့ ဦးပဥ္စင်းက အခိုင်အမာပြောဆိုခြင်း ဖြစ်တယ် ဒကာကြီး။

ဖော့စတာ။ ဆရာတော် အခု အမိန့်ရှိတဲ့ စကားဟာ အဘိဓမ္မာသဘောနဲ့ကြည့်ရင် ကျိုးကြောင်းယုတ္တိနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ လက္ခဏာရှိသော်လဲ ခေတ်သစ် သိပ္ပံပညာထက် ဗုဒ္ဓဝါဒက မြင့်မြတ်တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို တပည့်တော်တို့ ကြားနာလိုပါတယ် ဆရာတော်။ ဒါကြောင့် အခုခေတ်သိပ္ပံပညာရှင်တွေ၊ ပါမောက္ခတွေရဲ့ မျက်မှောက်မှာ ဆရာတော် ယခု ရဲရဲဝံ့ဝံ့ကြီး မိန့်တော်မူလိုက်တဲ့ ''ယနေ့ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးက အသိအမှတ်ပြုထားတဲ့ ခေတ်သစ်သိပ္ပံပညာထက် ဗုဒ္ဓဝါဒက မြင့်မြတ်တယ်။

သာလွန် ကျယ်ပြန့်နက်နဲတယ်''ဆိုတဲ့စကားကို ခိုင်လုံထင်ရှား စေတဲ့သာဓကတစ်ရပ်ကို မိန့်တော်မူပါလို့ တောင်းပန်ပါရစေ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့်ရင် ဒကာကြီးကို ရူပဗေဒနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဦးပဥ္စင်း မေးလိုတယ်။

ဖေ့စတာ။ မေးတော်မူပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်ဟာ ဘယ်လိုသဘော ဖြစ်တယ် ဆိုတာ တိတိကျကျ ဖြေစမ်းပါ ဒကာကြီး။

ဤကဲ့သို့ မေးလိုက်သောအခါ ပါမောက္ခ မစ္စတာ ဖေ့စတာ အပါအဝင် ဘုံဘိုင်တက္ကသိုလ်မှ ပညာရှင်များနှင့် ကျောင်းသားများသည် တစ်ဦးမျက်နှာကို တစ်ဦးကြည့်ပြီး (၅)မိနစ်မျှ အံ့အားသင့်ကာ ဘာမျှမဖြေနိုင်ဘဲ ငိုင်သွားကြ ပါသည်။ ထိုအခါ-

ဆရာတော်။ ကဲ ဒကာကြီးတို့ ဘယ်သူမျှ မဖြေနိုင်ကြပါ ကလား။ (၅)မိနစ်တောင် ရှိသွားပြီ။ ဒကာကြီးရဲ့တပည့်တွေ မပြောထားနဲ့ ဒကာကြီးကိုယ်တိုင်ကပင် ဘာအဖြေမျှ မပေး နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေပြီ။ အဲဒီတော့ ဦးပဥ္စင်းရဲ့မေးခွန်းကို ဦးပဥ္စင်း ကိုယ်တိုင်ပဲ ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားတော်နဲ့ အညီ ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်ကို အခြေခံပြီး ပြန်ဖြေရတာပေါ့။ ဦးပဥ္စင်းရဲ့ အဖြေကို ဒကာကြီးတို့အားလုံးက ပိုင်းဝန်းပြီး ဝေဖန်ယူရန်လဲ ဦးပဥ္စင်းက တောင်းပန်လိုပါတယ်။

ဖေ့စတာ။ ဆရာတော် အခုမေးလိုက်တဲ့ မေးခွန်းကို တပည့်တော်တို့သာ မဟုတ်ပါ၊ သိပ္ပံပညာရှင် ထိပ်သီးတွေ တောင် ဖြေနိုင်ဖို့ရာ အကြောင်းမရှိပါဘူးဘုရား။ အဲဒီတော့

ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်ပဲ ဆရာတော်ရဲ့ မေးခွန်းကို ပြန်ပြီးဖြေပြ တော်မူပါ။ တပည့်တော်များ ကျကျနန မှတ်သားထား ပါရစေ။

ဆရာတော်။ ကဲ ဦးပဥ္စင်းပြောမယ့် အချက်တွေကိုဒကာကြီး ကျကျနနသာ မှတ်သားထားပေတော့။ လျှပ်စစ်ဓာတ်ဟာ အမှန်အားဖြင့် (၁)မြေ၊ (၂)ရေ၊ (၃)မီး၊ (၄)လေ ဆိုတဲ့ ဓာတ်ကြီးလေးပါးတို့ ဖွဲ့စည်းတာတဲ့ဓာတ်ပဲ။ ဒီဓာတ်ကြီး(၄) ပါး မပါဘဲနဲ့ ဘယ်ရုပ်ဝတ္ထုမျှ မဖြစ်ပေါ်နိုင်ဘူး။ အခုဦးပဥ္စင်း ပြောတဲ့အချက်ဟာ မှန်မမှန် အခုလက်တွေ့သဘောနဲ့ ဆန်းစစ် ကြည့်ရင် ဖြစ်ပါတယ်။ လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို လက်နဲ့တို့ကြည့်ရင် ချောမွေ့တဲ့သဘောကို တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီ ချောမွေ့တဲ့ သဘောနဲ့ တွေ့ထိတဲ့သဘောဟာ မြေ(ပထဝီ) ဓာတ်ရဲ့သဘော ပဲ။ နောက် သတ္တိတစ်ခုကတော့ လျှပ်စစ်ဓာတ်မှာ အသွင် သဏ္ဌာန်ရှိတယ်။ အဲဒီ အသွင်သဏ္ဌာန်ဟာ ရေ (အာပေါ) ဓာတ်သဘောပဲ။ ဒီရေ အာပေါဓာတ် မပါဘဲနှင့် ဘယ် ရုပ်ဝတ္ထုမျှ အသွင်သဏ္ဌာန်မရှိဘူး။ နောက် သတ္တိတစ်ခုကတော့ အဲဒီ လျှပ်စစ်ဓာတ်ကို စမ်းသပ်ကြည့်ရင် ပူတာကို တွေ့ရ လိမ့်မယ်။ အဲဒီ ပူတာဟာ မီး (တေဇော)ဓာတ်ရဲ့ သတ္တိပဲ။ ဒီတေဇောဓာတ် မပါဘဲနှင့် ဘယ်ရုပ်ဝတ္ထုမျှ မပူနိုင်ဘူး။ နောက် သတ္တိတစ်ခုကတော့ လျှပ်စစ်ဓာတ်ဟာ ဖြောင့်တန်း နေတဲ့သဘောပဲ။ ဒီလို ဖြောင့်တန်းနေတာဟာ လေ (ဝါ ယော)ဓာတ်ရဲ့ သတ္တိပဲ။ ဒီလေဓာတ်မပါရင် ဘယ်နည်းနဲ့မျှ ဖြောင့်တန်းမနေနိုင်ဘူး။ ဒါကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် လျှပ်စစ် ဓာတ်ဟာ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီးဆိုတဲ့ ဓာတ်ကြီး လေးပါးကို

ဖွဲ့စည်းထားတာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ဘယ်သူမျှ မငြင်းနိုင်ဘူး။ ငြင်းလဲငြင်းလို့မဖြစ်ဘူး။ ဒီအချက်ကို ဒကာကြီးတို့က လက်မခံနိုင်ဘူးဆိုတာကို ခိုင်လုံတဲ့ အကြောင်းပြချက်နဲ့ ပြောနိုင်ပါတယ်။

ဖောဇတာ။ ဆရာတော် အခု အမိန့်ရှိတော်မူလိုက်တဲ့ လျှပ်စစ်ခေတ်ရဲ့ သဘောနဲ့ သတ္တိရယ်၊ လျှပ်စစ်ခေတ်ထဲမှာ ခေတ်ကြီးလေးပါး ပါဝင်နေတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ရယ်၊ ဒီအချက်တွေဟာ အလွန်ထင်ရှားရှင်းလင်းလှတဲ့အတွက် တပည့်တော်တို့ မငြင်းနိုင်ပါဘူး ဆရာတော်၊ ဒီအချက်ကို တပည့်တော်တို့ ကောင်းစွာ မှတ်တမ်းတင်ထားပါတယ်ဘုရား။

ဆရာတော်၊ လျှပ်စစ်ခေတ်နဲ့ ပတ်သက်လို့ ဦးပဥ္စင်း ပြောပြတဲ့အချက်ကို သဘောကျတယ်၊ ယခုတယ်ဆိုရင် ဦးပဥ္စင်းက ဒကာကြီးကို နောက်ထပ် မေးခွန်းတစ်ခု မေးရဦးမယ်။ ဒကာကြီး ကျကျနန နားထောင်ပြီး ဖြေပါဦး။

ဖောဇတာ။ မှန်ပါ ဖြေပါ့မယ်ဆရာတော်။ မေးတော်မူပါ။

ဆရာတော်။ အခု မျက်မှောက်ခေတ်မှာ ကြည့်ရင် သိပ္ပံပညာဟာ အားလုံးကို ဖန်တီးနိုင်တယ်။ အခု မှောင်နေရာက လင်းစေချင်ရင် တစ်ခါထဲ ခလုတ်ကလေးကို နှိပ်လိုက်ရုံနဲ့ လင်းသွားတာပဲ။ အအေးကို တက်ချင်ရင်လဲ လျှပ်စစ်ခေတ် လှေကားထဲက ခလုတ်ကလေးကို နှိပ်လိုက်ရုံနဲ့ တက်သွားနိုင်တယ်။ နေရာတစ်ခုက အခြားဝေးလံတဲ့ နေရာတစ်ခုကိုသွားချင်ရင်လဲ မောင်းသူမပါတဲ့ ခေတ်ရထားနဲ့ သွားနိုင်တယ်။ မိုင်ပေါင်း ထောင်သောင်းမက ဝေးလံသွတဲ့ အရပ်ဒေသမှာ ရှိတဲ့သူကို လှမ်းပြီး စကားပြောချင်ရင်လဲ ပြောနိုင်တယ်။

ကခုန်ကစားနေကြတဲ့ လူတွေကို ကြည့်ရှုင်လဲ မြင်နိုင်တယ်။ .မိုင်ပေါင်းသောင်းနဲ့ချီပြီးကွာဝေးတဲ့ဒေသက ကစ်စုံတစ်ယောက် သီချင်းဆိုသံ၊ တီးသံကို နားထောင်ချင်ရှင်လဲ နားထောင်နိုင် တယ်။ အလွန်အေးမြတဲ့ ရာသီဥတုရှိတဲ့ နေရာဒေသတစ်ခုကို နွေးအောင်လဲ လုပ်နိုင်တယ်၊ မိုးရွာအောင်လဲ လုပ်နိုင်တယ်။ မိုးကိုလဲ ထစ်ချုန်းအောင် လုပ်နိုင်တယ်၊ ပင်လယ်ရေပြင်ကိုလဲ ပွက်ပွက်ဆူအောင် လုပ်နိုင်တယ်။ ရှိရှိသမျှ ရုပ်ဝတ္ထုတွေကို အလှမ်းဝေးရာခြည်နဲ့ ဆိုးပြီး ပြာကျအောင် လုပ်နိုင်တယ်။ အို အဆုံးသတ်ပြောရရင် ခေတ်သစ်သိပ္ပံပညာဟာ လောဝရ ဘုရားသခင်ထက်တောင် တန်ခိုးပြာဋ္ဌိဟာ ပြနိုင်သေးတယ် မဟုတ်လား ဒကာကြီး။

ဖေ့စတာ။ မှန်ပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အဲဒီလောက် အစွမ်းထက်တဲ့ ဒကာကြီး တို့ရဲ့ သိပ္ပံပညာဟာ အလွန်ဆိုးသွမ်း ကြမ်းတမ်းယုတ်မာတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို တစ်ခါတည်းနဲ့ လူကောင်း သူကောင်း တစ်ယောက်ဖြစ်အောင် ပြုပြင်ဖန်တီးပေးနိုင်ပါ့မလား။

ဖေ့စတာ။ သိပ္ပံပညာဟာ သက်ရှိသတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ ဘာမျှ မလွှမ်းမိုးနိုင်ပါဘူး ဆရာတော်။ ဒါကြောင့် လူဆိုး လူသွမ်း လူကြမ်းတစ်ယောက်ကို သိမ်မွေ့နူးညံ့ပြီး လူကောင်း တစ်ယောက် ဖြစ်လာအောင် မဖန်တီးနိုင်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ အခုလို သိပ္ပံပညာက လူဆိုးလူသွမ်းကို လူကောင်း သူတောင်းဖြစ်အောင် မပြုပြင် မပြောင်းလဲနိုင်ရင် သိပ္ပံပညာဟာ ဗုဒ္ဓဝါဒလောက် မထက်မြက်ကြောင်း တစ်နည်း အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ သိပ္ပံပညာထက်ပိုပြီး မြင့်မြတ်ကြောင်း

ထင်ရှားပြန်ပြီ။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ ဆိုးသွမ်း ရမ်းရင်းလှတဲ့လူတွေကို နူးညံ့ ပျော့ပျောင်းပြီး လူကောင်း သူကောင်းဖြစ်အောင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးနိုင်ရုံတင် မကဘူး၊ ဗြဟ္မာတွေ၊ နတ်တွေရော လူသားထက်ပင် မိုက်မဲခက်ထန် လှတဲ့ နဂါးတွေ၊ ဘီလူးတွေ၊ ယက္ခတွေကို ပျော့ပျောင်းနူးညံ့ ပြီး သီလ၊ သမာဓိ တည်ဆောက်လာချင်အောင် သွန်သင် ဆုံးမနိုင်တယ်။ ကဲ ဒကာကြီးကို နောက်ထပ် မေးခွန်းတစ်ခု မေးရဦးမယ်။

ဂရိတ် အဘိဓမ္မာဆရာကြီး သေး(လ်)(စ်)က စပြီးတော့ ယခုခေတ် သိပ္ပံပညာရှင်တို့ ဖြစ်ကြတဲ့ ဆာဒျူး(န်)(စ်) တို့ မက်လီကန်တို့အထိ ဘယ်သိပ္ပံပညာရှင်များက သိပ္ပံနဲ့ဆိုင်ရာ အစွမ်းသတ္တိဟာ ဘယ်အပေါ်မှာ အခြေတည်ထားသလဲ။ ဒါမှမဟုတ်ရင်လဲ ဒီလိုကမ္ဘာမှာ ကြီးစိုး လွှမ်းမိုးနေတဲ့ သိပ္ပံ ပညာရပ်ရဲ့ အဓိကအကြောင်းရင်းဟာ ဘာလဲဆိုတဲ့အချက်ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြနိုင်ခဲ့ပါသလား။

ဖော့စကာ။ သိပ္ပံပညာဟာ သဘာဝမှာ ဖြစ်ပျက်နေကြတဲ့ အတွေ့အကြုံနဲ့ ရာစုခေတ် အနည်းငယ်အတွင်း လူတွေရဲ့ လက်တွေ့ စူးစမ်းလေ့လာချက် အပေါ်မှာ အခြေတည်တဲ့ပညာ ရပ် ဖြစ်လေတော့ တပည့်တော်တို့ဟာ သိပ္ပံပညာနဲ့ ဆိုင်ရာ အစွမ်းသတ္တိဟာ အဘယ်ပေါ်မှာ အခြေတည်နေတယ် ဆိုတာ ကို ရှင်းလင်းမပြနိုင်ဘဲ ဖြစ်နေပါတယ် ဆရာတော်။ ဒါတင် မကဘူး။ သိပ္ပံပညာရပ်ရဲ့ အဓိကအကြောင်းဟာ ဘာလဲဆိုတဲ့ အချက်ကိုလဲ မရှင်းလင်းနိုင်ကြပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒါဖြင့်ရင် သိပ္ပံရဲ့ အစွမ်းသတ္တိတို့နဲ့ဆိုင်ရာ အဓိက အကြောင်းတရားတို့ကို ဗုဒ္ဓရဲ့အဘိဓမ္မာ သဘောအရ ရှင်းပြမယ်။ ဒကာကြီးတို့ သေသေချာချာ ဂရုစိုက်နားထောင်ကြပြီး ဝေဖန်စရာရှိရင်လဲ ဝေဖန်ကြပေါ့။ မရှင်းလင်းတဲ့အချက်များရှိရင်လဲ မေးကြပေါ့။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓရဲ့အဘိဓမ္မာထဲမှာ ရှင်းလင်းဟောပြောတော်မူထားတဲ့ အတိုင်း ပြောရမယ်ဆိုရင် သိပ္ပံရဲ့ ထင်ရှားတဲ့ အစွမ်းသတ္တိဟာ ၁၆-ပါး ရှိတယ်။ ဘာတွေလဲ ဆိုရင်-

(၁) မာကြောခြင်း၊ (၂) နူးညံ့ခြင်း၊ (၃) ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ (၄) ယိုစီးခြင်း၊ (၅) ပူခြင်း၊ (၆) အေးခြင်း၊ (၇) အားထုတ်ခြင်း၊ (၈) တွန်းကန်ခြင်း၊ (၉) လှုပ်ရှားခြင်း၊ (၁၀) ရုန်းကန်ခြင်း၊ (၁၁) ရုပ်သဏ္ဍာန်ပေါ်ခြင်း၊ (၁၂) အရောင်အဆင်းရှိခြင်း၊ (၁၃) အနံ့ရှိခြင်း၊ (၁၄) အရသာရှိခြင်း၊ (၁၅) သြဇာဓာတ်ဖြစ်ခြင်း၊ (၁၆) ကြေညက်ခြင်း၊ ဒါတွေဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ခွဲခြားလို့မရဘဲ ပေါင်းပေါင်းဖွဲ့စည်းနေကြတဲ့ ဓာတ်ကြီး (၄) ပါးမှ ပေါ်ပေါက်လာကြရတဲ့ ဂုဏ်သတ္တိတွေပဲ။ ဒီဂုဏ်သတ္တိတွေကို သူ့အစုနဲ့သူ ခွဲပြီး သူ့အစုနဲ့သူ အကြောင်းရင်းကို ရှာလိုက်မယ်ဆိုရင်လဲ မာကြောခြင်းနဲ့ နူးညံ့ခြင်းတို့ဟာ ပထဝီဓာတ်ရဲ့ သတ္တိပဲ။ ဖွဲ့စည်းခြင်းနဲ့ ယိုစီးခြင်းဟာ အာပေါဓာတ်ရဲ့သတ္တိပဲ။ ပူခြင်းနဲ့အေးခြင်းဟာ တေဇောဓာတ်ရဲ့ သတ္တိပဲ။ တွန်းကန်ခြင်း၊ လှုပ်ရှားခြင်း၊ ရုန်းကန်ခြင်းတို့ဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ သတ္တိပဲ။ ဒီဓာတ်ကြီး လေးပါးဟာ မဟာဘုတ်ကြီး လေးပါးပဲ။

အဲဒီ မဟာဘုတ်ကြီး (၄) ပါးပေါ်မှာ လုံးလုံး အမှီပြုပြီး ဖြစ်ပွားရတဲ့ ဥပါဒါရုပ် (၄)ပါး ရှိသေးတယ်။ အသက်က ပြောခဲ့တဲ့ ရုပ်သဏ္ဌာန် ဖြစ်ပေါ်နေခြင်းနဲ့ အရောင်အဆင်းရှိခြင်း ဆိုတာက (၁) ဝဏ္ဏရုပ်ရဲ့ သတ္တိပဲ။ အနံ့ရှိခြင်း ဆိုတာက (၂) ဂန္ဓရုပ်ရဲ့သတ္တိပဲ။ အရသာရှိခြင်း ဆိုတာက (၃) ရသ ရုပ်ရဲ့သတ္တိပဲ။ သြဇာဓာတ်ဖြစ်ခြင်းနဲ့ ကြွေညက်ခြင်းဆိုတာက (၄) သြဇာရုပ်ရဲ့ သတ္တိပဲ။

(၁) ပဌဝီ၊ (၂) အာပေါ၊ (၃)တေဇော၊ (၄)ဝါယော၊ (၅) ဝဏ္ဏ၊ (၆) ဂန္ဓ၊ (၇)ရသ၊ (၈) သြဇာဆိုတဲ့ ဒီရုပ် (၈)ပါး မရှိဘဲနဲ့ ဒီစကြာဝဠာကြီးလဲ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ စကြာဝဠာ ကြီးအတွင်းမှာရှိတဲ့ သက်ရှိသက်မဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုတွေလဲ မဖြစ်ပေါ် နိုင်ဘူး။ ဘာသက္ကိျလဲ မပေါ်ပေါက်နိုင်ဘူး။ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၊ အိုမင်းဟောင်းနွမ်းခြင်း၊ ပျက်သုဉ်းခြင်းဆိုတာ ဒီ အဋ္ဌကလာပ် ရုပ်ကြီး (၈)ခုတို့ရဲ့ မူလဓိဇက ပါလာတဲ့ သတ္တိတွေပဲ။

ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ၊ နက္ခတ္တဗေဒ၊ ပထဝီဗေဒ အစရှိတဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုတွေနဲ့ဆိုင်တဲ့ သိပ္ပံပညာတစ်ရပ်လုံးကို ဖြစ်ပွားစေတဲ့ အဓိကအကြောင်းရင်းတွေဟာ သဘာဝဓမ္မနဲ့ စိတ်တို့ပေါင်းစပ် ထားတဲ့ သမုဋ္ဌာန် (၄)ပါးပဲ။ စကြာဝဠာကြီး တစ်ခုလုံးဟာ ဒီသမုဋ္ဌာန်(၄)ပါးပေါ်မှာ အခြေတည်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲ။ ဒီသမုဋ္ဌာန် (၄)ပါးရဲ့ နောက်ကွယ်မှာ ဘယ်သာဝရဘုရား သခင်၊ ဘယ်ဖန်ဆင်းရှင်မျှ မရှိဘူး ဒကာကြီး။ ဒါပေမယ့် သိပ္ပံ ပညာရှင်တွေက "စကြာဝဠာကြီးတစ်ခုလုံးကို ဝိညာဉ်တော်က ဖန်ဆင်းတယ်"ဆိုပြီး လက်ခံယုံကြည်နေကြတယ်။ ဒကာကြီးတို့ လူစုဟာ ပညာဉာဏ် ရင့်သန်ပြီးသား ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုတော့

ဦးပဋ္ဌင်း အခု အကျဉ်းချုပ်ရှင်းပြတဲ့ အချက်ကို နားလည်သဘောပေါက်လိမ့်မယ်လို့ ယူဆထားပါတယ်။

ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရဆိုတဲ့ သမုဋ္ဌာန် လေးပါးဟာ ကမ္ဘာလောကကြီးမှာ ယနေ့ထွန်းကားနေတဲ့ သိပ္ပံပညာဆိုင်ရာ ဂုဏ်သတ္တိတွေရဲ့ အဓိက အကြောင်းရင်းတွေပဲ၊ သိပ္ပံပညာဟာ သတ္တဗီဇ ကလာပ်တွေပေါ်မှာ မူတည်ပြီး လက်တွေ့သုလာ စူးစမ်းချက်တွေကို လုပ်ကိုင်ရတယ်ဆိုတာ ဘယ်သူမျှငြင်းဆိုနိုင်တဲ့ အချက်တွေ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကတော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီသတ္တဗီဇ ကလာပ်တွေဟာ ဥတုသမုဋ္ဌာန်ဆိုတဲ့ ပူမှု၊ အေးမှုရဲ့ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု မရှိဘဲနဲ့ မတည်မြဲနိုင်ဘူး၊ မရင့်ကျက်နိုင်ဘူး။

နောက်တစ်ခုက ဒီသတ္တဗီဇ ကလာပ်တွေကို ဘယ်လိုပဲ ပူမှု၊ အေးမှုဆိုတဲ့ ဥတုကပြုပြင် ပြုပြင်ပြီး ကြီးထွားအောင်၊ ပျက်သုဉ်းအောင်လုပ်လုပ် သိပ္ပံပညာရှင်တို့ရဲ့ စိတ်ဓာတ်နဲ့ အသိပညာဆိုတဲ့ နာမ်သတ္တိ၊ နာမ်အစွမ်းမပါဘဲ သိပ္ပံပညာဟာ ထွန်းကားတိုးတက်မလာနိုင်ဘူး။ ယနေ့ကမ္ဘာမှာ အံ့မခန်း ထွန်းကားနေတဲ့ သိပ္ပံပညာရဲ့ အစွမ်းသတ္တိတွေလဲ ပေါ်ပေါက်မလာနိုင်ဘူး ဒကာကြီး။

အဲဒီလို သိပ္ပံပညာရှင်တွေဟာ သူတို့ရဲ့ စိတ်တန်ခိုး၊ စိတ်ရဲ့ သတ္တိ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုလျှင် သိပ္ပံပညာရှင်ရဲ့ အသိဉာဏ်ပညာနဲ့ ဒီသိပ္ပံပညာဆိုင်ရာ အနှမ်းသတ္တိတွေကို စမ်းသပ်ဖော်ထုတ်နိုင်တာကို မသိမမြင်ကြဘဲ ဒီအစွမ်းသတ္တိကို "မဟာဝိညာဉ်တော်" သို့မဟုတ်"မဟာနာမ်တော်"က ဖန်ဆင်းတော်မူလို့ ဖြစ်ပေါ် လာရတယ်လို့ အထင်အမြင် အယူအဆမှားနေကြတယ်။ ဒီလို အထင်အမြင် အယူအဆမှားတွေဟာ

သိပ္ပံပညာရှင်တွေက လောကမှာ ရှိရှိသမျှ ရုပ်ဝတ္ထုတွေကို လက်တွေ့ စူးစမ်းရှာဖွေကြပေမယ့် စိတ်ရဲ့ဆန်းကြယ်ပုံ၊ စိတ်ရဲ့အစွမ်းသတ္တိနဲ့ ပတ်သက်လို့ ကောင်းကောင်းလေ့လာ စူးစမ်းနိုင်မှု မပြုနိုင်ကြသေးလို့ဘဲ။ တစ်ခါ အထက်က ဦးပဋ္ဌင်းပြောခဲ့တဲ့ အဋ္ဌကလာပ်ရုပ်တွေရဲ့ ဖွဲ့စည်းမှု၊ တည်ဆောက်မှု၊ ကွဲပြားမှု၊ ပျက်သုဉ်းမှုတွေကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာန်တရားတွေကြောင့် ရုပ်ဝတ္ထုတွေရဲ့ သတ္တိတွေ၊ တန်ခိုးတွေဟာ ဖြစ်ပေါ်လာရတယ် ဆိုတဲ့ အကြောင်းနဲ့ စိတ်ရဲ့ တန်ခိုးသတ္တိ စွမ်းအား ကြီးမားတဲ့ အကြောင်းတွေကို မသိမမြင်နိုင်တာဟာ လောကမှာ ရှိရှိသမျှ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ကို ယထာဘူတကျကျ မမြင်အောင် ဖုံးကွယ်ထားတဲ့ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အမှောင်ထုကြောင့် ဖြစ်တယ်။ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓသည်သာလျှင် ဒီရုပ်နာမ်ဆိုတဲ့ တရားနှစ်ပါးကို အရင်းခံပြီး ဖြစ်ပေါ် ထွန်းကားလာရတဲ့ လောကမှာ ရှိရှိသမျှသော တရားတွေရဲ့ အကြောင်းတရားကို ဘယ်ဓာတ်ခွဲခန်း၊ ဘယ်ဖလ်ပြွန်၊ ဖလ်ခွက်၊ ဘယ်အပူဓာတ်၊ အအေးဓာတ်ပေးနိုင်တဲ့ ကိရိယာတန်ဆာမျှ မပါဘဲနဲ့ အကုန်အစင် မျက်ဝါးထင်ထင် သိမြင်တော်မူနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီသဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်ဘိုင် ဟောပြောညွှန်ပြတော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ အခြားဘာသာတွေ၊ သိပ္ပံပညာအပါအဝင် ပညာအသီးသီးတွေထက် မြင့်မားတယ်လို့ ဦးပဋ္ဌင်းက အနိုင်အမာ ပြောနိုင်တာပေါ့။ ကဲ ဒကာကြီးတို့ သိပ္ပံပညာတွေထဲက အခု ဦးပဋ္ဌင်းဟောပြောခဲ့တဲ့ အချက်ကို မကျေမလည်ရှိရင် ပြန်လည် မေးနိုင်ပါတယ်။ ဝေလ်ဝေဖန်နိုင်ပါတယ်။

ဖော့စတာ။ အခု ဆရာတော် ဟောပြောခဲ့တဲ့ အချက်အလက်တွေဟာ အလွန်မှန်ကန် ရှင်းလင်းပါတယ်။ တပည့်တော်တို့အနေနဲ့ ပြန်လည်မေးမြန်း ဆန်းစစ်ဝေဖန်ဖို့ရာ မလိုတော့ပါဘူး။ အားလုံးသဘောပေါက် နားသည်ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် ဗုဒ္ဓဘာသာ အဖွဲ့ချုပ်ကြီးက တည်ဆောက်ထားတဲ့ ဘုံဘိုင်မြို့၊ အာနန္ဒာဝိဟာရမှာ ယခင်တစ်ခါ ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ နာမ်ရုပ်တရား နှစ်ပါးဘို့ရဲ့ သဘောကို တစ်ခါထပ်ပြီး ဟောတော်မူပါဦး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ယခုလို သိပ္ပံပညာ ထွန်းကားနေတဲ့ခေတ်မှာ သိပ္ပံပညာရှင်တွေ အပေါ်မှာ ဖြူစင်သန့်ရှင်းတဲ့ စေတနာနဲ့ ပြောရမယ်ဆိုရင် သူတို့တစ်တွေဟာ ရှိရှိသမျှသော ရုပ်ဝတ္ထုတို့ရဲ့ အကြောင်းတရား၊ အကျိုးတရား၊ ဒီရုပ်ဝတ္ထုတို့ရဲ့ တကယ့်ဖြစ်စဉ်၊ တကယ့်ဂုဏ်သတ္တိတို့ကို မသိကြဘဲ သက်မဲ့ရုပ်ဝတ္ထုတို့ရဲ့ ဂုဏ်ဒြပ်ကို လက်တွေ့ စုံစမ်းရှာဖွေ လေ့လာကြရ လိုရင်းကို မရောက်ဘဲ ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်ကြရတဲ့ နာမည်ကျော် သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးတွေလဲ မနည်းဘူး။ ဒီလို ကြိုးရင်းပမ်းရင်း လေ့လာရင်း စူးစမ်းရင်းနဲ့ လိုရင်းကို မရောက်ဘဲ လမ်းခုလပ်မှာ ကွယ်လွန်ကြရတဲ့ အကြောင်းရင်းကတော့ ဒီသိပ္ပံပညာရှင်တွေဟာ ရှိရှိသမျှသော ရုပ်တရားတို့ရဲ့ ဖြစ်စဉ်၊ ပျက်စဉ်၊ ဂုဏ်၊ သတ္တိ၊ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ပျက်သုဉ်းပုံစတဲ့ အချက်တွေကို သိမြင်နားလည်မှု၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာဉာဏ် အရင်းခံ မရှိဘဲနဲ့ ဆင်ကန်းတောတိုး လိုက်လံစူးစမ်းနေကြလို့ ဖြစ်တယ် ဒကာကြီး။

အလွန်ရှင်းလင်းလွယ်ကူပြီး သိမြင်နားလည်နိုင်တဲ့ ဥပမာနဲ့ ပြောရရင် ဒီသိပ္ပံပညာရှင်တွေဟာ တောင်ဝှေးတစ်ချောင်းနဲ့ လမ်းလျှောက်နေတဲ့ မျက်မမြင် ဒုက္ခိတတွေနဲ့ တူနေပြီ၊ မျက်မမြင်ဒုက္ခိတ တစ်ယောက်ဟာ သူသွားလာနေကျ နေရာဌာနတစ်ခုကို တောင်ဝှေး တစ်ချောင်းကို အသုံးပြုပြီးတော့ လျှောက်တတ်၊ သွားတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုလျှောက်ရင်း သူတွေ့တဲ့လူ၊ သူ့ဘေးမှာရှိတဲ့ အဆောက်အဦ စသည်တို့ကိုတော့ တစ်ခြားသူတစ်ယောက်ကို မမေးဘဲနဲ့ သူ မသိဘူး။ ခေတ်သစ် သိပ္ပံပညာရှင်တွေလဲ ဒီလိုပဲ။ သူတို့ ရည်စူးထားတဲ့ လေ့လာစမ်းသပ်မှုကို လုပ်ကိုင်လို့ မပြီးသေးခင် လမ်းခုလပ်အတွင်းမှာ တွေ့မြင်ရတဲ့ သိပ္ပံရုပ်ဝတ္ထုတို့ရဲ့ ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ပျက်သုဉ်းပုံ၊ အကြောင်းတရား၊ အကျိုးတရား၊ ဂုဏ်၊ သတ္တိစသည်တို့ကို မသိမြင်ကြဘူး။ ဒီ သိပ္ပံပညာရှင်တွေမှာ ဗုဒ္ဓဟာ တော်မူခဲ့တဲ့ အဘိဓမ္မာဉာဏ်တော် တစ်နည်းအားဖြင့် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်များ ရှိလာကြရင် အခုထက် အံ့ဖွယ်ခနန်း တူးဆန်းတဲ့ အောင်မြင်မှုတွေကို ရမယ်ဆိုတာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲဘူးလို့ ဦးပဋ္ဌင်း ဆိုချင်တယ်။ အခု ကမ္ဘာမှာ သိပ္ပံပညာရပ်နဲ့ပတ်သက်လို့ ထိပ်တန်းအကျဆုံးဖြစ်တဲ့ (ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မတိုင်မီက ဟောပြောခဲ့တဲ့တရား ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာပြန်သူ) ဂျာမနီပြည်ဟာ ဘာပြုလို့ ဒီသိပ္ပံပညာဘက်မှာ အခြားတိုင်းပြည်တွေထက် သာနေသလဲဆိုရင် ဂျာမနီပြည်က ဒေါက်တာ ပေါလ်ဒိုက်တို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာကို တစ်ဘက်မှ ကျကျနန လေ့လာထားကြပြီး တစ်ဘက်ကလဲ သိပ္ပံ

ပညာအရ လေ့လာစူးစမ်းမှုတို့ကို ပြုလုပ်နေကြလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ် ဒကာကြီး။

ဤတွင် ပါမောက္ခဖော့တေဘက ဝရုန်းနာ ပရိသတ်များကိုယ်စား ဆရာတော်အား ကျေးဇူးတင်ကြောင်းနှင့်နောင်လည်း သူနှင့်တကွ သိပ္ပံပညာရှင်တို့အား ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုင်ရာ တရားတို့ကို ဟောကြားပေးတော်မူပါမည့် အကြောင်း လျှောက်ထားလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၇။

ဘဝသံသရာတွင် အစအဆုံး မရှိကြောင်း ထင်ရှားအောင် ရှင်းလင်းတော်မူပါ ဆရာတော်။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ၊ မစ္စတာ အယ်(မ်) ဒါရူးဝါးလား၊ လွတ်တော်ငွေနေကြီး၊ ဘုံဘိုင်မြို့။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် **အရှင်အရိယဝံသ**။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဝံသ။ ဘဝသံသရာဟာ စက်ဝိုင်းသဖွယ် အဆက်မပြတ် ကျင်လည်နေတဲ့တရား ဖြစ်လေတော့ အစအဆုံးမရှိဘူး ဒကာကြီးရဲ့။ ဒီလိုအစအဆုံးမရှိတဲ့ စက်ဝိုင်းသဖွယ် ချာချာလည်နေပေမယ့် ဒီစက်ဝိုင်းထဲက ထွက်နိုင်တဲ့လမ်းရှိတယ်။ အဲဒီထွက်ပေါက်လမ်းဟာ ဝေဒနာနဲ့ တဏှာအကြားမှာပဲ။ မျက်စိနဲ့အသွင်သဏ္ဍာန်၊ နားနဲ့အသံ လျှာနဲ့အရသာ၊ ကိုယ်နဲ့ အတွေ့၊ စိတ်နဲ့သဘောတို့ရဲ့ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု အသီးသီးတွေ့ဆုံ ရိုက်ခတ်မှုကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာရတဲ့ ဝေဒနာကို ဝိပဿနာတရားနဲ့ အဆက်ဖြတ်ပြီး အမြစ်ဖြုတ်ပစ်နိုင်လို့ရှိရင်

တဏှာဆိုတဲ့တရားကို ဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ အကြောင်းတရားဟာ ပေါ်ပေါက် မလာနိုင်တော့ဘူး။ ဒီတဏှာဆိုတဲ့ တရားဟာ ဥပါဒါန်ဆိုတဲ့ တရားရဲ့ အကြောင်းတရား ဖြစ်လေတော့ ဒီတဏှာကို ဖြတ်လိုက်ရင် သူ့ရဲ့အကျိုးတရားဖြစ်တဲ့ ဥပါဒါန် ဆိုတဲ့တရားဟာ မပေါ်ပေါက်နိုင်တော့ဘူး။ ဥပါဒါန်တရား ပေါ်မလာနိုင်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဇာတိဆိုတဲ့တရားဟာ ပေါ် မလာနိုင်ပြန်ဘူး။ ဒီဇာတိတရား ချုပ်ငြိမ်းသွားတာနဲ့ တစ်ပြိုင် နက် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ တရားတွေပါ တစ်သီ တစ်တန်းကြီး ပြုတ်သွားရမယ်၊ ဒီဒုက္ခတရားတွေနဲ့ ပြွန်းတီး နေတဲ့ ဘဝတရားတွေ ချုပ်ငြိမ်းတာနဲ့တစ်ပြိုင်နက် ဘယ်တော့မှ ဖြိုဖျက်လို့မရနိုင်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားကို ရတာပဲ။

ဒါဖြင့်ရင် ဘုရားရှင်ဟာ ဘဝသံသရာမှာ အစအဆုံးမရှိ ဘူးလို့ ဟောတာက ဒီဘဝသံသရာမှာ အစအဆုံး ရှိသော်လဲ သူကိုယ်တိုင် ကြည့်လို့မမြင်ရတဲ့အတွက် ဟောတာ မဟုတ်ပါ လား ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီး၊ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ် မမြင်တဲ့၊ မသိတဲ့တရားဆိုတာ လောကမှာ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီဘဝသံသ ရာမှာ အစအဆုံးမရှိတဲ့အတွက် မရှိဘူးလို့ ဟောတော်မူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချက်ကို ဒကာကြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိမြင်နားလည်အောင် ဦးပဥ္စင်းက ဥပမာတစ်ခု ပြရဦးမယ်။ ကဲ ဒကာကြီး၊ ဦးပဥ္စင်းကို ကျောခိုင်းပြီး ပရိသတ်ဘက်ကို မျက်နှာမူလိုက်စမ်းပါ။ ဦးပဥ္စင်းက ဦးပဥ္စင်းဘက်ကို ပြန်လှည့် လို့ပြောမှ ဒကာကြီး ပြန်လှည့်ပါ။

(မစ္စတာဒါရှူးဝါးလားသည် ဆရာတော်ပြောသည့်အတိုင်း ပရိသတ်ဘက်သို့ မျက်နှာမူလိုက်သောအခါ ဆရာတော်သည် မြေဖြူတစ်တောင့်ကိုယူ၍ အနီးရှိသင်ပုန်းကြီးပေါ်၌ စက်ဝိုင်းကြီးတစ်ခုကို ရေးဆွဲလိုက်၏။ ထို့နောက် မစ္စတာဒါရှူးဝါးလားအား ဆရာတော်က သူ့ဘက်သို့ ပြန်လှည့်ခိုင်းလိုက်၏။)

ကဲ ဒကာကြီး၊ ဟောဒီသင်ပုန်းကြီးပေါ်က စက်ဝိုင်းထဲက စတဲ့နေရာနဲ့ဆုံးတဲ့နေရာကို ဦးပဥ္စင်းအား ပြစမ်းပါ။

ဒါရှူးဝါးလား။ စက်ဝိုင်းတစ်ခုဖြစ်နေလေတော့ အစအဆုံး ရယ်လို့ မရှိပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီး ဒီလိုပြောတာဟာ ဒီစက်ဝိုင်းရဲ့ အစနဲ့အဆုံးကို မမြင်လို့ပေါ့။

ဒါရှူးဝါးလား။ တပည့်တော်ဟာ သင်ပုန်းကြီးပေါ်က စက်ဝိုင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး မြင်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီစက်ဝိုင်းမှာ အစအဆုံးမရှိတဲ့အတွက် အစအဆုံး မရှိဘူးလို့ လျှောက်ထားတာပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်၊ ဒီ သင်ပုန်းပေါ်က အခု ခဏအတွင်းကမှ ဦးပဥ္စင်း မြေဖြူနဲ့ဆွဲလိုက်တဲ့ စက်ဝိုင်းကလေးမှာမှ အစအဆုံး မရှိရင် စကြဝဠာကြီး တစ်ခုလုံးကို ပတ်နေတဲ့ ဘဝသံသရာ ဆိုတဲ့ စက်ဝိုင်းကြီးမှာ ဘယ့်နှယ်လုပ်ပြီး အစအဆုံးရယ်လို့ ရှိနိုင်ပါ့မလဲ ဒကာကြီး။

ဒါရှူးဝါးလား။ ဆရာတော် ရှင်းလင်းဟောပြောတော်မူလိုက်တဲ့အတွက် ဘဝသံသရာ စက်ဝိုင်းကြီးမှာ အစအဆုံး မရှိတဲ့အကြောင်း တပည့်တော် ကောင်းကောင်းကြီး သိမြင် နားလည်ပါပြီဘုရား။

ဤတွင် တရားနာပရိသတ်က သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၈။

အဝိဇ္ဇာ သို့မဟုတ် အမှောင်တရားသည် ဘဝသံသရာ၏ ပဓာန အကြောင်းရင်း ဖြစ်ခဲ့လျှင် အဝိဇ္ဇာတရားသည် ၎င်း၏ အမှောင်ထုဖြင့် ဘဝသံသရာကို မည်ကဲ့သို့ ပြုပြင်ဖန်တီးနိုင်ပါသလဲ ဆရာတော်။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ မစ္စတာ ဂျိရှုမိ၊ ဘီ အေ၊ အယ်(လ်) အယ်(လ်)ဘီ၊ ဟိုက်ကုတ်ရှေ့နေကြီး၊ ဘုံဘိုင်မြို့။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အရိယဝံသ။)

ဆရာတော်အရှင်အရိယဝံသ။ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ တရားရဲ့အခြေအနေကို ဒကာကြီး ကျကျနန နားလည် သဘောပေါက်လာအောင် ဦးပဉ္စင်းမေးတဲ့ မေးခွန်းကို ကျကျနန စဉ်းစားပြီး ဖြေစေချင်တယ် ဒကာကြီး။

ဂျိရှုမိ။ မှန်ပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အလင်းရောင်နဲ့ အမှောင်ဆိုတဲ့ တရားနှစ်ပါးဟာ တစ်ကြိမ်တည်း တစ်ခါတည်း ဖြစ်ပေါ် လာနိုင်သလား ဒကာကြီး။

ဂျိရှုမိ။ အလင်းရောင်နဲ့ အမှောင်တရားတို့ဟာ တစ်ပါးနဲ့ တစ်ပါး ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေကြတဲ့ တရားနှစ်ပါးဖြစ်တဲ့အတွက် တစ်ကြိမ်တည်း တစ်ပြိုင်တည်း တစ်ခါတည်း ဖြစ်ပေါ်မလာနိုင်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် အမှောင်တရားကို ဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ အကြောင်းတရားဟာလဲ အလင်းရောင်ပဲလား။ အလင်းရောင်ကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ တရားဟာလဲ အမှောင်တရားပဲလား။

ဂျိုရှီ။ အလင်းရောင်ဟာ အမှောင်တရားကိုဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ တရားလို့ဆိုရင် မမှန်ပါဘူးဆရာတော်။ တစ်ခါ အလင်းရောင်ကို ဖြစ်စေတတ်တဲ့ တရားဟာ အမှောင်တရားပဲဆိုလို့လဲ မဖြစ်နိုင်ပါဘူးဆရာတော်။ ဒါပေမယ့် အမှောင်တရားရှိတဲ့ အခါမှာ အလင်းရောင် ဖြစ်ပေါ်ပြီး အလင်းရောင် မရှိတဲ့ အခါမှာ အမှောင်တရား ဖြစ်ပေါ်ရတယ်လို့ ဆိုရင်တော့ မှန်ပါလိမ့်မယ် ဆရာဘော်။

ဆရာတော်။ အဲ အခု ဒကာကြီး ပြောသလိုပဲ ရှိရှိ သမျှသော ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေကို ယထာဘူတကျကျ မဆင်ခြင် မသုံးသပ်နိုင်ရင်၊ မမြင်နိုင်ရင် အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အမှောင်တရားဟာ လွှမ်းမိုးတာပဲ။ တစ်ခါ ရှိရှိသမျှသော ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အပိုင်းလို၊ အတိုးအဆုတ်မရှိ သဘာဝပကတိ အတိုင်း နေသားတကျ ကြည့်တတ်မြင်တတ်တဲ့ ဝိဇ္ဇာတရား တစ်နည်းအားဖြင့် အလင်းရောင် ထွန်းတောက်တဲ့ ဝိဇ္ဇာတရား တစ်နည်းအားဖြင့် အလင်းရောင် ထွန်းတောက်တဲ့ အခါမှာ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အမှောင်တရားဟာ ပျောက်ကွယ်သွားရတာ ပေါ့။ ဒါကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ဒီတရားရဲ့ အရင်းခံအကြောင်း တရားဟာ ဟိုတရားပဲ၊ ဒီတရားပဲလို့ ရှာနေတာဟာ ကြက်ဥ ကို အစ ရှာနေသလိုပဲ ပင်ပန်းပြီး အရာမထင်တဲ့ အလုပ်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ စကြဝဠာကြီး တစ်ခုန်းလုံး အတွင်းမှာရှိတဲ့ သက်ရှိသတ္တဝါဝေနေယျတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေ

တဲ့ အကြောင်းတရားဟာ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အမှောင်တရားပဲ၊ ဒီအဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အမှောင်တရားက ဖုံးလွှမ်းထားလို့ ရှိရှိသမျှ သတ္တဝါတွေဟာ သက်ရှိသက်မဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုအလုံးစုံကို ပရမတ်သဘောနဲ့ မမြင်ဘဲ ပညတ်အမြင်နဲ့သာမြင်ပြီး တပ်မက်ငြိတွယ်နေကြတာဖြစ်တယ်။ အဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အမှောင်တရားကို ပျောက်ကွယ်သွားအောင် တွန်းလှန်ပယ်ရှား ပစ်နိုင်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သတ္တဝါအသီးသီးဟာ တစ်ဦးချင်း ကျင်လည်နေမှန်းတဲ့သံသရာဆိုတဲ့ စက်ရဟတ်ထဲက ထွက်မြောက်သွားကြမှာပဲ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ပြောရရင် အထက်က ဦးပဉ္စင်းပြောခဲ့သလို ဝိဇ္ဇာဆိုတဲ့ အလင်းရောင် လွှမ်းမိုး ကြီးစိုးလာရမှာပဲ ဒကာကြီး။

ဂျိရှာ။ ယခု ဆရာတော်ရဲ့ အလင်းရောင်နဲ့ အမှောင်တို့ရဲ့ ဥပမာ ဘဝသံသရာကို အမှောင်တရားက ဘယ်လိုဖန်တီးတယ်ဆိုတာကို ရှင်းရှင်း လင်းလင်းကြီး နားလည် သဘောပေါက်ပါပြီ ဆရာတော်။

ဤတွင် တနားနာ ပရိသတ်က သာခုအနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၉။

ဗုဒ္ဓနိဗ္ဗာန်ကို ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်း၊ မဟာမေဒင်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ဥယျာဉ်တော်၊ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့ရဲ့ မုတ္တိတို့ကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ဖော်ပြပြီး ပြနိုင်ပါမလား ဆရာတော်။ ဒီလိုမှမပြနိုင်ခဲ့လို့ရှိရင် နိဗ္ဗာန်တရားဟာ တကယ်တမ်း ရှိနိုင်ပါမလား ဆရာတော်။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး ဂျေး ဝစ်(လ်)ဆင်၊ အမ် (မ်) အေ (အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်) ခရစ်ယာန်ဘာသာရပ် ပါရဂူ၊ ဘိုဘိုင်မြို့၊ အယ်လီဖင်စတုန်း ကောလိပ်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပါမောက္ခ။ ဖြေဆိုသူ ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ အလွန်တရာလဲ မြင့်မြတ်၊ ချမ်းသာသုခနဲ့လဲ လုံးဝပြည့်စုံပြီး ဖောက်ဆီးလို့လဲ မရဘဲ အစဉ်ထာဝရလဲ တည်မြဲနေတဲ့ နိဗ္ဗာန်တရားနဲ့ ယှဉ်ပြိုင်လို့ ရတဲ့ တရားကို သက်ဆိုင်တဲ့ ဘာသာအယူဝါဒ အသီးသီးအရ ဟောပြောထားတဲ့ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းတို့၊ မဟာမေဒင် ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ဉယျာဉ်တော်တို့၊ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့ရဲ့ မုတ္တိဆိုတဲ့ တရားတွေနဲ့တော့ နှိုင်းယှဉ်လို့ မရသေးဘူး။ ဒီတရားတွေကို သာမန်လူသားတွေရဲ့ ဉာဏ်နဲ့ စိတ်ကူးလို့ ရတယ်။

ဗုဒ္ဓက သူ့ရဲ့တရားဒေသနာတော်တွေထဲမှာ ဟောပြတော်မူခဲ့တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားကို ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်နဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်များသာလျှင် အထင်အရှား မြင်တော်မူနိုင်တယ်။ နတ်တွေ၊ သိကြားတွေ၊ ဗြဟ္မာတွေတောင် မမြင်နိုင်ကြဘူး။ ဒီနိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားကို မြင်နိုင် သိနိုင်တဲ့ အခြေအနေကို ရောက်ဖို့ဆိုတာကလဲ လွယ်ကူတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလို သိနိုင်ဖို့ရာ-

၁။ နာမရူပ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ်(စိတ်တို့၏ တကယ့်သဘာဝနှင့် ရုပ်တို့၏ တကယ့်သဘာဝကို ပိုင်းခြား၍ သိသော ပညာအလင်း)

၂။ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဉာဏ် (စိတ်နှင့်တကွ အဆောက်အပံ့ သဘောတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရုပ်နှင့်တကွ အထောက် အပံ့သဘောတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပိုင်းခြား၍သိသော ပညာအလင်း)

၃။ သမ္မသနဉာဏ် (ရုပ်၏ ဖြစ်ပျက်မှု၊ နာမ်၏ ဖြစ်ပျက်မှု တို့ကို မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ အစိုးမရခြင်း တို့ဖြင့် မြင်သော ပညာအလင်း)

၄။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် (ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်ပျက်မှုကို ရှုမြင် သော ပညာအလင်း)

၅။ ဘင်္ဂဉာဏ် (ရုပ်နာမ်တို့၏ အပျက်ကိုသာ ရှုသော ပညာအလင်း)

၆။ ဘယဉာဏ် (ရုပ်နာမ်တို့ကို ကြောက်ဖွယ် ရှုမြင်သော ပညာအလင်း)

၇။ အာဒီနဝဉာဏ် (ရုပ်နာမ်တို့၏ အပြစ်ကို ရှုမြင် တတ်သော ပညာအလင်း)

၈။ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်(ရုပ်နာမ်တို့ကိုငြီးငွေ့သောပညာအလင်း)

၉။ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏ် (ရုပ်နာမ်ပျက်စီးမှုတို့မှ လွတ် မြောက်လိုသော ရှုမြင်မှု ပညာအလင်း)

၁၀။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ် (တစ်ဖန် လွတ်လိုသော ရှုမြင်မှုပညာ အလင်း)

၁၁။ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် (ဖြစ်ပျက်မှုတို့ကို လျစ်လျူပြု ရှုမြင်သော ပညာအလင်း)

၁၂။ အနုလောမဉာဏ် (အောက်က သိပြီးသော ပညာ အလင်းနှင့် အထက်ဆက်သိရန် ပညာအလင်းတို့ကို လျော်စွာ ရှုမြင်မှု ပညာအလင်း)

၁၃။ ဒေါကြာဏဉာဏ် (ကိလေသာ ပေကျံမှု အဆက် အနွယ်ပြတ်၍ လောကမှ လွတ်မြောက်ရန် ငြိမ်းချမ်း သော ပညာအလင်း)

၁၄။ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် (သစ္စာလေးပါးကို ယုံမှား ကင်းစွာ အစအဆုံးသိသော ပညာအလင်း)

၁၅။ သောတာပတ္တိဖိုလ်ဉာဏ် (၎င်းအထက်ပါ မဂ်ဉာဏ်၏ အကျိုး)

၁၆။ သကဒါဂါမိ မဂ်ဉာဏ် (လောဘ၊ ဒေါသဖြင့် တွေ့ဝေမှုတို့ကို ထပ်၍ ပယ်သော ပညာအလင်း)

၁၇။ သကဒါဂါမိဖိုလ်ဉာဏ် (၎င်း အထက်ပါ မဂ်ဉာဏ်၏ အကျိုး)

၁၈။ အနာဂါမိမဂ်ဉာဏ် (ကာမ ရာဂနှင့် စိုးရိမ်စိတ် တို့ကို ကုန်စင်အောင် ပယ်သော ပညာအလင်း)

၁၉။ အနာဂါမိ ဖိုလ်ဉာဏ် (၎င်း အထက်ပါ မဂ်ဉာဏ်၏ အကျိုး)

၂၀။ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် (ကိုယ်တွင်းရန်သူ ဟူသမျှတို့ကို အကြွင်းမဲ့ပယ်သော ပညာအလင်း)

၂၁။ အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ် (အထက်ပါမဂ်ဉာဏ်၏ အကျိုး)

၂၂။ ပစ္စဝေက္ခနာဉာဏ် (အဖန်ဖန် ဆင်ခြင်တိုင်း မြင်သော ဉာဏ်)

ဒီဉာဏ်(၂၂)ပါးကို ရရမယ်။ ဗုဒ္ဓနဲ့ သူ့ရဟန္တာတွေဟာ ဒီဉာဏ် (၂၂)ပါးကို ရရှိထားတဲ့အတွက်သာ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ သိမြင် နားလည်တော်မူကြခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဝစ်လဆင်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားကို ဆရာတော် ဟောပြော တော်မူခဲ့တဲ့အတိုင်း မည်သည့်ပုံသဏ္ဌာန်၊ အရောင်အဆင်း ရှိတယ်ဆိုတာကို ဟောပြောဖို့ ခဲယဉ်းတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို လက်ခံပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နိဗ္ဗာန်ကို မသိနိုင် မမြင်နိုင်ကြတဲ့ လူသားတို့ကို နိဗ္ဗာန်လိုချင်လာအောင် နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားမှာ ဘယ်လို ဂုဏ်သတ္တိနဲ့ အနည်းအချင်း ရှိတယ်ဆိုတာကိုတော့ ဗုဒ္ဓနဲ့ သူ့ရဟန္တာတွေဟာ ဟောပြောလို့ မဖြစ်ပေဘူးလား ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားကို မသိနိုင် မမြင်နိုင်ကြတဲ့ လူသားတွေအား နိဗ္ဗာန်ဟာ ဘယ်လိုပုံသဏ္ဌာန်၊ အရောင် အဆင်းရှိတယ် ဆိုတာကို ဘယ်လိုပဲ ဟောပြောသော်လဲ ဒီဉာဏ်ပညာတွေကိုမှ ရမထားလို့ရှိရင် မသိနိုင် မမြင်နိုင် ကြဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီလူသားတွေ သိမြင်နားလည်နိုင်လောက်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ရဲ့ ဂုဏ်သတ္တိတွေကိုတော့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင်က ဟော တော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဂုဏ်သတ္တိတွေကတော့-

၁။ နိဗ္ဗာနံ အသင်္ခတံ (နိဗ္ဗာန်ဟာ ရေ၊ မြေ၊ လေ၊ မီးဆိုတဲ့ မဟာဘုတ်ဓာတ်ကြီး လေးပါးတို့ ပေါင်းစည်း ဖွဲ့စည်း တည် ဆောက်ထားတဲ့တရား မဟုတ်တဲ့အတွက် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုမှ ကင်းစင်ခြင်း)

၂။ နိဗ္ဗာနံ နိစ္စံ (နိဗ္ဗာန်ဟာ တည်မြဲမှု ရှိခြင်း)

၃။ နိဗ္ဗာနံ ပရမံ သုခံ (နိဗ္ဗာန်ဟာ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်စတဲ့ တရားတွေကို ဖြစ်စေတဲ့ ဝေဒနာတရားတွေမှ ကင်းစင်တဲ့ အကောင်းဆုံးသော ချမ်းသာသုခနဲ့ ပြည့်စုံခြင်း)

၄။ နိဗ္ဗာနံ ဓုဝံ (နိဗ္ဗာန်ဟာ ဖန်ဆင်းထားတဲ့ တရားမဟုတ်ဘဲ အမြဲရှိတဲ့တရား ဖြစ်ခြင်း)

၅။ နိဗ္ဗာနံ ဝိမုတ္တိရသာ (နိဗ္ဗာန်ဟာ လွတ်မြောက်တဲ့ အရသာနှင့် လုံးဝပြည့်စုံခြင်း)

၆။ နိဗ္ဗာနံ သုဘံ (နိဗ္ဗာန်ဟာ အလွန်တင့်တယ်ခြင်း တရားနဲ့ ပြည့်စုံခြင်း)

၇။ နိဗ္ဗာနံ ဝိရောဓိသမ္ပတ္တံ(နိဗ္ဗာန်ဟာ ၁၅၀၀ ကိလေသာတရားတွေ၊ ရုပ်၊ နာမ်၊ ခန္ဓာတရားတို့မှ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ ဝေဒနာတရားတွေ၊ ဒုက္ခတွေအားလုံး ကင်းလွတ်ခြင်းဆိုတဲ့ (၇)ပါးသော တရားတွေပဲ ဖြစ်တယ်။

ဝစ်လဆင်။ ဗုဒ္ဓရဲ့ ရဟန္တာကိုယ်တော်မြတ်များ ကိုယ်တိုင်သိမြင် နားလည်ထားတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားကို သူတို့ကိုယ်တိုင် တိတိကျကျ ဟောပြောတော်မူကြပါလျက်နဲ့ သာမန်လူသားများက ဒီ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားကို နားမလည်နိုင်ကြဘူး ဆိုတဲ့ အချက်ကိုတော့ တပည့်တော်တို့အနေနဲ့ သဘောမပေါက်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေကြပါတယ် ဆရာတော်။ ဒါကြောင့် ဒီပြဿနာနဲ့ ပတ်သက်လို့ တပည့်တော်တို့ နားလည် သဘောပေါက်သွားအောင် ရှင်းလင်းပြတော်မူပါဦး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူ သာမန်လူသားတို့ရဲ့ ဉာဏ်မျက်စိနဲ့ ဘယ်နည်းနဲ့မှ မသိနိုင်၊ နားမလည်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ကို ရှင်းလင်းသွားအောင် ဒကာကြီးကို ဥပမာတစ်ခု ထပ်ပြီးပြရလိမ့်ဦးမယ်။

(ထို့နောက် ဆရာတော်က ပါမောက္ခ ဝစ်လဆင်အား အောက်ပါမေးခွန်းများကို မေးပါသည်။)

ဆရာတော်။ အကယ်၍ မွေးကတည်းက မျက်စိမမြင်တဲ့ လူတစ်ယောက်ကို ဒီပရိသတ်ထဲ ခေါ်လာပြီး ဒကာကြီးက အဲဒီ မျက်စိမမြင်တဲ့ လူကို နေ့ရဲ့အသင်းရောင်ဟာ ဘယ်လိုပုံသဏ္ဍာန် ရှိတယ်၊ ဘယ်လိုအရောင်အဆင်း ရှိတယ်ဆိုတာကို အဲဒီလူ သိမြင် နားလည်အောင် ရှင်းပြနိုင်ပါ့မလား။

ဝစ်လဆင်။ ဒီလူဟာ မွေးကတည်းက မျက်စိကွယ်နေတဲ့ လူဆိုတော့ နေရောင်ခြည်ဟာ ဘယ်လိုအရောင်၊ ဘယ်လို ပုံသဏ္ဍာန်ရှိတယ် ဆိုတာကို သူ သိမြင် နားလည်နိုင်အောင် ရှင်းပြနိုင်မယ် မဟုတ်ပါဘူး။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဒီ မွေး ကတည်းက မျက်စိ ကွယ်လာတဲ့လူဟာ တပည့်တော်ကို နေရောင်ခြည်ဟာ တိုသလား၊ ရှည်သလား၊ နူးညံ့သလား၊ ကြမ်းသလား၊ ထူသလား၊ ပါးသလား၊ လုံးသလား၊ ပြားသလား၊ မြင့်သလား၊ နိမ့်သလား၊ ဖြောင့်သလား၊ ကောက်သလား၊ လက်နဲ့စမ်းလို့ ထိလို့ ရသလား၊ မရဘူးလား စတဲ့ မေးခွန်းတွေကို မေးပြီး တပည့်တော်က ဘယ်လိုပဲ ဖြေဖြေ သူဟာ နားလည်သဘောပေါက်မှာ မဟုတ်ပါဘူး ဆရာတော်။ နောက်ဆုံး သူမေးတဲ့ မေးခွန်းတွေကို မဖြေနိုင်တော့ တပည့် တော်ဟာ လက်လျှော့လိုက်ရုံပဲ ရှိတော့မှာပါ ဆရာတော်။ ဒီမျက်စိမမြင်တဲ့လူကို နေ့ရဲ့အရောင်ဟာ ဘယ်လိုသဘော ရှိတယ်ဆိုတာကို သိမြင်နားလည်နိုင်အောင် အသွန်အချမ်းကျွမ်း

နားလည်တဲ့ သဘောတော်နဲ့ မျက်စိကို မြင်လာအောင် ကုသ ပေးပါမှ ဖြစ်မှာပါ ဆရာတော်။

အခု ဆရာတော်မေးတဲ့ မေးခွန်းကို ဖြေရှင်းရင်းနဲ့ နေရောင် ခြည်ရဲ့ သဘာဝနဲ့ ပတ်သက်လို့ မွေးကတည်းက မျက်စိကွယ် လာတဲ့လူကို ဘယ်လိုပဲ ရှင်းပြပြ ဘိုမြင်နားလည်မလာနိုင်သလိုပဲ နိဗ္ဗာန်ရဲ့သဘောသဘာဝကိုလဲ ဗုဒ္ဓရဲ့ ရဟန္တာတွေ ကိုယ်တိုင်က ဘယ်လောက်ပဲ ဟောဟော သာမန် လူသားတွေဟာ နားလည်ဖို့၊ သဘောပေါက်ဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ကို တပည့်တော် ရှင်းလင်းသဘောပေါက်ပါပြီ ဆရာတော်။

တပည့်တော် ဗမာပြည်မှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ နေခဲ့စဉ် အခါက နိဗ္ဗာန်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ပြဿနာကို ဆရာတော်ကြီးတွေ၊ စညာရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေကို လျှောက်ထားခဲ့ဖူးပါတယ်။ သူတို့က ဒီပြဿနာက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များသာ ရှင်းလင်း ဟောပြော နိုင်တယ်။ နိဗ္ဗာန် အကြောင်းကို သိချင်ရင် မိမိကိုယ်တိုင် မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးကိုကျင့်ရမယ်လို့ပြောကြပါတယ်ဆရာတော်။ ဆရာတော် က မွေးကတည်းက မျက်စိကွယ်လာတဲ့လူရဲ့ ဥပမာနဲ့ ရှင်းပြီး ဟောပြောတော်မူလိုက်မှပဲ တပည့်တော်ဟာ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားရဲ့သဘောကို နားလည်သဘောပေါက်လာကာ တပည့် တော်ရဲ့စိတ်ထဲမှာ ကာလရှည်လျားစွာ ရှုပ်ထွေးနေတဲ့ပြဿနာ ဟာ ရှင်းသွားပါတော့တယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ခုနက ဦးပဉ္စင်းဟောခဲ့သလို မွေးကတည်းက မျက်စိမမြင်တဲ့သူကို နေရောင်ဟာ ဘယ်လို အရောင်အဆင်း

ရှိတယ်၊ ဘယ်လို ပုံသဏ္ဌာန်ရှိတယ်၊ ဘယ်လိုသတ္တိ ရှိတယ် ဆိုတာကို ဘယ်လောက်ပင် ရှင်းပြရှင်းပြ စကွဲ့နှစ်ကွင်း အလင်းမရသဖြင့် နေရောင်ရဲ့ သဘောကို ဘယ်နည်းနဲ့မှ နားလည်သဘောပေါက်မှာ မဟုတ်သလို ဗုဒ္ဓနှင့် ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သာ သိမြင် နားလည်နိုင်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့တရားရဲ့ သဘောနှင့် အနှစ်သာရကိုလည်း အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ဉာဏ်ကို မရမချင်း မသိနိုင်၊ သဘောမပေါက်နိုင်ဘူးဆိုတာကို အားလုံးနားလည် သဘောပေါက်ကြစေချင်တယ်။ ဒီတရားကို နားလည်သဘောပေါက်လိုတဲ့ အကြွင်သူ တစ်ဦးတစ်ယောက် ဟာ အဝိဇ္ဇာမှောင်ထုကို မြူမျှမကျန်အောင် ပယ်ရှားပစ်ရလိမ့် မယ်။ ဒီအဝိဇ္ဇာတရားကို ပယ်ရှားပစ်ဖို့ရန်လဲ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရား ကို တကယ်တမ်း မဆုတ်မနစ် အားထုတ်ရပါလိမ့်မယ်။

(ဤနေရာတွင် ပရိသတ်ထဲမှ ဒကာကြီး တစ်ယောက်က မတ်တတ်ရပ်လျက်)

"ဆရာတော်ဘုရား၊ တပည့်တော်တို့ အိန္ဒိယပြည်နဲ့ ဗမာ ပြည်မှာရှိတဲ့ အမေရိကန် သာသနာပြုတွေက (နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဘာမျှမဟုတ်ဘဲ အားလုံးဖျက်ဆီးပစ်တဲ့တရားလို့) ဟောပြော နေကြလေတော့ ဒီကနေ့ ဆရာတော် ဟောတော်မူလိုက်မှပဲ တပည့်တော်တို့ဟာ နိဗ္ဗာဆိုတဲ့ တရားဟာ သူတို့ပြောသလို အားလုံးကို ဖျက်ဆီးပစ်တဲ့တရားမဟုတ်ဘဲ တကယ့်ကိုချမ်းသာ သုခ အပြည့်အဝရှိတဲ့ တရားမှန်း နားလည် သဘောပေါက် ကြရပါတယ် ဆရာတော်"

ဤတွင် ပရိသတ်အားလုံးက သာဓု အနုမောဒနာ ပြုကြ လေကုန်သည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၁၀။

ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင်က အခြားသူများကဲ့သို့ ဇနီးနှင့်သား ရှိပါလျက် လောဘ၊ ဒေါသ၊ တဏှာ၊ မာန၊ အဝိဇ္ဇာ စသည့် တရားတို့မှ ကင်းစင်နိုင်ပါမည်လား ဆရာတော်။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ၊ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး ဂျေ၊ ဝစ်(လ်)ဆင်၊ အမ် (မ်) ဧ (အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်) ခရစ်ယာန်ဘာသာရပ် ပါရဂူ၊ ဘုံဘိုင်မြို့၊ အယ်လီဖင်စတုန်း ကောလိပ်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပါမောက္ခ။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင် အရိယဓမ္မ။ ဗုဒ္ဓမှာ ဇနီးလဲ ရှိတယ်။ သားလဲ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဟာ သာမန်လူသား တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး ဘုရားဆိုတဲ့ ဘွဲ့ထူးနဲ့ မည်သည့်နည်းနဲ့မျှ မထိုက်တန်ဘူးဆိုတဲ့ စကားဟာ ဗုဒ္ဓရဲ့ သိပ္ပံနည်းကျတဲ့ အဘိဓမ္မာတရားတွေကို မသိနားမလည်ကြတဲ့ ခရစ်ယာန် ဘုန်းကြီးများက ဗုဒ္ဓဘာသာကို မနှစ်မြို့တဲ့သဘောနဲ့ ဟောပြော ဝါဒဖြန့်နေကြတဲ့ စကားသာလျှင် ဖြစ်ပါတယ်။

အသန့်မြင့်မြတ်တဲ့၊ ပြိုင်ဘက်မရှိတဲ့၊ အလွန်စင်ကြယ် မြင့်မြတ်တဲ့ သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓနဲ့ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရောက်အောင် ကျင့်စဉ်အခါက ဗုဒ္ဓအလောင်းအလျာနဲ့ အလွန် ကွာခြားလျက်ရှိတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို သူတို့ဟာ လုံးဝ မသိ နားမလည်ကြဘူး။

ဇနီး ယသောဓရာမင်းသမီးနဲ့ သားတော် ရာဟုလာတို့နဲ့ နန်းမ သုံးဆောင်မှာ ပျော်စံနေခဲ့တဲ့ ဂေါတမမင်းသား

တစ်နည်းအားဖြင့် ဒီဒွတ္တဂါမဏီမင်းသားဟာ ဗုဒ္ဓရဲ့ အလောင်းအလျာ ဗုဒ္ဓဖြစ်ဖို့ရန် ကြိုးစားနေတဲ့ အကြွင်လူသား တစ်ယောက်ပဲ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ သူဟာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓအဖြစ် ရောက်အောင် လေ့ကျင့်ယူရမယ့် မင်းသားတစ်ပါးပဲ ဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် မဟုတ်သေးဘူး။

ဗုဒ္ဓဆိုတာ ဘာလဲလို့ ဆိုတာကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ထင်ထင်ရှားရှား မြင်လာအောင် ဦးပဥ္စင်းက အောက်ပါ အချက်အလက်တွေကို ရှင်းပြဖို့ လိုလိမ့်မယ်။

ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို လိုလားတောင့်တပြီး ကျင့်သုံးတဲ့လူကို ဗုဒ္ဓ အလောင်းအလျာလို့ ခေါ်တယ်။ ဗုဒ္ဓအလောင်းအလျာဟာ-

၁။ မိမိရဲ့ ဉာဏ်စိမ်ဥစ္စာကို မပြောနဲ့ အသက်ကိုပင်လာပြီး အလှူခံမယ့်လူ့ရှိရင် ပေးကမ်းစွန့်ကြဲမယ်ဆိုတဲ့ဒါနပါရမီ။

၂။ အသက်ပင် ဆုံးသေခံပြီး စောင့်ထိန်းအပ်တဲ့ သီလကို စောင့်ထိန်းရမယ်ဆိုတဲ့ သီလပါရမီ။

၃။ စည်းစိမ်ဥစ္စာ ဟူသမျှတွင် သာမန်လူသားတို့ အလင် မက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ထီးနန်းစည်းစိမ်ကိုပင် စွန့်ပယ်၍ တောထွက်ခြင်း၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ဤစည်းစိမ်ဥစ္စာ ရတနာဆိုတဲ့ ဘေးရန်စုတို့မှ လွတ်မြောက်အောင် ရုန်းထွက်နိုင်တဲ့ နိက္ခမပါရမီ။

၄။ အသက်စည်းစိမ်ချမ်းသာကိုပင် ငဲ့ညှာမပြုဘဲ အမှန် တရားကိုသာ ကိုယ်စားပြုတဲ့ သစ္စာပါရမီ။

၅။ ရှိရှိသမျှသော တရားတို့ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာအတိုင်း ခွဲခြားစိတ်ဖြာပြီး သိနိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ကို ဆည်းပူး တည်ဆောက်တဲ့ ပညာပါရမီ။

၆။ အသက်အိုးအိမ် စည်းစိမ်ဟူသမျှကို ပမာဏမထားဘဲ သမုဒ္ဒရာပင်လယ်ကြီးကိုပင် လက်ပစ်ကူး၍ စွန့်စားဝံ့သော မဆုတ်မနစ်သည့် ဇွဲလုံ့လထုတ်မှု ဝီရိယပါရမီ။

၇။ မိမိရဲ့ သားသမီး ဇနီးကိုသာမက မိမိရဲ့အသက်ကိုပင် လှုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မည့်သူဖြစ်ပေစေ မည်ကဲ့သို့မျှ မတုံ့မပြန်ဘဲ သည်းခံတဲ့အကျင့်ကို တည်ဆောက်တဲ့ ခန္တီပါရမီ။

၈။ ရှိသမျှသော သတ္တဝါတို့ကို မိမိ၏ ငယ်သေးရင်နှစ် သားသမီးအစစ်တို့ကဲ့သို့ချစ်ခင်ကြင်နာခြင်း စိတ်ဓာတ်ကို တည်ဆောက်သည့် မေတ္တာပါရမီ။

၉။ မင်းပြုအံ့ဟု ရည်မှန်းထားတဲ့ မြင့်မြတ်တဲ့ အရေးကိစ္စအဝဝကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် မည်သည့် ဘေးအန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်ရစေကာမူ မဆုတ်မနစ် လုပ်ကိုင်တဲ့ အလေ့အကျင့်ကို တည်ဆောက်တဲ့ အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ။

၁၀။ မည်သူ့ကိုမျှ ချစ်လည်းမချစ်၊ မုန်းလည်းမမုန်းတဲ့ လွန်ကဲတဲ့စိတ်ဓာတ်မျိုးကို မမွေးမြူဘတ်တဲ့ ဥပေက္ခာပါရမီ။

အဲဒီ ပါရမီ (၁၀)ပါးကို ဖြည့်ဆည်းခဲ့ပြီး ပြည့်စုံတဲ့အချိန်ရောက်မှ၊ နောက်ဆုံး ဗုဒ္ဓအဖြစ်သို့ ရောက်မယ့်ဘဝကျတော့မှ အလွန်မြင့်မြတ်ပြီး အကျင့်သိက္ခာနဲ့ ပြည့်စုံလှတဲ့ မိခင်ရဲ့ ဝမ်းကြာတိုက်အတွင်းမှာ ပဋိသန္ဓေ နေခဲ့တယ်။ ဒါဟာ ဗုဒ္ဓအလောင်းအလျာတို့ရဲ့ ကျင့်ထုံးပဲ။

ဒီ ကျင့်ထုံးအတိုင်းပဲ ဗုဒ္ဓ အလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထ မင်းသားဟာ မယ်တော်မာယာရဲ့ ဝမ်းထဲမှာ ပဋိသန္ဓေတည်ပြီး

မွေးဖွားတော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီနောက် အချိန်တန် အရွယ်ရောက် လာတော့ ယသောဓရာမင်းသမီးနဲ့ စုလျားရစ်ပတ် လက်ထပ် ထိမ်းမြားပြီး သားတော်ရာဟုလာ ဖွားမြင်ပြန်တယ်။ အဲဒီ အခါက သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားဟာ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို မရောက်သေးဘူး။ ဗုဒ္ဓရဲ့အလောင်းအလျာမျှသာ ဖြစ်ဘယ်။ အဲဒီနောက်မှ ထီးနန်း စည်းစိမ်နဲ့တကွ လောကီစည်းစိမ်အဝဝကို စွန့်ပယ်ပြီး တောထွက် တော်မူတယ်။ တောသဲမှာ (၆) နှစ်တိုင်တိုင် သာမန်လူသားတို့ စိတ်ကူးထဲမှာပင် မသည့်ဝံ့လောက်အောင် အလွန် ပြင်းပြင်း ထန်ထန် ကျင့်တော်မူတယ်။

လွန်ခဲ့တဲ့ ဘဝအဆက်ဆက်က ဖြည့်ဆည်းတည်ဆောက် ခဲ့တဲ့ (၁၀) ပါးသော ပါရမီအဟုန်နဲ့ သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား အဖြစ်နဲ့ (၆)နှစ်တိုင်တိုင် ပြင်းပြင်းထန်ထန်ကျင့်ခဲ့တဲ့ အကျင့် အဟုန်ဖြင့် ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ဒုတိယညဉ့်ယံတွင် သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ဆရာမရှိဘဲ အလိုလို အကြွင်းမရှိ သိမြင်တော် မူခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရောက်တော်မူတယ်။ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရောက်တယ်ဆိုတာ တစ်နည်းအားဖြင့် သစ္စာ လေးပါးကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်ဘော်မူတယ်ဆိုတာ လောဘ၊ ဒေါသ၊ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိအစရှိတဲ့ အဝိဇ္ဇာ တရားဟူသမျှကို မြူမျှမကျန်အောင် သုဘ်သင် ပယ်ရှား နိုင်တော်မူခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒီသဘောကို အပြန်ပြန် ကောက် ယူမယ်ဆိုရင် ဒီအဝိဇ္ဇာတရားကို မြူမျှမကျန်အောင် မပယ်ဖျက် မရှင်းလင်းနိုင်သမျှ ဘယ်သူမျှ သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို အထင်အရှား မသိနိုင်ဘူး။

ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဟာ သောဘ၊ ဒေါသ၊ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ တရားတွေမှ မကင်းဘူးဆိုတဲ့ စကားဟာ လုံးဝ ယုတ္တိ ယုတ္တာ ကင်းမဲ့တဲ့ စကားသာလျှင် ဖြစ်တယ်။ ဒီစကားဟာ ဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မသိတဲ့ လူများရဲ့ ပြောစကားသာလျှင် ဖြစ်တယ်။

ဗုဒ္ဓမှာ အမေဆိုတာလဲ မရှိဘူး၊ အဖေဆိုတာလဲ မရှိဘူး၊ မယားလဲ မရှိဘူး၊ သားလဲ မရှိဘူး။ လူ့လောက၊ နတ်လောက၊ ဗြဟ္မာလောကဆိုတဲ့ လောကတွေထဲမှာ ဗုဒ္ဓနဲ့ နှိုင်းအပ် ယှဉ်အပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်မျှ မရှိတော့ဘူး။ သူဟာ လူ၊နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံးတို့ရဲ့ ဦးတိုက်ပူဇော်ရာ ဆရာ ဖြစ်လာ တော်မူတယ်။

ဗုဒ္ဓအလောင်းအလျာ အနေနဲ့ ဘဝပေါင်း အသင်္ချေ တိုင်အောင် (၁၀)ပါးသော ပါရမီတော်မြတ်ကို ကျင့်တော် မူခဲ့ရတာက အကြောင်းတရား။ နောက်ဆုံးဘဝမှာ ဆရာမရှိဘဲ အလိုလို သစ္စာလေးပါး တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင် တော်မူခြင်းက အကျိုးတရား။ တစ်ဖန် ဗုဒ္ဓအဖြစ်က အကြောင်း တရား။ အလုံးစုံသောတရားတို့ကို သိမြင်တော်မူခြင်းဟာ အကျိုး တရား။ တစ်ဖန် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိမြင်ရခြင်းက အကြောင်းတရား။ နိဗ္ဗာန်တရားကို ရတော်မူခြင်းက နောက်ဆုံး အကျိုးတရားပဲ ဒကာကြီး။ ဒီအချက်တွေကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အကြောင်းနှင့် အကျိုးတရားတို့ရဲ့ သဘောရော၊ ဗုဒ္ဓဆိုတာ ဘာလဲဆိုတဲ့ အချက်ကိုပါ နားလည်သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။

ငစ်လဆင်။ ယခု ဆရာတော် ရှင်းလင်းဟောပြောတော်မူမှုပဲ တပည့်တော်တို့ဟာ ဗုဒ္ဓဆိုတာ ဘာကိုခေါ်တယ်၊ ဗုဒ္ဓဆိုတာ ဘယ်လို ဂုဏ်အရည်အချင်းနဲ့ ပြည့်စုံရတယ်၊ ဗုဒ္ဓဖြစ်အောင် ဘာတွေ လုပ်ရတယ်ဆိုတာကို နားလည်သဘောပေါက်ကြပြီး တပည့်တော်တို့ ဦးခေါင်းထဲမှာ စွဲနေတဲ့ အယူအဆများဟာ ပြေပျောက် ကင်းစင်သွားရပါတယ် ဆရာတော်။

ဤတွင် လာရောက်၍ တရားနာကြသည့် ပရိသတ်ကသာဓု အနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၁၀။

ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် အနိစ္စရောက်ပြီး နောက်ထပ်တစ်ဖန် ပြန်၍ ရှင်မလာနိုင်ဘဲလျက် ဗုဒ္ဓအား အနန္တဉာဏ်တော်ရှင်၊ အတုမရှိ တန်ခိုးတော်ရှင်ဟု မည်သို့ ခေါ်နိုင်ပါမည်နည်း။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး ဇျေ၊ **ဝစ်** (လ်) **ဆင်၊ အယ်** (မ်) **ဘော၊** (အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်) **ခရစ်ယာန်ဘာသာ ပါရဂူ၊** ဘုံဘိုင်မြို့၊ **အယ်လီဖင်စတုန်း ကောလိပ်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပါမောက္ခ**။ ဖြေဆိုသူ၊ **ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ၊)**

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဗုဒ္ဓ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတာကို သာမန်လူသားတို့ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်တဲ့သဘောနဲ့ ယူဆခြင်းဟာ အလွန် မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆ ဖြစ်တယ်။ ဗုဒ္ဓဟာ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခြင်းအားဖြင့် ဇာတိပဋိသန္ဓေ နေခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ တရားတို့ ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်ခြင်း ဖြစ်တယ်။

ပရိနိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ သဘောကို တကယ်တမ်း သိမြင်နားလည်နိုင်အောင် တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး လုံးဝ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့တရားနှစ်ပါးကို ဦးပဥ္စင်း ဝေဖန် ဆန်းစစ်ပြမယ်။ ဒီ တရားနှစ်ပါး အနက် တစ်ပါးက မတည်မြဲတဲ့ စကြဝဠာကြီးနဲ့ အခြားတစ်ပါးကတော့ အမြဲတမ်း တည်မြဲနေတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားပဲ။ ပါဠိလို-ဒီ တရားနှစ်ပါးကို သင်္ခတဓာတ်နဲ့ အသင်္ခတဓာတ်လို့ ခေါ်တယ်။ စကြဝဠာကြီးထဲမှာ ဦးပဥ္စင်းတို့ ကမ္ဘာလို ကမ္ဘာကြီး (၁၀) ခု ပါဝင်တယ်။ အဲဒီ ကမ္ဘာတွေဟာလဲ ဦးပဥ္စင်းတို့ ကမ္ဘာကြီးလိုပဲ (၁) ပထဝီ၊ (၂) အာပေါ၊ (၃) တေဇော၊ (၄) ဝါယောဆိုတဲ့ မဟာဘုတ်ကြီး(၄)ပါးတို့ စုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားတာ ဖြစ်တယ်၊ ဒီဓာတ်ကြီး(၄)ပါးဟာ ပြောင်းလဲတတ်တဲ့သဘော ရှိတယ်။ ပျက်စီးတတ်တဲ့သဘော ရှိတယ်။ မတည်မြဲတဲ့ သဘောလဲ ရှိတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒီဓာတ်ကြီး(၄)ပါးနဲ့တကွ ဒီဓာတ်ကြီး(၄)ပါးတို့ ဖွဲ့စည်းပေါင်းစပ်ထားလို့ ဖြစ်သမျှ တရားစုကို သင်္ခတဓာတ်လို့ ခေါ်တယ်။ တစ်ဖက်က နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားကိုတော့ အသင်္ခတဓာတ်လို့ ခေါ်တယ်။ အသင်္ခတဓာတ် ဆိုတာကတော့ အစဉ်ထာဝရတည်မြဲတယ်။ ဖျက်ဆီးလို့ရဘူး။ မပျက်စီးရဘူး၊ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏဆိုတဲ့ တရားတွေမှ လုံးဝကင်းစင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဟာ သူဟောပြောလိုတဲ့ တရားတော်ကိုလဲ ဟောပြောတော်မူခဲ့ပြီး သူ့ရဲ့တရားတော်ကို သူ့ကိုယ်စား ဆက်လက်ဟောပြောတော်မူကြမယ့် သူ့ရဲ့ချစ်သား သံဃာတော်များလဲ အမြောက်အမြားရှိလာပြီ ဖြစ်လေတော့ အထက်က ဦးပဥ္စင်းပြောခဲ့တဲ့ ဇာတိပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း၊ အိုရခြင်း၊ နာရခြင်း၊

ဆိုတဲ့ တရားစုမှ လုံးဝကင်းစင်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်ဖို့၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုဖို့ အချိန်တော်ပြီလို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီး ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မမူမီ (၃)လက ကြိုတင် ကြေညာတော်မူပြီး နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်သွားတော်မူခြင်းပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဟာ ကွယ်လွန်အနိစ္စ ရောက်တယ်ဆိုတာ အလွန်မိုက်မဲပြီး မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆသာ ဖြစ်တယ်။

ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ အနန္တ ဉာဏ်တော်ရှင်၊ အနန္တ ဘုန်းခိုးတော်ရှင် ဟုတ်တယ်၊ မဟုတ်တယ်ဆိုတာကို သူကိုယ်တော်တိုင် ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပြီး ဟောပြောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားတွေကို လေ့လာ သုံးသပ်ကြည့်ဖို့ လိုတယ်။ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဖော်ထုတ်ပြီး ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားတွေဟာ (၁) ရုပ်တရားနဲ့ဆိုင်ရာ သတ္တိများဖြစ်ကြတဲ့ ရုပ်တရား (၂၈) ပါး၊ (၂) စိတ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့ စေတသိက်တရား (၅၂)ပါး၊ (၃) စိတ်ပေါင်း (၈၉)ပါး၊ (၄) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဆိုတဲ့ အကြောင်းအကျိုးတရား (၁၂)ပါး၊ (၅) သစ္စာလေးပါး တရားတော်၊ (၆) အကြောင်းဖြစ်၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော ဟေတုပစ္စည်း၊ အာရုံပြု၍ ကျေးဇူးပြုတတ်သော အာရမ္မဏပစ္စည်း၊ အကြီးအကဲဖြစ်၍ အုပ်စိုးခြင်းဖြင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော အဓိပတိပစ္စည်း၊ ရှေးရှေးသောစိတ်(၈၉)၊ စေတသိက်(၅၂) တို့ အနေနှင့် ကျေးဇူးပြုတတ်သော အနန္တရပစ္စည်း စသည်ဖြင့် (၂၄)ပါးသောပစ္စည်း၊ (၇) သတိပဋ္ဌာန်(၄)ပါး၊ (၈) သမ္မပ္ပဓာန်တရား (၄)ပါး၊ (၉) ဣဒ္ဓိပါဒ် (၄) ပါး၊ (၁၀) ဣန္ဒြေ(၅)ပါး၊ (၁၁) ဗိုလ်(၅)ပါး၊ (၁၂)ဗောဇ္ဈင် (၇)ပါး၊ (၁၃) မဂ္ဂင် (၈)ပါး စတဲ့ တရားတော်များ ပါဝင်

တဲ့အလွန်ခက်ခဲနက်နဲတဲ့ အဘိဓမ္မာ တရားတော် ဖြစ်တယ်။ ဒီလောက် ခက်ခဲနက်နဲတဲ့ အဘိဓမ္မာ တရားတော်ကို ဘယ်ဘာသာ အယူဝါဒကို ထူထောင်ခဲ့တဲ့ ဘယ်ဘာသာဝါဒရှင်မျှ မဖော်ထုတ် မဟောပြောနိုင်ခဲ့ဘူး၊ သူတို့ ရှာဖွေ ဖော်ထုတ် ဟောပြောခဲ့တဲ့ တရားတွေနဲ့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားတော်တို့ကို အတိမ်အနက်၊ အကျယ်အဝန်းချင်း တိုင်းတာကြည့်မယ်ဆိုရင် ကျွဲလူးအိုင်နဲ့ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာတမျှ ကွာခြားလျက် ရှိတာကို တွေ့ကြရပါလိမ့်မယ်၊ ဒီလောက် နက်နဲတဲ့တရားကို လူသားတွေ မပြောထားနဲ့ ဘယ်နတ် ဘယ်ဗြဟ္မာကမျှ မဟောပြောနိုင်ခဲ့ဘူး။

ဗုဒ္ဓကိုယ်ခတော်မြတ်များမှာ ရှိထားတော်မူတဲ့လက္ခဏာတော်ကြီး ၃၂ ပါး၊ လက္ခဏာတော်ငယ်(၈၀)နဲ့ပြည့်စုံတဲ့ ဂေါတမဗုဒ္ဓဟာ စကြဝဠာတစ်ခုလုံးအတွင်းမှာရှိတဲ့ဘယ်လူ၊ ဘယ်နတ်၊ ဘယ်ဗြဟ္မာမျှ မတွေးတောမကြံဆနိုင်တဲ့ အထက်ကဖော်ပြခဲ့တဲ့ အဘိဓမ္မာတရားတော်တွေကို ပိုင်းခြားဆင်ထင် သိမြင်တော်မူရုံမျှမကဘဲ ဉာဏ်တော်(၁၀)ပါး၊ တန်ခိုးတော်(၁၀)ပါးနဲ့လဲ ပြည့်စုံတော်မူတယ်။ ဒီဗုဒ္ဓရဲ့ ရွှေဉာဏ်တော် ကွန်ရက်ကို ဖြန့်လိုက်ရင် ဘယ်တရားမျှ ဒီကွန်ထဲက မသွက်နိုင်ဘူး။ ဗုဒ္ဓဟာ ဘယ်အယူအဆ၊ ဘယ်ဘာသာဝါဒကိုမဆို ဇီးဖြူ၊ ဖန်ခါး၊ ရှစ်ရှားသီးများကို လက်ဝါးထဲမှာ တင်ကြည့်လိုက်သလို ပြက်ပြက်ထင်ထင် မြင်တော်မူပြီး ဘယ်ဟာမှားတယ်၊ ဘယ်ဟာ မှန်တယ်ဆိုတာကို ချက်ချင်း ပိုင်းခြားဝေဖန် ဆန်းစစ်ပစ်နိုင်တော်မူတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ သူ့ခေတ် အတွင်းမှာ

ခေတ်စားနေတဲ့ မှားယွင်းနေတဲ့အယူဝါဒ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် (၆၂)ပါးသော ဒိဋ္ဌိတွေကို ရှေးဉာဏ်တော်ကွန်ရက်နဲ့ တစ်ခါထဲ ဖမ်းပြီး ခြေမှုန်းပစ်နိုင်တာပေါ့။ ဒီ ဒိဋ္ဌိ(၆၂)ပါးကို ဖမ်းပြီး ဝေဖန် တိုက်ဖျက်ပစ်တာကို ဗြဟ္မဇာလသုတ်မှာ အဘိအသင်း ဟောထားတာပဲ။

ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဟာ အဘုမရှိ နှိုင်းယှဉ်စရာ မရှိလောက်အောင် ထူးခြားမြင့်မြတ်တော်မူတယ်လို့ ဆိုထားတာပေါ့။ ဗုဒ္ဓဟာ သာမန်လူသားတွေလို ကွယ်လွန် အနိစ္စရောက်တာ မဟုတ်ဘူး။ဘယ်တော့မှ မအိုတဲ့၊ မနာတဲ့၊ မသေတဲ့ အို၊ နာ၊ သေဘေးတို့မှ အစဉ်ထာဝရ ကင်းစင်လွတ်မြောက်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ဝင်တော်မူခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓဟာ အနန္တ ဉာဏ်တော်၊ အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ဖြစ်တော်မူတာပေါ့။ ကဲ ပါမောက္ခကြီး၊ ဦးပဋ္ဌင်း အခု ဟောတဲ့ တရားတွေကို သဘောပေါက်ပြီလား၊ ကျေနပ်ရဲ့လား။

ဝစ်လဆင်။ ဆရာတော်ဟာ တပည့်တော် ရည်မှန်း မျှော်လင့်ထားတာထက်ပင် ဒီပြဿနာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပိုမို ရှင်းလင်းအောင် ဟောပြောနိုင်ခဲ့လေဘော့ တပည့်ဘော်တို့မှာ ဆရာတော်ရဲ့ ဟောပြောရှင်းလင်းချက်တို့ကို ကျေနပ်နှစ်ခြိုက် သဘောပေါက်လှပါပြီ ဘုရား။

ဤတွင် တရားနာပရိသတ်က သာဓု အနုမောဒနာ ခေါ် ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၁၂။

ခရစ်တော်၏ ဟောပြောချက်များသည် ဗုဒ္ဓ၏ ဟောပြောချက်များနှင့် အဘယ့်ကြောင့် ဆင်တူနေသနည်း။ ခရစ်တော်သည် အရိမိတေယျဘုရား၏ အလောင်းတော် ဖြစ်သည် ဟူသော စကား မှန်ပါသလော။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ၊ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး ဂျေ၊ ဝစ် (လ်) ဆင်၊ အမ်(မ်) အေ (အောက်စ်ဖို့ တက္ကသိုလ်) ဘုံဘိုင်မြို့၊ အယ်လီဖင်စတုန်း၊ ကောလိပ်ကျောင်း၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပါမောက္ခ။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော်အရှင်အရိယဓမ္မ၊)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ချစ်ခင်ကြင်နာစိတ် ထားရှိရေး၊ ကရုဏာတရား ပွားများရေး၊ သည်းခံရေး၊ အပြစ်မှ ခွင့်လွှတ်ရေးစတဲ့ အရေးကိစ္စတို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ခရစ်တော် ဟောပြောထားတဲ့ တရားများဟာ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ် ကိုယ်တိုင် ဟောတော်မူတဲ့ တရားများနဲ့ ဆင်တူပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီလို ဆင်တူသလိုလိုရှိတာနဲ့ ခရစ်တော်ဟာ အရိမိတေယျ အလောင်းတော်ပဲဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ စကားကတော့ အကြောင်း အကျိုး ဆက်စပ်မှု သဘာဝတရားနဲ့ ကန့်လန့်ဆန့်ကျင် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီအယူအဆကိုဖယ်ရှားပစ်နိုင်ဖို့ရန် ဦးပဉ္စင်းက အမေးပုစ္ဆာတစ်ချို့ကိုမေးဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီအမေးပုစ္ဆာကို ဒကာကြီးက ဖြေဆိုစေလိုပါတယ်။

(ဤသို့ဆရာတော်က မိန့်မြွက်တော်မူပြီးနောက် အောက်ပါ မေးခွန်းကို စတင်မေးပါသည်။)

ဆရာတော်။ ဘယ်အရွယ်မှာ ခရစ်တော်ဟာ ရေဟူဒီလူမျိုးတို့ရဲ့ ဘုရားကျောင်းမှ ထွက်ခွာပြီး ပျောက်ကွယ်သွားပါသလဲ ဒကာကြီး။

ဝစ်လဆင်။ ခရစ်တော်ဟာ (၁၂)နှစ်အရွယ်မှာ ရေဟူဒီလူမျိုးတို့ရဲ့ ဘုရားကျောင်းမှထွက်ခွာပြီး အမိအဖတို့ကို စွန့်ခွာသွားခဲ့ပါတယ်။

ဆရာတော်။ ခရစ်တော်ဟာ ဘယ်အရွယ်ကစပြီး တရားဟောသလဲ။

ဝစ်လဆင်။ ခရစ်တော်ဟာ သူ့ရဲ့တရားဓမ္မတို့ကို သက်တော် (၃၀)က စတင်ဟောခဲ့ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့်ရင် အသက် (၁၂) နှစ်က အသက် (၃၀)အထိ (၁၈)နှစ်လုံးလုံး ခရစ်တော်ဟာ ဘယ်သွားနေပါသလဲ။

ဝစ်လဆင်။ ဒီ (၁၈)နှစ်လုံးလုံး ခရစ်တော်ဟာ သူ့ရဲ့မွေးစားဖခင် သျှင်ယောသ(စိန်ဂျိုးဇက်)နဲ့ အတူတကွ နေထိုင်လျက် ရှိပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒီအဖိုးတန်တဲ့ (၁၈) နှစ်လုံးလုံး ခရစ်တော်ဟာ ဘာများ လုပ်နေပါသလဲ။

ဝစ်လဆင်။ သူ့ရဲ့မွေးစားဖခင် သျှင်ယောသကို ကူညီပြီး လက်သမားအလုပ်ကို လုပ်နေဟန် တူပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် ခရစ်တော်ဟာ လူသားတို့အား အကုသိုလ်တရားမှ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ငရဲဘုံမှ ကယ်တင်ရန်

မေးဖွားလာခြင်း မဟုတ်ဘဲ သျှင်ယောသကို လက်သမား အလုပ်မှာ ဝင်ရောက်ကူညီဖို့ရန် မွေးဖွားလာရတယ်လို့ ဆိုလို ပါသလား ဒကာကြီး။

ဝစ်လဆင်။ ခရစ်တော်ဟာ လူသားတို့ကို အကုသိုလ်ကံ တရားမှ တစ်နည်းအားဖြင့် ငရဲဘုံမှ ကယ်တင်ရန် ဖွားမြင်လာ ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ၏တရားဓမ္မတို့ကို ဟောပြော ရန် ဖခင် ထာဝရဘုရားသခင်ရဲ့ အမိန့်တော်ကို စောင့်မျှော် နေခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ် ဘုရား။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် ခရစ်တော်ဟာ ဖခင် ထာဝရ ဘုရားသခင်ရဲ့ အမိန့်တော်ကို စောင့်နေဆဲ (၁၈)နှစ် ကာလ အတွင်း သေကြရတဲ့ သန်းပေါင်းများစွာသော လူတွေဟာ ကောင်းကင်ဘုံနန်းကိုပဲ သွားသလား၊ ငရဲပြည်ကိုပဲ သွားကြ ရသလား။

ဝစ်လဆင်။ ဒီ(၁၈)နှစ်ကာလအတွင်း သေကြေ ပျက် စီးကြရတဲ့ လူတွေဟာ အကုသိုလ်ကံထဲ နှစ်မွန်းပြီး ငရဲဘုံသို့ ရောက်ကုန်ကြရပါတယ် ဆရာတော်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ အဲဒီ လူသားတွေအတွက် ကောင်းကင်ဘုံနန်းတံခါး မပွင့် သေးလို့ပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီး ယခုပြောတဲ့ စကားအရဆိုရင် ခရစ်တော်ဟာ လူသားတစ်ရပ်လုံးကို ကယ်တင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် မဟုတ်ဘဲ သူ့ကို လက်ဝါးကပ်တိုင်မှာ ကပ်ချည်ပြီး သေကြရ တဲ့လူတွေကိုသာ ကယ်တင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ပေါ့။

ဝစ်လဆင်။ ဒီမေးခွန်းဟာ ခက်ခဲရှုပ်ထွေးတဲ့ မေးခွန်း ဖြစ်တဲ့အတွက် တပည့်တော် မဖြေတတ်ပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီး ဒါကို မဖြေနိုင်ရင် ဒကာကြီးတို့ရဲ့ ဂိုဏ်းမကြီးဖြစ်တဲ့ အင်္ဂလန်ပြည် ဂိုဏ်းချုပ်က ဖြေနိုင်ပါ့ မလား။

ဝစ်လဆင်။ ဒါဟာ နက်နဲရှုပ်ထွေးတဲ့ ပြဿနာ ဖြစ်ချပ်ဖြစ်တဲ့အတွက် အင်္ဂလန်ပြည့် ကင်တာဘာရီမြို့က ဂိုဏ်းချုပ်ကြီးလဲ ဖြေနိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်၊ "နက်နဲရှုပ်ထွေးတဲ့" ဆိုတဲ့ စကားရဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဟာ ဘာလဲ ဒကာကြီး။

ဝစ်လဆင်။ နက်နဲရှုပ်ထွေးတယ် ဆိုတာဟာ သာမန်လူသားထက် တက်သိနားလည်တဲ့ နတ်အစရှိတဲ့ သူကိုယ်တိုင် မဖြေရှင်းနိုင်တဲ့ လျှို့ဝှက်သားတဲ့ အမှန်တရားပါပဲ ဆရာတော်၊ ဒီတရားကို ထာဝရဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်သာလျှင် ဖြေရှင်းနိုင်ပါမယ် ဆရာတော်၊

ဆရာတော်၊ ဒါဖြင့် ဒကာကြီးတို့ရဲ့ ခရစ်ယာန်ဘာသာမှာ လျှို့ဝှက်တဲ့အမှန်တရားများ ပါဝင်လျက် ရှိတယ်ပေါ့။ ဒါဖြင့်ရင် ခရစ်ယာန်ဘာသာ တရားတော်များဟာ မပြည့်စုံသေးဘူးလို့ ဆိုရပေလိမ့်မယ်၊ ယခုတိုင် ခရစ်ယာန်ဘာသာစကားနဲ့ ဆိုင်ရာ တရားအချို့ဟာ မှောင်ထဲမှာပဲ ရှိနေသေးတာပေါ့။ ဟုတ်သလား ဒကာကြီး။

ဝစ်လဆင်။ တသည့်တော်မှာ တခြား ဖြေစရာ မရှိလေတော့ ဟုတ်ပါတယ်လို့ပဲ ဝန်ခံရမှာပဲ ဆရာတော်၊

ဆရာတော်၊ ခရစ်တော်ရဲ့ ဒီ(၁၈)နှစ်လုံးလုံး တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်နေတဲ့ ဘာကို အမေရိကတိုက် ချီကာဂိုမြို့က ကမ္ဘာကျော် ခရီးသွည့် ဉည်သူ သုတေသနပြုလိုသ ပါမောက္ခ

ဂိုးရစ်(ခ်)ရဲ့ မှတ်တမ်းအရ ဦးပဥ္စင်း ယခု ရှင်းလင်းပြပါမယ်။ ဒကာကြီး ဂရုစိုက်ပြီး နားထောင်စေချင်တယ်။

ပါမောက္ခ ဂိုးရစ်(ခ်)ဟာ တိဘက်ပြည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများမှ ခရစ်တော်ကိုယ်တိုင် ဟေဗြဲ ဘာသာနဲ့ ရေးသားထားတဲ့ မှတ်စုကို ရခဲ့ပြီး ၁၉၂၅ ခုနှစ်က "ခရစ်တော်၏ မသိသေးသော သွန်သင်ဟောပြောချက်များ" ဆိုတဲ့ နာမည်နဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ရေးသား ထုတ်ဝေခဲ့တယ်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာကို အလွန် သက်ဝင်ယုံကြည်တဲ့ ပါမောက္ခ ဂိုးရစ်(ခ်)ဟာ (၁၈)နှစ်လုံးလုံး ခရစ်တော် ဒီလို နှစ်မြုပ် ပျောက်ကွယ်နေတဲ့ အကြောင်းကို အလွန် သိလိုလှလို့ အမေရိကမှာရှိတဲ့ ခရစ်ယာန်ဘာသာ ဂိုဏ်းချုပ် ဂိုဏ်းအုပ် တို့ကို မေးမြန်းကြည့်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘယ်သူကမှ သူ့ကို ရှင်းလင်း မပြောနိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒါနဲ့ပဲ ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ သူကိုယ်တိုင် သုတေသနလုပ်ငန်း ထွက်လုပ်တယ်။ ဒီလို ဘယ်သလီဟန်၊ ဂျေရူဆလင်၊ ကိုင်ရို၊ တူရကီ၊ အိန္ဒိယနဲ့ တိဘက်ပြည်တွေမှာ အားတက်သရော ကြိုးပမ်းပြီး လိုက်လံ စုံစမ်းတော့ နောက်ဆုံး တိဘက်ပြည် တောင်ပိုင်း မွန်ဘုန်းတော် ကြီးကျောင်းမှ ကျောင်းထိုင်ဆရာတော် မဟာသေရ်မြတ်ကို ခရစ်တော်ကိုယ်တိုင် စာရွက်ပေါင်း (၁၀၀) ပေါ်မှာ သူကိုယ်တိုင် ဒီ(၁၈)နှစ်အတွင်း တွေ့ကြုံခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံ တွေကို မှတ်တမ်းတင်ပြီး ကြိုးနဲ့ ကျကျနန ချည်နှောင်ကာ သူ့ကို တရားဓမ္မများ ဟောပြော သွန်သင်တဲ့အနေနဲ့ ကန်တော့တဲ့ မှတ်တမ်းကို ရခဲ့တယ်။ အဲဒီ မှတ်တမ်းထဲမှာ ခရစ်တော်

ကိုယ်တိုင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားတာကို တွေ့ရှိရတယ်လို့ ဂိုးရစ်(ခ်)က ရေးသားပြတယ်။

ကျွန်ုပ်အား အသက်(၁၂)နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ရေဟူဒီလူမျိုးတို့၏ ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ရေဟူဒီ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသို့ နွေရာသီ ပွဲတော်အတွင်း ခေါ်သွားကြပါသည်။ ထိုရေဟူဒီကျောင်း၌ ရေဟူဒီ ဆရာတော်ကြီးများသည် ထာဝရဘုရားသခင်၏ ဖန်ဆင်းခြင်း၊ သူ၏ ကရုဏာ၊ သူ၏ ဒေါသအမျက်၊ သူ၏တရား မှန်ကန်ခြင်းစသည့် တရားတို့ကို ဆွေးနွေးနေကြ၏။ ကျွန်ုပ်အဘိုး၏အရှိန်အဝါဖြင့် ကျွန်ုပ်သည် ရေဟူဒီ ဘုန်းတော်ကြီးများအား ကျွန်ုပ် မသိနားမလည်သည့် အချက်တို့ကို ဝင်၍ မေးမြန်းခွင့် ရရှိခဲ့၏။ ကျွန်ုပ် ပထမဆုံး မေးမြန်းသည့် မေးခွန်းကား-

"ရေဟိုးဝါသည် အချို့ကို လူချမ်းသာ၊ အချို့လို လူဆင်းရဲ၊ အချို့ကို ပညာရှိ၊ အချို့ကို လူ့အန္ဓ၊ အချို့ကို လူကောင်း၊ အချို့ကို လူယုတ်မာ၊ အချို့ကို ရုပ်ရည် အလှအပ၊ အချို့ကို အရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်၊ အချို့ကို အသက်ရှည်ရှည်၊ အချို့ကို အသက်တိုတို၊ အချို့ကို မျက်စိအကောင်း၊ အချို့ကို မျက်စိမမြင်၊ အချို့ကို ကျန်းကျန်းမာမာ၊ အချို့ကို ရောဂါသည်၊ အချို့ကို အင်္ဂါအကောင်း၊ အချို့ကို အင်္ဂါအချိုအနဲ့ အစရှိသဖြင့် လူအချင်းချင်း ကွဲပြား ခြားနားစွာ အဘယ်ကြောင့် ဖန်ဆင်းထားပါသလဲ"ဟု ဖြစ်၏။

ထိုအခါ ရေဟူဒီဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် ပရိသတ်အားလုံးသည် အံ့အားသင့်သွားကြ၍ ကျွန်ုပ်၏ မေးခွန်းကို မဖြေနိုင်ကြသဖြင့်-

''အို သူငယ်၊ ဤအချက်ကို ယေဟိုးဝါသာလျှင် သိနိုင်သည်''ဟု ရေဟူဒီ ဘုန်းတော်ကြီးများက ပြန်ပြောကြ၏။

တစ်ဖန် ကျွန်ုပ်က-

''ယေဟိုးဝါသည် အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ်ဟူ၍ သုံးပါးသော ကာလတို့ကို သိပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ငရဲဘုံကို ဖန်ဆင်းခဲ့ပါသနည်း''ဟု မေးမြန်းပါသည်။

ထိုအခါ ရေဟူဒီ ဆရာတော်များက-

''ယုတ်မာညစ်ညမ်းသူတို့ကို အပြစ်ဒဏ်ပေးရန် ငရဲဘုံကို ဖန်ဆင်းခဲ့သည်''ဟု ပြန်ဖြေ၏။

နောက်တစ်ဖန်-

''ယေဟိုးဝါသည် သူ၏ ဖန်ဆင်းမှုဆိုင်ရာ အနာဂတ်ကာလ၏ သဘောကို သိမြင်ပါလျက်နှင့် အဘယ့်ကြောင့် ယုတ်မာ ညစ်ညမ်းသူတို့ကို ဖန်ဆင်းရပါသနည်း'' ဟု ကျွန်ုပ်က ထပ်၍ မေးလိုက်ပြန်၏။ ထိုအခါ အားလုံးသော ရေဟူဒီ ဘုန်းတော်ကြီးများသည် မည်သို့မျှ မဖြေနိုင်ကြတော့ဘဲ ကျွန်ုပ်အား သူတို့အားလုံး၏ဂိုဏ်းချုပ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြ၏။ ထို့နောက် ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ်၏ မြင့်မြတ်သည့် ရထူးအရှိန်ကို အသုံးပြုလျက် နှင်တံတစ်ချောင်းကို ယူကာ ဘုရားတန်ဆောင်းထဲ၌ သူတို့ လုယက် တိုက်ခိုက်၍ ရသော ပစ္စည်းများကို ရောင်းချနေကြသူများအား နှင်တံဖြင့်ရိုက်ပြီး-

''ဤနေရာသည် ယေဟိုးဝါဘုရားတန်ဆောင်း ဖြစ်သည်။ သင်တို့အတွက် ဈေးရောင်းစရာနေရာ မဟုတ်''ဟု ဆိုကာ နှင်ထုတ်ပစ်လိုက်၏။

ယေဟိုးဝါ၏ တရားကား ရှက်ဖွယ်ဖြစ်နေကြောင်း၊ အခြေအမြစ်မရှိကြောင်း သိမြင်လာသော ကျွန်ုပ်သည် အလွန်မြင့်မြတ်သည့် ဂုဏ်ထူး၊ နေရာထူးတို့ကို ရနေသည့်တိုင်အောင် ဤမဟုတ်မမှန်သော စကားကို ရွံရှာမုန်းတီး၍ 'အမှန်တရား' ကို မတွေ့တွေ့အောင် ရှာရမည်ဟု သန္နိဋ္ဌာန် ချလိုက်၏။ ထို့နောက် ကျွန်ုပ်သည် ဘုရားရှိခိုးကျောင်းထဲမှ ထွက်၍ မြို့တော်မှ ထွက်လာခဲ့၏။ ငါးမိုင် ခြောက်မိုင် ကျော်ခန့် လမ်းလျှောက်မိသောအခါ ခရီးသွားကုန်သည်တစ်စုနှင့် တွေ့၏။ သူတို့၏ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံမှာ ရေဟူဒီလူမျိုးများနှင့် ကွဲပြားခြားနားလျက် ရှိရာ သူတို့သည် တိုင်းတစ်ပါးမှ လာရောက်ကြသည့် ကုန်သည်များဖြစ်ရမည်ဟု သတိပြုမိ၏။ သို့နှင့် သူတို့အနီးသို့ ချဉ်းကပ်လိုက်ရာ ကံအားလျော်စွာ သူတို့ခေါင်းဆောင်နှင့် တွေ့ပြီး သူတို့အား ''မည်သည့်အရပ်မှ မည်သည့်ကိစ္စဖြင့် လာကြသနည်း'' ဟု မေးမြန်းလိုက်ပါသည်။

ထိုအခါ ခရီးသွားကုန်သည်များ၏ ခေါင်းဆောင်များက သူတို့သည် တိဘက်ပြည်မှဖြစ်ကြောင်း၊ တိဘက်ပြည်မှ သားရေများ၊ ဦးချိုများနှင့် ထူးဆန်းသည့် ပစ္စည်းများကို ဂျေရုဆလင်မြို့မှ ရွှေငွေ ကျောက်သံပတ္တမြားနှင့် အခြားအဖိုးတန် ဆေးဝါးတို့နှင့် ဖလှယ်ရန် လာကြကြောင်း ပြောပြ၏။ ကျွန်ုပ်သည် ခေါင်းဆောင်၏ စိတ်နေသဘောထားကို သဘောကျမိသဖြင့် စကားပြောရင်းဆိုရင်းနှင့်ပင် လောက၌ လူအချို့တို့က ဆင်းရဲ၊ အချို့က ရုပ်ချော၊ အချို့က အကျည်းတန်၊ အချို့က ကျန်းမာ၊ အချို့က ချိနဲ့လျက် အဘယ့်ကြောင့် မညီမမျှ မွေးဖွားကြ

သနည်းဟူသော ရေဟူဒီ ဘုန်းကြီးများအား ပထမဆုံး မေးသည့် မေးခွန်းကို မေးကြည့်၏။

ထိုအခါ ကုန်သည်အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်က–

''အို ချင်လှစွာသော သူငယ်၊ လူသားများအနက် အချို့က ဆင်းရဲ၊ အချို့က ချမ်းသာ၊ အချို့က ညောင်ရှိ၊ အချို့က ပညာမဲ့၊ အချို့က ရှင်ချော၊ အချို့က အကျည်းတန်၊ အချို့က ကျန်းကျန်းမာမာ၊ အချို့က အင်အားချိနဲ့အပြစ်ပြင့် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အသွင်မတူဘဲ မွေးဖွားလာရသည်မှာ အတိတ်ဘဝက ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတည်းဟူသော ကမ္မသတ္တိတို့ကြောင့် ပင် ဖြစ်၏။ ရှင်အဆင်းအားဖြင့် လှပချောမွေ့၍ လှပသော အဝတ်တန်ဆာတို့ကို ဝတ်ဆင်ပြီးလျှင် မှန်ရှေ့တွင် ရပ်လိုက်သောအခါ လှပ၍ ကျက်သရေရှိသော အသွင်သဏ္ဌာန်သည် ထင်လာကာ ရှင်အဆင်းအားဖြင့် ဆိုးဝါး၍ စုတ်ပြတ်ဟောင်းနွမ်းသော အဝတ်တို့ကို ဝတ်ဆင်ထားသူ တစ်ယောက်သည် မှန်ရှေ့တွင် ရပ်လိုက်သောအခါ ရှင်ဆိုး၍ ကျက်သရေယုတ်လှသည့် အသွင်သဏ္ဌာန်သည် ထင်လာဘိသကဲ့သို့ အချို့ လူသားတို့သည် အတိတ်ဘဝက ကမ္မသတ္တိ ကောင်းကြသဖြင့် စည်းစိမ်ဥစ္စာ ချမ်းသာကြ၏။ ရုပ်ဆင်းသဏ္ဌာန် လှပကြ၏။ ပညာဉာဏ် ထက်မြက်ကြ၏။ ကျန်းမာသန်စွမ်းကြ၏၊ ကိုယ်လက် အင်္ဂါပြည့်စုံကြ၏။ အသက် ရှည်ကြ၏။ အချို့ လူသားတို့ကား အတိတ်ဘဝက ကမ္မသတ္တိ ညံ့ဖျင်းကြသောကြောင့် ဆင်းရဲ နွမ်းပါးကြ၏။ အရုပ်ဆိုးအကျည်းတန်ကြ၏၊ အသိဉာဏ်ကင်းမဲ့ ထုံထိုင်းကြ၏။ အင်အား ချိနဲ့ကြ၏။ ကိုယ်အင်္ဂါ မပြည့်စုံ ချို့တဲ့ကြ၏။ ဤကဲ့သို့ လူသားအချင်းချင်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး

ကွဲပြားခြားနားရခြင်းမှာ အထက်ကပြောသကဲ့သို့အတိတ်ဘဝက ကမ္မသတ္တိ အဆိုးနှင့်အကောင်းအရသာ ဖြစ်၏၊ မည်သည့် ထာဝရဘုရား၊ သို့မဟုတ် ယေဟိုးဝါ၏ ဖန်ဆင်းမှုကြောင့်မျှ မဟုတ်ချေ။ တင်နည်းအားဖြင့် ဥပမာပေးရသော် ဥယျာဉ်မှူး တစ်ယောက်သည် ချိုမွှေးသောအပင်ကိုစိုက်လျှင် ချိုမွှေးသော အသီးကို စားရ၍ ခါးသောအပင်ကို စိုက်လျှင် ခါးသော အသီးကို စားရဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။"

ကုန်သည် ခေါင်းဆောင်ကြီးက ဖြေလိုက်သည့် အဖြေကို ကြားလိုက်သောအခါ ကျွန်ုပ်သည် အလွန်ဝမ်းသာအားရဖြစ် ကာ သူ့အား "မည်သူ ဟောကြားသည့်တရားတို့ကို လိုက်နာ ပါသနည်း"ဟု မေးမိ၏။

ထိုအခါ ကုန်သည်ခေါင်းဆောင်ကြီးက "အိုချစ်လှစွာသော သူငယ်၊ ကျွန်ုပ်ကား ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ် ဟောကြားတော်မူ သော တရားကိုသာ လိုက်နာကျင့်သုံး၏။ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ် သည် လောကသုံးပါးတွင် ပညာအရှိဆုံး ဖြစ်သည်။ အလုံး စုံသော တရားတို့ကို အကြွင်းမဲ့သိမြင်တော်မူသည့် သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ရှင်လည်း ဖြစ်သည်။ ဓမ္မစကြာတရားရှင်လည်း ဖြစ်သည်။ သစ္စာလေးပါး တရားတော်ကိုလည်း ပိုင်းခြား ထင်ထင် သိမြင်တော်မူသည်။ အနန္တဉာဏ်တော်၊ အနန္တတန်ခိုး တော်ရှင်လည်း ဖြစ်တော်မူသည်" ဟု ပြန်၍ ဖြေကြား၏။ ထိုအခါ အကျွန်ုပ်သည် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ် ဟောကြားတော်မူ သည့် တရားဒေသနာတို့ကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးလိုလှသဖြင့် ကျွန်ုပ်၏ မိတ်ဆွေသစ် ကုန်သည် ခေါင်းဆောင်ကြီးအား ကျွန်ုပ်ကို တိဘက်ပြည်သို့ ခေါ်ဆောင်၍ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး

ထံ အပ်နှံပေးရန် တောင်းပန်လိုက်၏။ ကျွန်ုပ်က ဤကဲ့သို့ တောင်းပန်လိုက်သောအခါ ကုန်သည် ခေါင်းဆောင်ကြီးက- "အို သူငယ်၊ ကျွန်ုပ်သည် သင့်အား ကျွန်ုပ်တို့ တိဘက်ပြည်သို့ ခေါ်သွားလိုပါ၏။ သို့ရာတွင် သင်သည် အသက်အရွယ်အားဖြင့် အလွန်နုနယ်၍ မိဘနှစ်ပါးတို့၏ အုပ်ထိန်းခြင်းမှ မကင်းလွတ်သေးသဖြင့် သင်၏ မိဘများကိုယ်တိုင် သင့်အား ကျွန်ုပ်၏ လက်တွင်းသို့ မအပ်နှံသမျှ ကျွန်ုပ်သည် သင့်အား တိဘက်ပြည်သို့ ခေါ်မသွားနိုင်ပါ"ဟု ဖြေဆိုပါသည်။

ဤတွင် ကျွန်ုပ်က-

"အို မိတ်ဆွေ ကုန်သည်ခေါင်းဆောင်ကြီး၊ ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ စိုးစဉ်းမျှ မစိုးရိမ်ပါလင့်။ ကျွန်ုပ်သည် အသက်အရွယ်အားဖြင့် အလွန် နုနယ်သော်လည်း အသိပညာနှင့် ပတ်သက်သောအခါ မနုနယ်ပါ။ ရာထူးဌာနန္တရအားဖြင့် မြင့်မားသူတစ်ဦးဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်၏ ခန္ဓာကိုယ်တွင် ဆင်ယင်ထားသည့် ဝတ်စုံနှင့် ဤအထိမ်းအမှတ် လက်စွပ်တို့ကို ကြည့်ပါ။ ကျွန်ုပ်သည် ဤမြို့မှ ရေဘူဒိဘုန်းကြီးများအဖွဲ့အထဲတွင် အချုပ်အခြာဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ကျွန်ုပ် မသိမြင်ရသည့် ယေဟိုးဝါ၏ မှုမမှန်သောတရားတို့ကို မုန်းတီးရွံရှာလှသဖြင့် သစ္စာတရားကို မရရအောင်၊ မတွေ့တွေ့အောင် ရှာဖွေလေ့လာမည်ဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် ကျွန်ုပ် ဤကျောင်းကို စွန့်ခွာခဲ့သူ ဖြစ်၏။ အကယ်၍သာ ကျွန်ုပ်သည် သင်နှင့် ယခုကဲ့သို့ မတွေ့ပါက သစ္စာတရားကို ရှာဖွေရန် တောကြီးမျက်မည်းထဲသို့ ရောက်နေမည် ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် သင်နှင့် တွေ့သည် ဖြစ်စေ၊

မတွေ့သည် ဖြစ်စေ၊ သင်က ခေါ်သည် ဖြစ်စေ၊ မခေါ်သည် ဖြစ်စေ၊ ဤမြို့ ဤဒေသမှ အမှန်မုချ ထွက်ခွာမည်ဖြစ်သည်”

ကုန်သည် ခေါင်းဆောင်ကြီးသည် ကျွန်ုပ်၏ ရဲရင့်တိကျသော စကားနှင့် ပြင်းထန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်တို့ကို ကြားသော အခါ ကျွန်ုပ်အား တိဘက်ပြည်သို့ ခေါ်သွားရန်နှင့် တိဘက်ပြည်သို့ ရောက်သောအခါ သူ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်သည့် ဆရာတော်ထံ အပ်နှံပေးရန် သဘောတူလေ၏။

ကံကောင်း ထောက်ပံ့သဖြင့် ခရီးသွား ကုန်သည်တို့သည် ထိုနေ့မှာပင် တိဘက်ပြည်သို့ ပြန်ကြရန် စီစဉ်ထားကြသော ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် ချက်ချင်းပင် သူတို့နှင့်အတူ တိဘက်ပြည် သို့ လိုက်ပါသွားခွင့် ရခဲ့၏။ (၄)လကြာမျှ အလွန် ပြင်းပြင်း ထန်ထန်ဖြင့် ခရီးကြမ်းနှင်ခဲ့ကြပြီးနောက် ကျွန်ုပ်သည် တိဘက် ပြည် တောင်ပိုင်း မှ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း၊ ကျောင်းထိုင် ဆရာတော် အရိယပုတ္တ မဟာထေရ်ထံသို့ ရောက်ခဲ့၏။ ကျွန်ုပ် သည် တိဘက်ဘာသာစကားကို မတတ်ကျွမ်းသော်လည်း ခရီး သွား ကုန်သည် ခေါင်းဆောင်ကြီး၏ အကူအညီဖြင့် အရှင် အရိယပုတ္တ မဟာထေရ်မြတ်၏ ခြေတော်ရင်းတွင် ခိုလှုံလို ကြောင်း လျှောက်ထားနိုင်ခဲ့၏။

ဆရာတော် မဟာထေရ်မြတ်သည် ကျွန်ုပ်အား အစမ်း သဘောဖြင့် (၆)လတိတိ သူ၏ ခြေတော်ရင်းတွင် ပညာသင် ကြားပေးကာ စောင့်ကြည့်ခဲ့၏။ ထိုအချိန် ကာလအတွင်း ကျွန်ုပ်သည် တိဘက်ဘာကာကို လေ့လာခဲ့၏။ (၆)လစေ့သော အခါ မဟာထေရ်မြတ်သည် ကျွန်ုပ် ဆန္ဒပြင်းပြမှုကို ယုံကြည် စိတ်ချကာ ကျွန်ုပ်အား သံဃာအပါး ၃၀ ကျော်နှင့် အလွန်

ကြီးမှားလှသည့် ပရိသတ်ရှေ့မှောက်၌ သာမဏေရဇိဝကီရိတ ဟူသောဘွဲ့ (ဟောပြောသူသာအရ "ယေရှုရေစ်တော်") ဖြင့် သာမဏေအဖြစ်နှင့် သာသနာ့ဘောင် အတွင်းသို့ သွတ်သွင်းချီးမြှင့်တော်မူလေ၏။

"တိမ်မြုပ်နေသော ခရစ်တော်၏ ဟောပြောချက်များ" ဟူသော ကျမ်းသည် စာမျက်နှာပေါင်း (၆၀၀) ကျော် ရှိရာ ထိုကျမ်းဂန်တစ်ခုလုံးကို ကုန်အောင် ဦးပဥ္စင်း အကြိမ်(၂၀) ထက်မနဲ ဟောရမယ် ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကျန်တဲ့အပိုင်းကို အကျဉ်းချုပ်ပြီး ပြောပါရစေ။

သာမဏေရဇိဝကီရိတ (သို့မဟုတ်) ရှင်သာမဏေဟာ ၇နှစ်နှင့်၆ လတိုင်တိုင် ရှင်သာမဏေတို့ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် ကျင့်ဝတ် သိက္ခာတို့ကို ကူကျနန ထိန်းသိမ်းခဲ့လေတော့ ရှင်အရိယပုတ္တ မဟာထေရ်မြတ်က အသက် ၂၀ အရွယ်သို့ ရောက်တဲ့အခါ ရဟန်းတော်အဖြစ် ဥပသမ္ပဒါ ပြုပေးတော်မူသတဲ့။

ရဟန်းတော် အရှင်ကီရိတဟာ စိတ်အားလဲထက်သန် ဗုဒ္ဓရဲ့ တရားကိုလဲ အလွန်ယုံကြည် ကိုးစားတော်မူတဲ့အတွက် စာပေ ပရိယတ်ကိုလဲ တင်ဖက်က သင်အံကျက်မှတ် တခြားဖက်က သမထ တရားတို့ကို လေ့လာအားထုတ်နေလေတော့ မကြာမီအတွင်းမှာ ဈာန်အဘိညာဉ်တွေကို ရပြီး တန်ခိုးတွေကို ပြနိုင်လာသတဲ့။ သူ့ရဲ့ဆရာတော် အရှင်အရိယပုတ္တကလဲ ရဟန္တာဘဝပါ ဖြစ်လေတော့ ခရစ်တော်ရဲ့ အနာဂတ်အရေးကို သိမြင်တော်မူသတဲ့။

ခရစ်တော်ဟာ အလွန်ဆိုးဝါးတဲ့ သေခြင်းတရားနဲ့ တွေ့ကြုံရမယ့်အရေးကို မြင်တော်မူသတဲ့။ ဒါကြောင့် ရဟန်းတော် ဇီဝကိုရိတက သူ့အရပ် သူ့ဌာနသို့ပြန်ရန် အခွင့်တောင်းတော့ အခွင့်မပြုဘဲ ငြင်းဆန်နေသတဲ့။ ဒါပေမယ့် တစ်ကြိမ်မျှသာ မဟုတ်ဘဲ အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် လျှောက်ထား တောင်းပန်လေတော့-

"အို ချစ်သား ဇီဝကိုရိတ၊ ချစ်သားဟာ အောက်ပါအချက်တွေကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးမယ်ဆိုရင် ချစ်သားအား သွားခွင့်ပြုမယ်၊ ဆရာတော် လိုလားတဲ့အချက်တွေကတော့-

(၁) အကယ်၍ ရေဟူဒီလူမျိုးများ(သို့မဟုတ်)ဣသရေလ လူမျိုးများက သင့်အား တံတွေးချေးထွေး၍ ရှုတ်ချကဲ့ရဲ့ကြသည့် တိုင်အောင်၊ အုတ်ခဲများနှင့်ပေါက်သည့် တိုင်အောင်၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာသည့်တိုင်အောင် ချစ်သားက ချစ်သား၏ ဈာန်အဘိညာဉ်တန်ခိုးကို အသုံးပြု၍ မတုံ့ပြန်ပါနှင့်။

(၂) အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက သင့်အား မဟုတ်မမှန် မတရားသဖြင့် စွပ်စွဲသည့်တိုင်အောင် ချစ်သားက ပကတိ တည်ငြိမ်သောသဘောနှင့် သည်းခံရမည် ဖြစ်သည်။

(၃) အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက သင်၏ မျက်မှောက်မှာပင် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်ကိုလည်းကောင်း၊ တရားတော်မြတ်ကိုလည်းကောင်း၊ သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့ကို လည်းကောင်း သွားပုပ်လေလွင့် မတရားသဖြင့် ပြောသည့် တိုင်အောင် နည်းပရိယာယ်ကို သုံး၍ သူတို့၏မိုက်မှားမှုကို သိမြင်လာအောင် ဟောပြောညွှန်ပြရမည်ဖြစ်၏။ အကြောင်းသော်ကား သူတို့သည်

ဘာမျှ မသိမမြင် နားမလည်နိုင်ကြ၍သာ ပြုကြခြင်း ဖြစ်ရာ သူတို့အား အပြစ်မှ ခွင့်လွှတ်ရမည် ဖြစ်၏။

(၄) အကယ်၍တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက အထင်အမြင် လွဲမှားသည် ရှိသော် နားလည်လာသည့်တိုင်အောင် ဥပမာ ဥပမေယျများကို ဆောင်ကာ ဟောပြော ရှင်းလင်း ပြရမည် ဖြစ်၏။

(၅) မည်ကဲ့သို့ပင်ဖြစ်စေ သင့်အား ကန့်လန့်ဆန့်ကျင် ပြုလုပ်နေကြသည့် သင်၏ ရန်သူများအား မုန်းတီးခြင်း၊ ဒေါသဖြစ်ခြင်းစသည့် အရိပ်လက္ခဏာတို့ကို မပြပါနှင့်။

(၆) သင်သည် အခါမလပ် မမေ့မလျော့သော စိတ်ဓာတ် နှင့် ချာန်အဘိဉာဉ် တရားတို့ကို ပွားများပါလေ။ မေတ္တာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပွားများကာ ကမ္ဘာလောကကြီး တစ်ဝန်းလုံးကို သင်၏ မေတ္တာ ကရုဏာဖြင့် လွှမ်းမိုးပါစေ။

(၇) အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ (သို့မဟုတ်) လူတစ်စုက သင့်အား ရိုက်နှက်သတ်ဖြတ်စေကာမူ သေသည် အထိ အသိတရားကင်းမဲ့စွာ မိုက်မှားသူတို့အပေါ်တွင် မေတ္တာ ကရုဏာ တရားများ ပွားများကာ နောက်ဆုံး သေသည့်အချိန် အထိ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်၏ ဂုဏ်တော်တရားကို အခါမလပ် ဆင်ခြင်အောက်မေ့ပါလေ။ သို့မှသာလျှင် သင်သည် သေသည် ၏အခြားမဲ့၌ အလွန်ချမ်းသာသုခနှင့် ပြည့်စုံသော ဗြဟ္မာ့ဘုံသို့ ရောက်မည် ဖြစ်၏။

ချစ်သား၊ သင်သည် ဤအချက် (၇)ချက်ကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးပါမည်ဟု ကတိပေးလျှင် သင်သည် ဧရာမီလူမျိုး များအား မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မပြုပြင် မပြောင်းလဲနိုင်မှန်း

ကို သိလျက်နှင့် အခွင့်ပေးရချေမည်။ သင်သည် ဂူသရေလ လူမျိုးများအား ပြုပြင်နိုင်သော်သည်း သူတို့သည် သင်၏ တရားများကို အထင်အမြင်မှားကာ သင် ကွယ်လွန်ပြီးနောက် သင်ဟောပြောသည့် တရားတို့ထဲမှ (၁) ချစ်ခင်ကြင်နာခြင်း ၊ (၂) ကရုဏာ ပွားများခြင်း၊ (၃) လေးစားခြင်း၊ (၄) ဥပေက္ခာပြုခြင်း၊ (၅) သည်းခံခြင်း၊ (၆) အပြစ်မှ ခွင့်လွှတ်ခြင်း၊ (၇) ကိုးပမ်းအားထုတ်ခြင်း စသည့်အချက်အလက် တို့ကိုသာ ဆက်လက်ထိန်းသိမ်း၍ သင်၏ နာမည်ဖြင့် ဘာသာ အယူဝါဒတစ်ရပ်ကို ထူထောင်ကြလိမ့်မည်''ဟူ၍ အမိန့်ရှိကာ အရိယပုတ္တမထေရ်မြတ်ဟာ ဇီဝကိုရိဘအား ပြန်ခွင့်ပြုလိုက် တယ်။ ဇီဝကိုရိတကလဲ သူ့ရဲ့ဆရာတော် အမိန့်ရှိတော်မူတဲ့ အချက်အလက်တွေကို သေသည်အထိ လိုက်နာကျင့်သုံးပါမယ် လို့ ကတိကာတ်ပြုပြီး သူ့ရဲ့ နေရပ်ဌာနသို့ ပြန်လာခဲ့တယ်၊

အဲဒီနောက် ယိုဒယားမြို့မှာ ခရစ်တော် ပထမဆုံးတရား ဟောတဲ့အခါမှာ တရားနာသူတွေက သူ့ကို တံတွေးနဲ့ ထွေးကြ တယ်၊ သူဟောတဲ့တရားတွေဟာ ယေဟိုးဝါ ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ တရားတွေ မဟုတ်ဘဲ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ် ဟောတဲ့ တရားတွေသာ ဖြစ်တယ်လို့ဆိုပြီး သူ့ကို ဝိုင်းပြီး ပုတ်ခတ် ပြောဆိုကြတယ်။ ဂျေရုဆလင်နဲ့ ဘာသလီဟန်မြို့တွေ မှာ ဟောပြန်တော့လဲ ဒီအတိုင်းပဲ ဖြစ်ရပြန်တယ်။ သူ့ဆို့က သူဟောပြောတဲ့တရားတွေဟာ ဘယ်လောက်ပဲကောင်းကောင်း တစ်နည်းနည်းနဲ့ တိုက်ဂျက်ကာ ရှုတ်ချပုတ်ခတ်ကြသတဲ့။

ဒီလို အဖြစ်အပျက်နဲ့ ရင်ဆိုင်ရတဲ့အခါ ခရစ်တော်က သူ့ရဲ့ဆရာ အရိယပုတ္တမထေရ်က သူ့ကိုမှာလိုက်တဲ့ ပရိယာယ်

သုံးရမယ်ဆိုတဲ့ စကားကို အမှတ်ရပြီး သူဟာတဲ့တရားဟာ ယေဟိုးဝါဟောတဲ့တရားများဖြစ်ကြောင်း၊ သူဟာ ယေဟိုးဝါ ရဲ့ သားတော်ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် လှည့်စားပြီး ပြောလိုက်သတဲ့။ အမှန်ကတော့ သူဟာ ပရိယာယ် သုံးရမယ်ဆိုတဲ့ စကားကို အဓိပ္ပာယ် အကောက်မှားပြီး ယခုလို လှည့်စားလိုက်ခြင်း ဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို အလှည့်စား မှားယိုက်တဲ့အတွက် ခရစ်တော် ဟာ လက်ဝါးကပ်တိုင်မှာ ကပ်ပြီး ဂျူးဒီ ဘုန်းကြီးများနဲ့ ရောမလူမျိုးဘို့ရဲ့အသတ် ခံသွားရသတဲ့၊

ခရစ်တော်ဟာ တန်ခိုးပြောင့်ဟာတွေ ပြနိုင်ပေမယ့် ရေဟူဒီ လူမျိုးတွေနဲ့ ရောမလူမျိုးတွေရဲ့ နှိပ်စက်မှုတွေကို သေသည် အထိ တည်ငြိမ်စွာနဲ့ပဲ ခံသွားရှာတယ်၊ သူဟာ သူ့ရဲ့ဆရာက မှာလိုက်တဲ့အတိုင်း မည်သည့်ဗျာန် အဘိညာဉ်ကိုမျှ မသုံးဘဲ တကယ့် အာဇာနည် ပုဂ္ဂိုလ်ပြီပြီ သေခြင်းတရားကို ရင်ဆိုင် သွားခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ရေဟူဒီလူမျိုးတွေဟာ ခရစ်တော်လို သူတော်ကောင်း တစ်ယောက်ရဲ့ အသက်ကို ရက်ရက်စက်စက် သတ်ဖြတ်မိကြတဲ့အတွက် ယနေ့အထိ ကိုယ့်တိုင်းပြည်ရယ်လို့ လက်ညှိုးထိုးပြစရာ တိုင်းပြည်မရှိ ဘာမှိန့်နဲ့ ကလေကဝ ဖြစ် နေကြရတာပေါ့။

အဲဒီပါမောက္ခ မစ္စတာ ဂိုးရစ်(စ်)တွေ့ရှိထားတဲ့ မှတ်ဘမ်း အရ ခရစ်တော်ဟာ ထာဝရဘုရားသခင်ရဲ့ သားတော်မဟုတ် ဘူးဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး လက်ခံနိုင်ပြီ မဟုတ်လား၊ ဒါပေမယ့် သူက "ကျွန်ုပ်ကား ထာဝရဘုရား သခင် ယေဟိုးဝါ၏သားတော်ဖြစ်သည်"ဟူသော စကားကို ပြောကာ ရေဟူဒီ လူမျိုးတွေနဲ့ ဣသရေလ လူမျိုးတွေကို

သူ့တရားကို လိုက်နာကြပြီး သူ့နောက်သို့ လိုက်လာအောင် ပရိယာယ်သုံးခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ရဲဆရာတော်က နိမိတ်ဖတ်လိုက်တဲ့အတိုင်းပဲ သူ့ရဲ နောက်လိုက်တွေက သူ့ရဲဟောပြောချက်တွေကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံ သူတို့လိုသလိုဆွဲသုံးကြပြီးယေဟိုးဝါကိုရော၊ ခရစ်တော်ကိုပါ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြတယ်။

"ကျွန်ုပ်သည် ယေဟိုးဝါ ထာဝရ ဘုရားသခင်၏ ဓမ္မဟောင်းကို ပယ်ဖျက်ပြီး ဓမ္မသစ်ကို တီထွင်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဘုရားတန်ဆောင်းအဟောင်းကို ဖြိုဖျက်၍ ဘုရားတန်ဆောင်းသစ်ကို တည်ဆောက်သည်။ ကျွန်ုပ်သည် အရေတော်ကို ဖြတ်လှီး၍ ဘာသာအယူဝါဒ ရေးရာအရ ကင်ပွန်းတပ်သည့် ထုံးတမ်းဓလေ့ကို တီထွင်သည်"ဟူသော ခရစ်တော်ရဲ့ သုံးနှုန်းသော စကားတို့ကို သူ့ရဲ့ နောက်လိုက်များက မှားယွင်းတဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ကောက်ယူခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီစကားတွေကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် သူ့ရဲ့ ဘာသာ အယူဝါဒကို ယေဟိုးဝါရဲ့ ဘာသာအယူဝါဒနဲ့ လုံးဝ မတူကြောင်းကို အထင်အရှား သိမြင်နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တွေက ဒါကို နားမလည်ကြသေးဘူး။ သဘောမပေါက်ကြသေးဘူး။ ခရစ်တော်ရဲ့ သွန်သင် ဟောပြောချက်တွေရဲ့ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားမလည်ကြသေးဘူး။

အထက်က ဦးပဥ္စင်းဟောပြောခဲ့တဲ့ တကယ် တိကျမှန်ကန်တဲ့ သက်သေသာဓကတွေအပြင် ခရစ်တော်ဟာ ထာဝရဘုရားသခင်ရဲ့ သားတော် မဟုတ်ကြောင်းကို နောက်ထပ်သက်သေသာဓက ပြပါဦးမယ်။ ထာဝရဘုရားသခင်ရဲ့ တရားတွေနဲ့ ခရစ်တော်ဟောတဲ့ တရားတွေရဲ့ ခြားနားချက်တွေကို

တကယ်တမ်း စိစစ်ကြည့်တတ်ရင် ခရစ်တော်ဟာ ထာဝရဘုရားသခင်ရဲ့ ရန်သူ၊တစ်နည်းအားဖြင့် ဆန့်ကျင်သူဖြစ်ကြောင်းကို လွယ်လင့်တကူနဲ့ သိမြင်နိုင်ပါတယ်။

ဓမ္မဟောင်းကျမ်းစာထဲမှာ ထာဝရဘုရားသခင်က အမြဲဟမ်အား:-

''အကယ်၍ သင်၏မျက်လုံးကို တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက ထိုးဖောက်၍ ယူသွားခဲ့သည်ရှိသော် ထိုသူ၏ မျက်လုံးကိုလည်း သင်က ထိုးဖောက်၍ ယူလော့။ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူက သင်၏နှာခေါင်းကို လှီးဖြတ်သည်ရှိသော် ထိုသူ၏နှာခေါင်းကို သင်ကလည်း ယှီးဖြတ်ပစ်ပါလေ၊ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူက သင်၏ အသက်ကို သတ်ရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သည်ရှိသော် သင်ကလည်း ထိုသူ၏အသက်ကို သတ်ဖြတ်ပါလေ။ (ငါကား ဒေါသတရားဖြင့် ထုံအပ်သည့် ထာဝရဘုရားသခင်တည်း။ ငါသည် သင့်အား လက်စားချေရေးတရားအမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူ၏''ဟု အလေးအနက်ဟောပြောတော်မူခဲ့တယ်။)

ဒါပေမယ့် ကရုဏာတရားပွားများသူတဲ့ ယေရှုတော်ကတော့ ''အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက သင်၏ ခြုံစောင်ကို ယူသွားခဲ့သည်ရှိသော် ထိုသူအား သင်၏အင်္ကျီကိုပါ ချွတ်၍ လှူဒါန်းပေးကမ်းပါလေ၊ အကယ်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက သင်၏ လက်ယာဘက်ပါးကို ရိုက်နှက်သည်ရှိသော် ထိုသူအား သင်၏လက်ဝဲဘက်ပါးကိုပါ ရိုက်ပါစေ၊ အစစကို သည်းခံပါ။ သည်းခံခြင်းသည်သာလျှင် ဂုဏ်သိလ်တရားကို ပွားများပေးစေနိုင်သည်။ သင်၏အိမ်နီးချင်းများကို သင့်ကိုယ်ကို ချစ်ခင်သကဲ့သို့

ချစ်ခင်ပါ။ မည်သည့်သက်ရှိသတ္တဝါကိုမျှ အန္တရာယ်မပြုပါနှင့် လို့ သူ့ရဲ့ နောက်လိုက်တွေကို ဟောပြော သွန်သင်ခဲ့တယ်။

ထာဝရဘုရား ယေဟိုးဝါနဲ့ ခရစ်တော်ဟောခဲ့တဲ့ ဒီဘာသာ နှစ်ခုဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု စပ်လို့ဟပ်လို့မရအောင် ကွာခြားနေတာကို တွေ့နေရပါတယ်။ဒါကြောင့် ခရစ်တော်ဟာ ယေဟိုးဝါရဲ့ သားတော် မဟုတ်ဘဲ ထာဝရဘုရား ယေဟိုးဝါရဲ့ ရန်သူ ဖြစ်ကြောင်းကို အသိဉာဏ်ရှိသူတိုင်း အထင်အရှား နားလည် သဘောပေါက်နိုင်ပါတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ ခရစ်တော်ဟာ ထာဝရ ဘုရား ယေဟိုးဝါရဲ့ ဓမ္မဟောင်းကို ချိုးဖောက်ဖျက်ဆီးခဲ့တယ်။ ယေဟိုးဝါရဲ့ ဘုရားတန်ဆောင်းကို ဖျက်ဆီးခဲ့တယ်။ အရေပြားကို လှီးဖြတ်ပြီး ဘာသာအယူဝါဒဆိုင်ရာ ကင်ပွန်းတပ်တဲ့ ထုံးတမ်းကို ပယ်ဖျက်ခဲ့တယ်။

ဒီနေရာမှာ အခွင့်သင့်လို့ ခရစ်တော် ပြန်လည်ရှင်လာခြင်း ဆိုတဲ့ ကိစ္စနဲ့ပတ်သက်လို့ ဦးပဥ္စင်း အကျဉ်းချုပ်သဘော နည်းနည်း ဟောချင်ပါသေးတယ်။(ခရစ်တော် သေပြီး တတိယမြောက်နေ့မှာ ပြန်လည် ရှင်သန်လာတယ်ဆိုတဲ့ အဖြစ်အပျက် ကလေးကတော့ တော်တော်ကလေး ဦးနှောက်ကောင်း ကောင်းနဲ့ တီထွင်လိုက်တဲ့ ဇာတ်လမ်းကလေးတစ်ပုဒ် ဖြစ်တယ်။ ဒီဇာတ်လမ်းကို တီထွင်လိုက်တဲ့ သူကတော့ ပြည့်တန်ဆာ လုပ်စားတဲ့ပြဲမှုနဲ့ ရောမဘုရင်ခံရဲ့ အမိန့်အရ ရောမဘုရင်ခံ ခံတွေနဲ့ ဝိုင်းပေါက်ခြင်းခံရတဲ့ မေဒီ မက်(ဂ်)ဒါလီနာ ဆိုတဲ့ အချိုးသမီးတစ်ယောက် ဖြစ်တယ်။

ယေဟိုးဝါ သက္ကရာဇ် (၃၂၀၁) ခုနှစ်မှာ ရောမလူမျိုး ဘုရင်ခံ ပွန်တီယပ်(စ်)ပစ်လေးက– "ခရစ်တော် ကွယ်လွန်ခြင်းနဲ့ လိမ်လည်လုပ်ကြံထားသော ပြန်သည် ရှင်လာခြင်း" ဟူသော စာတမ်းတစ်စောင်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ ဒီစာတမ်းကတော့-

ဘက်သလဟမ်မြို့မှ မေရီ၏သား၊ အင်နာဒယရှုခရစ်၏ မြေးသည် ယေဟိုးဝါ၏ အာဏာဒါကို မထိမဲ့မြင် သေးသိမ်ယုတ်ညံ့အောင် ပြုလုပ်လျက် ရှိသည်ဟူသော ရေဟူဒီဘုန်းကြီးများ၏ တရားစွဲဆိုချက်အရ (ရောမလူမျိုးဘိုင်း ပဒေသရာဇ်အား ရာဇဝတ်ကောင်များကို ကားတင်၍ ကွပ်မျက်နေကျဖြစ်သည့် ဆိနိုင်တောင်ထိပ်မှ လက်ဝါးကပ်တိုင်၌ ကားတင်၍ ကွပ်မျက်ပစ်လိုက်၏။/ ထိုနောက် ရော်ယာန်ဘာသာဝင်တို့အား ခရစ်တော်၏အလောင်းကို မည်သူမျှ တူးဖော်ရွှေ့ပြောင်းခြင်း မပြုရဟု အမိန့် ထုတ်ဆင့်ထားသော်လည်း ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့က တူးဖော် ရွှေ့ပြောင်းပစ်ကြလိမ့်မည်ဟူသော ကောလာဟလသတင်း ဖြစ်ပွားနေသဖြင့် သူ၏အလောင်းကို ကျောက်ဂူထဲတွင် မြှုပ်ပြီး အလွန်ကြီးမားသော ကျောက်တုံးကြီးများကို တင်ထားလေ၏။ ၎င်းပြင် ရောမစစ်သည်တော် (၅၀) ကို အစောင့်ချထားလေ၏။ ခရစ်တော်သည် တန်ခိုးဂုဏ်ရှိဟာတို့ကို ပြသနိုင်သူဖြစ်ရကား ရောမလူမျိုးဘုရင်သည် သူတစ်ဖန်ပြန်၍ ရှင်လာမည်ကို စိုးရိမ်လှသဖြင့် အစောင့် စစ်သားများအား အထူးဂရုတစိုက် စောင့်ကြပ်ရန် အမိန့်ထုတ်လေ၏။ ခရစ်တော် အသတ်ခံရပြီး ဒုတိယည၌ မေရီမက်(ဂ်)ဒါလီနာသည် ကချေသည်အဝတ်ဘို့ကို ဝတ်ဆင်ပြီး ဆေးစပ်ထားသည့် အရက်နီကို

ဖန်တဂေါင်းတစ်ခုထဲတွင်ထည့်ကာ ခရစ်တော်မြှုပ်ရာကျောက်ဂူအနီးသို့ ချဉ်းကပ်လေ၏။ ရောမစစ်သည်တော်တို့က မက်(ဂ်)ဒါလီနာသည် ခရစ်တော်အား တကယ်တမ်း ကြည်ညိုသူတစ်ယောက်ဖြစ်သည့်အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ခရစ်တော်၏အလောင်းကို လာရောက်၍ ယူသည့် သူ၏အကြောင်းကို လည်းကောင်း မသိကြသောကြောင့် သူ့အား သူတို့ရှေ့တွင် ကခုန်သီဆိုခွင့် ပြုထားမိကြ၏။ သူသည် ဆိုရကရ၍ မောလာသောအခါ အရက်ဖန်တဂေါင်းကို ဖွင့်၍ သောက်ဟန် ပြုလေ၏။ သဘာဝအလျောက် အရက်ကို တင်မက်ကြသည့် စစ်သည်တော်တို့သည် မက်(ဂ်)ဒါလီနာက သူတို့အား အရက်တဂေါင်းကို ပေးလျှင် အားပါးတရ သောက်ကြလေ၏။ စစ်သည်တော်တိုင်း အလွန်ငြင်းထန်သည့် ဆေးများကို ခပ်ထားသည့် မက်(ဂ်)ဒါလီနာ၏ အရက်ကို တစ်ဖန်ခွက်စီသောက်ကြ၏။ မိနစ်အနည်းငယ်ကြာသောအခါ ဆေးခပ်ထားသည့် အရက် တန်ခိုးကြောင့် နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်ကြီး အိပ်ပျော်ကြရာ(၃)ရက်ကြာမှ နိုးကြ၏။ ရောမစစ်သည်တော်များ အိပ်ပျော်နေစဉ်အတွင်း မက်(ဂ်)ဒါလီနာသည် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ကို စုကာ ခရစ်တော်၏အလောင်းမြှုပ်နှံထားသည့် ဂူပေါ်မှ ကျောက်စိုင်ကျောက်တုံးကြီးများကို ဖယ်ရှားပစ်ကြ၍ အလောင်းကို တူးဖော်ယူကာ အစိုးရအာဏာပိုင်များ မသိသည့် နေရာသို့ တိတ်တဆိတ်ပြောင်းရွှေ့မြှုပ်နှံလိုက်၏။နောက်တစ်နေ့ နံနက်ခေါစောအချိန်တွင် မေရီမက်(ဂ်)ဒါလီနာသည် နန်းတော်၊ တရားလွှတ်တော်၊ ဈေးနှင့် ဇာတ်ရုံများသို့ သွားရာ လမ်းလျှောက်၍ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များစွာတို့ကိုစုရုံးပြီး "အို အကျွန်ုပ်တို့၏ ယေရှုသခင်

အား သက်ဝင် ယုံကြည်သူ အချင်းတို့၊ ကြည့်ကြကုန်လော့။ ယေရှုကိုယ်တော်မြတ်၏ ကျက်သရေရှိလှစွာသော ရုပ်သဏ္ဌာန်တော်ကို ဖူးမျှော်ကြလော့၊ ကိုယ်တော်မြတ်ကား ကောင်းကင်ဘုံနန်းသို့ ကြွမြန်းတော်မူလျက်ရှိသည်ကို ကြည့်ကြကုန်လော့” ဟု အော်ဟစ်ကြွေးကြော်ကြလေသည်။

ရေဝှူဒီများ၊ ရောမလူမျိုးများနှင့် အခြားဘာသာများကို သက်ဝင်ယုံကြည်သူတို့က-

“သင်တို့၏ ခရစ်တော်ကား အဘယ်မှာနည်း။ ခရစ်တော်သည် ကောင်းကင်ဘုံနန်းသို့ ကြွမြန်းလျက်ရှိသည်ဟု သင်တို့က မည်မျှပင် ဟစ်အော်ကြွေးဝါနေကြသော်လည်း ငါတို့သည် မမြင်ချေတကား။ သင်တို့သည် လိမ်သည်နေခြင်းသာ ဖြစ်၏” ဟု ပြန်၍ ပြောကြ၏။

ထိုအခါ မေရီမက်(ဂ်) ဒါလီနာက-

“ခရစ်တော်အား ယုံကြည် ကိုးကွယ်၍ အရေပြားကို ဖြတ်သည့် ထုံးတမ်းဓလေ့ကို မလိုက်နာ မကျင့်သုံးသူတို့သာလျှင် ခရစ်တော် ကောင်းကင်ဘုံနန်းသို့ ကြွမြန်းတော်မူသည်ကို မြင်ရချေမည်။ သခင်ယေရှုကိုယ်တော်မြတ်ကို သက်ဝင်ယုံကြည်မှုမရှိဘဲ သတ်ဖြတ် လုပ်ကြံကြသည့် သင်တို့ ဒိဋ္ဌိများကား ခရစ်တော်ကို မြင်ကြရမည် မဟုတ်ချေ။ သင်တို့ အကယ်၍ မယုံကြည်က ဆီနိုင် တောင်ထိပ်ပေါ်သို့ တက်၍ ကြည့်ကြလော့။ ထာဝရ ဘုရားသခင်၏ တမန်တော်က သူ၏ဂူပေါ်တွင် တင်ထားသည့် ရာပေါင်းများစွာသောလူအားနှင့်မှ ရွေ့နိုင်သော ကျောက်တုံးကြီးကို ရွှေ့ပြီးလျှင်

အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ခွဲပစ်သည်ကို တွေ့ကြရမည်။ ၎င်းပြင် ရောမ စစ်သည်တော်(၅၀)ကို တမန်တော်က မူးမေ့နေအောင် ရိုက်နှက် ထုထောင်းခဲ့သည်ကိုလည်း ကြည့်ကြဦးလော့” ဟု ဆိုပြန်သည်။

ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့က မည်မျှပင် ဟစ်အော် ကြွေးကြော် နေကြသော်လည်း ခရစ်တော် ကောင်းကင်ဘုံနန်းသို့ ကြွမြန်းသည်ကို မမြင်ရသည့် အစိုးရအဖွဲ့ အာဏာပိုင်များ၊ ရေဟူဒီ လူမျိုးများနှင့် ရောမလူမျိုးတို့သည် ဆီနိုင်တောင်ထိပ် ပေါ်သို့ တက်ကြည့်ကြရာ ခရစ်တော်၏ ဂူပေါ်တွင် တင်ထားသည့် ကျောက်တုံးကြီးနှင့် ခရစ်တော်၏ အလောင်းကို မတွေ့ကြရတော့ချေ။ ၎င်းပြင် ရောမစစ်သည်တော်တို့ မူးမေ့နေကြသည်ကို တွေ့မြင်ကြရလေ၏။

ဤအဖြစ်အပျက်ကို ဘာတစ်ခုမျှ မသိလိုက်ကြသော ရောမ စစ်သည်တော်တို့အား ရောမအာဏာပိုင်တို့က ထောင်ထဲသို့ ပို့ကြ၏။ သို့ရာတွင် တတိယနေ့၌ ရောမစစ်သည်တော်တို့သည် သတိရလာကြ၍ မက်(ဂ်)ဒါလီနာက သူတို့ကို အကအဆိုဖြင့် ဖြေဖျော်ပြီးနောက် ဆေးစပ်ထားသည့် အရက်ကို တိုက်ကြောင်း၊ ထို့နောက် သူတို့ သတိလစ်သွားကြောင်း ပြန်ပြောကြလေ၏။ ဤကဲ့သို့ အဖြစ်အပျက်မှန်ကို သိသောအခါ ရောမ အာဏာပိုင်တို့သည် မက်(ဂ်)ဒါလီနာနှင့်တကွခရစ်ယာန် ဘာသာဝင် ရေဟူဒီများနှင့် ဣသရေလလူမျိုးပေါင်း(၁၀၀၀) ကျော်တို့ကို ဖမ်းဆီး၍ ခေါင်းဖြတ်ပစ်လိုက်ကြ၏။

ဒါဟာ ရောမဘုရင်ခံ ပေစ်လေးရဲ့ မှတ်တမ်းပဲ။ ခရစ်တော်ဟာ တန်ခိုးပြာဋိဟာတွေ ပြနိုင်တာကတော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူကိုယ်တိုင်က အသက် သေသွားပြီ ဖြစ်တော့ ဒီတန်ခိုးပြာဋိဟာတွေကလဲ ဘာမျှ အသုံးမဝင်တော့ဘူးပေါ့။ ခရစ်တော်ဟာလဲ တခြားသတ္တဝါတွေလိုပဲ သေပြီးတဲ့နောက် ဘယ်နည်းနဲ့မှ ပြန်မရှင်နိုင်တော့ဘူးပေါ့။

ဝင်လဆင်။ တပည့်တော်တို့ တစ်ခါမှမကြားဖူးတဲ့ အခု ဆရာတော် ဟောပြောတော်မူတဲ့ ရောမဘုရင်ခံ ပေစ်လေးရဲ့ မှတ်တမ်းကို ကြားရမှပဲ ခရစ်တော်ဟာ တိဘက်ပြည်က ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတစ်ပါးရဲ့ တပည့်သာဝက ဖြစ်တဲ့အတွက် သူပြောပြတဲ့တရားတွေနဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့ တရားများနဲ့ တူနေကြောင်းကို သိရပါတယ်။ နောက်တစ်ခုကတော့ သူဟာ အရိမ် . တယျဘုရား အလောင်းတော် မဟုတ်တဲ့ ဆရာတော်တို့လို ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်တစ်ပါးဖြစ်ကြောင်း၊ ဈာန်အဘိညာဉ် ရကြောင်း တို့ကိုလဲ တပည့်တော် လက်ခံပါတယ်။ သူလဲပဲ ပထဝီ၊ တေဇော၊ ဝါယော၊ အာပေါဆိုတဲ့ဓာတ်လေးပါး အဆောက်အဦ ဖြစ်တဲ့အတွက် အသက်သေပြီးတဲ့နောက် ပြန်ပြီး တစ်ဖန် မထနိုင်တော့ဘူး ဆိုတာလဲ တပည့်တော် ယုံကြည်ပါပြီ ဆရာတော်။

ဆရာတော်ဟာ ဘာသာအရပ်ရပ်နှင့်တကွ သိပ္ပံပညာကိုပါ နှံ့နှံ့စပ်စပ် အသိအမြင်များတဲ့အတွက် တပည့်တော်က ဆရာတော်ကို ကြည်ညိုပါတယ်။ အခု ဆရာတော်ဟောပြတဲ့ အချက်အလက်တို့ကိုလဲ တပည့်တော် ယုံကြည်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဤတွင် ပရိသတ်က သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၁၃။

ဗုဒ္ဓသည် ဟိန္ဒူဘာသာ အယူဝါဒမှ အကောင်းဆုံးဖြစ်သော အစိတ်အပိုင်းတို့ကို ကောင်းစွာ တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်သည် မဟုတ်ပါလော။ ဗုဒ္ဓသည် ဟိန္ဒူဝေဒကျမ်းတို့တွင် နစ်မြုပ်ဖုံးကွယ်နေသည့် အချို့တရားတို့ကို ပြန်လည် ဖော်ထုတ်နေသည် မဟုတ်လော။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ ဝေဒကျမ်းများ၊ ဆင်ခြေအတတ် ပုရာဏ်ကျမ်းများကို ကောင်းစွာ ကျွမ်းကျင်သည့် ဟိန္ဒူဘုန်းတော်ကြီး ပဏ္ဍိတ် အက်(စ်) အက်(စ်) ရှုကာလဂျီ၊ ဘုံဘိုင်မြို့။ ဖြေဆိုသူ၊ **ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။**)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဗုဒ္ဓဟာ ပဏ္ဍိတ်ကြီး ထင်နေသလို ဟိန္ဒူဘာသာ အယူဝါဒ အဆီအနှစ်တွေ၊ အကောင်းဆုံး အစိတ်အပိုင်းတွေကို မကျွမ်းကျင်ပါ။ ဝေဒကျမ်းများတွင် နစ်မြုပ်ဖုံးကွယ်နေတဲ့ အချို့တရားတို့ကိုလဲ ပြန်လည်ဖော်ထုတ် ဟောပြောမနေပါ။ ဗုဒ္ဓဟာ လေးသင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း တိုင်တိုင် ပါရမီ(၁၀)ပါးကို ဖြည့်ဆည်း ကျင့်သုံးခဲ့ဘဲ့အတွက် ဆရာမရှိဘဲ သစ္စာလေးပါး တရားတော်ကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူတယ်။ သူ ပြောခဲ့တဲ့ တရားတွေဟာ ဒီ သစ္စာလေးပါး တရားတော်ကို အခြေခံပြီး ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားတွေသာ ဖြစ်တယ်၊ ဟိန္ဒူဝေဒကျမ်းတွေထဲကလဲ မဟုတ်ဘူး။ ဘယ်ဘာသာ အယူဝါဒထဲကမှ ယူပြီးဟောဘော်မူခဲ့တဲ့ တရားတွေလဲ မဟုတ်ဘူး။ သူ ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားတွေဟာ

သစ်လွင်တဲ့ တရားတွေလဲ ဖြစ်တယ်။ ဘယ်ဘာသာ အယူဝါဒ ကို ထူထောင်ခဲ့တဲ့လူမှ သူ ဟောတော်မူတဲ့တရားတွေကို သိလဲ မသိခဲ့ဘူး၊ ကြားလဲ မကြားဖူးဘူး။

ဦးပဌင်း ယခု ဟောပြောခဲ့တဲ့ အချက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ အကိုး အကား အထောက်အထား ပြုမယ်ဆိုရင် အဇီဝကိုဏ်းဝင် ဥပကမေးတဲ့မေးခွန်းကို ဗုဒ္ဓဟာ ဘုရားအဖြစ်ကို ရလျှင်ရခြင်း တစ်နည်းအားဖြင့် အဝိဇ္ဇာ အမှောင်ဘရားဟူသည်ကို ပယ်ရှင်း နိုင်လျှင် ပယ်ရှင်းနိုင်ခြင်း ဖြေကြားတော်မူရန်း မိန့်တော်မူခဲ့ တဲ့- "ဥပက၊ ငါကား ရန်သူဟူသမျှ အကုန်လုံးကို ဖယ်ရှား သုတ်သင်ပြီးပေပြီ။ ငါကား အလုံးစုံသောတရားတို့ကို မျက် ဝါးထင်ထင် သိမြင်တော်မူချေပြီ။ ငါသည် အညစ်အကြေး ဟူသမျှ မှုမျှမကျန်အောင် ကင်းစင်တော်မူချေပြီ။ ငါကား ရှိရှိသမျှသော တရားတို့ကို စွန့်ခွာပြီးပြီ။ ထို့ကြောင့် ငါသည် မည်သည့်တရားကိုမျှ တပ်မက်ခြင်း မရှိတော့ပြီ၊ ငါကိုယ်တိုင် အသိဉာဏ်ဟူသမျှကို ပိုင်ထားပြီးဖြစ်ရာ မည်သူ့ကို ဆရာခေါ် ရမည်နည်း။ ငါ့တွင် ဆရာ မရှိပြီ၊ ငါနှင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်သူကား မရှိပြီ။ လူ့လောက၊ နတ်လောကတွင် ငါနှင့်ဘူသူကား မရှိပြီ။ ငါကား လောကတွင် အမြင့်မြတ်ဆုံး၊ လောကဘွင် အဘတ် ဆုံး၊ အသိဆုံးဆရာ ဖြစ်၏။ ငါကား ချမ်းသာသုခနှင့် ပြည့်စုံ လှ၏။ ငါကား အသခ်တခေတ် မြဘ်သောနိဗ္ဗာန်ကို ရရှိပေပြီ။ ငါသည် ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောဘော်မူရန် ဗာရာဏသီ ပြည်သို့ ကြွတော်မူမည်။ ဤအမှောင်ထုဖြင့် ပြီးသည့်လောက ကြီးတွင် ဘယ်သောအခါမျှ မဆိတ်သုဉ်းသည့် အမတဗည်ကြီး

ကို ရိုက်တီးပေအံ့''ဆိုတဲ့ စကားတွေနဲ့ သာကေ ဆောင်ပြရ ပေမယ်၊ ဒီ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဟောပြောတော်မူခဲ့တဲ့ စကား တွေအပြင် ပဏ္ဍိတ်ကြီးရဲ့ စိတ်ထဲမှာ စွဲနေတဲ့ မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆတွေ ကင်းစင်သွားအောင် ဦးပဉ္ဇင်းက အောက်ပါ မေးခွန်းတွေကို မေးရလိမ့်မယ်။

(ထိုကဲ့သို့ ပြောဆိုပြီးနောက်)

ဆရာတော်။ ပဏ္ဍိတ်ကြီးဟာ ဘုံဘိုင်မြို့မှာရှိတဲ့ ဗြာဟ္မဏ တွေထဲမှ ပညာရှိပဲ မဟုတ်လား။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ တပည့်တော်ဟာ ဗြာဟ္မဏတွေထဲက ပညာရှိ တစ်ယောက် ဖြစ်ရုံသာမကပါဘူး၊ ဟိန္ဒူအယူဝါဒနဲ့ဆိုင်ရာ မှာလဲ ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်ပြီး ဟိန္ဒူတွေရဲ့ ဘုန်းတော်ကြီး တစ်ပါးလဲ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့်ရင် ပဏ္ဍိတ်ကြီးဟာ ဟိန္ဒူကျမ်းဂန် တွေအနက် ဘယ်ကျမ်းဂန်ကို ပိုပြီး တတ်ကျွမ်း နားလည်ပါ သလဲ။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ တပည့်တော်ဟာ ဝေဒကျမ်း၊ ဗြဟ္မာ၊ ပိဿနိုး၊ သျှီဝစတဲ့ ဘုရားသုံးဆူနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ကျမ်း၊ နက္ခတ် ကျမ်း၊ ဗေဒင်ကျမ်း၊ ပူရာဏကျမ်း၊ ဝေဒန္တကျမ်းစတဲ့ ကျမ်း တွေအားလုံးကို ကျွမ်းကျင်လိမ္မာပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဗုဒ္ဓဟာ ဟိန္ဒူအယူဝါဒရဲ့ အနှစ်သာရတွေကို ကျွမ်းကျင်ပြီး ဟိန္ဒူဝေဒကျမ်းဂန်ထဲမှ တိမ်မြုပ်နေတဲ့ တရား တွေကို ဖော်ထုတ်နေတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကို ရစ်(ဂ်)ဝေဒ ကျမ်းထဲမှာ တွေ့ဖူးလား ပဏ္ဍိတ်ကြီး၊

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်၊ အတ္ထာရဝေဒကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ ဣယဝေဒကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ သာမဝေဒကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ ပဥ္စဝေဒကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ ခုဒ္ဒဂီတကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ ဘဂဝါဂီတကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ မဟာဘာရတကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ ရာမာယနကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ ဥပနိသျှကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ ပုရာဏ်ကျမ်းထဲမှာကော ပဏ္ဍိတ်ကြီး။
ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မတွေ့ဖူးပါဘူး ဆရာတော်။
ဆရာတော်။ ဒါဖြင့်ရင် ရှန်ကရကျာလယဆိုဘဲ ဟိန္ဒူ။ ဆရာကြီး ပြုစုခဲ့တဲ့ ဝေဒန္တကျမ်းတွေထဲမှာ ပဏ္ဍိတ်ကြီးတွေ့ရတာ မဟုတ်လား။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ ဒီအတိုင်းမှန်ပါတယ်ဆရာတော်။ ဆရာတော် မေးတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ထောက်ရှုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဆရာတော်ဟာ ဟိန္ဒူကျမ်းဂန်တွေကို အတော် နှံ့နှံ့စပ်စပ် ဖတ်ရှုလေ့လာထားကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

ဆရာတော်။ ပဏ္ဍိတ်ကြီးရဲ့ ဆရာကြီး ရှန်ကရကျာ သယဟာ ဘယ်မှာ ဖွားမြင်ပါသလဲ။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ အိန္ဒိယပြည်ခတောင်ပိုင်း ထရစ်ဗန်ဒရမ်မြို့မှာ ဖွားမြင်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ သူဟာ ဘယ်သူ့ရဲ့သားလဲ ပဏ္ဍိတ်ကြီး။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မှတ်တမ်းများအရ ပြောရလျှင် သူဟာ ဂုဏ်သရေရှိ ဗြာဟ္မဏနွယ်ဝင် အမျိုးသမီး တစ်ယောက်ရဲ့သား ဖြစ်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အဲဒီဗြာဟ္မဏနွယ်ဝင် ဟိန္ဒူအမျိုးသမီးကြီး ဟာ ရှန်ကရကျာလယကို မမွေးဖွားမီ နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာ မုဆိုးမကြီးဖြစ်ခဲ့တယ် မဟုတ်လား ပဏ္ဍိတ်ကြီး။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မှတ်တမ်းထဲမှာတော့ ဒီအတိုင်းပဲ ပါပါ တယ်။

ဆရာတော်။ ပဏ္ဍိတ်ကြီးတို့မှတ်တမ်းထဲမှာ ရှန်ကရကျာ လယဟာ မြောက်ပိုင်းအိန္ဒိယကို မသွားမီ ထရစ်ဗန်ဒရမ်မြို့မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်အဖြစ်နဲ့ (၃)နှစ်တိတိ နေထိုင်သွား သေးတယ် မဟုတ်လား။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ ဆရာတော်ဘုရား၊ ဒီဟာတွေ မေးနေလို့ အကျိုးမရှိပါဘူးဘုရား။ ဒီကိစ္စကို ဒီနေရာမှာပဲ ရပ်ပါတော့။ ဗုဒ္ဓရဲ့ တရားတော်တွေဟာ ကမ္ဘာ့ဘယ်ဘာသာ အယူဝါဒမှ

တရားတွေနဲ့မျှ ရောစပ်ခြင်း မရှိဘူးဆိုတာကို ဆရာတော် ဟောပြောထားတဲ့ အချက်အလက်တွေနဲ့ပဲ ခိုင်လုံလှပါပြီ။

ဤတွင် တရားပွဲ သဘာပတိပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုင်ရာမှ ထ၍ ပဏ္ဍိတ်ရှကာလဂျီအား-

"ကျွန်ုပ်ဟာ ပဏ္ဍိတ်ကြီးအား အာမခံချက် သုံးချက်နဲ့ သင်မေးလိုတဲ့မေးခွန်းတွေကို ဆရာတော်အား မေးခွင့်ပြုတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ အာမခံချက်သုံးချက်အနက် တစ်ချက်ချက် သင် ဖောက်ဖျက်ရင် ဟောဒီ ဆရာတော်ရဲ့ တရားပွဲကို လာရောက် ဖျက်တဲ့အနေနဲ့ တရားစွဲရလိမ့်မယ်။ ပဏ္ဍိတ်ကြီးက ဆရာတော် မေးတဲ့ မေးခွန်းကို ဟိန္ဒူကျမ်း၊ ဂါထာများအရ မဖြေဆိုဘဲ တရားပွဲမှ ထွက်သွားမယ်ဆိုရင် ပဏ္ဍိတ်ကြီးအား ပေးထားတဲ့ အာမခံ ချက်တွေကို ချိုးဖျက်တဲ့အနေနဲ့ တရားစွဲဖို့ပဲ ရှိပါတော့တယ်"ဟု ပြောလေ၏။

ထိုအခါ ပဏ္ဍိတ်ရှကာလဂျီက-

"သဘာပတိ လူကြီးမင်း၊ ကျွန်ုပ်ပေးထားတဲ့ အာမခံချက် တွေကို ကျွန်ုပ် ယခုလို အမှတ်မထင် ချိုးဖျက်မိတဲ့အတွက် ဝမ်းနည်းပါတယ်။ ကျွန်ုပ်ဟာ ဆရာတော် မေးတဲ့မေးခွန်း များကို ကျေကျေနပ်နပ် ဖြေဆိုပါတော့မယ်။ ဆရာတော်ကသာ ဆက်လက်ပြီး မေးလိုရာမေးပါတော့"ဟု ပြန်ဖြေလေ၏။

ဤတွင် ဆရာတော်က ဆက်လက်၍-

ပဏ္ဍိတ်ကြီး၊ ဦးပဉ္စင်း နောက်ဆုံးမေးတဲ့ မေးခွန်းကိုသာ ပြန်ပြီး ဖြေပါ။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ မှတ်တမ်းအရဆိုရင် ရှရီရှန်ကရကျာလယဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်အဖြစ်နဲ့ (၃)နှစ် နေဆိုင် ခဲ့ဖူးပါတယ်။

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့်ရင် ရှရီရှန်ကရကျာလယဟာ ဘာပြုလို့ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဘောင်မှ ထွက်ပြီး အိန္ဒိယပြည်မြောက်ပိုင်းတက္ကသိုလ်ကို သွားရတာလဲ။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ သူဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဘောင် အတွင်းမှာ ကြီးလေးတဲ့ အပြစ်တစ်ခုခုကို ကျူးလွန်မိလို့ သာသနာ့ဘောင်မှ နှင်အထုတ်ခံရတာနဲ့ တူပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ၆ လ၊ ၇ လ ကျော်ကျော် ခြေလျင်ခရီး ပြမ်းနှင်ပြီး ဘာရည်ရွက်နဲ့ အိန္ဒိယပြည် မြောက်ပိုင်းကိုသွား တယ်လို့ ယူဆပါသလဲ ပဏ္ဍိတ်ကြီး။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ ဒီလို မြောက်ပိုင်း အိန္ဒိယကို ဒုက္ခဆင်းရဲခံပြီး သွားတာကတော့ သနန္တနတရားကို ဟောဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော်။ ဒီသနန္တနတရားကို ဘယ်သူ့ဆီက သူလေ့လာ သင်ကြားထားသလဲ ပဏ္ဍိတ်ကြီး၊

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ ရှရီရှန်ကရကျာလယဟာ ဒီသနန္တနတရားကို ရှရီကုမာရလိလာဘတ္တဆီမှာ လေ့လာ သင်ကြားပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကုမာရလိလာဘတ္တဟာ တက္ကသိုလ်ပြည် ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ်ကျောင်းတော်ကြီးမှ ဆရာတော်ဟောင်း မဟုတ်ဘူးလား၊

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ ဆရာတော် အမိန့်ရှိတဲ့အတိုင်း ဟုတ်ဟန် တူပါတယ်ဘုရား။

ဆရာတော်။ ရှရီကုမာရလိဿဘဒ္ဒရော၊ ရှရီရှန်ကရ ကျာလယရော နှစ်ဦးစလုံးဟာ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ဘောင်မှ နုတ်ထွက် ခဲ့ကြရတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ တကယ့်ရန်သူကြီးတွေ ဖြစ်သွား ကြတယ် မဟုတ်လား။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ ဒီလိုလဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ရှရီရှန်ကရကျာလယဟာ ဝေဒန္တသာသနာ ကို တူးထောင်ဖို့ရာ ဘယ်သူ့ဆီက အချက်အလက်တွေကို ရသလဲ ပဏ္ဍိတ်ကြီး။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ ရှရီရှန်ကရကျာလယဟာ ဝေဒန္တသာသနာကို တူးထောင်ဖို့ရာ အချက်အလက်တွေကို ရှရီကုမာရလိဿဘဒ္ဒဆီက ရတာပဲ ဖြစ်ရမှာပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အဲဒီ အချက်အလက်တွေဟာ ဘာတွေလဲ။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ တပည့်တော် မသိပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ပဏ္ဍိတ်ရှုကာလဂျီ၊ ဒီ ကုမာရလိဿဘဒ္ဒ ဆီက ရှရီရှန်ကရကျာလယ ရတဲ့ အချက်တွေဟာ တစ်ခြား မဟုတ် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ မဇ္ဈိမနိကာယ် ထဲမှ တရားတွေ ဖြစ်တယ်။ မဇ္ဈိမနိကာယ်နဲ့ တစ်ထေရာထဲပဲ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီတော့ ဗုဒ္ဓဟာ ဟိန္ဒူဝါဒထဲက အကောင်းဆုံး အဆီအနှစ်တွေကို ဗုဒ္ဓ တက်ကျွမ်းတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို ထင်ရှားနေပြီ။ ဗုဒ္ဓဟောတော်မူထားတဲ့ တရားတွေဟာ ဟိန္ဒူ အယူဝါဒက မျိုထားတာသာ ဖြစ်တယ်။ ဒီဗုဒ္ဓ ဟောထား တော်မူတဲ့ တရားတွေကိုသာ ကုမာရလိဿဘဒ္ဒက ရှန်ကရ ကျာလယကို ယူပေးထားတာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ဟိန္ဒူ

ဘာသာဝင်တွေဟာ ရှန်ကရကျာလယကို ဝေဝရောမနေဗုဒ္ဓ (ရုပ်ဖျက်ထားတဲ့ဗုဒ္ဓ)လို့ ခေါ်ကြတာပေါ့။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက သပိတ်မှောက်ပစ်လိုက်လို့ အိန္ဒိယပြည် တောင်ပိုင်း ထရစ်ဗန်ဒရမ်မြို့က ထွက်ခွာသွားပြီးတဲ့နောက် ရှန်ကရကျာလယဟာ ဗုဒ္ဓရဲ့ အယူဝါဒကို ဖျက်ဆီးဖို့၊ မျိုးမပြုတ် ပြုတ်အောင် ဖြုတ်ပစ်ဖို့ သစ္စာခံဋ္ဌာန် ပြုလုပ် ပါတယ်။ အဲဒီနောက် အနုစ္စက ဘုရင်ရဲ့ မိဖုရားကို သူ့ဘက် ပါလာအောင် ဆွဲဆောင်ကာ အနုစ္စကဘုရင်ကို အဆိပ် ကျွေးပြီး အသတ်ခိုင်းတယ်။ အနုစ္စကဘုရင်ကို ဒီလိုလုပ်ကြံပြီး တဲ့နောက် ဒီမိဖုရားကြီးနဲ့ ပြာဟ္မဏလူမျိုး မှူးမတ်တွေရဲ့ အကူ အညီနဲ့ မိဖုရားကြီးရဲ့ ဂုရုလဲ ဖြစ်လာတယ်။ ဟိန္ဒူအယူဝါဒနဲ့ ဆိုင်ရာမှာလဲ အကြီးအကဲ ဖြစ်လာတယ်။ သမိုင်းအရ ပြော ရရင် ရှန်ကရကျာလယဟာ မိဖုရားကြီးက ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော်တွေနဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာတွေ ကိုပါ သတ်ဖြတ် ကွပ်မျက် ပစ်ရမယ်ဆိုတဲ့ အမိန့်တော်ကို ရအောင်ယူပြီး အဲဒီလို အမိန့်ထုတ်ပြီးတဲ့နောက် အနှစ် ၂၀ ကျော်ကျော် နှစ်ဆယ့်ငါးနှစ်လောက်ကြာတဲ့အခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ ရဟန်းတော် ၂ သန်းနဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေကို ရက်ရက် စက်စက် သတ်ဖြတ်လိုက်တဲ့အတွက် နောက်ဆုံး ဗုဒ္ဓရဲ့အယူ ဝါဒဟာ အိန္ဒိယပြည်မှာ ပျောက်ကွယ်သွားသတဲ့။

ဗုဒ္ဓဟာ ဟိန္ဒူဝါဒရဲ့ အဆိုအနှစ်တွေကို ကောင်းစွာတတ် ကျွမ်းတယ်ဆိုတဲ့ စကားဟာ မဟုတ်မမှန်တဲ့အပြင် ဗုဒ္ဓရဲ့အယူ ဝါဒထဲမှ တရားဒေသနာတို့ကိုသာ အသွန်ပါးနပ် ကျင်လည် လှတဲ့ ရှန်ကရကျာလယက ဟိန္ဒူဘာသာထဲကို ဆွဲသွင်းခဲ့တာ

တွေကို ယခုလို သာမက အကိုးအကားတွေနဲ့ အထင်အရှား ပြပြီးတဲ့နောက် ဗုဒ္ဓရဲ့အယူဝါဒနဲ့ ဟိန္ဒူအယူဝါဒတို့ဟာ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်တဲ့အကြောင်း အောက်ပါအချက် (၂၅) ချက်ကို မှတ်ပြီး ရှင်းလင်း ဖော်ပြပါဦးမယ်။

ဗုဒ္ဓအယူဝါဒ	ဟိန္ဒူအယူဝါဒ
၁။ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာသမျှကိုလုံးဝ ပယ်ဖျက်တော်မူပြီးဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်၊	၁။ ပရမတ္တမ ဝိညာဉ်တော်၊
၂။ အနတ္တ၊	၂။ အတ္တ၊ သို့မဟုတ် ဝိညာဉ်၊
၃။ သစ္စာလေးပါး တရားတော်၊	၃။ သစ္စာတရား မရှိ။
၄။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး၊	၄။ မဂ္ဂင်တရား မရှိ။
၅။ အဘိဓမ္မာတရားတော်၊	၅။ အဘိဓမ္မာတရား မရှိ။
၆။ ပဋိသန္ဓေတင်ဖန်ပြန်နေရခြင်း၊	၆။ ဝိညာဉ်ကူးပြောင်းခြင်း၊
၇။ ဘုရားကိုယ်စလှယ်တော် မရှိ။	၇။ ဘုရားကိုယ်စလှယ်တော် ရှိ။
၈။ စေတနာသမုဋ္ဌာန ရုပ်သဘောအရ ဖြစ်ခြင်း၊	၈။ ဖန်ဆင်းရှင် (ဗြဟ္မာရိယနိမ္မာန)ကိုယ်တော်က ဖန်ဆင်းခြင်း၊
၉။ နိဗ္ဗာန် တရား၊	၉။ မုတ္တိတရား၊
၁၀။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုညှဉ်းပန်းမှု မရှိခြင်း၊	၁၀။ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုညှဉ်းပန်းမှု ရှိခြင်း၊

၁၁။ ရှေ့တရား၊နောက်တရား တို့၏လှုပ်ရှားပြောင်းလဲမှုများ၊	၁၁။ ရှေ့တရား၊ နောက်တရား တို့၏လှုပ်ရှားပြောင်းလဲမှုနှင့်ရှင်းလင်းမှုမရှိခြင်း၊
၁၂။ အရမ်းအကန်းယုံကြည်မှု၊ အယူသည်းမှုတို့မှ ကင်းစင်ခြင်း၊	၁၂။ အရမ်းအကန်းယုံကြည်မှု၊ အယူသည်းမှုတို့ဖြင့် ပြွမ်းတီးခြင်း၊
၁၃။ ဂါထာမန္တရားများ မရှိခြင်း၊	၁၃။ ဂါထာမန္တရားများ ရှိနေခြင်း
၁၄။ အသိဉာဏ်ပညာ(ဝိဇ္ဇာ) တရားပေါ်တွင်အခြေတည်အပ်သည့်ယုံကြည်မှု၊	၁၄။ အရမ်းအကန်းယုံကြည် ကိုးကွယ်မှု
၁၅။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ တရားတော်ရှိခြင်း၊	၁၅။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ တရားတော် မရှိခြင်း၊
၁၆။ လက်တွေ့ဝိပဿနာ တရား ရှိခြင်း၊	၁၆။ ဆုတောင်း၊ဆုယူမှု ရှိခြင်း၊
၁၇။ သမထနှင့်ဝိပဿနာ တရား ပွားများ အားထုတ်ခြင်း၊	၁၇။ ယောဂီတရား အား ထုတ်ခြင်း၊
၁၈။ ဝေဖန်ခြင်း၊မေးမြန်း ခြင်းအမှုတို့ကိုပြုခွင့်ပေး ထားခြင်း၊	၁၈။ ဝေဖန်ခြင်း၊ မေးမြန်း ခြင်းတို့ကိုပြုလုပ်ခွင့်မပြု၊
၁၉။ အတင်းအကြပ်ကိုင်မှု၊ အမိန့်ပေးမှုမပါခြင်း၊	၁၉။ အတင်း အကြပ်ကိုင်မှု၊ အမိန့်ပေးမှု ပါခြင်း၊

၂၀။ အကြောင်းတရား၊ အမြော်ဘုရားတို့မှ ကင်းစင်ခြင်း၊	၂၀။ အကြောင်းတရား၊ အမြော်ဘုရားတို့ရှိခြင်း၊
၂၁။ (၁၅၀၀)ကိလေသာတရားတို့မှ ကင်းစင်ခြင်း၊	၂၁။ မုန်းတီးခြင်း တပ်မက်ခြင်း၊ မှားယွင်းခြင်း၊ ဝိဇ္ဇာတရား၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုအထင်ကြီးခြင်း၊ မှားယွင်းစွာ ယူဆခြင်း စသည့်တရားများရှိခြင်း၊
၂၂။ ထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့် သမားရိုးကျအယူအဆတို့ကို အလေးဂရု အမှုမထားခြင်း၊	၂၂။ ထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့် သမားရိုးကျ အယူအဆတို့ကို လိုက်နာခြင်း၊
၂၃။ ဇာတ်အမျိုးစသည်တို့ ရွေးချယ်မှုမရှိခြင်း၊	၂၃။ အမျိုးဇာတ် စသည်တို့ ရှိခြင်း၊
၂၄။ ယဇ်ပူဇော်ပသခြင်းကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် တားမြစ်ခြင်း	၂၄။ လူသားနှင့် တိရစ္ဆာန်တို့ကို ယဇ်ပူဇော် ပသရခြင်း၊
၂၅။ လူနတ်ဗြဟ္မာသတ္တဝါ အားလုံးလေ့လာကျင့် သုံးရမည့်တရားများ၊	၂၅။ ဟိန္ဒူကျမ်းများကို ဗြာဟ္မဏနွယ်ဝင်တို့သာ လျှင်လေ့လာခွင့်ရှိခြင်း။

ကဲ အထက်ပါ(၂၅)ချက်အရ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒနှင့် ဟိန္ဒူအယူဝါဒတို့ဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု လုံးဝဆန့်ကျင်လျက် ရှိတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားသွားပါပြီ။ ဒီအချက် ထင်ရှားသွားတာနဲ့ဘစ်ပြိုင်နက်

ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ ရန်သူတွေက ဗုဒ္ဓဟာ ဟိန္ဒူအယူဝါဒရဲ့ အဆိုးအနှစ်တွေကို ကောင်းကောင်း ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်ပြီး အဲဒီအဆီအနှစ်တွေကိုသာ ဖော်ထုတ် ဟောပြောလျက် ရှိတယ်ဆိုတဲ့အချက်ဟာ လုံးဝ အခြေအမြစ် မရှိဘူးဆိုတာကို အထူးပြောဖို့ လိုတော့မယ် မထင်ဘူး ပဏ္ဍိတ်ကြီး။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ ဗုဒ္ဓအယူဝါဒနဲ့ ဟိန္ဒူအယူဝါဒတို့ မည်ရွေ့မည်မျှအထိ ကွဲပြားခြားနားလျက် ရှိနေတယ်ဆိုတာကို ယခုလိုကြားရတာဟာ ပထမဆုံးအကြိမ်ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာတော်ဟောတဲ့ အချက်တွေဟာ အလွန်ခိုင်မာလှတဲ့အတွက် တပည့်တော် နားလည် သဘောပေါက်ပြီး ယခုလို ထင်ထင်ရှားရှား ရှင်းလင်း ဟောပြောတော်မူတဲ့အတွက် အလွန်ကျေးဇူးတင်လှပါတယ် ဆရာတော်။

မေးခွန်း အမှတ် ၁၄။

ဗုဒ္ဓသည် သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ရှင် ဖြစ်ပါလျက်နှင့် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တို့ကို တစ်ကြိမ်တည်းနှင့် အားလုံးအပြီး အဘယ့်ကြောင့် မပညတ် မပြဋ္ဌာန်းတော်မူပါသနည်း။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ မစ္စတာ ဘာသာဆဟာစ်၊ ဖန်ဆီ သိုးမွေးစက်ပိုင်ရှင်၊ မာလဘာကုန်းမြင့်၊ ဘုံဘိုင်မြို့။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ အလုံးစုံသော တရားတို့ရဲ့ အတိတ်ကဖြစ်စဉ်၊ ပစ္စုပ္ပန်အခြေအနေ၊ အနာဂတ်တွင် ဖြစ်မည့် အလားအလာစတဲ့ အချက်အလက်တို့ကို အကြွင်းမဲ့

သိမြင်တော်မူတဲ့ အတုမရှိ ရွှေဉာဏ်တော်ကြီးလှတဲ့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော် မြတ်ဟာ ကိုးကုဋေမျှသော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တို့ကို တစ်ချိန် တည်း၊ တစ်ခါတည်းနဲ့ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်မယ်ဆိုရင် ဘယ်လိုအကျိုး တရားမျိုး ပေါ်ပေါက်လာမယ်ဆိုတာကို ကောင်းစွာ သိမြင် ထားတော်မူတဲ့အတွက် ဒီဝိနည်း သိက္ခာပုဒ် ကြီးငယ်တို့ကို အကြောင်းမဲ့ မပြဋ္ဌာန်းမသတ်မှတ်ဘဲ ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်တယ်။

အခါအားလျော်စွာ အနေးကိစ္စ ပေါ်ပေါက်လာမှသာ သက်ဆိုင်ရာပြစ်မှုကို ကျူးလွန်တဲ့ ရဟန်းဘစ်ပါးကို ဇေဖန် ဆုံးမပြီး နောက်နောင်တွင် သံဃာတစ်ဖွဲ့လုံး အလားတူ ပြစ်မှုကို မကျူးလွန်မိအောင်သာ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်ကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်း တော်မူခဲ့တယ် ဒကာကြီး။

ဖန်ဆီ။ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်အားလုံးကို တစ်ခါတည်းနှင့်အပြီး သတ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တဲ့အတွက် မလိုအပ်တဲ့၊ အကျိုးမဲ့တဲ့ အပြစ်မျိုးကို ဖြစ်စေလိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ စကားကို တပည့်တော် မရှင်းလင်းဘဲ ဖြစ်နေပါဘယ် ဆရာတော်။ တပည့်တော် နားလည် သဘောပေါက်အောင် ရှင်းတော်မူပါဦး။

ဆရာတော်။ ဒီကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဒကာကြီးကို ဦးပဥ္စင်း ပြန်ပြီးမေးရဦးမယ်။ ဦးပဥ္စင်းမေးတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဖြေကြား ရင်းနဲ့ပဲ ဒကာကြီး မရှင်းတဲ့အချက်တွေဟာ ရှင်းလင်းသွားပါ လိမ့်မယ်။

(ဤသို့ ပြောပြီးနောက် ဆရာတော်က)

ဒကာကြီးတို့မှာ ဘုံဘိုင်မြို့ စက်ရုံပိုင်ရှင်များအဖွဲ့ ဆိုတဲ့အဖွဲ့ ရှိတယ် မဟုတ်လား။

ဖန်ဆီ။ မှန်ပါ ဆရာတော်။ တပည့်တော်တို့မှာ စက်ရုံပိုင်ရှင်များအဖွဲ့ရှိပါတယ်။တပည့်တော်ဟာ ဒီအဖွဲ့ထဲမှာ အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော်။ အရေးကိစ္စ ပေါ်ပေါက်သတဲ့အခါ မကြာခဏ ဆိုသလို ဒကာကြီးတို့အဖွဲ့က စည်းမျဉ်း ဥပဒေသစ်တွေကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းတယ် မဟုတ်လား။

ဖန်ဆီ။ မှန်ပါ၊ အရေးကိစ္စပေါ်တိုင်း စည်းမျဉ်းဥပဒေအသစ်တွေကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းရပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီးတို့အဖွဲ့မှာ ဥပဒေစည်းကမ်း(၇၀)ကျော် (၈၀)လောက် ရှိတယ်မဟုတ်လား။

ဖန်ဆီ။ စည်းကမ်းဥပဒေ (၈၀) လောက် ရှိပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒီ (၇၀)ကျော် (၈၀)လောက်ရှိတဲ့ စည်းကမ်းဥပဒေတွေကို ဒကာကြီးတို့ အသင်း ထူထောင်စကတည်းက အကုန်လုံး ဘာအရေး ဘာကိစ္စမျှ မပေါ်ဘဲနဲ့ သတ်မှတ်ပစ်လိုက်တယ်ဆိုရင် ဒကာကြီးတို့ အသင်းမှာ အသင်းသားဦးရေဟာ နည်းမယ် ထင်သလား၊ များမယ် ထင်သလား။

ဖန်ဆီ။ စည်းကမ်းဥပဒေ(၈၀)လောက်ကို တစ်ကြိမ်တည်းတစ်ခါတည်းနဲ့ အသင်းဖွဲ့ခါချင်း သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်မယ်ဆိုရင် တပည့်တော်တို့ အသင်းထဲမှာ ဘယ်သူမှ ဝင်မယ်မဟုတ်ပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အဲ ဒကာကြီးတို့ရဲ့ (၈၀) လောက် ရှိတဲ့ စည်းကမ်းဥပဒေတွေကို တစ်ခါတည်းနဲ့ အကုန်လုံး ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ရင် အသင်းသားတစ်ယောက်မှ ရှိမယ် မဟုတ်ဘူးဆိုတော့

(၉)ကုဋ္ဌေလေးကိုတဲ့ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တွေကို ငါးကြိမ်တည်း တစ်ခါတည်းနဲ့ အပြီး ပြဋ္ဌာန်းလိုက်မယ်ဆိုရင် ဗုဒ္ဓရဲ့ သာသနာ့ ဘောင်အတွင်းသို့ ဝင်မဲ့လူရှိပါဦးမလား၊ ဒီလိုဖြစ်ပေါ်လာမယ့် အကျိုးတရားကို ကြိုတင်သိမြင်ထားတဲ့အတွက် ဗုဒ္ဓကဒီလောက် များပြားလှတဲ့ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်တွေကို တစ်ခါတည်းနဲ့ အပြီး မပြဋ္ဌာန်းတာဖြစ်တယ် ဒကာကြီး၊ ဒီလောက်နဲ့ပဲ ဒကာကြီး ရှင်းလင်းသဘောပေါက် နားလည်သွားပြီလို့ ဦးပဉ္ဇင်းကတော့ ယူဆမိတယ်။

ဖန်ဆိ။ မှန်ပါ၊ အရှင်ဘုရားပေးတဲ့ ဥပမာနဲ့ပဲ ဒီပြဿနာကို တပည့်တော် ရှင်းရှင်း လင်းလင်း နားလည် သဘောပေါက် သွားပါပြီ ဘုရား။

ဤတွင် တရားနာပရိသတ်က သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၁၅။

ဗုဒ္ဓသည် ကိသာဂေါတမီအား သူ၏ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက် သွားသော သားငယ်နှင့် ပတ်သက်၍ တရားဟောတော်မူရာတွင် မုသားစကားဆိုရာ မရောက်ပေဘူးလား။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ၊ မစ္စတာ အယ်(လ်)အော၊ မူလာ ဝတ်လုံတော်ရ၊ ဘုံဘိုင်မြို့။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင် အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဗုဒ္ဓအလောင်းအလျာဟာ ကပ်ကမ္ဘာပေါင်း မရေမတွက်နိုင်အောင် (၁၀) ပါးသော

ပါရမီတို့ကို ဖြည့်ဆည်းနေတော်မူစဉ် ကာလကပင် မဟုတ်မမှန်တဲ့စကားကို တစ်ခွန်းမျှ မပြောဆိုခဲ့ဘူး။ ဟုတ်မှန်တဲ့စကားဆိုလျှင် အသက်ကို သတ်မယ်လို့ ခြိမ်းခြောက်ထားတောင်မှ မဟုတ်မမှန်တဲ့စကားကို မဆိုခဲ့ဘူး။ အဲဒီလောက် သိက္ခာပုဒ်ကို စောင့်ထိန်းခဲ့တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်ဘုရားတော်ရပြီး အဝိဇ္ဇာတရားဘွဲ့များကို ဖယ်ရှားကာ ဗုဒ္ဓအဖြစ် ရောက်ခါမှ မုသားစကားကို ဆိုဖို့မပြောထားနဲ့ ဟုတ်မှန်တဲ့ စကားကိုတောင် အလဟဿ အကြောင်းမဲ့ သက်သက် ပြောဆိုတော်မမူတော့ဘူး။ အခု ဒကာကြီး သိလိုတဲ့ အချက်ကို ရှင်းလင်းသွားအောင် ဦးပဋ္ဌင်းက ဒကာကြီးကို မေးခွန်းအချို့ မေးရလိမ့်မယ်။ ဦးပဋ္ဌင်း မေးတဲ့ မေးခွန်းတွေကို ဖြေချင်းနဲ့ပဲ ဒကာကြီး သိလိုတဲ့ အချက်ကို ရှင်းလင်း သဘောပေါက်သွားလိမ့်မယ်။

(ဤသို့ ပြောပြီးနောက် ဆရာတော်က)

ဒကာကြီးမှာ သားသမီး ဘယ်နှစ်ယောက် ရှိသလဲ။

မူလာ။ တပည့်တော်မှာ ကလေး(၅)ယောက် ရှိပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီးရဲ့ ကလေးတွေ မော်တော်ကားတွေ၊ ယာဉ်တွေ အသွားအလာ ရှုပ်တဲ့ လမ်းပေါ်များ တစ်ခါတစ်ခါ ထွက်ထွက် မသွားကြဘူးလား။

မူလာ။ တစ်ခါတလေမှ ထွက်သွားကြတာ မဟုတ်ပါဘူး ဘုရား။ နေ့တိုင်းလိုလိုပဲ ထွက်ထွက်သွားကြပါတယ်ဘုရား။ အဲဒီလို ထွက်ထွက်သွားတဲ့အခါ တပည့်တော်က သူတို့ကို မရိုယာယ်သုံးပြီး ခြောက်လှန့် ထားရပါတယ် ဘုရား။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီး ကလေးတွေကို လမ်းပေါ် တက်တက်ပြီး မကစားအောင် ဘယ်လို ပရိယာယ်တွေများ သုံးပြီး ခြောက်လှန့်သလဲ ဒကာကြီး၊

မူလာ။ တပည့်တော်က သူ့ကို လမ်းပေါ်မှာ တစ်ခါ တလေ ဘီလူးကြီးတစ်ကောင်လာတတ်တယ် အဲဒီဘီလူးကြီးဟာ လွယ်အိတ်ကြီးတစ်လုံးကိုလဲ လွယ်လွယ် လာတတ်တယ်။ တစ်ခါ တလေ ကလေးတွေကို တွေ့ရင် သူ့လွယ်အိတ်ထဲ ဖမ်းထည့် သွားပြီး သူ့နေရာရောက်တဲ့အခါ လည်ဂုတ်တွေကို ချိုးချိုး စားတတ်တယ်။ တစ်ခါတလေကျတော့လဲ တပည့်တော်က ထန်းပင်လောက် အရပ်မြင့်တဲ့ ဘီလူးကြီး တစ်ကောင်ဟာ ရောက်ရောက်လာပြီး ကလေးတွေကို တွေ့ရင် ဖမ်းကာ အားကင်းမျိုတတ်တယ်လို့ ပြောပြပါတယ် ဆရာတော်၊

ဆရာတော်။ ဒါဖြင့် ဒကာကြီး ကလေးတွေကို လိမ်ညာ ပြောတာပေါ့သေ။

မူလာ။ ဒါက ပရိယာယ်ပါ ဘုရား။မုသားပြောတဲ့သဘော နဲ့ လိမ်တာမဟုတ်ပါဘူး ဆရာတော်။ ဒီပရိယာယ်မျိုးကိုတော့ မိဘများက သားသမီးတွေအပေါ်မှာ ဆရာများက တပည့် တွေအပေါ်မှာ၊ အစိုးရကတောင် တစ်ခါတလေ ပြည်သူလူထု အပေါ်မှာ ကောင်းစေလိုတဲ့ ဆန္ဒနဲ့ အသုံးချရပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ အဲ အခု ဒကာကြီးပြောတဲ့အတိုင်းပဲ မဟာ ကရုဏာတော်ရှင် လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ရဲ့ မှီခိုဆည်းကပ်ရာ ဖြစ်တော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်ဟာ မဂ်ဖိုလ် ရသင့် ရထိုက် သူတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အခါမှာ တစ်ယောက်စီ တစ်ယောက်စီရဲ့

ဝါသနာအထုံကို လိုက်ပြီး ထိုက်သင့်တဲ့ ပရိယာယ်ကို သုံးတော်မူတယ်။ ကိသာဂေါတမီရဲ့ ကိစ္စမှာလဲ ဒီအတိုင်းပဲ ကိသာဂေါတမီကို ဘယ်လို အကျိုးတရားရအောင် လုပ်ရပါ့မလဲလို့ စဉ်းစားတော်မူပြီး သူနဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ ပရိယာယ်ကို သုံးခြင်းအားဖြင့် ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏဆိုတဲ့တရားကို တစ်ခါတည်းနဲ့ အထင်အရှား နားလည်သွားအောင် လုပ်တော်မူလိုက်တာပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒကာကြီးရဲ့စိတ်ထဲမှာ ထင်နေသလို လိမ်လိုက်တာ မဟုတ်ဘူး။

ဒီရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်က "ချစ်သမီး ကိသာဂေါတမီ၊ သင်၏သား သေဆုံးသည့်အတွက် မပူမပင် မကြောင့်မကြလင့်။ သင်၏သား အသက်ပြန်ရှင်ရန်အတွက် နှမ်းစေ့လက်တင်ဆုပ်စာခန့် ရလျှင် တော်ပြီ"လို့ မိန့်တော်မူခြင်းဖြစ်တယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ကိသာဂေါတမီက "အဘယ်ကဲ့သို့သော နှမ်းစေ့လက်တစ်ဆုပ်စာမျှကို လိုတော်မူပါသနည်း အရှင်ဘုရား"လို့ ပြန်ပြီး လျှောက်ထား မေးမြန်းပြန်တယ်။ ဒီအခါကျတော့ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်က "အို ချစ်သမီး၊ ယူရမည့် နှမ်းစေ့ လက်တစ်ဆုပ်စာခန့်ကား အခြားအရပ်မှ မဟုတ်ပါ။ အမိသေ၍လည်းကောင်း၊ အဖသေ၍လည်းကောင်း၊ အဘိုးသေ၍လည်းကောင်း၊ အဘွားသေ၍လည်းကောင်း၊ သားသေ၍လည်းကောင်း၊ သမီးသေ၍လည်းကောင်း၊ မြေးသေ၍ လည်းကောင်း၊ မြစ်သေ၍လည်းကောင်း၊ တူသေ၍လည်းကောင်း၊ တူမသေ၍လည်းကောင်း၊ အစေခံ မိန်းမသေ၍လည်းကောင်း၊ အစေခံယောကျ်ားသေ၍လည်းကောင်း၊ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မသေကြေ၊ မပျက်စီးဖူးသည့် အိမ်မှ ဖြစ်ရမည်။ ဤကဲ့သို့သော အိမ်

တစ်အိမ်မှ နှမ်းစေ့လက်တစ်ဆုပ်စာမျှ ရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အမြန် ပြန်လာခဲ့လော့။ သင်၏သား အသက်ပြန်၍ ရှင်စေအံ့” လို့ မိန့်တော်မူလိုက်တယ်။

အဲဒီလို မိန့်တော်မူရာ၌က ဗုဒ္ဓက ကိသာဂေါတမီဟာ ဘဝ အဆက်ဆက်က ဖြည့်ဆည်းခဲ့တဲ့ ပါရမီအဟုန်နဲ့ ချက်ချင်း သောတာပတ္တိမဂ်ကို ဆိုက်ပြီး အဲဒီဘဝမှာပဲ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်မယ့်သူဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာ သိတော် မူတယ်။ ဒါပေမယ့် သူကိုယ်တိုင် လူမသေဖူးတဲ့အိမ်ကို ရှောက် ရှာပြီး မတွေ့မှ “သတ္တဝါဟူသမျှဟာ မွေးလျှင် သေရမယ်” ဆိုတဲ့ သဘောကို အထင်အရှား နားလည် ယုံကြည်လိမ့်မယ် ဆိုတာကို သိထားတော်မူတယ်။ တကယ်လို့ ဗုဒ္ဓဟာ အဲဒီ အခါက ဒီပရိယာယ်ကိုမသုံးဘဲ “အို ချစ်သမီး ကိသာဂေါတမီ၊ သေခြင်းတရားကို ဘယ်သူမျှ မလွန်ဆန်နိုင်တကား။ သင်၏ သားသည် အဘယ်နည်းနှင့်မျှ အသက်ပြန်၍ ရှင်လိမ့်မည် မဟုတ်ချေ”ဟု တည့်တိုးမိန့်တော်မူလိုက်လျှင် ကိသာဂေါတမီ ဟာ သားရဲ့ဇာနဲ့ ရင်ကွဲနာကျပြီး ငရဲဘုံကျဖို့သာ ရှိတော့ တယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓက လူမသေတဲ့အိမ်က နှမ်းစေ့ လက် တစ်ဆုပ်စာခန့်ကို အရှာခိုင်းခြင်း ဖြစ်တယ်။ ဒီနှမ်းစေ့ မရနိုင် တဲ့အခါကျတော့ ကိသာဂေါတမီဟာ သူ့ရဲ့မှားယွင်းတဲ့အချက် ကို သူမြင်ပြီးတော့ သူ့ကလေးကို လုတ်တိုင်းကုန်းမှာ စွန့်ကာ သူ့ဆီကို တရားရေအေး တိုက်ကျွေးတော်မူပါလို့ လာပြီး တောင်းပန် လျှောက်ထားလိမ့်မယ်။ ဒီအခါမှာ တရားတစ်ပုဒ် ဟောလိုက်ရုံနဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ဖို့ လမ်းကြောင်းပေါ် တက်မိပြီး ရဟန္တာမ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ မြင်တော်မူထားတယ်။

နောက်ဆုံး ဗုဒ္ဓရဲ့ ပရိယာယ်ကြောင့်ပဲ၊ ဗုဒ္ဓ မြင်တော်မူထားတဲ့အတိုင်းပဲ ကိသာဂေါတမီဟာ နိဗ္ဗာန်ကို ရသွားဘယ်မဟုတ်လား။ အဲဒီတော့ ဒကာကြီးက ဗုဒ္ဓ ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ ကိသာဂေါတမီကို လိမ်လည်လှည့်ဖြားပြီး မုသားပြောဘယ် လို့ စွပ်စွဲချင်သလား။

မူလာ။ တပည့်တော် မူလကဘည်းက ဗုဒ္ဓဂေါတမကာ ကိသာဂေါတမီကို လိမ်သည်ပြီး မုသားစကား ပြောဘယ်လို့ စွပ်စွဲလိုတဲ့ဆန္ဒ မရှိပါဘူး ဆရာတော်။ တပည့်တော်မှာ ဗုဒ္ဓက ဘာပြုလို့ ဒီနေရာမှာ ကိသာဂေါတမီကို "သေခြင်းတရားမှ ဘယ်သူမျှ လွတ်အောင် မပြေးနိုင်ဘူး"လို့ တိုက်ရိုက် မဟောတော်မူဘဲနဲ့ "လူမသေတဲ့အိမ်က နှမ်းစေ့လက်တစ်ဆုပ်စာခန့် သာ ရှာခဲ့။ သင်၏သား အသက်ပြန်ရှင်စေ့မယ်"လို့ လှည့်စားရတာလဲလို့ သံသယဝင်လို့ ဆရာတော်ကို လျှောက်မိခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ အခုတော့ တပည့်တော်မှာရှိနေတဲ့ သံသယ ရှင်းသွားတဲ့အပြင် ဗုဒ္ဓရဲ့ ဉာဏ်ပညာကြီးမားလှပုံကို နားလည် သဘောပေါက်ပြီး ယခင်ကထက်ပို၍ ကြည်ညိုပါတယ် ဘုရား။

ဤတွင် တရားနာပရိသတ်က သာဓု အနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်းအမှတ် ၁၆။

ဗုဒ္ဓသည် အချို့ အမေးပုစ္ဆာတို့ကို အဘယ့်ကြောင့် မဖြေဆိုဘိသနည်း။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ ဝေဒကျမ်း၊ နက္ခတ်ကျမ်း၊ ပုရာဏ်ကျမ်းစသည့် ဟိန္ဒူကျမ်းဂန်တို့ကို ကျွမ်းကျင်သည့်

ဖြေသူ။ (တိပိဋကဓရ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက၊ မဟာဂန္ထဝါစက ပဏ္ဍိတ်၊ ဘဒ္ဒန္တဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ။)
ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဗုဒ္ဓဟာ သူ့ခေတ်သူ့လက်ထက်အတွင်း ဘာသာအယူဝါဒ အသီးသီးမှာ ပေါ်ပေါက်နေတဲ့ အလွန်ထင်ရှားတဲ့ အမေးပုစ္ဆာ (၁၄)ပုဒ်ကို သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓက ဖြေဆိုတော်မမူခဲ့တာကတော့ ဒီအမေးပုစ္ဆာတွေကို ဖြေဆိုလို့ အကျိုးမရှိဘူး။ ဒီအမေးပုစ္ဆာတွေရဲ့ အဖြေကို သိလို့လဲ မြင့်မြတ်တဲ့၊ အဝိဇ္ဇာ ကင်းစင်တဲ့ ဘဝကို ရောက်မသွားဘူး။ သာမာန် လူ့နတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတွေအတွက်လဲ အသုံးမဝင်ဘူး။ ပြီးတော့ ဒီအမေးပုစ္ဆာတွေဟာ အသိဉာဏ်ပညာအရ အလွန်မြင့်မားလှတဲ့အတွက် အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ် မရောက်မချင်း ဘယ်သူမှလဲ နားမလည်နိုင်ဘူး။ နောက်ဆုံးအချက်ကတော့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဟာ သတ္တဝါတစ်ဦးတစ်ယောက်အတွက်တကယ်ကောင်းကျိုးသုခနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ စကားမှသာ ဟောတော်မူလေ့ရှိတဲ့ အချက်ပဲ။

သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်က မဖြေဆိုဘဲထားခဲ့တဲ့ အမေးပုစ္ဆာ(၁၄)ခုကတော့-

၁။ (က) ကမ္ဘာကြီးသည် အစဉ် တည်မြဲသလော၊ (ခ) မတည်မြဲဘဲ ပျက်စီးသွားသလော။ (ဂ) တည်လည်း တည်မြဲ၊ ပျက်စီးလည်း ပျက်စီးသလော။ (ဃ) မတည်လည်း မတည်မြဲ၊ ပျက်စီးလည်း မပျက်စီးဘူးလော။

၂။ (က) ကမ္ဘာကြီးသည် ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့် သက်တမ်း ရှိသလော။ (ခ) ကမ္ဘာကြီးသည် ကာလ အပိုင်းအခြားအားဖြင့် သက်တမ်း မရှိပြီလော၊ (ဂ) ကမ္ဘာကြီးသည် ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့် သက်တမ်းလည်း ရှိ၊ မရှိလည်း မရှိပြီလော။ (ဃ) ကမ္ဘာကြီးသည် ကာလအပိုင်းအခြားအားဖြင့် သက်တမ်း ရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ မရှိသည်လည်း မဟုတ် ပြီလော။

၃။ (က) ဗုဒ္ဓသည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီးသည့် အခြားကာလ၌ ရှိသေးသလော။ (ခ) မရှိတော့ပြီလော။ (ဂ) ရှိလည်း ရှိ၊ မရှိလည်း မရှိပြီလော။ (ဃ) ရှိသည်လည်း မဟုတ်၊ မရှိသည်လည်း မဟုတ်ပြီလော။

၄။ (က) အသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ဟူသော တရားနှစ်ပါးသည် အတူတူပင်လော။ (ခ) ၎င်းတရားနှစ်ပါးသည် တစ်ကွဲတစ်ပြားစီလော။

အထက်ပါ မေးခွန်းတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ ပြောဆိုဖြေရှင်းရာမှာ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်တိုင် မဇ္ဈိမနိကာယ်ထဲမှာ ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ အချို့ အချက်အလက်တွေကို အနည်းငယ်ကိုးကားပြီး ပြောလိုပါတယ်။ အဲဒီ ကိုးကားတဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့စကားတွေကတော့ အကယ်၍ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ကိုယ်တိုင်က ပဌမဆုံး ကမ္ဘာကြီးသည် ထာဝရ တည်ရှိမည်လော၊ ဒေတ္တာ ယာယီမျှသာ တည်ရှိမည်သော။ ကမ္ဘာကြီးသည် အစအဆုံးရှိသည့် တရားလော၊ မရှိသည့် တရားလော။ အသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်တို့သည် တစ်ခုတည်းသော တရားလော၊ သို့တည်းမဟုတ် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကွဲပြားခြားနားသလော။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး

နောက် ရှိနေသေးသလောစသည့် မေးခွန်းတို့ကို မဟောကြားမိ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ သာသနာ့ဘောင်အတွင်း မဝင်လိုသူကား ဤ အမေးပုစ္ဆာနှင့် ပတ်သက်၍ ဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်က ရှင်းလင်းဟောကြားတော်မူ၍ မပြီးမီပင် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက် ရမည်ဖြစ်၏။ ထိုသူကား အဆိပ်လူးသောမြား မှန်ထားသည့် သူတစ်ယောက်ကို သမားတစ်ယောက်က ကုမည် ပြုရာတွင် ဆေးဝါး အကုအသမခံမီ "ကျွန်ုပ်အား ဤမြားနှင့်ပစ်လိုက် သောသူသည် မူးမျိုးမင်းနွယ်ထဲမှလော၊ မင်းမျိုးမင်းနွယ်ထဲ မှလော။ ကျေးကျွန်လူတန်းစားထဲမှလော။ ထိုသူ မည်သူမည်ဝါ နည်း။ မည်သည့် မျိုးရိုးထဲမှနည်း။ အရပ်မြင့်သလော။ အရပ် နိမ့်သလော။ အလုံးအရပ် မနိမ့်မမြင့်ထဲမှလော" စသည့်မေးခွန်း တို့ကို မေးပြီး ဤအချက်အလက်တို့ကို မသိရသေး၍ ကျွန်ုပ်၏ ခန္ဓာတွင်းမှ မြားကို အနုတ်မခံဟု ဆိုရင်း အဆိပ်တက်ကာ သေသွားရသူကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ချေသည်။

အထက်က ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် မိန့်တော်မူခဲ့တဲ့စကား ကြည့်ရင် အခြားဘာမျှ မလေ့လာ မကျင့်သုံးဘဲ ဒီပြဿနာ (၁၄)ခုရဲ့ အဖြေကိုသာ ရှာဖွေကြတဲ့ ဘာသာအသီးသီးမှ လူတွေဟာ မည်မျှ မိုက်မဲတယ်ဆိုတာကို အထင်အရှား သိမြင်နိုင်တယ်၊ ဒီလူတွေဟာ အဆိပ်လူးတဲ့မြားကို အနုတ်မခံဘဲ ဒီ မြားကို ပစ်တဲ့သူရဲ့အကြောင်း မေးမြန်းနေရင်းနဲ့ သေသွားရမယ့်သူ့မျိုး ထဲကပဲ။ ဒီ အမေးပုစ္ဆာတွေဟာ နိဗ္ဗာန် ရောက်ဖို့ ရောက် ကြောင်းတရားသာ မဟုတ်ဘူး၊ အလွန် ခက်ခဲ နက်နဲလှတဲ့ ပြဿနာတွေ ဖြစ်တယ်။ သာမန် ရှင်းလင်း ဟောပြောပြရုံနဲ့ လူသားမန်များ နားလည် သဘောပေါက်ဖို့ အလွန် ခက်ခဲသ

တယ်။ ဒီကိစ္စတွေကို အဝိဇ္ဇာတရားဟူသမျှတွေကို ခုတ်ထွင်ပယ်ရှားထားပြီးဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သာလျှင် အကြွင်းမဲ့ လုံးဝ ဥဿုံ သိမြင်နားလည်တော်မူတယ်။ ၊နိဗ္ဗာန် ရောက်ရာ ရောက်ကြောင်းတရားကို အားမထုတ်ဘဲ ဒီ ပြဿနာတွေ အတွက် အဖြေရှာရကြောင်း ကြိုးစားတာဟာ အလွန် အဖိုးဆိုက် အဖိုးတန်လှတဲ့ အချိန်တွေကို အလဟဿ ဖြုန်းတီးပစ်တာပဲ ဖြစ်မယ်။/ ဒီအမေးပုစ္ဆာတွေကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်က တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအား ဟောပြောတော်မူသည့်တိုင်အောင် ထိုသူသည် မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရထားသူ မဟုတ်က နားလည်နိုင် သဘောပေါက်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့်လဲ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်က ဒီအမေးပုစ္ဆာတွေကို မဖြေကြားဘဲ နေတော်မူတာပေါ့။

ဒီနေရာမှာ ပဏ္ဍိတ်ကြီးလို ကျမ်းဂန်စာပေတွေကို တတ်မြောက် ကျွမ်းကျင်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက နိဗ္ဗာန်ရောက်ရာရောက်ကြောင်းအတွက် ဘာမျှ အထောက်အကူ မဖြစ်တဲ့ ဒီမေးခွန်းတွေကို သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်တော်ရှင် လူ့နတ်၊ ဗြဟ္မာဆိုတဲ့ သတ္တဝါသုံးပါးတို့ရဲ့ ဆရာဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓက ဖြေဆိုတော်မမူတာကို ဗုဒ္ဓဟာ ဒီမေးခွန်းတွေကို ဖြေနိုင်စွမ်း မရှိလို့ဟု ယူဆခြင်းဟာ အလွန် ဝမ်းနည်းဖွယ် ကောင်းနေပြီ။ နောက်တစ်ခုက ဒီမေးခွန်းတွေအတွက် အဖြေမရရအောင် လိုက်လံရှာဖွေလေ့လာရုံနဲ့ စိတ်ရဲ့ချမ်းသာမှု၊ ကိုယ်ရဲ့ချမ်းသာမှုတို့ကို ရနိုင်မယ်၊ မရနိုင်ဘူးဆိုတာကိုလဲ ပဏ္ဍိတ်ကြီးကိုယ်တိုင် သိမြင်နားလည်ထားလိမ့်မယ်လို့ ဦးပဉ္ဇင်း ယူဆထားတယ်။

ပဏ္ဍိတ်ကြီး။ တပည့်တော်ဟာ ဗုဒ္ဓက ဒီအမေးပုစ္ဆာ (၁၄)ပုဒ်ကို အဘယ့်ကြောင့် မဖြေဆိုတော်မူမှုန်း သိပါလျက်နဲ့ တမင်သက်သက် ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ်ကို ရှုတ်ချလိုတဲ့သဘောနဲ့ ယခုလို မေးခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဒါပေမယ့် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို ထိုးထွင်းသိမြင်နားလည်တော်မူတဲ့ ဗုဒ္ဓဟာ ဒီပုစ္ဆာ(၁၄)ပုဒ်ကို အဘယ့်ကြောင့် ဟောတော်မမူဘဲ ချန်ထားခဲ့ရသလဲဆိုတဲ့ အချက်ကို စိတ်ထဲမှာမရှင်းလင်းတာနဲ့မေးမြန်းလျှောက်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ် ဆရာတော်။ တပည့်တော်ဟာ ဗုဒ္ဓရဲ့ အလွန်ကြီးမားတဲ့ ဉာဏ်တော်ကို ကြည်ညိုလှပါတယ် ဆရာတော်။

ဤတွင် ပရိသတ်အားလုံးက သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၁၇။

နာမ်တရားတို့၏ သက်တမ်းသည် မည်မျှ ရှည်ကြာပါသနည်း။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ၊ ဒေါက်တာ ယန်ကတ်ရောင်း၊ ပါဝယ်(လ်)ကုမ္ပဏီ၊ လမင်တန်လမ်း၊ ဘုံဘိုင်မြို့၊ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဗုဒ္ဓကိုယ်တော်မြတ် ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ အဘိဓမ္မာတရားတော်အရ ပြောရမယ် ဆိုရင် စိတ်ဟာ ဘယ်လောက် လျင်မြန်စွာ လှုပ်ရှားနိုင်သလဲဆိုရင်အလွန်တိုတောင်းလှတဲ့ လျှပ်တစ်ပြက် အချိန်ကလေး အတွင်းမှာပင် အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း ဖြစ်ပေါ် ချုပ်ငြိမ်းနိုင်တယ်။ စိတ်ခေတ် တစ်ခါတစ်ခါလှုပ်ရှားစဉ်ကာလအတွင်းမှာပင် ဥပါဒ်

(စတင် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း)၊ ဌီ (တိုးတက်ကြီးထွားခြင်း)၊ ဘင် (ချုပ်ငြိမ်းခြင်း)ရယ်လို့ အဆင့်သုံးဆင့် ရှိတယ်။ ဒီအဆင့်သုံးဆင့် တစ်ဆင့်တစ်ဆင့်ကို "ခဏငယ်" လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီအဆင့်သုံးဆင့် လုံးကို ပေါင်းလိုက်တဲ့အရာကို စိတ္တက္ခဏလို့ ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့် စိတ္တက္ခဏတစ်ခုရဲ့ သက်တမ်းကို အချိန်ကာလအပိုင်း အခြားအားဖြင့် ဘယ်လောက်ရှည်တယ်ဆိုတာကို ဘယ်လိုမှ တွက်ချက် တိုင်းတာလို့တောင် မဖြစ်နိုင်ဘူး။

ရုပ်တရားရဲ့ လှုပ်ရှားမှုကတော့ စိတ်ဓာတ်ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုထက် အချိန်ကာလအားဖြင့် ပိုပြီး ရှည်လျားတယ်။ ဘယ်လောက် ပိုပြီး ရှည်လျားသလဲဆိုရင် စိတ်အကြိမ်ပေါင်း (၁၀) ကြိမ် လှုပ်ရှားတဲ့ အချိန်ကာလအတွင်းမှာ ရုပ်ဓာတ် (၁၇) ကြိမ် လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲတယ်၊ ဒီလို ရုပ်ဓာတ်က (၃) ဆ ပိုပြီး အချိန်ရှည်လျားစွာ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲတယ်လို့ ဆိုရပေမယ့် ဒီရုပ်ဓာတ် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲမှုကိုတောင် ဘယ်ကိရိယာနဲ့မျှ တိုင်းတာလို့ မရနိုင်ဘူး။

ဒီလို စိတ်ဓာတ်နဲ့ ရုပ်ဓာတ်တို့ရဲ့ လျင်မြန်စွာ လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲတဲ့ အကြောင်းကို ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်က လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း(၂၅၆၀)ကျော်လောက်က ဟောခဲ့တာကို ယခုခေတ် သိပ္ပံပညာက ထောက်ခံနေရပြီ၊ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ သိပ္ပံ ပညာရှင်က ဘယ်အရာမှ တည်မြဲနေတယ်လို့ မရှိကြောင်း၊ ရုပ်တရားဟာ အမြဲတမ်း လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲ ပျက်စီးကြောင်းကို ဝန်ခံနေရုံမျှမကဘူး၊ အသံချပ်တွေဟာ တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာ မိုင်ပေါင်း (၁၈၆၀၁၀) အထိ လှုပ်ရှား သွားလာနိုင်တယ်လို့ ပြောနေပြီ။ ဒါကြောင့် နာမ်ရုပ်တို့ရဲ့ လှုပ်ရှားပြောင်းလဲမှုဟာ

ဘယ်လောက် မြန်တယ်ဆိုတာကို ပြောနေဖို့ လိုမယ် မထင်တော့ဘူး။

ဒီလို ဘယ်နည်းနဲ့မျှ တွက်ချက်မှန်းဆ ဟောပြောလို့ မဖြစ်တဲ့ အချိန်ကာလအတွင်းမှာ လှုပ်ရှားပြောင်းလဲ ဖြစ်ပျက်တတ်တဲ့ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားရဲ့ ဖြစ်စဉ်သဘာဝကို ဗုဒ္ဓနဲ့ ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကသာ တိတိကျကျ မြင်နိုင်၊ ထင်နိုင်တယ်။ ဘာပြုလို့ သာမန်မျက်စိ၊ သာမန်ဉာဏ်၊ သာမန်ကိရိယာတို့နဲ့ မမြင်နိုင်၊ မသိနိုင်၊ နားမလည်နိုင်သလဲ ဆိုရင် 'ဒီဘရားတွေဟာ အပြတ်အတောက်မရှိ စဉ်တိုက်ဆက်တိုက် ဖြစ်နေတာက တစ်ကြောင်း၊ အလွန်လျင်မြန်ခြင်းက တစ်ကြောင်း၊ ဆင်ခြင်သုံးသပ်လေ့လာသူတွေရဲ့ ဉာဏ်ပညာကိုလဲ အဝိဇ္ဇာ အမှောင်တိုက်က ဖုံးအုပ်ထားတာက တစ်ကြောင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်တယ်။ ဒီ နာမ်တရားတို့ရဲ့ လျင်မြန်တဲ့အရှိန်ကို သိမြင်နားလည်ချင်ရင် အဝိဇ္ဇာတရားကို ပိုင်သည့်တိုင်အောင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ကျင့်ဖို့လိုတယ်။

ရောင်း။ ဆရာတော်၊ ယခုလို ဗုဒ္ဓရဲ့ အဘိဓမ္မာကို သိပ္ပံပညာနှင့် ထောက်ခံ ကိုးကားပြီး ရှင်းလင်း ဟောပြောတော်မူတဲ့အတွက် တပည့်တော်ဟာ နာမ်တရား၊ ရုပ်တရားတို့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှု၊ ပြောင်းလဲမှုတို့ဟာ ဘယ်လောက် လျင်မြန်တယ် ဆိုတာကို ကောင်းစွာ နားလည် သဘောပေါက်ပြီး ကျေးဇူးတင်လှပါတယ် ဘုရား။

ဤတွင် တရားနာပရိသတ်က သာဓု အနုမောဒနာခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်းအမှတ် ၁၈။

"ချစ်သား ရဟန်းတို့၊ အာရုံခြောက်ပါးကား ရာဂမီး၊ ဒေါသမီး၊ မောဟမီး တည်းဟူသော မီးတောက် မီးလျှံတို့ကို ဖြစ်ပွားစေ၍ အသင်တို့အား အမြဲတမ်း တောက်လောင်လျက် ရှိချေသည်" ဟု ဟောတော်မူခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓသည် ရဟန်းတို့ကို ထိတ်ဖြတ်ရာသို့ မရောက်စေဘူးလော။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ၊ မစ္စတာ ကက်ရှ်မီယာဆင်း၊ အယ်(မ်)အေ၊ အမ်(မ်) အက်(စ်) စီ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီး၊ အာ(လ်)ဆာ ကောလိပ်ကျောင်း၊ ဘုံဘိုင်မြို့။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အရိယဝံသ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဝံသ။ မဟာကရုဏာတော်ရှင် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ရဲ့ မေတ္တာတရားဟာ ကမ္ဘာလောကတစ်ခုလုံးရဲ့ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက် ဆိုတဲ့ အရပ်လေးမျက်နှာလုံးကို ပျံ့နှံ့လျက် ရှိတယ်။ ပျံ့နှံ့တဲ့နေရာမှာလဲ လူမျိုးမရွေး ဘာသာမရွေး၊ အသားအရောင်မရွေး၊ အဝါအဖြူမရွေး၊ နှာခေါင်း အချွန်အပြားမရွေး၊ အယုတ် အလတ် အမြတ်မရွေး၊ ရှိရှိသမျှ သတ္တဝါတို့အပေါ်မှာ ညီတူညီမျှ ပွားထားတော်မူတယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စကြဝဠာအတွင်း ရှိရှိသမျှသော လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတွေ အားလုံးအပေါ်မှာ သူ့ရဲ့ မဟာကရုဏာနဲ့ မေတ္တာ တရားတော်တို့ဟာ ပျံ့နှံ့လျက် ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အာရုံခြောက်ပါးဟာ မီးတောက်မီးလျှံကြီးများ သဖွယ် တောက်လောင်လျက် ရှိတယ်လို့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်က ဟောကြားတော်မူတဲ့အတွက် သွေးစိမ်းပွက်ပွက် အန်ပြီး ပျက်စီးရတဲ့ ရဟန်း

သံသယများဟာ ဗုဒ္ဓက ဒီတရားကိုဟောလို့ပြောလို့ ပျက်စီးတာ မဟုတ်ဘူး။ သူတို့ရဲ့ အတိတ်ဘဝက ပြုခဲ့ကြဖူးတဲ့ ကံတရား ကြောင့်သာ ဖြစ်တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ခြောက်ပါးသော အာရုံတို့ကြောင့် မီးတောက်မီးလျှံများ တောက်လောင်ရတယ် ဆိုတဲ့တရားကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချမိကြလို့ ပျက်စီးကြရတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် သူတို့တတွေ ပျက်စီးကြရတာနဲ့ ဗုဒ္ဓဟောဘော်မူတဲ့ တရားနဲ့ ဘာမျှ မပတ်သက်ပါဘူး ဒကာကြီး။

ဆင်း။ ဆရာတော် ယခုဖြေဆိုဟောပြောလိုက်တာဟာ ဗုဒ္ဓ ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားတော်အရတော့ မှန်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တပည့်တော် စိတ်ထဲမှာရှိတဲ့ သံသယကတော့ မပြေ ပျောက်သေးပါဘူးဘုရား။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဗုဒ္ဓရှင်တော် မြတ်ကသာ ဒီတရားကိုမဟောရင် ဒီရဟန်းတွေဟာ သွေးစိမ်း ပွက်ပွက်အန်ပြီး ပျက်စီးကုန်ကြမှာ မဟုတ်ဘူးလို့ တပည့်တော်ရဲ့ ဦးခေါင်းထဲမှာ စွဲနေလို့ပါ။ ဒါကြောင့် တပည့်တော်ကို ဒီသံသယက ကင်းရှင်းသွားအောင် ထပ်ပြီးရှင်းလင်းတော် မူပါဦး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒကာကြီးရဲ့စိတ်ထဲမှာ ကိန်းအောင်းနေတဲ့ သံသယကို ရှင်းသွားအောင် ဦးပဉ္စင်း နောက်ထပ် ရှင်းပြဦး မယ်။

အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင်၊ အနန္တဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓဟာ ဒီတရားတော်ကို မဟောမီကတည်းက သူ့ရဲ့ ရှေ့မှောက်မှာ ရောက်နေကြတဲ့ ရဟန်းများရဲ့ အတိတ်က ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့ကံတွေ၊ ပစ္စုပ္ပန်မှာ ပြုလုပ်နေကြတဲ့ကံတွေ၊ အနာဂတ်မှာ တွေ့ကြုံကြ ရမယ့် အဖြစ်အပျက်တွေ၊ ဒီတရားအားလုံးကို ထင်ထင်ရှားရှား

သိမြင်တော်မူတယ်။ ဒါတင်မကသေးဘူး၊ သူဟောတော်မူမယ့် ဒီတရားအဆုံးမှာ ထိုထိုသောရဟန်းတွေဟာ သွေးစိမ်းပွက်ပွက် အန်ပြီး ပျက်စီးကုန်ကြရမယ် ဆိုတာကိုလဲ သိတော်မူတယ်။ ဒီလို သွေးစိမ်းပွက်ပွက်အန်ပြီး ပျက်စီးကြရတဲ့ ရဟန်းတွေဟာ (၀၀)ကျော် (၉၀)လောက် ရှိလိမ့်မယ်ထင်တယ်။ ဒါပေမယ့် တရားကို ဟောတော်မူတဲ့အဆုံးမှာ အခြား တစ်ထောင်သော ရဟန်းများဟာ တစ်ခါတည်းနဲ့ အရဟတ္တမဂ်နဲ့ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရောက်ကုန်ကြလိမ့်မယ် ဆိုတာလဲ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ဟာ သိထားတော်မူတယ်။ ဒီလိုသွေးစိမ်းပွက်ပွက်အန်ပြီး ပျက်စီးကုန်ရမယ့် ရဟန်းတွေကို မပျက်စီးရအောင် တားမြစ်လို့ မဖြစ်သလိုပဲ အရဟတ္တမဂ်၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရောက်ကုန်ကြမယ့် တစ်ထောင်သော ရဟန်းတွေကိုလဲ မဂ်တရား၊ ဖိုလ်တရားကို မရအောင် တားလို့မဖြစ်ဘူးဆိုတာကို ဗုဒ္ဓက သိတော်မူတယ်။ ဒီရဟန်းတွေဟာ သူတို့ကိုယ်တိုင် အတိတ်ကာလက ပြုလုပ်ခဲ့တဲ့တရားအတိုင်း ဖြစ်ကြရတဲ့အတွက် ဘယ်သူကမျှ ဝင်မစွက်နိုင်ဘူး။ ရှောင်ကွင်းလို့ မရဘူး။ ဒါတင်မကသေးဘူး။ ဒီသွေးစိမ်းပွက်ပွက်အန်ပြီး ပျက်စီးကြရတဲ့ ရဟန်းတွေဟာ ယခုဘဝတွင် မဟုတ်ဘူး၊ နောင်အနာဂတ်ကာလ ပွင့်ကြမယ့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်တွေရဲ့ လက်ထက်မှာလဲ ဒီတရားကို ဟောပြီးတဲ့ အခါမှာ ခုလိုပဲ သွေးစိမ်းပွက်ပွက်အန်ပြီး ကမ္ဘာတစ်ရာတိတိ ပျက်စီးကြရလိမ့်ဦးမယ်ဆိုတာကိုလဲ သိမြင်ထားတော်မူတယ်။ အထက်ကပြောခဲ့တဲ့ အချက်တွေကို ထောက်ရှုခြင်းအားဖြင့် ဒီရဟန်းတွေဟာ ဗုဒ္ဓကြောင့် ပျက်စီးရတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို ဒကာကြီး ရှင်းလင်းသွားလောက်ပြီလို့ ထင်တယ်။

ဆင်း။ ဒီရဟန်းတွေဟာ အတိတ်ဘဝတွေတုန်းက သူတို့ပြု လုပ်ခဲ့တဲ့ ကံကြောင့် ယခုလို ပျက်စီးရတယ် ဆိုတာကိုတော့ တပည့်တော် သဘောပေါက်ပါပြီ ဆရာတော်။ ဒါပေမယ့် ဒီတရားကို ကြားပြီးနောက်မှ ဘာဖြစ်လို့ ခုလို ပျက်စီးရတယ် ဆိုတာကို တပည့်တော် မရှင်းဘဲ ဖြစ်နေပါတယ်။

ဆရာတော်။ ဒီလိုဖြစ်ရတာကတော့ သူတို့ တတွေဟာ ဒီမှန်မြတ်တဲ့ တရားရဲ့ အလွန်ကောင်းတဲ့ အနှစ်သာရကို မှား ယွင်းတဲ့ အမြင်နဲ့ ကောက်ယူပြီး နှုတ်နဲ့ ကဲ့ရဲ့ကြလို့ပဲ ဖြစ်တယ်။

ဆင်း။ အခု ဆရာတော်အမိန့်ရှိလိုက်တဲ့အချက်ကို ရှင်းရှင်း လင်းလင်း နားလည်သဘောမပေါက်သေးပါဘူး ဆရာတော်။ မှန်မြတ်ကောင်းမွန်တဲ့ တရားတော်ဆိုတာဟာ ဓိလူတစ်ယောက် အတွက် အကျိုးရှိသလိုပဲ အခြားလူ တစ်ယောက်အတွက်လဲ အကျိုးရှိမှာပဲ မဟုတ်လား ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ကဲ ဒကာကြီး၊ အစာအာဟာရဆိုတာ လူတိုင်း အတွက် အသက်ရှင်စေပြီး ကောင်းတဲ့အကျိုးကို ပြုသလား။

ဆင်း။ မှန်ပါတယ် ဆရာတော်။ အာဟာရဆိုတာ လူတိုင်းအတွက် ကောင်းတာချည်းပါပဲ။

ဆရာတော်။ ဒါပေမယ့် ဒီအာဟာရဖြစ်တဲ့ အစားအစာကို လိုတာထက်ပိုပြီး စားတဲ့လူဟာ အစာမကြေဘဲ သေကြပျက် စီးရတယ် မဟုတ်လား။)

ဆင်း။ မှန်ပါ၊ အချို့အတွက်မှာတော့ အစားအစာဟာ အာဟာရ မဖြစ်ဘဲ ဘေးဥပါဒ်ဖြစ်တာ တွေ့ရပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ ဒီအဘိုင်းပဲဒကာကြီးရဲ့။ ဗုဒ္ဓရဲ့တရားတော်တွေဟာ အလွန် မွန်မြတ်ပြီး ကောင်းမွန်သော်လဲ ဒီကောင်းတဲ့၊ မွန်မြတ်တဲ့တရားကို အဆိုးလို့ ယူဆကြတဲ့ ရဟန်းများအတွက် ဘေးဒုက္ခအန္တရာယ် ဖြစ်ကုန်ကြရတာပေါ့။ ကဲ ဒကာကြီး၊ ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်လို့ ရှင်းသွားပြီ မဟုတ်လား။

ဆင်း။ အခုလို ဆရာတော်အား အပြန်အလှန် မေးမြန်း လျှောက်ထားခွင့် ပြုတဲ့အတွက် များစွာကျေးဇူးတင်ပါတယ်၊ ဒါတင်မကသေးဘူး၊ တပည့်တော် လျှောက်ထား မေးမြန်းတဲ့ မေးခွန်းအတွက် တပည့်တော် ရည်မှန်းထားတာထက် ကျေနပ် ရှင်းလင်းလောက်တဲ့ အဖြေကို ရတဲ့အတွက် အထူးဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်မိပါတယ်ဘုရား။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ တပည့် တော်ဟာ လပ်ကနောင်၊ ကာလကတ္တား၊ ဗုဒ္ဓဂါယာ၊ သီဟိုဠ် စတဲ့ ဒေသများက ရဟန်းတော်များကို လျှောက်ထားကြည့် တုန်းက သူတို့က "ဗုဒ္ဓဟာ ဒီရဟန်းတွေကို သေစေတာမဟုတ် ဘူး။ သူတို့အလိုအလျောက် ပျက်စီးကြရတာ"လို့ပဲ ပြန်ဖြေ ဆိုခဲ့ကြတယ်။ ဒါမဲမယ့် တပည့်တော်က မရှင်းလင်းလို့ လျှောက်ထားတဲ့ အခါမှာ "ဦးပဋ္ဌင်းတို့ ပြောတာ အမှန်ပဲ။ ဒကာကြီး လက်ခံနိုင်ရင် လက်ခံပေါ့"လို့သာ ပြန်ဖြေကြပါ တယ် ဆရာတော်။ ဒါကြောင့် အရှင်ဘုရားရဲ့ အဖြေကို သဘော ကျခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ထိုအခါ ပရိသတ်က သာဓုအနုမောဒနာခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်းအမှတ် ၁၉။

ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ သစ္စာလေးပါး အရင်းခံသားတဲ့ သစ္စာဝါဒ ဖြစ်တယ်လို့ အဘယ်ကြောင့် ယူဆပါသလဲ ဆရာတော်။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ **ကက်ရှမီယာဆင်း၊ အယ်(မ်) အေ၊ အယ် (မ်) အက်စ်၊ ကျောင်းအုပ်ကြီး၊ ကာ (လ်) ဆာ ကောလိပ်၊ ဘုံဘိုင်မြို့။** ဖြေဆိုသူ၊ **ဆရာတော် အရှင် အရိယဓမ္မ။**)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ သစ္စာဘရား ပေါ်မှာ အခြေတည်ထားတဲ့ ဘာသာ အယူဝါဒ ဖြစ်တဲ့ အကြောင်း ခိုင်ခိုင်ခန့်ခန့် အကျိုးနဲ့အကြောင်းနဲ့ ဟောပြော ရမယ်ဆိုရင် ဦးပဥ္စင်းဟာ ကမ္ဘာ့ ဘယ်ဘာသာ ဘယ်ဝါဒ ကိုမျှ မငဲ့ကွက် မညှာတာဘဲ ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာကို တိတိလင်း လင်းနဲ့ ဘွင်းဘွင်းကြီး ပြောရပါလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် တကယ် မှန်ကန်တဲ့တရားကို သိလို နာလိုကြလို့ ယခုလို ဒီနေရာမှာ လာရောက် စုဝေးကြတဲ့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ အားလုံးကို ဦးပဥ္စင်းက ဘယ်ဘာသာ ဘယ်အယူဝါဒကိုမျှ မထောက်မညှာ ဘဲ ဟောပြောတဲ့အတွက် စိတ်လက် မကြည်မသာ မဖြစ်ဖို့ရန် လဲ တောင်းပန်ထားလိုပါတယ်။ ဦးပဥ္စင်းကိုယ်တိုင် ကမ္ဘာမှာ ရှိတဲ့ ဘာသာအယူဝါဒပေါင်း (၂၉)မျိုးကို (၂၂) နှစ်ကျော် ကျော် လေ့လာလိုက်စားပြီးမှ သစ္စာဝါဒကို တွေ့ရှိရလို့ ဒီသစ္စာဝါဒကို လက်ခံကာ အလွန်စိတ်အား ထက်သန်လှတဲ့ ဗရင်ဂျီ ဘာသာဝင်တစ်ယောက်အဖြစ်က ဗုဒ္ဓရဲ့သာသနာ့ဘောင်

ထဲ ဝင်ပြီး သာသနာ့ဝန်ထမ်း ရဟန်းဘဝကို ခံယူခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ ယခု ဦးပဥ္ဇင်းဟောမယ့် တရားကိုလဲ မိမိတို့ရှိရင်းဘာသာအယူဝါဒ အစွဲအလမ်းတွေကို ခေတ္တဖြေဖျောက်ထားပြီး စိတ်သဘောထားကြီးကြီးနဲ့ ကြားနာကာ ဘယ်ဘာသာ၊ ဘယ်အယူဝါဒ အပေါ်မှာမှ ဘက်မလိုက်ဘဲ တကယ်တမ်းဖြောင့်မတ် မှန်ကန်တဲ့ နှလုံးသားနဲ့ ဝေဖန် ပိုင်းခြားပြီး နားထောင်ကြမယ်ဆိုရင် အလွန်မွန်မြတ်လှတဲ့ သစ္စာတရားကိုလဲ သိမြင် နားလည်သွားကြလိမ့်မယ်လို့ ဦးပဥ္ဇင်း ယုံကြည်မျှော်လင့်ပါတယ်။ အခု ဦးပဥ္ဇင်း ပြောခဲ့တဲ့ သဘောနဲ့နားထောင်မယ်ဆိုရင် သစ္စာတရားနဲ့ပတ်သက်လို့ ဦးပဥ္ဇင်း ရှင်းလင်းပြမယ့် အချက်တွေကြောင့် စိတ်ထဲမှာ အနှောင့်အယှက် မဖြစ်ရုံတင်မကဘဲ စကြဝဠာကြီးနဲ့တကွ သတ္တဝါ အားလုံးအပေါ်မှာ လွှမ်းမိုးကြီးစိုးနေတဲ့ သစ္စာတရားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကြောင်းအချက်တွေကိုလဲ ကောင်းကောင်းကြီး သိမြင် သဘောပေါက်သွားကြမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ယခု အမေးပုစ္ဆာကို လျှောက်ထားမေးမြန်းတဲ့ မစ္စတာ ကက်ရှ်မီယာဆင်းကိုလဲ ဒါယကာ ဒါယိကာမ အပေါင်းက ကျေးဇူးအထူးတင်ဖို့ ကောင်းလှပါတယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ လူသားအများစုဟာ မိရိုးဖလာဘာသာအယူဝါဒ အစွဲအလမ်းတွေ ရှိနေကြတော့ မှန်ကန်တဲ့တရားကိုမှန်ကန်တဲ့အတိုင်း ပြောတာ ဟောတာကို မကြားလို နားမထောင်လိုကြဘူး။ အဲဒီတော့ ဦးပဥ္ဇင်းဟာ ဒကာကြီး ဆင်း

ကသာ ဒီမေးခွန်းကို မမေးမြန်းခဲ့လို့ရှိရင် ဒီသစ္စာ အယူဝါဒနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဟောပြောရမှာ မဟုတ်တဲ့အတွက်ဘဲ။

ဦးပဥ္စင်းဟာ ကမ္ဘာ့ဘာသာ အယူဝါဒပေါင်း (၂၉) မျိုးကို လေ့လာလိုက်စားဖူးတော့ ဗုဒ္ဓရဲ့ဝါဒဟာ အခြားဘာသာ အယူဝါဒ (၂၈)မျိုးလို တရားသေ သဘောတရားတွေ၊အရမ်းအကန်း ယုံကြည်မှုတွေ၊ မိရိုးဖလာ ကိုးကွယ်မှုတွေအပေါ်မှာ အခြေခံထားတဲ့ ဘာသာအယူဝါဒ မဟုတ်ဘဲ တကယ့်စိတ်၊ ခန္ဓာကိုယ်၊ စကြဝဠာတို့နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သိပ္ပံပညာရပ်ပေါ်မှာ တည်ဆောက်ထားတဲ့ ဘာသာ အယူဝါဒ ဖြစ်တယ်လို့ ရဲရဲကြီး အခိုင်အမာ ပြောဝံ့ဆိုဝံ့တယ်။

ဒီအယူဝါဒဟာ-

(၁) ဒုက္ခသစ္စာ၊ (၂) သမုဒယသစ္စာ၊ (၃) မဂ္ဂသစ္စာ၊ (၄) နိရောဓသစ္စာဆိုတဲ့ သစ္စာလေးပါးပေါ်မှာ အခြေတည်ထားတဲ့တရား ဖြစ်တယ်။

တစ်ခါ ဒီသစ္စာလေးပါးတရားတော်ကို အောက်ပါ ဖျက်ဆီးပြောင်းလဲလို့ မရတဲ့ (၁၆)ပါးသော တရားများ အဖြစ် ခွဲခြားထားပြန်တယ်။

(၁) အကြောင်းအကျိုးသဘော။

(၂) မူလ အကြောင်းတရားနဲ့ ထိုအအကြောင်းတရားကို ပယ်ဖျက်သည့်သဘော။

(၃) ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒ် သဘော။

(၄) အညမညသဘော။

(၅) ကမ္မသဘော၊ အကျိုးပေးခြင်းနဲ့ အကျိုးမပေးခြင်း သဘော။

(၆) နာမ်နှင့် ရုပ်တရားတို့၏ လှုပ်ရှားမှုသဘော။
(၇) အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ သဘော။
(၈) အနိစ္စနှင့် ပရမတ်သဘော။
(၉) သဘာဝဓမ္မ (ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းသဘော)
(၁၀) သဘာဝထက်လွန်ကဲသည့်သဘော (ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းတို့မှ ကင်းလွတ်သည့်သဘော)
(၁၁) အကျိုးတရား ခံစားမှုသဘော။
(၁၂) သုခနှင့် ဒုက္ခသဘော။
(၁၃) နှောင်တတ်ဖွဲ့တတ်သည့် သဘော။
(၁၄) လွတ်မြောက်ခြင်း သဘော။
(၁၅) လွတ်လပ်ခြင်းသဘော။
(၁၆) ဆွဲဆောင်ခြင်းသဘော။

ဒါကြောင့် စကြဝဠာကြီးတစ်ခုလုံးနဲ့ အဲဒီ စကြဝဠာကြီး အတွင်းမှာရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေ၊ ပေသိမ်းသော တရားတွေဟာ အထက်က ပြောပြခဲ့တဲ့ သစ္စာလေးပါး တရားထဲမှာ အကြုံးဝင်ကြတဲ့ (၁၆)ပါးသော တရားသဘောများအရ ဖြစ်ကြရ၊ပျက်ကြရတယ်။ ဒီတရားသဘောတွေမှအပ စကြဝဠာအတွင်း ရှိရှိသမျှသော သက်ရှိသက်မဲ့ တရားတို့ကို ဖန်ဆင်းနိုင်တဲ့၊ ဖျက်ဆီးနိုင်တဲ့ တရားရယ်လို့ မရှိဘူး။

ဒါဟာ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း (၂၅၀၀) ကျော် (၂၆၀၀) လောက်က ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ အတိုင်းပဲ။ အဲဒီတရားကို ယခုခေတ်မှာ ပေါ်ပေါက်ထွန်းကားနေတဲ့ သိပ္ပံပညာရပ်က ဟုတ်မှန်ကြောင်း ထောက်ခံလျက် ရှိတယ်။ သိပ္ပံပညာအရဆိုရင် လောကမှာ မည်သည့် ရုပ်တရားမှ နောက်

တစ်ခဏသို့ အပြောင်းမခံဘူး။ အလွန်သေးငယ်တဲ့ ဆီးနှင်းပေါက်ကလေးကနေပြီး အမြင့်မားဆုံး သတ္တဝါအထိ အလွန်လျင်မြန် တိုတောင်းလှတဲ့ အချိန်ကာလ အတွင်းမှာပင် ရုပ်ကလာပ်တွေဟာ မှုန်ကလေးများအဖြစ်ဖြင့် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲလျက် ရှိတယ်။ စိတ်တရားကဆိုရင် ရုပ်တရားတွေလှုပ်ရှား ပြောင်းလဲတာထက်တောင် ပိုမြန်သေးတယ်။ ဘယ်လောက်မြန်သလဲဆိုရင် တစ်စက္ကန့်အတွင်းမှာ အကြိမ်ပေါင်း (၁၀၀၀၀)ကနေပြီး (၁၅၀၀၀) ထိ လှုပ်ရှားပြောင်းလဲလျက်ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီစိတ်တရား၊ ရုပ်တရားတွေဟာ တစ်ခုတည်း ထင်ရလောက်အောင် အလွန်လျင်မြန်ပြီး ဦးပဥ္စင်းတို့ဒကာကြီးတို့ရဲ့ အသိဉာဏ်ကိုလဲ အဝိဇ္ဇာမှောင်က ပိတ်ဖုံးထားတော့ ဒီ ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားတဲ့ သဘော သဘာဝကိုမမြင်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေကြတာပေါ့။ သိပ္ပံပညာနဲ့ ဒီသဘာဝကိုစမ်းသပ်စုံစမ်းဖူးတဲ့ လူတွေကတော့ ဒီအချက်ကို လက်ခံကြပါလိမ့်မယ်။

ကဲ အခု စကြဝဠာကြီးနဲ့ ဒီစကြဝဠာကြီး အတွင်းမှာရှိသမျှ သက်ရှိသက်မဲ့ တရားတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကိုယ်တိုင် ဟောတော်မူတဲ့ အချက်အလက်တွေ၊ သိပ္ပံပညာရှင်များ စူးစမ်းရှာဖွေလို့ တွေ့ရှိတဲ့ အချက်အလက်တွေ၊ အဲဒါတွေ အားလုံးကို ခေတ္တဖယ်ထားပြီး ဦးပဥ္စင်းနဲ့တကွဒါယကာ၊ ဒါယိကာမအားလုံး အောက်ပါအတိုင်း ဆင်ခြင်လေ့လာသုံးသပ်ကြပါစို့။

(၁) အကယ်၍ ဖန်ဆင်းသူရှိရင် ဖျက်ဆီးသူလဲ ရှိရမယ်။ ဘာပြုလို့လဲဆိုရင် ဖန်ဆင်းတာဟူသမျှဟာ ပျက်စီးရတာ

ချည်းမို့လို့ ဇာတိတရား ရှိနေသမျှ မရဏတရား ရှိမနေလို့ မရတဲ့ သဘာဝပဲ။

(၂) အကယ်၍ ဖန်ဆင်းသူ တစ်ဦးတစ်ယောက် ရှိမယ်ဆိုရင် အဲဒီ ဖန်ဆင်းရှင်ဟာ တစ်စုံတစ်ခုကို အကြောင်းပြုပြီး စတင်ဖြစ်ပေါ်ရမယ်။ အဲဒီလို တစ်စုံတစ်ခုကို အကြောင်းပြုပြီး စတင်ဖြစ်ပွားရတဲ့တရား ဟူသမျှဟာ နောက် ပျက်စီးရမှာပဲ။ ဒါလဲ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါဟူသမျှ ရှောင်ကွင်းလို့မရတဲ့ သဘာဝပဲ။

(၃) အကယ်၍ ဖန်ဆင်းရှင်ဟာ တစ်စုံ တစ်ခုသော အကြောင်းတရားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရတယ်ဆိုရင် စကြဝဠာကြီး တစ်ခုလုံးနဲ့ ဒီစကြဝဠာကြီး အတွင်းမှာ ရှိကြတဲ့ သက်ရှိ သက်မဲ့ တရားတွေကလဲ ဒီအကြောင်းတရားကို အစွဲပြုပြီး ဖြစ်ရမယ်။ ဒီ အကြောင်းတရားဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၊ တစ်နည်းအားဖြင့် အကြောင်းအကျိုးဆက် တရားသာလျှင် ဖြစ်တယ်။

(၄) ဒီအကြောင်းအကျိုးဆက်တရားမှာ အကြောင်းတရား ၁၂-ပါးနဲ့ အကျိုးတရား ၁၁-ပါး ပါဝင်လျက် ရှိတယ်။

(၅) အဲဒီအထဲမှာ အဓိကအကြောင်းက အဝိဇ္ဇာတရားပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒီ အဝိဇ္ဇာတရားကြောင့် ပြုပြင်ဖန်တီးတတ်တဲ့ ကံတရားပေါ်လာရတယ်။ ဒီ ပြုပြင်ဖန်တီးတတ်တဲ့ ကံတရားကို အဝိဇ္ဇာတရားက ဖုံးလွှမ်းထားတဲ့ မျက်စိနဲ့ ကြည့်တော့ ဖန်ဆင်းရှင်ရဲ့ ဖန်ဆင်းခြင်းလို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒီ အဝိဇ္ဇာ တရားကို ဖယ်ရှားသုတ်သင်ပစ်လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဝိဇ္ဇာဉာဏ်

လိုက်ပြီးသူ၊ ငါဆိုတဲ့ သတ္တဝါ မရှိကြောင်း၊ စကြာဝဠာ ကြီးရယ်လို့ မရှိကြောင်း သိမြင်ပြီ ၊ ရုပ်တရား နာမ်တရားတို့ရဲ့ အဆက်မပြတ်တရစပ်လှုပ်ရှား၊ဖြစ်ပေါ် ပျက်သည်း၊ပြောင်းလဲနေ ကြတာတွေကိုသာ တွေ့မြင်ရလိမ့်မယ်၊ အမှန်အားဖြင့် ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ရဲ့ တစ်ခွားခွားပေါ်၊ ပျက်သည်း ပြောင်းလဲနေ ခြင်းဟာ မြစ်ရေအလျဉ်လိုပဲ။ မြစ်ရေအလျဉ်ဟာ ကောကလေးမျှ မတည်မြဲသော်လဲ လူတွေက ဒီမြစ်ရေဟာ အစဉ်ထာဝရ တည်မြဲနေတယ်လို့ အထင်အမြင် လွဲနေကြတယ်။ မြစ်ထဲက အလျဉ်မပြတ် စီးဆင်းနေတဲ့ ရေအလျဉ်ကို ဖယ်ထုတ်လိုက်ရင် ဘာမျှမကျန်တော့သလိုဘဲ သူ၊ငါ၊ကာ၊ စကြာဝဠာကြီး တစ်ခုလုံးထဲ က အစဉ်တစိုက် ဖြစ်လိုက်၊ ပျက်လိုက်၊ ပြောင်းလဲလိုက် ဖြစ်နေ ကြတဲ့ ရုပ်မှုန့်တွေ ရုပ်ကလာပ်တွေကို ဖယ်ထုတ်လိုက်ရင် ဘာမျှ မကျန်တော့ဘူး။

(၆) သတ္တဝါတွေနဲ့ စကြာဝဠာကြီးတစ်ခုလုံးဟာ အမှန် စင်စစ်အားဖြင့် အဝိဇ္ဇာတရားက လှည့်စားထားတာလို့ သူပဲ၊ ငါပဲ၊ ငါ့အိမ်ပဲ၊ ငါ့ယာပဲ၊ ငါ့ဥစ္စာပဲ၊ သူ့ဥစ္စာပဲလို့ မြင်နေ ရတဲ့တရားတွေပဲ ဖြစ်တယ်။ တကယ်တော့ အဝိဇ္ဇာတရားဟာ ဘာနဲ့ တူသလဲဆိုရင် ပရိသတ်အားလုံးကို လှည့်စားပြီး မဟုတ်တာကို အဟုတ်လုပ်ပြီး ပြနေတဲ့ မျက်လှည့်ဆရာကြီးပဲ။ ဒါကြောင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ကို အစွမ်းကုန် ကြိုးပမ်း အားထုတ်ပြီး ယထာဘူတဉာဏ်ကို ရအောင်လုပ်ဖို့ လိုတယ်။ ဒီ ယထာ ဘူတဉာဏ်ကို ရလိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သူ၊ ငါ၊ သတ္တဝါက စပြီး စကြာဝဠာကြီးပါ မကျန် ဘာမျှ မဟုတ်ပါသားလို့ သိမြင်လာလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို မြင်လာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အလုံး

စုံသော ရုပ်တရားတွေ၊ နာမ်တရားတွေရဲ့ မမြဲမှုတွေကို မြင်လာပြီး ဒီတရားတွေထဲမှ လွတ်မြောက်လာချင်လိမ့်မယ်။ အဲဒီလို ဒီတရားတွေထဲမှ လွတ်မြောက်အောင် တကယ် ကြိုးပမ်းအားထုတ်တဲ့အခါကျတော့မှ လွတ်မြောက်ရေးတရား၊ နိဗ္ဗာန်တရားတို့ကို ရလာမယ်။ ဒီတရားဟာ လူသားတွေကို မပြောထားနဲ့ နတ်၊ ဗြဟ္မာတွေကတောင် မငြင်းနိုင်တဲ့ သဘာဝ ဖြစ်တယ်။

(၇) အဝိဇ္ဇာတရားကို အရင်းခံပြီး သူ့သူ့ငါငါ သတ္တဝါတွေ ဖြစ်လာရတယ်။ ဒီ ဖြစ်လာရတဲ့ သတ္တဝါတွေဟာလဲ အဖြစ်တရား ရှိသလို အပျက်တရားနဲ့ ဆုံကြရတယ်။ ဒါကြောင့် ရှိရှိသမျှ သတ္တဝါတွေ၊ ရုပ်တရားတွေ၊ နာမ်တရားတွေကို ပရမတ်ကျကျမြင်မယ်။ အဲဒီလို ပရမတ်ဉာဏ် ဝင်စားလာတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အဝိဇ္ဇာအမှောင်ထုဟာ တစ်ခါတည်းကွယ်ပျောက်သွားရမယ်။ ဒီအဝိဇ္ဇာတရားဟာ ကွယ်ပျောက် သွားတာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် သဋ္ဌိသန္ဓေ နေရခြင်း၊ အိုရခြင်း၊ နာရခြင်းဆိုတဲ့ တရားတွေမှ ကင်းစင် လွတ်မြောက်သွားမယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်သွားမယ်။ ဒီသဘာဝဟာ လူ၊နတ်၊ဗြဟ္မာဟူသမျှတွေထဲက ဘယ်သူမျှ မငြင်းနိုင်၊ မပယ်နိုင်တဲ့ သဘာဝပဲ။

ဗုဒ္ဓဟောတော်မူတဲ့ တရားတွေကိုလဲ မကိုးကား၊ သိပ္ပံပညာရဲ့ ရှာဖွေဖော်ထုတ်မှုတွေကိုလဲ အားမကိုးဘဲ သဘာဝဓမ္မအတွင်းက တကယ့် ဖြစ်စဉ် ဖြစ်ချပ်တွေကို တိတိကျကျ မှန်မှန်ကန်ကန် လေ့လာပြီး ဆင်ခြင် သုံးသပ်လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် အထက်က ဦးပဍ္ဍင်းပြောခဲ့တဲ့ သတ္တချချက် (၇) ချက်ဟာ ထွက်ပေါ်လာမယ်။ ဒါပေမယ့် နောက်ဆုံးသတ္တချချက်တွေဟာ

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောတော်မူတဲ့ တရားတွေနဲ့ ထပ်တူညီမျှ တူနေတာကို တွေ့ကြရတယ်။

တစ်ခါ ဒီသုတ္တချုပ်ချက် (၇) ချက်အရ ကြည့်ပြန်တော့ ဒီစကြဝဠာကြီးနဲ့တကွ သူငါအစ သတ္တဝါ ရှိရှိသမျှတွေဟာ ကွယ်ပျောက် သွားနေတာပေါ့။ ဒီ တရားတွေ အားလုံးဟာ အမြဲတမ်းဖြစ်ပေါ် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားနေတဲ့ ရုပ်တရား နာမ်တရားစုပဲ။ အဲဒီတော့ ဒီတရားတွေကို ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဖန်ဆင်းရှင်ကိုယ်တော်မြတ်လဲ မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီတော့ ဝိဇ္ဇာပညာရပ်နဲ့ တစ်ထပ်တည်း ကိုက်ညီတဲ့ ဗုဒ္ဓ အယူဝါဒသာလျှင် မှန်ကန်ကြောင်း ထင်ရှားလာတယ်။ ဗုဒ္ဓကလဲ သူသူငါငါ သတ္တဝါဆိုတာ မရှိ၊ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတို့ရဲ့ ဖြစ်ပျက် ပြောင်းလဲ လှုပ်ရှားမှုတို့သာ ရှိတယ်လို့ ဟောတော်မူခဲ့တယ်။ အမှန်အားဖြင့် ဒီ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေဟာ အဆက်မပြတ် ဖြစ်ပွားနေလို့၊ အဖြစ်အပျက် အပြောင်းအလဲက အလွန်မြန်လွန်းလို့၊ နောက်တစ်နေကတော့ လူတွေမှာ အဝိဇ္ဇာ အမှောင်တရားက ဖုံးလွှမ်းထားလို့ ဒီတရားတွေကို လူတွေဟာ မမြင်နိုင် မထင်နိုင်ဘဲ ဖြစ်နေကြရတယ်။ ဒီတရားတွေမှ လွတ်မြောက်အောင်၊ သစ္စာ (၄) ပါး တရားကို တစ်ခါတည်း ထင်အောင် မြင်အောင် ရှုနိုင်ကြရလိမ့်မယ်။ ဒါဟာ ဗုဒ္ဓရဲ့ အလိုတော်ပဲ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် ကမ္ဘာ့ အခြားဘာသာ အယူဝါဒ (၂၈) ပါးနဲ့ ဗုဒ္ဓ အယူဝါဒဟာ မတူဘဲ ကွဲပြားခြားနားနေတာပဲ ဖြစ်တယ်။

ဒါကြောင့်လဲ သစ္စာ (၄) ပါးပေါ်မှာ အခြေတည်ထားတဲ့ ဗုဒ္ဓ[illegible] ဦး[illegible] ရဲ့ [illegible] ပြောဝံ့တယ်။

တရားသေဝါဒ၊ အရမ်းအကာန်းယုံကြည်မှု၊ မိရိုးဖလာထုံးတမ်း စဉ်လာအရ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှုတွေသာ အခြေတည်သွားတဲ့ အခြားဘာသာတွေဟာ သစ္စာ အယူဝါဒ မဟုတ်ဘူးလို့ တစ်ဘက်ကလဲ ဦးပဥ္စင်းက ရဲရဲကြီးပြောလိုက်ပါတယ်။ ဓိပရိသတ် ထဲက ဘယ်သူမဆို အခု ဦးပဥ္စင်း ပြောတာကို မကျေနပ်ရင် ချေပနိုင်ဖို့ ဦးပဥ္စင်းက ဖိတ်ကြားပါတယ်။

ဆင်း။ ဆရာတော် အခု ပြောဟောတဲ့ အသိဉာဏ်နဲ့လဲယှဉ်၊ သိပ္ပံပညာနဲ့လဲ ကိုက်ညီဆီလျော်လှတဲ့ တရားကြောင့် တပည့်တော် အပေါ်မှာ ဖုံးနေတဲ့ အမှောင်တရားဟာ မီးရှူးတန်ဆောင် အောက်မှ ပျောက်ကွယ်သွားသလိုဖြစ်ပြီး သတ္တဝါတွေ၊ သက်ရှိ သက်မဲ့ ရုပ်ဝတ္ထုတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ အမြင်မှန်ကို ရကြပါတယ် ဆရာတော်။ ဒါကြောင့် ဆရာတော်ရဲ့ တရားကို ချေပဖို့ရန် မလိုပါဘူး ဘုရား။ ဆရာတော်အား ယခုလို ဟောပြော ရှင်းပြတဲ့အတွက် ကျေးဇူးတင်လှပါတယ် ဘုရား၊

ဤတွင် တရားနာသရိသတ်များက သာခု အနုမောဒနာ ပြုကြလေကုန်သတည်း။

မေးခွန်း အမှတ် ၂၀။

ဗုဒ္ဓ၏ ဘုန်းတော် ဉာဏ်တော်နှင့် ဗုဒ္ဓ၏ ဓာတ်တော်မွေတော် တို့ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ခြင်းအားဖြင့် မည်ကဲ့သို့သော အကျိုး ကျေးဇူးတို့ကို ခံစားရပါသနည်း။

(မေးမြန်းသျှောက်ထားသူ၊ မစ္စတာ ကာာနှီမိယာဆင်း၊ အသ(မ်)အေး၊ အာ (ပ်) အာ (စ်) စီ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီး၊

ကာ(လ်)ဆာ ကောလိပ်ကျောင်း၊ ဘုံတိုင်မြို့။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ အနန္တဉာဏ်တော်၊ အနန္တ တန်ခိုးတော်၊ အနန္တဘုန်းတော်ရှင်ဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ရဲ့ ဘုန်းတော်၊ ဉာဏ်တော်နဲ့ မေ့တော်ဓာတ်တော်ဘို့ကို တကယ်တမ်း ယုံယုံကြည်ကြည် စေတနာသဒ္ဓါတရား ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်တဲ့ လူတွေဟာ အကျိုးကျေးဇူး အားဖြင့် နှစ်မျိုး ခံစားကြရပါတယ်။ ဒီလို ခံစားကြရတဲ့ ကျေးဇူး တရား နှစ်မျိုးမှာ တစ်မျိုးက ယခု မျက်မှောက်ဘဝမှာပဲ ဘေးဥပဒ် အန္တရာယ် ကင်းတယ်၊ လာဘ်လာဘ ရှင်တယ်၊ ကူညီမစမယ့်သူ ပေါတယ်၊ လူချစ်လူခင်များတယ်၊ နတ်ဗြဟ္မာ တွေကလဲ ချစ်ခင်စောင့်ရှောက်တယ်၊ ငြိမ်းချမ်း သာယာပြီး သုခချမ်းသာနဲ့နေရတတ်တယ်။ နောက်တစ်မျိုးကတော့ နောင် တမလွန်ဘဝမှာ လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံမှာ ကျင်လည်ရပြီး ချမ်းသာသုခနဲ့ ပြည့်စုံရတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးပဲ။

ဆင်း။ ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင်က ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသွားတော်မူပါလျက်နဲ့ ဒီလူတွေဟာ ဆရာတော် အမိန့်ရှိသလို အကျိုးကျေးဇူးတွေ ခံစားရမယ်ဆိုတာကို တပည့်တော် နားမလည်ဘဲ ဖြစ်နေပါ တယ်။ ဆရာတော် ဆက်ပြီး ရှင်းပြတော်မူပါဦး။

ဆရာတော်။ ဒီကိစ္စနဲ့ပတ်သက်လို့ ဒကာကြီး နားလည် သဘောပေါက်သွားအောင် ဦးပဥ္စင်း မေးမယ်။ ကဲ ဒကာ ကြီးက ဖြေပါ။

ဆင်း။ မှန်ပါ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ မီးလို့ခေါ်တဲ့ အရာဝတ္ထုများ ရှိပါသလား။

ဆင်း။ တကယ်ရှိပါတယ် ဆရာတော်။ မီးမရှိဘဲနဲ့ တပည့်တော်တို့ ထမင်းဟင်းတို့ကို ချက်ပြုတ်စားနိုင်မယ် မဟုတ်ပါဘုရား။

ဆရာတော်။ အကြွင်ဝင်ဦးတစ်ယောက်က မီးမွှေးလိုက်လို့ ရှိရင် မီးက အကျိုးခံစားရသလား၊ မီးမွှေးတဲ့လူက အကျိုးခံစားရသလား။

ဆင်း။ မီးမွှေးတဲ့လူကသာ အကျိုးအမျိုးမျိုး ခံစားရပြီး မီးကတော့ အကျိုးကျေးဇူး မခံစားရပါဘူး ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ မီးကို ငြိမ်းလိုက်ပြီးတဲ့နောက် အဲဒီမီးဟာ တစ်ခါ ပြန်လာဦးမလား ဒကာကြီး။

ဆင်း။ တစ်ခါ ငြိမ်းလို့ သေသွားတဲ့ မီးတာ နောက်တစ်ခါပြန် ပြီးတော့ ရှင်မလာနိုင်ပါဘူး။နောက်တစ်ခါ ထပ်သုံးဖို့ မီးအသစ် တစ်ဖန် မွှေးရပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ လူတွေက မီးကို ဘယ်လိုရအောင် လုပ်ကြသလဲ။

ဆင်း။ မီးခြစ်ဆံနဲ့ မီးခြစ်ဘူးကို ခြစ်ပြီး မီးရအောင် လုပ်ကြရပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ မီးဟာ မီးခြစ်ဆံထဲမှာ ရှိသလား၊ ဒါမှ မဟုတ်ရင်လဲ မီးခြစ်ထဲမှာ ရှိသလား။

ဆင်း။ ဒီဟာ နှစ်ခုထဲမှာ ဘယ်အထဲမှာမှ မီးမရှိပါဘူး။ သူတို့နှစ်ခု ခြစ်မိမှ မီးထွက်လာပါတယ် ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ မီးဟာ ဘယ်အရပ် ဘယ်ဒေသက ထွက်လာတာလဲ ဒကာကြီး။

ဆင်း။ မီးဟာ ဘယ်အရပ်က လာတယ်လို့ ပြောလို့မဖြစ်ပါဘူး ဆရာတော်၊ ဒါပေမယ့် ကျောက်ခဲနှစ်ခုကို ပွတ်တိုက်လိုက်ရင်၊ သစ်သားခြောက် နှစ်ချောင်းကို ပွတ်လိုက်ရင်တော့ မီးဟာ ထွက်လာတာပဲ ဆရာတော်။

ဆရာတော်။ မီးတောက်ဖြစ်လာတဲ့အတွက် မီးမှာ ဘာမျှအကျိုးမရှိသလိုဘဲ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုတော်မူပြီးဖြစ်တဲ့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်မှာလဲ သူ့ကို သဒ္ဓါတရားနဲ့ ကြည်ညိုတဲ့လူတွေ ဘယ်လိုပဲ ကြည်ညိုကြည်ညို၊ ဘယ်လိုပဲ ပူဇော်ပူဇော် ဘာမျှ အကျိုးမရှိပါဘူး။ မီးမွေးတဲ့လူဟာ မီးကိုအမျိုးမျိုးအသုံးချပြီး အမျိုးမျိုးအကျိုးရှိသလို ဗုဒ္ဓကို ကြည်ညိုပြီး ပူဇော်သက္ကာရပြုတဲ့ လူတွေမှာပဲ ယခု ပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှာလဲ အကျိုးရှိဘယ်၊ နောင်တမလွန်ဘဝမှာလဲ အကျိုးခံစားရတယ်။ မီးဟာ တစ်ခါငြိမ်းလိုက်လို့ ပျောက်ကွယ်သွားပြီးတဲ့နောက် နောက်ထပ်တစ်ကြိမ် ပြန်ပြီး မလာသလိုဘဲ ဗုဒ္ဓဟာလဲ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးနောက် ဒီ မမြဲတဲ့၊ ဒုက္ခ ဆင်းရဲခြင်းဖြင့် ပြည့်နှက်နေတဲ့၊ အနှစ်သာရ မရှိတဲ့ ကမ္ဘာကြီးဆီကို ဘယ်တော့မှ ပြန်ကြွတော်မူမလာတော့ဘူး။ မီးဟာ ငြိမ်းပြီးတဲ့နောက် ဘယ်နေရာမှာ၊ ဘယ်ဒေသမှာသွားပြီး နေတယ်ဆိုတာ တိတိကျကျကြီးမရှိဘဲမသိဘဲနဲ့ တုတ်နှစ်ချောင်းကို ပွတ်တိုက်လိုက်တဲ့အခါမှာ မီးပွင့်ပြီး တောက်လာသလိုပဲ ဗုဒ္ဓဟာ ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးတဲ့နောက် ဘယ်နေရာ ဘယ်ဒေသကို ရောက်သွားတယ်ဆိုတာ မသိမြင်နိုင်သော်လဲ ဗုဒ္ဓကို တကယ်ကြည်ညိုတဲ့၊ သဒ္ဓါတဲ့ လူတစ်ဦးတစ်ယောက်က ဗုဒ္ဓ ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ တရားကို သဘောပေါက်လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကို အဲဒီလူဟာ ဖူးမြင်လိုက်ရတာနဲ့ အတူတူပဲ။

အဲဒီလူရဲ့စိတ်ထဲမှာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ကြွလာတော်မူတာပဲ။ ဘာပြုလို့လဲဆိုတော့ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်ကိုယ်တိုင်က ပရိနိဗ္ဗာန သုတ်ထဲမှာ "ချစ်သား အာနန္ဒာ၊ ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး နောက် ငါဘုရားအား မမြင်ရဘူး၊ မဖူးရတော့ဘူးလို့ မအောက်မေ့နှင့်။ ငါဘုရား ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တရားတော်ကို ငါဘုရား ဟောတော်မူခဲ့တဲ့အတိုင်း သဘော ပေါက် နားလည်သူဟာ ငါဘုရားကို ဖူးရလိမ့်မယ်" လို့ ဟောခဲ့လို့ပဲ။

ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်အပေါ်မှာ မယိမ်းမယိုင် ခိုင်မြဲတဲ့ သဒ္ဓါစိတ်၊ ယုံကြည်စိတ်၊ ကြည်ညိုစိတ်နဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့ဂုဏ် တော်နဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့ မေတ္တာတော်တွေကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ် ပူဇော်တဲ့သူတွေဟာ ဦးပဥ္စင်း အထက်က ဟောခဲ့တဲ့အတိုင်း အကျိုးကျေးဇူး ခံစားရလိမ့်မယ်လို့ ဦးပဥ္စင်းက ယုံကြည် စိတ်ချစွာနဲ့၊ သံသယစိတ် ကင်းစွာနဲ့ ဟောဝံ့ ပြောဝံ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗုဒ္ဓအပေါ်မှာ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ မကြည်ညိုဘဲ၊ ယုံကြည် အားကိုးခြင်း မရှိဘဲ ဗုဒ္ဓနဲ့ဂုဏ်တော်တွေ၊ ဘုန်းတော်တွေကို ရွတ်ဆိုရုံ ရွတ်ဆိုနေလို့တော့ အထက်က ဦးပဥ္စင်း ပြောခဲ့တဲ့ အကျိုးကျေးဇူးတွေကို ခံစားရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကဲ ဦးပဥ္စင်း ယခု ပြောလိုက်တဲ့ အချက်နဲ့ ပတ်သက်လို့ မရှင်းလင်းတဲ့၊ နားမလည်တဲ့အချက်များ ရှိသေးသလား။ သံသယများကော ရှိသေးသလား ဒကာကြီး။

ဆင်း။ ဆရာတော် ယခု ရှင်းလင်းဟောပြောတော်မူတဲ့ အချက်တွေနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘာမျှ မရှင်းတာ မလင်းတာ မရှိ ပါဘူးဘုရား။ သံသယလဲ မရှိပါဘူး ဘုရား။ ယနေ့မှစပြီး

တပည့်တော်ဟာ ဆရာတော် ဟောလိုက်တဲ့အတွက် ဗုဒ္ဓအပေါ် တကယ့်ကို ယုံယုံကြည်ကြည်နဲ့၊ သဒ္ဓါတရား ထက်ထက်သန်သန်နဲ့ ဗုဒ္ဓရဲ့ ဂုဏ်တော်ကို၊ တန်ခိုးတော်နဲ့ဓာတ်တော်မွေတော်တို့ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ပါတော့မယ် ဘုရား၊

ဤတွင် ပန်းသတ်က သာဓု အနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၂၁။

ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့ရဲ့ မုတ္တိတရား၊ ဇရဇ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်း၊ မဟာမေဒင်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ပရဒိစ်(စ်)ထား၊ ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန် ဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ အချင်းချင်း ဘယ်လိုကွဲပြားခြားနားပါသလဲ ဆရာတော်။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ ဗယ်(လ်)ချန်၊ ကုန်သည်ပွဲစားကြီး၊ အယ်လီပင်တောင်း အစိုး၊ ဘုံဘိုင်မြို့ ဖြေဆိုသူ၊ **ဆရာတော် အရှင်အနိုယမ္မ။**)

ဆရာတော် အဖြေအမိန့်ပေးမှု။ ဘာသာ ၁ ယူဝါဒ အမျိုးမျိုးကို ကိုးကွယ်ယုံကြည် ဆည်းကပ်နေကြတဲ့ လူအမျိုးမျိုးလောကကြီးထဲမှာ နေကြတဲ့ တရားပွဲကြီးမှာ ဒီလို အရေးကြီးပြီး ရှုပ်ထွေးလှတဲ့ မေးခွန်းတစ်ခုကို ဖြေကြားဖို့ရန်ကိစ္စကို ဦးပဥ္စင်းအတွက် အလွန် တာဝန်ကြီးလေးလှပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ဦးပဥ္စင်းက ဒီမေးခွန်းကို ဖြေတဲ့နေရာမှာ အလွန် မြင့်မြတ်တဲ့ သစ္စာတရား အရင်းခံပြီး ဘာသာအယူဝါဒ အသီးသီးရဲ့ နောက်ဆုံး ရည်မှန်းချက်ကို ဝေဖန်သုံးသပ်ပြီး ပြောပြရမယ် ဆိုတော့ တချို့ ဘာသာ

အယူဝါဒကို ထိခိုက်သွားမည့်အရေးကို ကြိုတင် မြင်မိလို့ပဲ။ ဒါကြောင့် ယခု တရားပွဲကို လာရောက်ကြတဲ့ အယူဝါဒ အသီးသီးဝင် ပညာရှင်တွေက ယခု ဦးပဥ္စင်း ဟောပြော ရှင်းလင်းမယ့် အချက်တွေနဲ့ ပက်သက်လို့ စိတ်သဘောမှာ ဘယ်လိုမှ အသားတရား မသားကြဘဲ ယုတ္တိယုတ္တာကျကျ မှားတယ် မှန်တယ်ဆိုတာကို ဆုံးဖြတ်ပြီး ယူကြမယ်လို့ ကတိပေးကြ ရင်ဖြင့် ဦးပဥ္စင်းက ဒီမေးခွန်းကို ဖြေရှင်းပါမယ်။ ဒီလိုမှ ဒကာတို့က ကတိမပေးနိုင်ကြရင်ဖြင့် ဦးပဥ္စင်းက မဖြေပါရ စေနဲ့လို့ တောင်းပန်လိုပါတယ်၊

(ထိုနောက် တရားပွဲသို့ တရားနာ လာရောက်ကြသည့် ပရိသတ်က ဆရာတော် တောင်းဆိုသည့် ကတိကို တညီ တညွတ်တည်း ပေးအပ်ကြသောအခါ ဆရာတော်က အောက်ပါ အတိုင်း ဆက်လက် ဟောကြားတော်မူလေသည်။)

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ဟောတော်မူခဲ့တဲ့ နိဗ္ဗာန်တရားနဲ့ ဟိန္ဒူ ဘာသာဝင်တို့ ယုံကြည်နေကြတဲ့ မုတ္တိတရား၊ ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်တို့ ယုံကြည်နေကြတဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်း၊ မဟာ မေဒင် ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ပရစ်(စ်)ထား တရားတွေဟာ မနှိုင်းအပ်၊ ယှဉ်သာအောင် ကွဲပြားခြားနားလျက် ရှိကြ ပါတယ်။ (နိဗ္ဗာန်မှအပ အခြားတရားတွေဟာ ဒီစကြဝဠာ အတွင်းမှ ဘယ်နည်းနဲ့မျှ လွတ်မြောက်နိုင်တဲ့ တရားတွေ မဟုတ်ဘူး။)ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ တရားကတော့ ဒီစကြဝဠာ မပြောနဲ့ ဘယ်စကြဝဠာနဲ့မျှ မသက်ဆိုင်ဘူး။ ဒီတရား တွေကို ဦးပဥ္စင်းက ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ မျှော်မှန်းကြတဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းကနေ စပြီး နောက်ဆုံး နိဗ္ဗာန်တရားပါ

တစ်ခုပြီးတစ်ခု ရှင်းလင်းပြောပြပါမယ်။ ဒီလို ပြောပြတဲ့နေရာမှာပဲ သူ့ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ အယူဝါဒဆိုင်ရာ ကျမ်းဂန်တွေကို ကိုးကားပြီး ဟောပြောပါမယ်။ ဒါမှသာ ဒကာကြီးတို့လဲ ဘယ်တရားဟာ မြဲတယ်၊ မမြဲဘူး၊ တကယ်ရှိတယ်၊ မရှိဘူး အစရှိတဲ့ သဘောနဲ့ အမှန်အကန်ကို ဆုံးဖြတ်နိုင်ကြမယ် ဖြစ်ပါတယ်၊

ကဲ အခု ဦးပဉ္ဇင်းက ရေစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ကောင်းကင်ဘုံနန်းနဲ့ပတ်သက်လို့ ပထမဆုံး ရှင်းလင်းပြောပြမယ်၊

ရေစ်ယာန်ဘာသာ အယူဝါဒရဲ့ ပင်မအယူဝါဒဟာ ဗရင်ဂျီဘာသာထဲမှာ သတ္တမမြောက် ဟင်နရီဘုရင် လက်ထက်ကပြီး ဂိုဏ်းခွဲတွေ ပေါ်ထွက်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီဘုရင်ဂျီဘာသာ အယူဝါဒထဲက ဒေသနာတရားအရ ပြောရမယ်ဆိုရင် အရင်က ကောင်းကင်ဘုံနန်းဆိုတာ မရှိဘူးတဲ့၊ဒါပေမယ့် ဒီကောင်းကင်ဘုံနန်းကို ထာဝရဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်က အောက်ပါအတိုင်း ဖန်ဆင်းခဲ့တယ်တဲ့။

(အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ထာဝရ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ အချိန်ကာလ ရှည်လျားစွာ တစ်ဦးတည်း စံစားနေတော်မူသတဲ့။ တစ်နေ့တော့ ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ တစ်ဦးချင်းနေရတာ ငြီးငွေ့လာတော့ လှပပြီး ကျက်သရေမင်္ဂလာအဖြာဖြာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းတစ်ခုကို ဖန်ဆင်းမယ်။ ဒီကောင်းကင်ဘုံနန်းမှာ သူ့ရဲ့ အပေါင်းအဖော်နဲ့ အလုပ်သမားအဖြစ် လုပ်ပတင့်တယ်တဲ့၊ တန်ခိုးအာနုဘော်လဲ ရှိတဲ့ တမန်တော်တွေကို အနေခိုင်းမယ်ဆိုတဲ့ အကြံဉာဏ်တော် ရရှိလာသတဲ့။)

အဲဒီနောက် ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်က–

"ကောင်းကင်ပြင်ကြီး တစ်ခုလုံးကို ဖုံးလွှမ်းထားတဲ့ အလွန်လှပပြီး ကျက်သရေမင်္ဂလာအပေါင်းနဲ့ ပြည့်စုံလှတဲ့ ကောင်းကင်ဘုံကြီးတစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာစေ။ ကောင်းကင်ဘုံနန်းထိပ်၌ ငါဘုရားသခင်ကိုယ်တော်စံပယ်တော်မူရန် အလွန်တရာခန့်ညားထယ်ဝါတော်မူလှသည့် ပလ္လင်တော်တစ်ခု ပေါ်ပေါက်လာစေ။ ထိုပလ္လင်တော်၏ လက်ဝဲ၊ လက်ယာတို့တွင် တစ်ဘက်တစ်ဘက်၌ ကုဋေကုဋေစီ အရေအတွက်ရှိသော နေရာထိုင်ခင်းများ ပေါ်ပေါက်လာစေ။ တစ်ဖန် ဤနေရာထိုင်ခင်းများ၌ နေထိုင်ကြရန်အတွက် (၁ဂ) ကုဋေမျှသော တမန်တော်များ ပေါ်ပေါက်လာစေ"ဆိုပြီး အမိန့်တော် ချမှတ်တော်မူလိုက်သတဲ့။ အဲဒီလိုလဲ အရှင်ကိုယ်တော်က မိန့်တော်မူလိုက်ရော တမန်တော် (၁ဂ)ကုဋေလဲ တစ်ခါတည်းပေါ်လာပြီး သူတို့အတွက် ဖန်ဆင်းထားတဲ့ နေရာထိုင်ခင်းတွေမှာ အသီးသီး ဝင်ထိုင်ကြသတဲ့။ လက်ယာဘက်မှာ (၉) ကုဋေ ရှိတဲ့ တမန်တော်တွေရဲ့ အကြီးအမှူးအဖြစ် ဂေးဘရစ်ယယ် (လ်) (Gabrial) ကို ခန့်ထားတယ်။ လက်ဝဲဘက်မှ (၉)ကုဋေရှိတဲ့ တမန်တော်တွေရဲ့ အကြီးအမှူးအဖြစ် လော့ဂေါ့(စ်) (Logos) ကို ခန့်ထားသတဲ့။ ပြီးတော့ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်က လက်ယာဘက်တမန်တော်တွေနဲ့ လက်ဝဲဘက် တမန်တော်တွေကို ငါကိုယ်တော်အရှင်မြတ်အောက် ဒီတမန်တော်အကြီးအမှူးတွေကိုပဲ လက်ယာ၊ လက်ဝဲဘက်မှာ ရှိကြတဲ့ တမန်တော်များက အသီးသီး ရိုသေကြရမယ်။ ဤတမန်တော် အကြီးအမှူးနှစ်ယောက်ဟာ ငါကိုယ်တော် အရှင်မြတ်အောက် အသင်

တို့ကို အုပ်ချုပ်စီမံလိမ့်မယ်လို့ အမိန့်တော်မြွက် သတ်မှတ်ထား တော်မူလိုက်သတဲ့။

ဒီလိုနဲ့ပဲ ထေရဝါဒဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်နဲ့ သူ့ရဲ့ အခြွေအရံ အလုပ်အကျွေးများဖြစ်ကြတဲ့ တမန်တော်တွေဟာ ပျော်ပျော်ပါးပါး စံမြန်းနေကြသတဲ့။ တစ်နေ့တော့ ထေရဝါဒ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်က သူ့ရဲ့ လက်ဝဲ၊ လက်ယာဘက်မှ တမန်တော်များအားလုံး ပျော်ပါးနေကြတာကို မြင်လေတော့ သူ့ရဲ့စိတ်ထဲမှာ-

''ဒီလက်ယာ၊ လက်ဝဲမှာ ရှိကြတဲ့ တမန်တော်တွေအနက် ဘယ်ဘက်က တမန်တော်တွေက ငါ့အပေါ်မှာ ပိုပြီးသစ္စာ တော် စောင့်ထိန်းတယ်ဆိုတာ သိရအောင် ငါ့ရဲ့ တန်ခိုး တော်နဲ့ ကိုယ်ရောင် ဖျောက်တော်မူထားလိုက်ဦးမှပဲ'' လို့ ကြံစည်စိတ်ကူးတော်မူပြီး ရုတ်တရက် တမန်တော်(၁၈)ကုဋေ က သူ့ကို မမြင်ရအောင် ကိုယ်ရောင်ဖျောက်လိုက်သတဲ့၊

ဒီလို ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ် ပျောက်ကွယ်သွားပြီးတဲ့ နောက် အချိန်အတန်ကြာတဲ့အခါ လက်ဝဲဘက်က တမန်တော် တွေရဲ့ အကြီးအမှူးဖြစ်တဲ့ လေဝှဂေါ (စ်) ရဲ့ စိတ်ထဲမှာ ''အင်း ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ် ပျောက်ကွယ်သွားတာ တော့ အချိန် အတော်ကြာသွားပြီ။ ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ ကြွလာချင်မှ ကြွလာတော့မှာ။ အဲဒီတော့ ငါဟာ ဘုရား သခင်ကိုယ်တော်မြတ် စံစားတဲ့ ပလ္လင်ပေါ်မှာ တက်ပြီးထိုင် လိုက်ရရင် ငါဟာ တန်ခိုး အနန္တရှင် ထေရဝါဒ ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ် ဖြစ်လာလိမ့်မယ်။ တကယ်လို့ ငါဟာ ဒီပလ္လင် ပေါ်မှာ တက်မထိုင်နိုင်ရင် ဒီ အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ကိုယ်

တော်မြတ်အစား အခြားဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်တစ်ဦး ရောက်လာလိမ့်မယ်”လို့ စိတ်ကူးပြီး တဖြည်းဖြည်း ပလ္လင်ပေါ် တက်တဲ့ လှေကားထစ်တွေအတိုင်း တစ်ထစ်ချင်း တစ်ထစ်ချင်း တက်သွားသတဲ့။ အဲဒီနောက် ထိပ်ဆုံး လှေကားထစ်ပေါ် ရောက်တော့ သူဟာ ခဏလောက်ရပ်ပြီး အလွန်လှပခန့်ညား တဲ့ ပလ္လင်တော်ကြီးကို ကျကျနန ကြည့်ရှု အကဲခတ်သတဲ့။ အဲဒီနောက် ဘာအတားအဆီးမျှ မတွေ့ရတော့ ပလ္လင်ပေါ် တက်ထိုင်ပြီး သူ့ရဲ့စိတ်ထဲမှာ ရဲလာသတဲ့။ အဲဒီလိုရဲလာတော့ “အင်း အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ် တော့ ပျောက်ကွယ်သွားပြီ။ ဘယ်တော့မှ ပြန်ကြွလာတော့ မှာ မဟုတ်ဘူး။ ငါဟာ အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ဘုရားသခင် သစ် ဖြစ်တော်မူပြီ။ တမန်တော်တွေကို ငါကိုယ်တော် အရှင် မြတ်အား ရိုသေကိုးကွယ်လာအောင် အမိန့်တော် ထုတ်လိုက် မှပဲ”လို့ ကြံပြီးတော့ လက်ယာဘက်၊ လက်ဝဲဘက် နှစ်ဘက် စလုံးမှာရှိကြတဲ့ တမန်တော်တွေ အားလုံးကို–

“(၁၈) ကုဋေမျှသော တမန်တော်အပေါင်းတို့၊ ငါ့အား ကြည့်ကြကုန်လော့။ ငါကား အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ဘုရား သခင် ကိုယ်တော်မြတ်၏ အလွန် ဘုန်းတန်ခိုး အာနုဘော် ကြီးတော်မူလှသည့် ပလ္လင်တော်ပေါ်တွင် စံပယ်တော်မူမိချေ ပြီ။ အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်လည်း ကွယ်ပျောက်သွားလေပြီ။ ထို့ကြောင့် ငါသည် အနန္တတန်ခိုး တော်ရှင် ကိုယ်တော်မြတ် အသစ် ဖြစ်ချေပြီ။ ထို့ကြောင့် သင်တို့အားလုံးသည် သင်တို့၏နေရာမှထ၍ ငါ့အား ဦးညွတ် ကြကုန်လော့”ဟု မိန့်တော်မူသတဲ့။

အဲဒီလို သူက အမိန့်ပေးလိုက်တဲ့အခါမှာ လက်ဝဲဘက်က (၉)ကုဋေ တစ်ယောက်လျော့ အရေအတွက်ရှိတဲ့ တမန်တော်တွေက အလွန် ရိုသေ လေးစားတဲ့ အနေနဲ့ သူတို့နေရာတွေမှ ထပြီး–

"အသစ်ပွင့်တော်မူသော အနန္တ တန်ခိုးတော်ရှင် ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်၊ ဘုန်းတော် တန်ခိုးတော် အနန္တနှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါစေသတည်း။ ကျွန်ုပ်တို့ကား အရှင်ကိုယ်တော်သခင်မြတ်၏ သတ္တဝါများပေတည်း။ အသစ်ပွင့်တော်မူသည့် အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်က ကျွန်ုပ်တို့အား ဘေးအန္တရာယ်အပေါင်းမှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်တော်မူပါဘုရား။ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည်ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ကြပါသည်ဘုရား"လို့ လျှောက်ထားကြသတဲ့။

အဲဒီနောက် လက်ဝဲတမန်တော် အကြီးအမှူး လော့ဂေါ့(စ်)က-

"ကောင်းလေစွ၊ ကောင်းလေစွ။ ငါ၏ချစ်သား လက်ဝဲရှိ တမန်တော်တို့၊ ငါသည် သင်တို့၏ ရိုသေခြင်း၊ ဦးခိုက်ခြင်း၊ ပူဇော်သက္ကာရ ပြုခြင်းတို့ကို လက်ခံတော်မူလေသည်။ အသင်တို့ လျှောက်ထားသည့်အတိုင်း အသင်တို့အား ကာကွယ်တော်မူမည်၊ စောင့်ရှောက်တော်မူမည်။ အသင်တို့ ထိုင်နေကျ နေရာ၌ပင် ထိုင်ကြလော့"လို့ မိန့်တော်မူလိုက်သတဲ့။

ဒီလို မိန့်တော်မူပြီးတဲ့နောက် ပလ္လင်တော်ရဲ့ လက်ယာဘက်မှာရှိတဲ့ တမန်တော်တွေဘက်ကို လှည့်ပြီး-

"အို အသင်တို့၊ လက်ယာဘက်မှာရှိကြတဲ့ (၉)ကုဋေ့သော တမန်တော်တို့၊ အသစ်ပွင့်တော်မူသော အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ငါဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်အား ထ၍ ဦးညွှတ်ကြကုန်လော့၊ ရှိခိုးပူဇော်ကြကုန်လော့၊ အကယ်၍ သင်တို့သည် ငါ့အား ပူဇော်ခြင်း၊ ဦးညွှတ်ခြင်း မပြုခဲ့ကြသည်ရှိသော် ငါသည် အသင်တို့အား အပြစ်ဒဏ် ခတ်တော်မူမည်" လို့ မိန့်တော်မူသတဲ့။

အဲဒီအခါကျတော့ လက်ယာဘက်က တမန်တော်တွေက မားမားမတ်မတ်ကြီး ထိုင်နေတဲ့ သူတို့ရဲ့ အကြီးအမှူးဖြစ်တဲ့ ဂေးဘရစ်ယယ်(လ်)ကို ကြည့်ကြပြီး သူ့လိုပဲ ဟန်မပျက် မားမားမတ်မတ် ထိုင်နေကြသတဲ့။ ဘယ်သူကမှ လော့ဂေါ့(စ်) ပြောတဲ့စကားကို အရေးမလုပ်ဘူးတဲ့။ အဲဒီ အတောအတွင်းမှာ အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ဟာ ရုတ်တရက် ဒေါသတကြီးနဲ့ ပေါ်လာပြီး တမန်တော် လော့ဂေါ့(စ်)ကို ဖမ်းပြီး ကောင်းကင်ဘုံနန်း ကြမ်းပြင်ပေါ် တွင် ကိုင်ပေါက်လျက်-

"အို ယုတ်ညံ့သိမ်ဖျင်းလှတဲ့ အကုသိုလ်ကောင် လော့ဂေါ့(စ်)၊ သင်ဟာ မာန်မာနတရား အလွန် ကြီးထွားပြီး သင့်အား ဖန်ဆင်းသူ သင့်ရဲ့ကျေးဇူးရှင် ငါဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကိုပင် မရိုသေ မလေးမခန့်ပြုပြီးတော့ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ခွင့်မလွှတ်နိုင်သော ပြစ်မှုကို ကျူးလွန်ထားချေပြီ။ သင်နှင့်တကွ သင့်နောက်လိုက် တမန်တော်တွေဟာ ဗိုအပြစ် ဒဏ်ဖြင့် ပျက်စီးကြကုန်အံ့။ သင်တို့အတွက် ငါသည် ငရဲဘုံကို ဖန်ဆင်းအံ့။ သင်တို့သည် အလွန်ပြင်းထန်လှစွာသော

ဝေဒနာကို ခံစားကြရကုန်အံ့။ အသင် သော့ခေါ(စ်) သည် ယနေ့မှစ၍ လူစီးဖားဟု တွင်ပြီး ငရဲဘုံ၏ဘုရင် ဖြစ်စေအံ့။ အခြားသူများကိုလည်း မကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ရန် စေ့ဆော် တိုက်တွန်းနေအံ့။ သင်၏ နောက်လိုက်များသည်လည်း ဘီလူး သဘက် ဖြစ်ကြစေအံ့၊ သင်သည် မည်းမှောင်သောအသွင် သဏ္ဌာန်သို့ကူးပြောင်းပြီး ဦးချိုနှစ်ချောင်းနှင့်အမြီးတစ်ချောင်း ပေါက်စေအံ့။ သင်၏ခံတွင်းမှလည်း မီးတောက်မီးလျှံများ ထွက်စေအံ့။ နှောင်းကာလ၌ ငါဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်သည် လူသားတို့ကို ဖန်ဆင်း၍ ပညတ်တော် (၁၀)ချက်ကို အထိန်းသိမ်းခိုင်းအံ့။ ဤနည်းဖြင့် လူတို့သည် မကောင်းမှုကို ပြုရန် သင်၏ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ချက်ကို မဖယ်ရှားနိုင်ဘဲ သင်၏ အလိုဆန္ဒအတိုင်း လိုက်နာပြုလုပ်ကြသည့် လူသားတို့ သည် ငရဲဘုံတွင် ငရဲမီး လောင်မြိုက်ခြင်းကို အစဉ်ထာဝရ ခံစားနေကြရကုန်အံ့။ သို့ရာတွင် ငါဘုရားသခင် ကိုယ်တော် မြတ်၏ ပညတ်တော်(၁၀)ချက်အတိုင်း လိုက်နာကြ၍ သင်၏ စေ့ဆော် တိုက်တွန်းချက်ကို ငြင်းဆန်ပြီး သင် နှိုးဆော်သည့် အတိုင်း မလုပ်ကြသည့် လူသားတို့ကား ဤကောင်းကင် ဘုံနန်းတွင် အစဉ်ထာဝရ ခံစားကြရစေအံ့'' ဟု အမိန့်တော် ထုတ်ပြန်ပြီး ကောင်းကင်ဘုံနန်းအောက်တွင် ငရဲဘုံနန်းကို ဖန်ဆင်းပြီးတဲ့နောက်ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကကောင်းကင် ဘုံနန်းကြမ်းပြင်ကို တစ်ခါတည်းပင် ခွဲပစ်လိုက်ပြီး မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံ ကျူးလွန်ကြတဲ့ တမန်တော် (၉) ကုဋေကို တစ်ခါဘည်း ငရဲပြည်သို့ချလိုက်သတဲ့။ အဲဒီနောက် သူတို့တစ္စေ ရဲ့ အသားဟာ အကုန်လုံး မည်းမှောင်ကုန်ကြပြီး အလွန်

ကြောက်စရာ ကောင်းလာကြသတဲ့။ သူတို့ရဲ့ခေါင်းပေါ်မှာ ချိန်ခြစ်ချောင်းစီ ပေါက်ပြီး သူတို့နောက်မှာလဲ မျောက်တွေလို အမြီးတွေ ပေါက်ကုန်ကြသတဲ့။

အဲဒီအထက်က ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းရဲ့ သမိုင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ကောင်းကင်ဘုံနန်းဟာ အစကတည်းက မရှိဘဲ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်က ဖန်ဆင်းလို့ ပေါ်လာရတယ်ဆိုတာ ထင်ရှားတယ်။ အဲဒီတော့ ဖန်ဆင်းတာဟူသမျှဟာ ပျက်စီးနေတဲ့ သဘောအရ ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်အရှင်မြတ် ဖန်ဆင်းထားတဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းကြီးဟာလဲ ပျက်စီးရမှာအမှန် ဖြစ်တယ်။ နောက်တစ်ခုက လက်ဝဲဘက်က တမန်တော် (၉) ကုဋေကို ဘုရားသခင်က ဒေါသတကြီး ကောင်းကင်ဘုံနန်း ကြမ်းပြင်ကို အမိန့်နဲ့ခွဲကာ ငရဲဘုံထဲ ပစ်ချလိုက်တာလဲ အကုသိုလ်ကံပဲ ဖြစ်တယ်။ တင်ဖန် သန့်ရှင်းတဲ့၊ အကုသိုလ်ကံ ကင်းစင်တဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းဟာလဲ ဒီသန့်ရှင်းတဲ့၊ အကုသိုလ်ကံ ကင်းစင်တဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းထဲမှာ စိုးစံနေရင်း လက်ဝဲတော်ရဲ့ တမန်တော် အကြီးအမှူး လေ့ဂေါ့(စ်)ဟာ အလွန်ကြီးမားလှတဲ့ မာနတရား သူ့ရဲ့ဦးခေါင်းထဲမှာ ဝင်လိုက်တဲ့အတွက် ကောင်းကင်ဘုံနန်းကြီးဟာ မသန့်ရှင်းတော့ဘူး။ အကုသိုလ်ကံလဲ မကင်းစင်တော့ဘူး။ ဒါဟာ "ကောင်းသော အကြောင်းတရားမှ ကောင်းသောအကျိုးတရား ပေါ်ထွက်ရမယ်။ ထို့အတူ ဆိုးသော အကြောင်းတရားမှလဲ ဆိုးသော အကျိုးတရား ပေါ်ထွက်ရမယ်"ဆိုတဲ့ သဘာဝနဲ့လဲ ဆန့်ကျင်တယ်။ အကုသိုလ်ကံမှ ကင်းစင်တဲ့ သတ္တဝါတစ်ဦးတစ်ယောက်ဟာ ဘယ်နည်းနဲ့ဖြစ်ဖြစ်

အကုသိုလ်မှ ကင်းစင်နေရမယ်။ ကောင်းကင်ဘုံနန်းမှာ ရှိတဲ့ သတ္တဝါအားလုံးဟာ ဖန်ဆင်းထားတဲ့ သတ္တဝါတွေ ဖြစ်တဲ့ အတွက် တစ်နေ့မှာ သေကြရမယ်၊ ပျက်စီးကြရမယ်။ ဒါဟာ သဘာဝပဲ။ ဖန်ဆင်းခြင်းဟာ ပျက်စီးခြင်းရဲ့ အကြောင်း တရားပဲ။ မွေးဖွားခြင်းဟာ သေခြင်းရဲ့ အကြောင်းတရားပဲ။ ဒီအခြေအနေအရ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်း ဟာ မမြဲဘူး။ ဒါကြောင့် ကောင်းကင်ဘုံနန်းမှာရှိတဲ့ တမန် တော်တွေနဲ့ အခြား သတ္တဝါတွေဟာ သေဆုံးခြင်း၊ မျက်တရုတ် ပျောက်ကွယ်ခြင်း စသည်ဖြင့် နောက်ဆုံး ပျက်စီးရမှာချည်းပဲ။

ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်တွေမှာ ကောင်းကင်ဘုံနန်း တစ်ခု တည်းရှိတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေမှာတော့ နတ်တွေနေတဲ့နတ်ဘုံ (၆)ထပ်နဲ့ ဗြဟ္မာတွေနေတဲ့ ဗြဟ္မာဘုံ(၂၀)ရှိတယ်။ ဒီနတ်တွေ ဗြဟ္မာတွေဟာ တမန်တော်တွေထက် ပိုပြီး တန်ခိုးလဲကြီးတယ်။ သန့်လဲသန့်ရှင်းစင်ကြယ်တယ်။ သူတို့တတွေဟာ ကံအကြောင်း တရားကြောင့် ဖြစ်လာတဲ့အတွက် တစ်နေ့မှာ သေခြင်းတရားနဲ့ တွေ့ရမှာချည်းပဲ။

ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန်ဘုံဟာ ခရစ်ယာန်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းတို့၊ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ရဲ့ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံတို့နဲ့ လုံးဝ မတူဘူး။ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဖန်ဆင်းထားတာလဲ မဟုတ်ဘူး။ (နိစ္စစစ်နဲ့လဲ ပြည့်စုံတယ်။) တည်လဲ တည်မြဲတယ်။ ကာယ ချမ်းသာသုခ ဖြစ်တယ်။ နာခြင်း၊ သေခြင်း တရားတို့မှ လွတ်ကင်းတယ်။ ၁၅၀၀ ကိလေသာတရားတွေလဲ ချုပ်ငြိမ်းတယ်။ ဒုက္ခဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး ... လဲ ကင်းစင်တယ်။ နေ့သ ... ပဲ

မရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန်နဲ့ခရစ်ယာန် ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင် ဘုံနန်းဟာ ကောင်းကောင်းကြီး ဆန့်ကျင်နေတာပေါ့၊ ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန်က အစဉ်ထာဝရ တည်မြဲတယ်။ လုံးဝ ချမ်းသာသုခနဲ့ ပြည့်စုံတယ်၊ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်းဆိုတဲ့ ဒုက္ခဆင်းရဲအပေါင်းမှ လုံးဝ ကင်းစင်တယ်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းကတော့ ဖန်ဆင်းထားတာဆိုတော့ အစဉ်ထာဝရ မတည်မြဲဘူး။ အကုသိုလ်တရား၊ မာနတရား၊ မုန်းတီးခြင်းတရား၊ အဝိဇ္ဇာတရားတို့နဲ့ ယှဉ်တွဲလျက် ရှိနေတယ်။ တမန်တော် လေ့ဂေါ့(စ်)ဟာ အဝိဇ္ဇာတရားကြောင့် မာနတရားကို မွေးမိပြီး ပျက်စီးခဲ့တယ်။ ထာဝရဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကိုယ်တိုင် အဝိဇ္ဇာတရားရဲ့ ပိတ်ဖုံးမှုကြောင့် ကောင်းကင်ဘုံနန်းကို ဒေါသတရား၊ မုန်းတီးခြင်းတရားတို့ဖြင့် လွှမ်းမိုးခဲ့တယ်။ ကဲ ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန်နဲ့ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းတို့ဟာ ဘယ်လောက် ကွာခြားတယ်ဆိုတာကို ရှင်းပြပြီးတဲ့နောက် မဟာမေဒင်တို့ရဲ့ ပရဒ်(စ်)ထား အကြောင်းကို ရှင်းပြဦးမယ်။

မဟာမေဒင်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ပရဒ်(စ်)ထားဆိုတာ အလာကိုယ်တော်မြတ်နဲ့ သူ့ရဲ့ဘုန်တော်ချား စံစားရာဘုံနန်း ဖြစ်တယ်။ အလာရဲ့ပရဒ်(စ်)ထားဟာ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းနဲ့ အတူတူပဲ။ ဓမ္မဟောင်းအရ ပြောရမယ်ဆိုရင် ရေဟူဒီတို့၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့၊ မဟာမေဒင်ဘာသာဝင်တို့ဆိုတာ အတူတူပဲ၊ အနန္တ တန်ခိုးတော်ရှင်ဘုရားကို နာခံညီအချီးချီး ခေါ်နေကြတာပဲ ကွဲပြားတယ်။

ရေဟူဒီတွေက ဒီဘုရားကို ယေဟိုးဝါလို့ ခေါ်ကြတယ်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တွေက ထာဝရဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်လို့ ခေါ်ကြတယ်။ မဟာမေဒင်ဘာသာ အယူဝါဒကို ထူထောင်ခဲ့တဲ့ မဟာမက် ကိုယ်တော်မြတ်က ယေရှုခရစ်တော်ဟာ ထာဝရဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့သား မဟုတ်ဘူး။ သူလိုပဲ အလာကိုယ်တော်က ဆင်းသက်တာပဲတဲ့။ ဘုရားများဖြစ်တဲ့ အာဗြဟံတို့၊ မိုးဆက်တို့၊ ယေရှုခရစ်တို့ဟာ မဟာမေဒင်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ အလာကိုယ်တော်မြတ် သို့မဟုတ် ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ အနန္တတန်ခိုးတော်ရှင် ထာဝရဘုရားသခင် သို့မဟုတ် ရေဟူဒီတို့ရဲ့ ယေဟိုးဝါ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ရဲ့ အဆက်အနွယ်တွေချည်းပဲ။ ဒါကြောင့် မဟာမေဒင်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ပရစ်(စ်)ထားနဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ ပြောခဲ့တဲ့ စကားတွေကို ပြန်ပြီး ပြောနေရမှာမို့ ဦးပဥ္စင်း အကျယ်ချဲ့ပြီး မပြောတော့ပါဘူး။ ဒီမဟာမေဒင် ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ပရစ်(စ်)ထားဟာလဲခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ကောင်းကင်ဘုံနန်းနဲ့ ဘာမျှ မထူးဘူး ဆိုတာကိုသာ မှတ်ထားကြပါ။ မဟာမေဒင်တို့ရဲ့ ပရစ်(စ်)ထားဟာ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းလိုပဲ ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန်နဲ့ ဖြောင့်ဖြောင့်ကြီး ဆန့်ကျင်နေတယ်။ ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန်ဟာ ထာဝရ တည်မြဲတယ်၊ တကယ့် သန္တိသုခနဲ့ ပြည့်စုံတယ်။ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ၊ သောက၊ ပရိဒေဝဆိုတဲ့ တရားတွေအားလုံးမှ ကင်းစင်တယ်။ ပရစ်(စ်)ထားကတော့ ဖန်ဆင်းထားတဲ့တရား ဖြစ်တဲ့အတွက် မတည်မြဲဘူး။ ပျော်ရွှင်မှုရှိသလိုပဲ ဒုက္ခဆင်းရဲလဲ ရှိတယ်။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း

အစရှိတဲ့တရားတွေမှ မလွတ်ကင်းဘူး။ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိစတဲ့ တရားတွေမှလဲ မလွတ်ကင်းဘူး။

ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းနဲ့ မဟာမေဒင် ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ပရစ်(စ်)ထားတို့နဲ့ ယခုလို နှိုင်းယှဉ်လို့ပြီးတဲ့နောက်၊ ဒီတရားတွေရဲ့ နောက်ဆုံးရည်မှန်းချက်တွေကို ပြပြီးတဲ့နောက် အခု ဟိန္ဒူတို့ရဲ့ မုတ္တိတရားနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဦးပဥ္စင်း ရှင်းလင်းပြရဦးမယ်။

ယခု ဟိန္ဒူဘာသာ အယူဝါဒလို့ ခေါ်နေကြတဲ့ ဗြာဟ္မဏ ဘာသာအယူဝါဒဟာ ဂေါတမဗုဒ္ဓ ပွင့်တော်မမူမီ နှစ်ပေါင်း (၂၅၀၀)ကျော်လောက်က ပေါ်ပေါက်တဲ့ ဘာသာတရား ဖြစ်တယ်။ အဲဒီအခါတုန်းကဆိုရင် ရစ်ဂ်၊ အဏ္ဏဝ၊ သာမ စတဲ့ မူလဝေဒကျမ်းကြီးတွေမှာ မုတ္တိတရားဆိုတာ မပါခဲ့ဘူး။ ရစ်ဂ်ဝေဒထဲမှာ တံရုစ္ဆာန်တွေ၊ လူတွေကို ယဇ်ပူဇော်ပသခြင်းနဲ့ ဆိုင်ရာ ဓမ္မသီချင်းတွေသာ ပါတယ်။ အဏ္ဏဝဝေဒကျမ်းထဲမှာဆိုရင် ယဇ်ပူဇော်ပသပုံ ပသနည်း ထုံးနည်းတွေသာ ပါတယ်။ သာမဝေဒထဲမှာ ဆိုရင် သိကြားတို့ (အင်ဒရာ)၊ မီးနတ်သား(အဂ္ဂနိ)၊ လေနတ်သား(ဝရုန)တို့ကို ယဇ်ပူဇော်တဲ့ အခါ သီဆိုကြရမယ့် သီချင်းတွေသာ ပါခဲ့ပါတယ်။ ဒီဟာစုမှာ မုတ္တိ သို့မဟုတ် လွတ်မြောက်ခြင်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ တရားဆိုလို့ ဘာမျှ မပါခဲ့ပါဘူး။

မုတ္တိနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ပြဿနာဟာ နောက်ကာလကျမှ "ဗြာဟ္မဏ လမ်းစဉ် တရားကျမ်း"၊ "ဥပနိသာဒကျမ်း"၊ "သတပထဗြာဟ္မဏကျမ်း" စတဲ့ ကျမ်းသုံးကျမ်းက ဖော်ထုတ်လာခဲ့တဲ့ ပြဿနာပဲ။

"ဗြဟ္မဏလမ်းစဉ် တရားကျမ်း" ကတော့ ဒီလိုဆိုတယ် ဒကာကြီးရဲ့။ ပဇာပတိနတ်မင်း(ဖန်ဆင်းရှင်)ကြီးဟာ ဟိုပထမ တုန်းကတော့ အချိန်ကာလကြာမြင့်စွာ တစ်ပါးတည်း ထီးထီး ပေါ်ပေါက်ပြီး နေထိုင်ခဲ့တယ်။ ဒါနဲ့ တစ်နေ့တော့ သူ့ကိုယ်ခွဲ ဖြစ်တဲ့ ပထမဦးဆုံး ဗြဟ္မာကို ဖန်ဆင်းခဲ့တယ်။ ပဇာပတိ နတ်မင်းကြီးဟာ သူကိုယ်တိုင် သေမျိုးထဲ ပါဝင်သော်လဲ ပထမ ဦးဆုံး ဗြဟ္မာကတော့ သေမျိုးထဲ မပါဘူးတဲ့။ အဲဒီဗြဟ္မာ့ ကိုယ်ခန္ဓာထဲက မီးပွားလေး ထွက်ပြီးတော့ အဲဒီ မီးပွားကလေး တွေက လူသားတွေ၊ နတ်တွေ၊ တိရစ္ဆာန်တွေနဲ့ အခြားသတ္တဝါ တွေ့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်တွေထဲ ဝင်သွားကြသတဲ့။ အဲဒီ မီးပွားတွေကို အတ္တလို့ ခေါ်သတဲ့။ ပထမဦးဆုံး မီးပွားကတော့ ပရမတ္တမလို့ ခေါ်သတဲ့။ ဒီအတ္တတွေဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ပူးပေါင်းကြပြီး အကုသိုလ်အမှုတွေကို ပြုလုပ်ကြသတဲ့။ အဲဒီလို မကောင်းမှုတွေကို ပြုရာမှ တိရစ္ဆာန်တွေ၊ ဘီလူးတွေ၊ ဂန္ဓဗ္ဗတွေ၊ ငှက်တွေ၊ မြွေတွေ၊ ငါးတွေ၊ အခြေလေးချောင်းရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေ၊ ငရဲ ပြည်မှာ ခံစားနေရတဲ့ငရဲသားတွေဖြစ်ကုန်ကြသတဲ့။ အဲဒီနောက် ကောင်းမှုကုသိုလ်တွေကို ပြုကြပြန်တော့ လူတွေ၊ နတ်တွေ ဖြစ်လာကြသတဲ့။ နောက်ဆုံး သူတို့ဟာ မကောင်းမှုအကုသိုလ် တွေ ကင်းစင်ကြပြီး ပထမဦးဆုံး အဖန်ဆင်းခံရတဲ့ ဗြဟ္မာထံ (ဇီဝပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ ကပ်နေတဲ့ မီးပွားကလေးတွေဟာ) ပြန်သွား နိုင်ကြသတဲ့။ အဲဒီလို ပြန်ရောက်ပြီးတဲ့နောက် ဘဝမျိုးပြန်မဖြစ် တော့ဘူးတဲ့။ ဒါဟာ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့ရဲ့ "မုတ္တိ" ပဲ။

ဥပနိသာဒကျမ်းအရ ပြောရမယ်ဆိုရင် ဖန်ဆင်းရှင် တစ်ဦး တည်းနေတဲ့ ပဇာပတိ နတ်မင်းက ပထမဦးဆုံး ဗြဟ္မာကို

ဖန်ဆင်းသတဲ့။ အဲဒီနောက် အတ္တဆိုတဲ့ ပထမဦးဆုံး ဇီဝ (အသက်)ကို ဖန်ဆင်းသတဲ့။ ပထမဦးဆုံး ဖန်ဆင်းလိုက်တဲ့ ဗြဟ္မာဟာ အသွန်ကျယ်ပြန့်တဲ့ မဟာပထဝီမြေကြီးနဲ့ တူပြီး အတ္တဟာ ဒီကမ္ဘာကြီးရဲ့ အနှစ်သာရနဲ့ တူသတဲ့။ အဲဒီနောက် အထက်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အကုသိုလ်တွေလုပ်၊ သတ္တဝါတွေ အမျိုးမျိုးဖြစ်တာက ဖြစ်၊ ငရဲကျတာ ကျကုန်ပြီး နောက်ဆုံး အကုသိုလ်တရားတွေ ကင်းစင်ပြီး လွတ်မြောက်ခြင်းကို ရသတဲ့။ အဲဒီ လွတ်မြောက်ခြင်းဆိုတာ "မုတ္တိ"ပဲ။

သတပထ ဗြာဟ္မဏအလိုအရ ပြောမယ်ဆိုရင် ဖန်ဆင်းရှင် ဗြဟ္မာက ကမ္ဘာလောကကြီးကို ဖန်ဆင်းပြီးတဲ့နောက်၊ ငါဟာ ဒီကမ္ဘာလောကကြီးထဲကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ဆင်းရပါ့ မလဲလို့ စဉ်းစားပြီးတဲ့နောက် နာမရူပဆိုတဲ့ တရားနှစ်ပါးရဲ့ အကူအညီနဲ့ ဆင်းလာခဲ့တယ်။ ဒီ နာမရူပဆိုတဲ့ တရား နှစ်ပါးဟာ ဖန်ဆင်းရှင် ဗြဟ္မာကြီးရဲ့ အင်အားစု နှစ်ရပ်ပဲ။ ဒီဗြဟ္မာကြီးရဲ့ အင်အားစုနှစ်ရပ်ဖြစ်တဲ့ နာမရူပသဘောကို တကယ်တမ်း သိနားလည်တဲ့သူဟာ တန်ခိုး အာဏာကြီးတယ်။ နောက်ဆုံး ဖန်ဆင်းရှင် ဗြဟ္မာကြီးနဲ့ ပူးပေါင်းပြီး ပဋိသန္ဓေ နေရခြင်း၊ အသက်ရှင်ရခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ တရားတွေ ချုပ်ငြိမ်းရာ "မုတ္တိ"ကို ရောက်ရသတဲ့။ ဖန်ဆင်းရှင် တန်ခိုး တော်ရှင် ဗြဟ္မာက ဘယ်တော့မျှ မသေကြေ မပျက်စီးတဲ့ အတ္တကို ဖန်ဆင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီ အတ္တဟာ မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံနဲ့ ရောယှက်ပြီးတော့ မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ်ဘဲ ဖြစ်လာရတယ်။ ဒီလို မသန့်ရှင်း မစင်ကြယ်ရာက နေပြီးတော့ ဘဝသံသရာ အတွင်းမှာ ရှောက်လည်နေရသတဲ့။ အဲဒီ လည်နေ-

ရာမှ တစ်ဖန် အညစ်အကြေးဆိုလို့ ဘာမျှ မရှိတော့အောင် သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ကာ အတ္တဟာ ပရမတ္တမ သို့မဟုတ် ဖန်ဆင်းရှင် ဗြဟ္မာကြီးနဲ့ ပြန်ပြီး ပူးပေါင်းမိသတဲ့။ အဲဒါ မုတ္တိပဲ။

အထက်က ပြောခဲ့တဲ့ မုတ္တိနဲ့ပတ်သက်တဲ့ သမိုင်းသုံးရပ်ကို လေ့လာကြည့်မယ်ဆိုရင် မုတ္တိ သို့မဟုတ် လွတ်လပ်မှုလို့ခေါ်တဲ့ တရားဟာ ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်ပေါ်တဲ့တရား၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ဖန်ဆင်းထားတဲ့ တရားပဲ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါဟာ ဒီ ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်ပေါ်ရတဲ့ မုတ္တိတရားဟာ နောက်ဆုံး ပျက်စီးရမယ်။ ပြီးတော့ ဗြဟ္မာကြီးကလဲ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်တော့မယ့် ဝိဇ္ဇာတရားကို ရရှိတယ်။ အမှန်တရားကို မြင်လာတယ်။ အဲဒီအခါ ဗြဟ္မာအသစ်တစ်ပါး ပြန်လည် ပေါ်ပေါက်လာရမယ်တဲ့။ ဒါကို ဟိန္ဒူဘာသာအယူဝါဒက ဟုတ်မှန်တယ်လို့ လက်ခံထားတယ်။ ဇာတိဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ရတဲ့ တရားဟူသမျှဟာ၊ သေကြေ ပျက်စီးရသမျှ ဖန်ဆင်းမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ရတဲ့တရား ဟူသမျှဟာ နောက်ဆုံး ချုပ်ငြိမ်း ပျက်သုဉ်းရသလို အဝိဇ္ဇာတရား ဖုံးလွှမ်းထားမှုကြောင့် နိစ္စဓုဝ တည်တံ့ခိုင်မြဲတယ်လို့ ထင်နေရတဲ့ မုတ္တိတရားဟာလဲ မခိုင်မြဲဘဲ ပျက်စီးရတာပဲ။ အဲဒီ မုတ္တိတရားဟာ စကြဝဠာကြီးနဲ့ ဘာမျှမဆိုင်တဲ့ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း၊ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းဆိုတဲ့ တရားတွေအားလုံးမှ ကင်းလွတ်တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ရဲ့ နိဗ္ဗာန်တရားနဲ့ လုံးဝမတူဘူး။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ရဲ့ နိဗ္ဗာန်တရားဟာ တကယ့်ချမ်းသာသုခနဲ့ ပြည့်စုံတယ်။ ကဲ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ရဲ့ နိဗ္ဗာန်နဲ့ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းတို့၊ မဟာမေဒင်ဘာသာဝင်တို့ရဲ့ ပရစ်(စ်)

ထားတို့၊ ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့ရဲ့ မုတ္တိတို့ဟာ လုံးဝ ဖြောင့်ဖြောင့် ကြီး ဆန့်ကျင်လျက်ရှိတယ်ဆိုတာကို ဒကာကြီးတို့ နားလည် သဘောပေါက်ကြပြီလား။ နောက်ထပ် ရှင်းရဦးမှာလား။

ရှား။ ဆရာတော် ရှင်းပြလို့ ဗုဒ္ဓရဲ့ နိဗ္ဗာန်အကြောင်း ကောင်းကောင်းကြီး နားလည်သဘောပေါက်ပါပြီ။ ဆရာတော် ဟာ နိဗ္ဗာန်နဲ့ ကောင်းကင်ဘုံနန်းတို့၊ ပရစ်(စ်)ထားတို့၊ မုတ္တိတို့ရဲ့ ရည်မှန်းချက်ချင်းလဲ မတူကြောင်းကို ကျမ်းတော် တို့ကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် ရှင်းလင်းပြတဲ့အတွက် အထူး ကျေးဇူးတင်ပါတယ် ဘုရား။

ဤတွင် တရားနာ လာရောက်ကြသည့် ပရိသတ်အပေါင်းက သာဓု အနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေသည်။

မေးခွန်းအမှတ် ၂၂။

ဗုဒ္ဓဂေါတမဟာ ဆရာတစ်ဆူမျှ မရှိဘဲနဲ့ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရရှိတယ် ဆိုတာကို ဆရာတော် ဘယ်နည်းနဲ့ သိပါသလဲ ဘုရား။

(မေးမြန်း လျှောက်ထားသူ၊ မစ္စတာ ဘာဘာဆဟစ်၊ **ဖန်ဆီ** သိုးမွေးစက်ရုံပိုင်ရှင်၊ ဘုံဘိုင်မြို့။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် **အရှင်အရိယဓမ္မ**။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ အလွန်မှန်ကန်ပြီး ဘယ် တော့မှ မဖောက်ပြန်တဲ့ အကြောင်းရှိရင် အကျိုးတရားပေါ်

ပေါက်ခဲ့မယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းအကျိုးဆက် တရားအရ ဗုဒ္ဓဂေါတမဟာ ဘယ်ဆရာကမျှ သင်ပြခြင်းမရှိဘဲနဲ့ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရောက်ရတယ်ဆိုတာ လက်တွေ့ သဘောအားဖြင့် အလွန်ထင်ရှားလှပါတယ်၊ ဗုဒ္ဓအလောင်းအလျာဆိုဟာ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရအောင် လေးသင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်းတိုင်တိုင် (၁၀) ပါး သောပါရမီကို ဒီလောက်တောင် ကာလ ကြာမြင့်အောင် ကျင့်တာဟာ အကြောင်းတရားပဲ။ နောက်ဆုံး ဘယ်သူကမျှ မသင်ဘဲ၊ မပြဘဲနဲ့ သစ္စာလေးပါးတရားကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိမြင်တော်မူပြီး ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရတာက အကျိုးတရားပဲ။ ဒါကြောင့် သစ္စာလေးပါးတရားကို အကြွင်းမဲ့ သိမြင်သဘောပေါက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဗုဒ္ဓ သို့မဟုတ် အတုမရှိ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ရှင်လို့ ခေါ်တာပေါ့။

ဒီနေရာမှာ ဗုဒ္ဓဂေါတမဟာ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို မရမီ အာဠာရကာလာမနဲ့ ရုဒ္ဒကဆိုတဲ့ ဆရာနှစ်ဆူဆီမှာ နည်းနာနိသျ ယူတယ်ဆိုတဲ့စကားဟာ မမှန်ဘူးလားလို့ စောဒက တက်စရာရှိတယ်။

ဒီပြဿနာကို ဖြေရှင်းဖို့က အလွန် လွယ်ပါတယ်။ ဒီအာဠာရ ကာလာမနဲ့ ရုဒ္ဒကတို့ဆီမှာ အရူပဈာန် အဘိညာဉ်နဲ့ပတ်သက်လို့ နည်းနာနိသျခံခဲ့စဉ်အခါက ဗုဒ္ဓဂေါတမဟာ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို မရသေးဘူး၊ ဗုဒ္ဓ အလောင်းအလျာအဖြစ်မှာပဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒီနောက် ဒီဈာန်အဘိညာဉ်တရားတွေကို ကျင့်နေခြင်းအားဖြင့် သူ လိုချင်တဲ့ ဒုက္ခဆင်းရဲ အပေါင်းမှ

ချုပ်ငြိမ်းရန် နိဗ္ဗာန်ကို မရောက်နိုင်မှန်း သိတော့ ဒီဆရာ နှစ်ဆူကို စွန့်ခွာခဲ့ပြီး သူတစ်ဦးတည်း (၆)နှစ်တိုင်တိုင် ဒုက္ကရ စရိယာ ကျင့်တော်မူတယ်။

အဲဒီနောက် ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရတော့မယ့်အချိန်ကာလကျရောက် လာတဲ့ ညတစ်ညမှာ အိပ်မက်မြင်မက်တော်မူတယ်။ ဒီအိပ်မက် ကို မက်လိုက်ရော နောက်တစ်နေ့ သူ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရောက် တော့မယ်ဆိုတာကို သိတော်မူတယ်။ ဒီလိုနဲ့ပဲ နောက်တစ်နေ့ နံနက်ကျတော့ သူ့ ရှေးရှေးဘဝပေါင်း များစွာက တည် ဆောက်ခဲ့တဲ့ (၁၀) ပါးသော ပါရမီအဟုန်နဲ့ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းစဉ်အတိုင်း ကျင့်လိုက်တာနဲ့ တစ်ပြိုင်နက် ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရောက်တော်မူတယ်။ လက္ခဏာရေးသုံးပါးကို မြင်ပြီး ဆွမ်း ဘုဉ်းပေးတော်မူတယ်။ အဲဒီနောက် သစ်ပင်ရိပ် အောက်မှာ နားပြီး ညနေချမ်းအခါကျတော့ ဂယာဒေသစာရီ ကြွတော် မူတယ်။ အဲဒီနေ့ည ပလ္လင်ပေါ်မှာပဲ ဘယ်ဆရာရဲ့ သင်ပြမှုမျှ မရှိဘဲနဲ့ သစ္စာလေးပါးတရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင် တော်မူတယ်။ ဒီနည်းနဲ့ပဲ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရောက်တော်မူတယ်။ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကို ရောက်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဗောဓိလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ် သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရတဲ့ သစ်ပင်ကို ဗောဓိပင်လို့ ခေါ်တယ်။

ကဲ ဦးပဥ္ဇင်း အခု ဟောပြောတာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဘာများ မရှင်းသေးဘူး။ ဘာများ မေးချင်သေးသလဲ ဒကာကြီး။

ဖန်ဆီ၊ ငပည့်တော် ရှင်းပါပြီ ဆရာတော်။ နောက်ထပ် မေးဖို့ မလိုတော့ပါဘူး။

ဤတွင် တရားနာပရိသတ်များက သာဓုအနုမောဒနာ ခေါ်ကြလေကုန်သည်။

မေးခွန်း အမှတ် ၂၃။

ဗုဒ္ဓသည် ဗိဿနိုးရဲ့ ကိုယ်စားလည်တော် သို့မဟုတ် ဗိဿနိုးနတ်ရဲ့ နဝမမြောက် ဝင်စားသူ မဟုတ်ပါလား ဆရာတော်။

(မေးမြန်းလျှောက်ထားသူ၊ မဇ္ဈတာ နေဝါးချုန်း(ဒ်)ရှား၊ ကုန်သည်ကြီး၊ အယ်လီဖင်စတုန်း အဝိုင်း၊ ဘုံဘိုင်မြို့။ ဖြေဆိုသူ၊ ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။)

ဆရာတော် အရှင်အရိယဓမ္မ။ ကမ္ဘာပေါင်း မြောက်မြားစွာ အတွင်းမှာ ပွင့်တဲ့ ဗုဒ္ဓအရေအတွက်ကို ရေတွက်လို့ မရနိုင်ဘူး။ ဒီ ဗုဒ္ဓတွေဟာ ဂင်္ဂါမြစ်ထဲမှာရှိတဲ့ သဲအထဲက သဲပွင့်ကလေးတွေထက်တောင် အရေအတွက်အားဖြင့် ပိုများသေးတယ်။ အခု ဂေါတမဗုဒ္ဓ ရှင်တော်မြတ်ဟာ ဒီ နောင်တော်ဗုဒ္ဓတွေရဲ့ လမ်းစဉ်အတိုင်း ကျင့်ပြီး နောင်တော်ဗုဒ္ဓတွေ ဟောတဲ့ တရားတွေကိုပဲ ဟောတော်မူတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဂေါတမဗုဒ္ဓဟာ ဗိဿနိုးနတ်ရဲ့ ကိုယ်စားလည်တော် ဘယ်နည်းနဲ့ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလဲ။ ပုရာဏ်ကျမ်းကို ပြုစုကြတဲ့လူတွေဟာ ဗုဒ္ဓဆိုတဲ့ စကားရဲ့ သဘောနဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို မသိလေတော့ ဗုဒ္ဓ ဂေါတမကို ဗိဿနိုးနတ်ရဲ့ နဝမမြောက် ဝင်စားသူဆိုပြီး အမှားမှား

အယွင်းယွင်းနဲ့ ရေးကြ၊ ပြောကြတယ်။ ဒီလိုဆိုရင် မရေမတွက် နိုင်လောက်အောင် များပြားလှတဲ့ နောင်တော် ဗုဒ္ဓတွေကိုလဲ ဒီလိုပဲ ဗိဿနိုးနတ်ရဲ့ ကိုယ်စားလည်တော်တွေပဲလို့ ခေါ်ကြတော့မှာလား။

ဒီအချက်ကို ဖယ်ထားပြီး တခြားစဉ်းစားစရာရှိသေးဘယ်။ တစ်ဘဝမှာတစ်ဘဝသို့ ဝိညာဉ်ကူးပြောင်းတယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆကို ဗုဒ္ဓရဲ့ အယူဝါဒက အလွန်မှားယွင်းတဲ့ အယူအဆ အနေနဲ့ ရှုတ်ချထားတယ်။ ပြီးတော့ အတ္တဝါဒကို ဗုဒ္ဓက မှားယွင်းတဲ့ ဝါဒတစ်ရပ် ဖြစ်တယ်လို့ သတ်မှတ်ထားတယ်။ ဒီအချက်နှစ်ချက်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဟာ ဗိဿနိုးနတ် ဝင်စားတဲ့ ကိုယ်စားလည်တော် မဖြစ်နိုင်ဘူးဆိုဘာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဟိန္ဒူဘာသာ အယူဝါဒအရ ဗိဿနိုးနတ်ရဲ့ အစတာရ၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်စားလည်တော်ဟာ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ပြုပြင်ဖို့နဲ့ လူသားတွေကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ဖို့ ကောင်းကင်က ဆင်းလာတာ ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော်ရှင် ဗုဒ္ဓ ပွင့်တော်မူတာဟာ ဗိဿနိုးနတ် ကိုယ်စားလည်တော် ပေါ်ပေါက်လာတာနဲ့ နည်းနည်းမျှ မတူဘူး။ ဗုဒ္ဓအဖြစ်ကိုမရမီ ဗုဒ္ဓရဲ့ အလောင်းအလျာဟာ ကမ္ဘာပေါင်း လေးသင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာ တစ်သိန်းတိုင်တိုင် (၁၀)ပါးသော ပါရမီကို ကျင့်ရသေးတယ်။ နောက်ဆုံး ဗုဒ္ဓအဖြစ် ရောက်ရမယ့် ဘဝ ရောက်တာတောင်မှ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကျင့်ကြံအားထုတ်ပြီးတဲ့နောက် ဘယ်သူကမျှ မသင်ပြဘဲနဲ့ သစ္စာလေးပါး တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူလာရတယ်။ အဲဒီလို ဗုဒ္ဓ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် နှစ်ပေါင်းမြောက်မြားစွာ သတ္တဝါများအား အလွန်မွန်မြတ်လှတဲ့

တရားရေခအား တိုက်ကျွေးတော်မူတယ်။ တိုက်ကျွေးပြီးတဲ့အခါကျမှ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော်မူတယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓလိုလူသားစစ်စစ်က ကိုယ်အားကိုယ်ကိုးပြီး မဆုတ်မနစ် ကျင့်ကြံ အားထုတ်ခဲ့လို့ ဖြစ်ရတဲ့ ဘုရား၊ ဥထား(ရ်)လို့ ခေါ်ရမယ်။ ဘယ်နတ်မင်း၊ ဘယ်ဗြဟ္မာမင်းတို့ တန်ခိုးကိုမျှ ခေတ္တငှားပြီး လူ့ပြည်ကို ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်နဲ့ လာနေတဲ့ ကိုယ်စားလည်တော်(အဝတာရ)လို့ မခေါ်နိုင်ဘူး၊ ဟုတ်လဲမဟုတ်ဘူး။ ကဲဒီအကြောင်းတွေကို ထောက်ခြင်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဟာ ဗိဿနိုးနတ်ရဲ့ ကိုယ်စားလည်တော် မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို သဘောပေါက်နားလည်ကြပြီလား။

ရှား။ ယခုလို တိုတိုတုတ်တုတ်နဲ့ လိုရင်းကို တိတိကျကျ ရှင်းပြတော်မူလိုက်တဲ့အတွက် တပည့်တော်တို့အားလုံး နားလည်ကြပါပြီ ဘုရား။ ဆရာတော်က ယခုလို တပည့်တော်တို့ မေးမြန်းလျှောက်ထားသမျှကို စိတ်ရှည်လက်ရှည်နဲ့ ရှင်းလင်းပြတော်မူတဲ့အတွက် အားလုံးကိုယ်စား တပည့်တော်က ကျေးဇူးတင်ကြောင်း လျှောက်ထားပါရစေ ဘုရား။

ဆရာတော်။ ဦးပဥ္စင်းကလဲ ဗုဒ္ဓရဲ့ သာသနာတော်ကို အသက်ထက်ဆုံး ပြုမယ်လို့ ဆုံးဖြတ်ထားတော့ ယခုလို မသိနားမလည်တဲ့ အချက်တွေကို လျှောက်ထားကြတဲ့ အတွက် ဦးပဥ္စင်းရဲ့ ပါရမီကို ဖြည့်တဲ့အနေနဲ့ အတူးပဲကျေးဇူးတင်လှပါတယ်။ နောင်လဲ အခါအခွင့် ကြုံတဲ့အခါ တစ်ဦးချင်းဖြစ်ဖြစ်

ယခုလို တရားပွဲ ကျင်းပသလိုပဲဖြစ်ဖြစ် လျှောက်ထားနိုင်ကြပါတယ်။

ဤတွင် ပရိသတ်အားလုံးက သာဓု အနုမောဒနာ ခေါ်၍ တရားပွဲကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ကြလေသတည်း။

မှတ်သားရန်

အိန္ဒိယ တရားဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း
ဒေါက်တာ အေ-အမ်(မ်)ဘောကာ (M.A., Ph.D., D.Litt., Bar-At-Law, D.Sc., M.L.C., Principal of Law College, Bombay) က- မေး၍-

ဆရာတော် ဦးအရိယဝံသ-ဘီ-အေ (ဗုဒ္ဓဝိဟာရ ဘုံဘိုင်) က

ဖြေဆိုသော

ဗုဒ္ဓဝါဒ ပြဿနာများ

ဝင်းမော်ဦး စာပေဖြန့်ချိရေး